

ASEAD 7. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU
EJSER 7th INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON SOCIAL SCIENCES
10-12 Nisan /April 2021 Kemer - ANTALYA

BİLDİRİ ÖZET KİTABI
ABSTRACT PROCEEDINGS BOOK

Ressam: Parisa SAHAFIASL

Eserin Adı: Kayıp Vincent

ASEAD 7. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU
EJSER 7th INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON SOCIAL SCIENCES
10-12 Nisan /April 2021 Kemer - ANTALYA

Sempozyum Onursal Başkanı:

Prof. Dr. Rabiyyat ASLANOVA
Bakü Devlet Üniversitesi

Editör:

Doç. Dr. İrfan TÜRKOĞLU

ISBN

978-625-7624-26-8

ASTANA YAYINLARI

Adres : Gökkuşuğu Mahallesi 1195 Sok. No: 2/A Çankaya/ ANKARA

Telefon : 0 312 230 04 85 – 86 - 87

www.astanayayinlari.com

E-mail : astanayayinlari@gmail.com

**Bu kitap sempozyumda sunulmuş olan bildirilerin özetlerini kapsar. Yazıların yasal ve etik sorumluluğu yazarına aittir.
Kaynak göstermek kaydıyla alıntı yapılabilir.**

30 Nisan 2021

Ankara

II

ASEAD 7. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU 10-12 Nisan 2021 Kemer ANTALYA

27 Haziran 2018’de yayımlanan Akademik Teşvik Yönetmeliği Madde 7/9 da belirtildiği üzere “*Tebliğlerin sunulduğu etkinliğin uluslararası olarak nitelendirilmesi için en az beş farklı ülkeden konuşmacının katılım sağlaması esastır.*” Bu kapsamda 10-12 Nisan 2021 tarihleri arasında ANTALYA-Kemer’de düzenlemiş olduğumuz ASEAD 7. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu akademik yükselme kriterini sağlamaktadır.

DÜZENLEME KURULU / ORGANIZATION COMMITTEE

Prof. Dr. Rabiyyat ASLANOVA Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan
Prof. Dr. Dilek BARLAS Koç Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Burhan BALTACI Kastamonu Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ferit İZCİ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Necati KAYHAN Karabük Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Erlan BAKİEV American University of Central Asia, Kırgızistan
Doç. Dr. Ferihan POLAT Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gadir BAYRAMLI Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Gulhan ABEDALAZIZ MOH'D JALAL AL TURK Ankara Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. H. Burçin HENDEN ŞOLT Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. İrfan TÜRKOĞLU ASEAD, Türkiye
Doç. Dr. Kürşat KURTULGAN Mersin Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nil Esra DAL Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nurdan KUŞAT Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Armağan GÜNEŞ Harran Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Aydın ÜNAL Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Burcu GEZER ŞEN Fırat Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi İsmail GÖKDAYI Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa FİDAN Yozgat Bozok Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Nurhodja AKBULAEV Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Dr. Öğr. Üyesi Onur Başar ÖZBOZKURT Tarsus Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Senem ALTAN Doğuş Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Yağmur KARA Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye

BİLİM KURULU / SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Giuli ALASANIA University of Georgia, Gürcistan
Prof. Dr. Kemal KARPAT University of Wisconsin, ABD
Prof. Dr. Rifat ŞKRİJELJ University of Sarajevo, Bosna Hersek
Prof. Dr. İrfan MORİNA University of Pristina, Kosova
Prof. Dr. Abdilbaet MAMASIDIKOV Kırgızistan İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Kırgızistan
Prof. Dr. Ali TOMAK Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Burhan BALTACI Kastamonu Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Dilek BARLAS Koç Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Emine KOCA Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ertuğ ÖNER Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fedar REHİMOV Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan
Prof. Dr. Ferit İZCİ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Georgi GAGANİDZE Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Gürcistan
Prof. Dr. Gülser ÖZTUNALI KAYIR Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hasret Elçin KÜRŞAT ÇOŞKUN Yeditepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İrfan KALAYCI İnönü Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Kamile AKGÜL Haliç Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Kakhaber KORDZAİA Caucasus International University, Gürcistan
Prof. Dr. M. Asif YOLDAŞ Hitit Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mehmet Merdan HEKİMOĞLU Uluslararası Fırat Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Metin IŞIK Sakarya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Muradov Reşad ŞAHBAZOĞLU Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Prof. Dr. Nasriddin Sadriddinov TALBAKOVİCH Kurgan Tube State University, Tacikistan
Prof. Dr. Necati KAYHAN Karabük Üniversitesi, Türkiye

**AVRASYA SOSYAL VE EKONOMİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ (ASEAD)
EURASIAN JOURNAL OF SOCIAL AND ECONOMIC RESEARCH (EJSER)**

- Prof. Dr. Nihat BATMAZ Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Olga Nosova VALENTYNOVNA Kharkiv National University, Ukrayna
Prof. Dr. Rabiyyat ASLANOVA Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan
Prof. Dr. Rajabov Rajab KUCHAKOVICH Tajik State University of Commerce, Tacikistan
Prof. Dr. Rovshan ALIYEV Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan
Prof. Dr. Sabahat BAYRAK KÖK Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Seçkin GÖNEN Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Simon GELASHVILI Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Gürcistan
Prof. Dr. Süphan NASIR İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Svetlana Tyutyunnykova VLADİMİROVNA Kharkiv National University, Ukrayna
Prof. Dr. Tamara Merkulova VYKTOROVNA Kharkiv National University, Ukrayna
Prof. Dr. Teimuraz BERİDZE Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Gürcistan
Prof. Dr. Tofiq ABDÜLHESENLI Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Prof. Dr. Tologon OMOSHEV Kırgızistan İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Kırgızistan
Prof. Dr. Turgut ÖZKAN Beykent Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. A. Buğra HAMŞIOĞLU Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Adem BAYAR Amasya Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Adem PEKER Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ahmet Cem ERKMAN Ahi Evran Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ahmet ÜSTÜN Amasya Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ainur NOGAYEVA Avrasya Milli Üniversitesi, Kazakistan
Doç. Dr. Ali CİN Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Aripov Abdugani ABDUHAMİDOVICH Tajikistan State University, Tacikistan
Doç. Dr. Arzu YİĞİT Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Asiman GULIYEV Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Aslı YENİPAZARLI Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayfer UZ Trakya Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Aykut EKİYOR Gazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Barış Tolga EKİNCİ Beykent Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Cırgalbek İSMANOV Kırgızistan İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Kırgızistan
Doç. Dr. Davran YOLDAŞEV Kırgızistan İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Kırgızistan
Doç. Dr. Elnare SAMEDOVA Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Erlan BAKIEV American University of Central Asia, Kırgızistan
Doç. Dr. Fahrettin GEÇEN İnönü Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Fariz AHMADOV Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Ferhunde HAYIRSEVER TOPÇU Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ferihan POLAT Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Firdaus NOROV Kurgan Tube State University, Tacikistan
Doç. Dr. Funda ÇONDUR Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gadir BAYRAMLI Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Gaini MUKHANOVA T.Riskulov Kazak İktisat Üniversitesi, Kazakistan
Doç. Dr. Geray MUSAYEV Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Gulhan ABEDALAZIZ MOH'D JALAL AL TURK Ankara Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gulnara RZAYEVA Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Gülhanım ÜNSAL Marmara Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. H. Burçin HENDEN ŞOLT Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hilale CAFEROVA AMEA İdare Etme Sistemleri Enstitüsü, Azerbaycan
Doç. Dr. İrfan TÜRKOĞLU ASEAD, Türkiye
Doç. Dr. Kadir DABBAĞOĞLU Arel Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Kemal EROL Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Kurbonov Abdukarim RAKHİMOVICH Tajik State University of Commerce, Tacikistan
Doç. Dr. Kürşat KURTULGAN Mersin Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mariya KOCHKORBAEVA Kırgızistan İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Kırgızistan
Doç. Dr. Mehmet Turgut BERBERCAN Çankırı Karatekin Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mihai VODA Dimitrie Cantemir University, Romanya
Doç. Dr. Murat AKKAYA İstanbul Arel Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mustafa KOC AOĞLU Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mutahayira MADZHUNOVA Kurgan Tube State University, Tacikistan
Doç. Dr. Natiq QURBANOV Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan

V

ASEAD 7. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU 10-12 Nisan 2021 Kemer ANTALYA

- Doç. Dr. Necmiye CÖMERTLER Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nil Esra DAL Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nurbiye UZ Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nurdan KUŞAT Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nurgün TOPALLI Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nürsret QURBANOV Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Onur Başar ÖZBOZKURT Tarsus Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ömer Kürşad TÜFEKÇİ Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Rahmatullo AMİNOV Kurgan Tube State University, Tacikistan
Doç. Dr. Rovshan ALİYEV Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Rustamov Shavkat RAKHİMOVİCH Tajik State University, Tacikistan
Doç. Dr. Saadet GANDİLOVA Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Salih KALAYCI Bursa Teknik Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Samir HAMİDOV Azerbaycan Devlet Diller Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Senem GÜNGÖR Başkent Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Seniha ÜNAY SELÇUK Düzce Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sharifdzhon Tojiboev GAYBULLOEVIÇ Khujand State University, Tacikistan
Doç. Dr. Yeliz MOHAN BURSALI Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Yeliz SELVİ Harran Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Yonca KÖKSAL Koç Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Zekai ÖZTÜRK Gazi Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahman EREN, Mustafa Kemal Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ÖZDEMİR Kastamonu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Armağan GÜNEŞ Harran Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Aydın ÜNAL Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Bahar AŞCI Karabük Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Burcu GEZER ŞEN Fırat Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Ekrem ÇELİKİZ İbn Haldun Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan BOZKURT Amasya Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Gizay DAVER Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Hatice BAYSAL Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Hüsnüye AKILLI Nuh Naci Yüksel Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Okan AKKIN Ardahan Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi İsmail GÖKDAYI Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Türkiye
Yrd. Doç. Dr. Kamil KANIPEK Yakın Doğu Üniversitesi, KKTC
Dr. Öğr. Üyesi Murat YORULMAZ Yalova Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa FİDAN Yozgat Bozok Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Mübeyyen TEPE KÜÇÜKOĞLU Trakya Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Nuray Hilal TUĞAN Hacıbayram Veli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Nurhodja AKBULAEV Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Dr. Öğr. Üyesi Nuri YAZICI Bahçeşehir Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Senem ALTAN Doğu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Vahdet ÖZKOÇAK Hitit Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Yağmur KARA Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Zişan KORKMAZ ÖZCAN Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Ekin KAYNAK İLTAR Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Dr. Lazlo MARACZ Universiteit van Amsterdam, Hollanda
Dr. Mark FELSHEIM Milwaukee Area Technical College, USA
Dr. Oktay GULİYEV Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan
Dr. Zakir ÇOTAEV Manas Üniversitesi, Kırgızistan

DERGİ HAKKINDA

Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)(*Eurasian Journal of Social and Economic Research (EJSER)*) 2013 yılında kurularak, 2014 yılında Türkçe ve İngilizce dilinde yayınlanmaya başlayan ulusal hakemli elektronik bir dergidir.

2017 yılından itibaren Aylık olarak yayınlanmaya, 2021 yılından itibaren ise senede en az dört defa yayınlanmaya başlayan **ASEAD** (Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi) TÜBİTAK-ULAKBİM tarafından veri tabanında taranmakta, Doçentlik ve Teşvik başvurularında kabul görmektedir.

ASEAD akademisyenlerin bireysel veya disiplinler arası ortak çalışmalar yapmasına aracılık etmek, genç akademisyenlere yeni ufuklar kazandırarak teşvik etmek, akademisyenlere ortak çalışmalar yapabilecekleri yeni konular hakkında fikir ortamı oluşturmak, yeni kültür ve coğrafyalarla tanışmalarına imkan sağlamak amacıyla sosyal bilimler alanında sempozyumlar düzenleyerek akademik anlamda katkılar sağlamaktadır.

Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi'nde yayınlanan eserlerdeki görüşler ve sorumluluk yazarına aittir. Yayın hakları saklı olup izinsiz hiçbir şekilde çoğaltılamaz.

Uluslararası hakemli ve alan indekslerinde taranan bir dergi olan Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi'nin tarandığı indexler:

ASEAD Dergisi ULAKBİM DERGİ PARK Linki :
<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/asead/user>

Google
scholar

asos
akademia sosyal bilimler indeksi

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

ROOT INDEXING
JOURNAL ABSTRACTING AND INDEXING SERVICE

ESJI Eurasian
Scientific
Journal
Index
www.ESJIndex.org

JIFACTOR

Academic
Resource
Index
ResearchBib

İletişim Adresi / Contact Info

e-mail: aseadeditor1@gmail.com

Web: <http://dergipark.gov.tr/asead>

www.aseaddergi.com

(ISSN: 2148-9963)

İÇİNDEKİLER

BÜYÜK TÜRK DÜNYASININ ŞAİRİ HÜSEYİN CAVİD: ŞİİRLERİNDE VATAN SEVGİSİ VE MANAVİ DEĞERLER Prof. Dr. Rufat Latif Oğlu HUSEYİNZADE	1
OĞUZNAME METODOLOJİSİ Doç. Dr. Ekrem Rufatoglu HÜSEYİNZADE	2
ABOUT THE GENERAL NIKOLAY G. PETRUSEVICH AND ITS WORKS (ON MATERIALS OF THE NEWSPAPER “CAUCASUS” FOR 1879-1880 AND SOME OTHER SOURCES) Prof. Dr. Muratgeldi SOYEGOV	3
ÖZBEKİSTAN ÖZBEKLERİ İLE AFGANİSTAN ÖZBEKLERİNİN DİL VE EDEBİYATLARINDAKİ FARKLILIKLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA Firoz FAOZİ	4
NATIONAL IDENTITY AND LEGACY IN “DEFENDING WALT WHITMAN” BY S. ALEXI Asst. Prof. Sultan Komut BAKINÇ	5
BAĞIMSIZ KAZAKİSTAN’DAKİ UYGUR ŞİİRİNİN ÖZELLİKLERİ Shynaray BURKİTBAYEVA	6
TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTSİZLİĞİNE KIZ KARDEŞLİK OLGUSU İLE DİRENEN DİZİ ÖRNEKLEMİ: DOĞDUĞUN EV KADERİNDİR Dr. Şenay TANRIVERMİŞ	7
TARİHÇİNİN YAZDIĞI TARİHİ ROMAN OLARAK BEDEL Dr. Öğr. Üyesi Ahmet YIKIK	8
POETİK İMGE TÜRÜ OLARAK TURGUT UYAR’IN ŞİİRLERİNDE RADİKAL İMGELER Arş. Gör. Dr. Ferhat UZUNKAYA	10
İKİNCİL SÖZLÜ KÜLTÜR ORTAMINDA GELENEĞİN YENİDEN ÜRETİMİ ÜZERİNE NETNOGRAFİK BİR ÇALIŞMA: FIKRA ve TWEET Ümit OĞUR	12
IRIS MURDOCH’IN UNDER THE NET ROMANINI BILDUNGSROMAN ÇERÇEVESİNDE OKUMA Şakir KOZANOĞLU	14
TÜRK PAREMİYOLOJİSİ - TÜRK HALKLARININ KÜLTÜR MİRASI Öğr. Gör. Roza BAKBERGENOVA	16
VALENCE POSSIBILITIES OF AUXILIARY PARTS OF SPEECH USED IN “DADA GORGUD” EPIC Fargana AGHAYEVA	18
VAN’DA HACI UĞURLAMA VE KARŞILAMA GELENEĞİ ÜZERİNE BİR İNCELEME Ahmet ÖNTÜRK	19
MANEVİ EĞİTİMİN ÖNEMLİ BİR UNSURU OLARAK VATANSEVERLİK Prof. Dr. Rufat Latifoğlu HUSEYİNZADE Dr. Doç. Gülaire Hüseyinağa Kızı KERİMOVA	20
LİKYA LAHİTLERİNE BİR ÖRNEK: KSANTHOS DANSÖZLER LAHDİ Merve ERASLAN	21
KIRMIZI HAP VE SINIRLARI: KIRMIZI HAP (THE RED PILL) TEORİSİ BİR ELEŞTİREL TEORİ OLABİLİR Mİ? Öğr. Gör. Atilla AKALIN	22

ARİSTOTELES'İN MÜLKİYET ANLAYIŞI Can BİRVAR.....	23
LUCRETİUS'UN RUH KURAMI Oğuzhan UYAR.....	24
GEÇ DÖNEM STOA'SINDA DOĞAYA UYGUNLUK İLKESİ Sedat ÇAPKIN	25
ÇOCUKLARDA NOMOFOBİ VE AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞI: ETKİLERİ VE MÜDAHALE YÖNTEMLERİ Dr. Öğr. Üyesi Ece BEKAROĞLU	26
HOW TO CARVE EMOTIONS AT THEIR JOINTS Kardelen KÜÇÜK Nazım KEVEN.....	27
STRATEGIC GIFT GIVING IN CAPITALIST SOCIETIES Assoc. Prof. Dr. Cristina NICOLAESCU	28
SOSYAL MEDYADA MİZANTROPİSTLER: TWİTTER ÖRNEĞİ Prof. Dr. Sıtkı YILDIZ Hatice SOYGAN	29
KÜRESEL SALGININ DERİNLEŞTİRDİĞİ DİJİTAL TOPLUM DÜZENİ VE SOSYOLOJİNİN GENİŞLEYEN YENİ ALANI Dr. İbrahim KAYGUSUZ	30
ROMAN AİLESİNDE YAŞLI KADIN OTORİTESİ Dr. Fatma İlknur AKGÜL	31
UNIVERSITY STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS PHYSICAL VIOLENCE AGAINST WOMEN IN MARRIAGE: GENDER AS A FACTOR Asst. Prof. Dr. Süleyman YURTTAŞ Asst. Prof. Dr. Emrah DOLGUNSÖZ.....	32
PANDEMİ SÜRECİNDE LİSE GENÇLİĞİNİN (Z KUŞAĞININ) ALIŞKANLIKLARININ SOSYOLOJİK ANALİZİ (KAYSERİ ÖRNEĞİ) Nergiz ZÜLFİKAR Doç. Dr. Ahmet Burak KAHRAMAN.....	33
TÜRKİYE'DEKİ YAŞLILIK SORUNLARI Doç. Dr. Elif YILMAZ Doç. Dr. Volkan YÜCEL	35
ÖZEL EĞİTİM SORUNU Doç. Dr. Elif YILMAZ Doç. Dr. Volkan YÜCEL	36
EĞİTİM SÜRECİ VE SUÇ OLGUSU: BEŞİKTAŞ, SARIYER VE ŞİŞLİ ÖRNEKLERİ Dr. Öğr. Üyesi Volkan YÜCEL Dr. Öğr. Üyesi Ayhan ERBAY Dr. Ziya TOPRAK.....	37
YÜZÜNCÜ YILINDA SAKARYA SAVAŞI; MUSTAFA KEMAL PAŞA'NIN LİDERLİĞİ BAĞLAMINDA ASKERİ VE SİYASİ GELİŞMELER Dr. Rıdvan BAL	38
О СОВРЕМЕННЫХ ПРОЯВЛЕНИЯХ РАННЕСРЕДНЕВЕКОВОГО ТУРКМЕНСКОГО СУПЕРЭТНОСА Muradgeldi SOYEGOV.....	39
TEVFİK FİKRET'İN VEFATININ SABAH, TANİN, TASVİR-İ EFKÂR GAZETELERİ'NE YANSIMALARI Dr. Nevim TÜZÜN	40
AVUSTURYA-MACARİSTAN İMPARATORU FRANSUVA JOZEF'İN SEKSEN BEŞİNCİ YAŞI KUTLAMALARININ SABAH GAZETESİ'NE YANSIMALARI Dr. Nevim TÜZÜN	41

GAZİANTEP VALİSİ ALİ ÂKİF İYİDOĞAN'IN GAZİANTEP ŞEHRİNDEKİ FAALİYETLERİ (1932-1935) Doç. Dr. Cengiz ŞAVKILI Ayşe KOCA	42
18.YÜZYIL OSMANLI DEVLETİ'NDE DONANMA GEMİLERİNİ FESH USULÜ Dr. Mehmet TAŞ	44
OTTOMAN STANCES REGARDING THE WAHHABI MOVEMENT AND ITS EMERGENCE Dr. Ramazan GUNAY	45
TEMETTÜAT DEFTERLERİNE GÖRE SOSYO-EKONOMİK BİR KARŞILAŞTIRMA (ŞUMNU KAZASI KÖSELER KÖYÜ VE KÖSEBAZİRGÂN KÖYÜ ÖRNEĞİ) 1844-1845 Dr. Öğr. Üyesi Mustafa DURDU	46
ZHANSHA DOSMUKHAMEDOV AND HIS ATTITUDE OF SOVIET POWER Prof. Dr. Rysbekov Tuyakbay ZEITOVICH Prof. Dr. Shintimirova Bayan GABBASOVNA	47
ETHNIC GERMANS AND THEIR ROLE IN RUSSIAN ORIENTAL STUDIES (KAZAN-SAINTE-PETERSBURG (18TH- 19TH CENTURIES) Prof. Valeev Ramil MIRGASIMOVICH Assoc. Prof. Valeeva Roza ZAKARIEVNA Assoc. Prof. Mullayanov Aydar SAMILEVIÇ	49
THE RELATIONSHIP BETWEEN GIFTS AND BRIBERY: IN THE OTTOMAN EMPIRE IN THE FIRST HALF OF THE 19TH CENTURY Dr. Ramazan GUNAY	51
THE CONTRIBUTION OF THE AMERICAN RESEARCHER EDWARD ALLWORTH TO THE STUDY OF THE HISTORY OF TURKESTAN IN THE TWENTIETH CENTURY Diera Abdurashidovna TASHKENBAYEVA	52
COVERAGE OF THE HISTORY OF EDUCATION IN TURKESTAN THROUGH THE PRISM OF DOMESTIC, RUSSIAN AND FOREIGN RESEARCH Tashtemir TASHKENBAYEV	53
DİJİTAL OKURYAZARLIK İLE İLGİLİ YAPILAN BAZI ÇALIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ Dr. Öğr. Üyesi Nesrin HARK SÖYLEMEZ	54
ÖĞRETMENLERİN POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYE DÜZEYLERİ İLE ÖRGÜTSEL BAĞLILIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ Zeynep Elvan ERDOĞAN Prof. Dr. Ali TAŞ	56
EĞİTİMDE MERHAMET ODAKLI YÖNETİM YAKLAŞIMI Özlem SARIAYDIN	57
ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNİ TERCİH NEDENLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ Dr. Öğr. Üyesi Rafet AYDIN Meray İŞLEK Dr. Ramazan PEKER	58
ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLERE FEN BİLİMLERİ ÖĞRETİMİNDE EĞİLİMLER Öğr. Gör. Dr. Havva Aysun KARABULUT Arş. Gör. Ahmet Serhat UÇAR Arş. Gör. Kadriye UÇAR	59
“FEN, TEKNOLOJİ, TOPLUM VE ÇEVRE” ÖĞRENME YAKLAŞIMININ FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN OKURYAZARLIĞI VE SOSYOBİLİMSEL KONULARA YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ Doç. Dr Hatice GÜNGÖR SEYHAN Dr. Öğr. Üyesi Murat OKUR	60
SCHUMANN'S ACCULTURATION MODEL: LEARNING A NEW LANGUAGE AND CULTURE FOR SOCIAL INTEGRATION Asst. Prof. Dr. Emrah DOLGUNSÖZ	61

ABD DÜNYA TARİHİ DERS KİTABININ RESİM-METİN İLİŞKİSİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: II. DÜNYA SAVAŞI ÖRNEĞİ Dr. Osman AKHAN	62
PANDEMİ DÖNEMİNDE BİRİNCİ SINIF VELİSİ OLMAK Ayfer SÖNMEZ	63
MUTLULUK ÜZERİNE Doç. Dr. Mikail SÖYLEMEZ	64
KAPSAYICI ÖĞRENMEYE İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ Dr. Dilek KIRNIK	65
LİSE ÖĞRENCİLERİNİN OSMANLI PADİŞAHLARININ UNVANLARINI BİLME DURUMLARI Dr. Öğr. Üyesi Şenol Mail PALA	67
5. SINIF BİYOÇEŞİTLİLİK KONUSUNUN ÖĞRETİMİNDE SINIF DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİKLERİNİN ETKİSİ Fatma ÖZ KASAPOĞLU Doç. Dr. Ayla KARATAŞ	68
BİLGİ ARTIŞININ EVRİM HAKKINDA ÖNYARGIYA ETKİSİ Doç. Dr. Ayla KARATAŞ	69
ERGENLERİN SOSYAL MEDYA KULLANIMLARININ SOSYAL İLİŞKİLERİNE VE SOSYAL KAYGI DÜZEYLERİNE ETKİSİ Prof. Dr. Uğur GÜRGAN Nurettin DEMİREL	70
EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARI İLE DUYGU DÜZENLEME BECERİLERİNİN MESLEKİ KAYGI VE MESLEKİ TUTUM İLE İLİŞKİSİ Prof. Dr. Uğur GÜRGAN Ertuğrul KAYHAN	71
LİSE DÜZEYİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN KORONA VİRÜS FOBİSİNİN OKULA YÖNELİK TUTUM VE KARIYER KAYGILARINA ETKİSİ Prof. Dr. Uğur GÜRGAN Seda Nur BELER	72
İLYADA'DAKİ ÜÇ TANRIÇA (HERA, ATHENA, APHRODİTE) ARASINDAKİ İLİŞKİNİN TRANSAKSİYONEL ANALİZ KAPSAMINDA İNCELENMESİ Abdullah BİLGE Prof. Dr. Uğur GÜRGAN	73
EĞİTİM SİSTEMİNDE İNSAN KAYNAKLARININ GELİŞİM DÜZEYİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ Ramazan ÖZKUL	74
UZAKTAN EĞİTİM DÖNEMİNDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SÜRECİNDE YAŞANAN SORUNLARA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ Ramazan ÖZKUL Oktay DÖNÜK	75
ORFF YAKLAŞIMININ DERS PLANI HAZIRLAMADA ETKİNLİKLER BÖLÜMÜNDE KULLANILMASI Dr. Öğr. Üyesi Ayşen ARSLAN	76
MİNYATÜRLERDEKİ ÇALGILARIN GÜNÜMÜZE YANSIMASI Dr. Öğr. Üyesi Ayşen ARSLAN	77
GELENEKSEL TELEVİZYON MECRASININ YAŞADIĞI DİJİTAL DÖNÜŞÜM VE BUNUN MECRAYA OLAN ETKİLERİ Doç. Dr. Mihalis KUYUCU	78
KÜRESELLEŞMENİN ÇAĞDAŞ SANATA ETKİSİ ÜZERİNE NİTEL BİR ÇALIŞMA (1960'LARDAN GÜNÜMÜZE) Emine KARAKEÇİLİ	80

ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA MÜZİK ÖĞRETİM YÖNTEM VE YAKLAŞIMLARININ KULLANIMINA YÖNELİK BİR İNCELEME Dr. Arş. Gör. Ferhat ÇELİKOĞLU Dr. Öğr. Üyesi Emrah LEHİMLER	81
ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULU ÜYESİ OLARAK KAMU TÜZEL KİŞİLERİ Prof. Dr. Mustafa AVCI Arş. Gör. Gökhan GÜNCAN	82
İNSAN HAKLARI EYLEM PLANININ 1982 ANAYASASINDA YER ALAN TEMEL HAKLAR VE ÖDEVLER ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ Dr. Öğr. Üyesi Ömer ÖZKAYA	84
THE ISSUE OF EDUCATION OF SECOND-GENERATION TURKISH STUDENTS IN GERMANY Res. Ast. Nur Seda TEMUR	85
TÜRKİYE'NİN KURU ÜZÜM İHRACATININ EKONOMETRİK ANALİZİ Aytaç DEMİRAY Prof. Dr. Selim Adem HATIRLI	86
TÜRKİYE'DE İŞLENMEMİŞ GIDA ENFLASYONUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ANALİZİ: ARDL YAKLAŞIMI Meryem AYTEKİN Prof. Dr. Selim Adem HATIRLI	87
ÇALIŞANLARDA ZİHİNSEL YORGUNLUĞUN İŞ GÜVENCESİZLİĞİ AÇISINDAN İNCELENMESİ Doç. Dr. H. Tezcan UYSAL	89
BEYOND LOBBIES, GEOPOLITICS AND AMERICA FIRST: EXPLAINING U.S. NEUTRALITY IN THE SECOND KARABAKH WAR Tural ISMAYILZADA	90
KAMU MALİ YÖNETİMİNDE ÜST YÖNETİCİLERİN KAMU ZARARI KARŞISINDA MALİ SORUMLULUĞU VE DERUHTE-İ MESULİYET Dr. Mehmet AKSOY	91
KAMUDA İNSAN KAYNAKLARININ EĞİTİMİ VE GELİŞTİRİLMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: SERHAT KALKINMA AJANSI ÖRNEĞİ Cihan ARSLAN Dr. Öğr. Üyesi Nazlı NALCI ARIBAŞ	92
KORONAVİRÜS SALGINININ KAMU YÖNETİMİNDE DEĞİŞİME ETKİSİ Dr. Öğr. Üyesi Cengiz ÖZGÜN	93
ÇALIŞAN MOTİVASYON ALGISI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: KKTC POLİS GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEĞİ Dr. Burhan ÇAPAN Hasan DEMEZ	94
BİST 100 ŞİRKETLERİNİN MİSYON, VİZYON VE DEĞER BEYANLARINDA 'İNOVASYON' KAVRAMININ VARLIĞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA Dr. Nilgün AÇIKALIN	95
HASTANELERDE TIBBİ ATIK YÖNETİMİ: EĞİTİM ARAŞTIRMA HASTANESİ ÖRNEĞİ Dr. Hatice ESEN Uzm. Dr. Tuğba ÇALIŞKAN	96
YAŞLANAN NÜFUS GEREKSİNİMLERİNE YÖNELİK EVDE SAĞLIK HİZMETLERİ 2020 YILI DEĞERLENDİRMESİ: EĞİTİM ARAŞTIRMA HASTANESİ ÖRNEĞİ Uzm. Dr. Tuğba ÇALIŞKAN Dr. Hatice ESEN	97
ÖRGÜTSEL ADALET ARAŞTIRMASI DİCLE ÜNİVERSİTESİ HASTANESİ VE DEVLET ÇOCUK HASTANESİ ÖRNEĞİ Dr. Miraç ASLANTAŞ	98
İŞSİZLİĞİN BELİRLEYİCİLERİ: TÜRKİYE İÇİN AMPİRİK BİR ANALİZ Dr. Öğr. Üyesi Güray AKALIN	99

ZİHİN YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLERİN MESLEKİ EĞİTİMİ VE İSTİHDAMINDA GÜNCEL DURUM, SORUNLAR VE ÖNERİLER Arş. Gör. Ahmet Serhat UÇAR Öğr. Gör. Dr. Havva Aysun KARABULUT Arş. Gör. Kadriye UÇAR.....	100
TÜRKİYE'DE İŞİTME YETERSİZLİĞİNE YÖNELİK ÖLÇME ARAÇLARININ İNCELENMESİ Arş. Gör. Ahmet Serhat UÇAR Arş. Gör. Kadriye UÇAR Öğr. Gör. Dr. Havva Aysun KARABULUT	101
THE INFLUENCE OF PERSIAN IN AFGHANISTAN Omar Gul DARWISHI	102
COVID-19 SONRASI TÜRKİYE'DEKİ YİYECEK İÇECEK İŞLETMELERİNDE ALINAN ÖNLEMLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ Özgür KIZILDEMİR Gülşah AYTAÇ	103
2000-2019 DÖNEMİ İÇİN TÜRKİYE'DE TARIM SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİ VE TARIM SEKTÖRÜNDEKİ KADIN İSTİHDAMI Zeynep ÇOLAK	104
BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI ÖNCESİ OSMANLI İMPARATORLUĞU İLE FRANSA ARASINDAKİ TİCARİ İLİŞKİLER Dr. Öğr. Üyesi Damla AYOĞLU DUMAN	105
TÜRKİYE'DE PERSONEL GÜÇLENDİRME ARAŞTIRMALARI ÜZERİNE BİR LİTERATÜR İNCELEMESİ Arş. Gör. Dr. Oğuz DEMİREL Öğr. Gör. Önder ULU	106
İŞLETME BİRLEŞMELERİ VE TFRS 3 ÇERÇEVESİNDE MUHASEBE UYGULAMALARI: TEKSTİL SEKTÖRÜNDE BİR BİRLEŞME ÖRNEĞİ Dr. Öğr. Üyesi Yusuf KAYA Dr. Öğr. Üyesi Mehmet UTKU	107
COVID-19 SALGINININ PAYLAŞIM EKONOMİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: KAVRAMSAL BİR İNCELEME Fatih DENİZDOLDURAN Doç. Dr. Hatice Seçil FETTAHLIOĞLU	108
BİREYSEL YATIRIMCILARDA PSİKOLOJİK FAKTÖRLERİN FİNANSAL RİSK ALGISINA OLAN ETKİSİ Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Oğuz AKGÜNEŞ	109
TÜRKİYE'DE YAPILAN TOKSİK LİDERLİK ÇALIŞMALARININ İÇERİK ANALİZİ Öğr. Gör. Dr. Ayşe Nihan ARIBAŞ	111
HAVA YOLU HİZMET KALİTESİ BİLEŞENLERİ İLE YOLCU SADAKATI ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN ANALİZİ Şaheste GÜNAY Esin SADIKOĞLU	112
НЕОБХОДИМОСТЬ» ПОЛИТОЛОГИИ В ГЛОБАЛИЗИРУЮЩЕМСЯ МИРЕ Prof. Dr. Agababa Aydın Oğlu DADASHEV Dr. Ariz Avyaz Oğlu GEZALOV	113
EKONOMİK YAPTIRIMLARA YABANCI KAMUOYU TEPKİSİ: HÜKÜMETE BASKI KURMA YA DA DESTEK SAĞLAMA Dr. Öğr. Üyesi İhsan Efe TOKDEMİR	114
COVID-19 SALGINININ GIDA GÜVENLİĞİ ÜZERİNE ETKİLERİ VE GIDA İŞLETMELERİNDE ALINAN TEDBİRLER ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA Pınar KIRCA Dr. Öğr. Üyesi Murat Adil SALEPÇİOĞLU	115
PANDEMİ VE EKONOMİK KRİZİN ÇALIŞAN KADINLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ Güldal EREŞ	116
GİRİŞİMCİLİK SÜRECİNDE SOSYAL AĞ İLİŞKİLERİNİN EVRİMİ Dr. Ali Rıza KÖKER	117

BÜYÜK AVRASYA ORTAKLIĞI PROJESİ: RUSYA 'NIN BÖLGESEL HEGEMONYA ARAYIŞINI ANLAMAK Dr. Öğr. Üyesi Seçkin KÖSTEM	118
2004-2020 DÖNEMİ AVRUPA BİRLİĞİ İLERLEME RAPORLARINDA TÜRK TARIMI İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRMELER Dr. Öğr. Üyesi İsmail BAYSUĞ	119
PANDEMİ SÜRECİNİN TARIMSAL ÜRÜNLERİN DIŞ TİCARETİ ÜZERİNE MUHTEMEL ETKİLERİ İLE İLGİLİ BİR DEĞERLENDİRME Dr. Öğr. Üyesi İsmail BAYSUĞ	120
İL İDARESİ AÇISINDAN BİR HALKLA İLİŞKİLER ARACI OLARAK MAHALLE MUHTARLIĞI: NİĞDE İLİNDE BİR ALAN ARAŞTIRMASI Prof. Dr İbrahim Ethem TAŞ Arş. Gör Sadegül DURGUN Fehime YALÇINKAYA	121
ECONOMIC COOPERATION WITHIN THE FRAMEWORK OF CHINA'S "ONE BELT, ONE ROAD" INITIATIVE AND TURKEY'S "MIDDLE CORRIDOR" Tao JINGHONG	123
SMART TECHNOLOGY ADOPTION AS A COMPONENT OF INDUSTRY 4.0 IN THE BANKING INDUSTRY IN NIGERIA: A NEW WAY TO ATTRACT CUSTOMERS AND GAIN COMPETITIVE ADVANTAGE Umma Daura Sa'id GARBA	124
MODELLING THE NUMBER OF COVID-19 PCR TESTS TAKEN BY UNIVERSITY STUDENTS DURING PANDEMIC USING COUNT DATA REGRESSION ANALYSIS Dr. Öğr. Üyesi Leyla İŞBİLEN YÜCEL	125
TÜRKİYE-AZERBAYCAN İLİŞKİLERİNDE TANAP'IN YERİ VE ÖNEMİ Dr. Öğr. Üyesi, Yunus FURUNCU	126
MAHALLE SAKİNLERİNİN KENTSEL DÖNÜŞÜME BAKIŞ AÇILARININ İNCELENMESİ: KADIKÖY- FİKİRTEPE ÖRNEĞİ Öğr. Gör. Bahriye ESELER Öğr. Gör. Fatma NALBANT	127
KENTSEL YOKSULLUK VE YOKSUNLUK Öğr. Gör. Bahriye ESELER Arş. Gör. Berfin GÖKSOY SEVİNÇLİ Öğr. Gör. Fatma NALBANT	128
TÜRKİYE-BRİTANYA İLİŞKİLERİNDE YENİ DÖNEM: BREXIT SONRASI YENİ SERBEST TİCARET ANLAŞMASI Doç. Dr. Arzu AL Aybeniz ŞAHMAROVA	129
İÇ GÜVENLİKTE YÖNETİŞİM BAĞLAMINDA BİR KOLLUK OLARAK ÖZEL GÜVENLİK Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ARAS	130
TÜRKİYE'DE TÜKETİCİLERİN ENFLASYON ALGISI VE BEKLENTİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME Dr. Tuncay MORALI Özer COŞKUN	132
TEK VAKALI ANALİZLERİN KURAMSAL KATKISI ve KARŞI-OLGUSAL AKIL YÜRÜTME Dr. Öğr. Üyesi Mehtap SÖYLER	133
TÜRKİYE'DE DÜZEY2 BÖLGELERİ İTİBARIYLA FİRMALARIN İMALAT SANAYİNDE BÖLGESEL UZMANLAŞMA EĞİLİMLERİ: 2010-2019 DÖNEMİ Öğr. Gör. Habibe YAMAN Doç. Dr. Onur SUNGUR	134
THE INFLUENCE OF VERB SEMANTIC INFORMATION ON THE INTERPRETATIONS OF TURKISH REFLEXIVES Zeliha KARGA	135

19. YÜZYILA AİT TEREKE KAYITLARI IŞIĞINDA BURSA VE RİZE KENTLERİNİN SOSYO-EKONOMİK AÇIDAN KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEMESİ Arş. Gör. Dr. Sema KELEŞ YILDIZ	136
TANZİMATTAN GÜNÜMÜZE BÜTÇE KAVRAMINA TARİHSEL PERSPEKTİFTEN BİR BAKIŞ Atilla YILDIZ Arş. Gör. Dr. Sema KELEŞ YILDIZ Öğr. Gör. Ahmet KÜÇÜK	137
AR-GE HARCAMASI VE EKONOMİK BÜYÜME: AMPİRİK BİR ARAŞTIRMA Lecturer Muhammad Akbar FARAHMAND	138
İKİLİ ANLAŞMADAN BÖLGESEL İŞBİRLİĞİNE: ŞANGAY İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ Dr. Erdi KUTLU	139
YAPAY SİNİR AĞLARI NARX MODELİ İLE ELMA ÜRETİM MİKTARININ ÖNGÖRÜLMESİ Hatice YILDIRIM Doç. Dr. Meltem KARAATLI	141
EKONOMİK KRİZ ÖNCESİ DÖNEME GÖRE SATIN ALMA ALIŞKANLIKLARINDAKİ DEĞİŞİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ Dr. Öğr. Üyesi Halil İbrahim ŞENGÜN Hatice CEVİZ	143
GRAF TEORİ VE MATRİS YAKLAŞIMI İLE DEPO RAF SİSTEMİ BELİRLEME: SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ FİRMASI ÖRNEĞİ Sema KOŞAR SÜRÜL Prof. Dr. Süleyman DÜNDAR	144
TÜRK GELİR VERGİSİNDE KAZANÇ UNSURU SORUNSAĞI Dr. Fatih PEKŞEN	146
BIST 100 ile VIX ve MOVE ENDEKSLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ Dr. Öğr. Üyesi Muhammet ÖZCAN	148
KURUMSAL YÖNETİMİN BANKALARIN FİNANSAL PERFORMANSLARI ÜZERİNE ETKİSİ Mehtap ÇALIŞ Prof. Dr. Ferudun KAYA	149
BELİRSİZLİĞİN BANKACILIK SEKTÖRÜ ÜZERİNE ETKİLERİ Mehtap ÇALIŞ Prof. Dr. Ferudun KAYA	150
HASTANELERDE İDARİ HİZMET ÇALIŞANLARININ SİBERKONDRIYA DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ: BURSA İLİ ÖRNEĞİ Buse FİDAN TÜRKÖN Dr. Öğr. Üyesi Aynur TORAMAN	151
PANDEMİ DÖNEMİ MARKA İLETİŞİMİNDE YENİ TÜKETİCİ VE İLETİŞİM GERÇEKLERİ: ÖRNEK VAKA İNCELEMESİ MA Ecemnur DELİBALTA	153
CLEAN ENERGY AND ENVIRONMENTAL PROTECTION Gunay FEYZİYEVA	154
ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KONUSUNDA ÇKKV YÖNTEMLERİNİN KULLANIMI: LİTERATÜR İNCELEMESİ Ayşen GEZİCİ ARSLANHAN Dr. Öğr. Üyesi Buket ÖZOĞLU	155
İSLAM İKTİSAT FELSEFESİNDE EKONOMİK PRATİK-RASYONELLİK ARAYIŞI: İBN-İ SİNA Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Yavuz ÇAMLI	156
PRATİK-RASYONELLİK ÖLÇEĞİ GELİŞTİRME ÇALIŞMASI Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Yavuz ÇAMLI	157
NEVŞEHİR VE MENDOZA'NIN ŞARAP FESTİVALERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI Vildan BALBAY Doç. Dr. Gülay BULGAN	158

TARIMSAL PAZARLAMADA TARIM TURİZMİNİN (AGRITOURISM) YERİ Dr. Savaş YILDIZ	159
MACERA TURİZMİ: SALDA GÖLÜNÜN RÜZGÂR SÖRFÜ POTANSİYELİNİN ANALİZİ Dr. Savaş YILDIZ	160
AFET LOJİSTİĞİ SÜREÇLERİ AÇISINDAN TÜRKİYE’DE COVID-19 SALGINININ İNCELENMESİ Dr. Savaş YILDIZ	161
TURİZMDE OTEL İŞLETMELERİNİN İÇ KONTROL SİSTEMİNİN OTELLERİN GELECEĞE UYUMU KONUSUNDA ÖNEMİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME Doç. Dr. Serkan AKÇAY	162
“SANA ‘RUH’ HAKKINDA SORU SORUYORLAR. DE Kİ: RUH, RABBİMİN EMRİNDENDİR VE BU MEVZUDA SİZE İLİM ADINA AZ BİR ŞEY VERİLMİŞTİR.” (İSRÂ, 85) ÂYETİNDEKİ RUH’TAN MAKSAT NEDİR? Prof. Dr. Davut AYDÜZ	163
VANÎ MEHMED EFENDİ VE TARİH ANLAYIŞI (Ö.1096/1685) Öğr. Gör. Dr. Kadir ERBİL	164
TOPLUMSAL DÖNÜŞÜM VE SOSYALLEŞME ARACI OLARAK SANAL DÜNYA Dr. Cüveyriye İLTUŞ	166
DİN EĞİTİMİNDE DİJİTAL MECRALARIN KULLANIMI Dr. Cüveyriye İLTUŞ	167
İSLAMİ VE İNSANİ BİR GÖREV OLAN TAZİYE ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME Dr. Medeni ŞAVLI	168
COVID-19 SALGINININ BİRİNCİ YILINDA SAĞLIK İLETİŞİMİ İLE GÜVEN OLUŞTURMAK: T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI RESMİ INSTAGRAM SAYFASI Doç. Dr. Senem GÜNGÖR	170
TWİTTER’DAKİ SİYASİ AĞ TOPLULUKLARININ SÜREKLİLİĞİNİN TESPİTİ VE ANALİZİ Dr. Öğr. Üyesi Ayşenur DAL	171
TÜKETİM KÜLTÜRÜ ÜZERİNDEN EĞLENCE VE GÜÇLÜ AİLE BAĞLARININ TEMSİLİ: “HER ŞEYE EVET” FİLMİ ÖRNEĞİ Yrd. Doç. Dr. Kamil KANİPEK	172
YILMAZ GÜNEY VE NURİ BİLGE CEYLAN SİNEMASINDA POLİTİK YAPI Dr. Öğr. Üyesi Yavuz AKYILDIZ	173
SİNEMA ENDÜSTRİSİ İÇİNDE NOLLYWOOD SİNEMASININ GELİŞİMİ Necip Doruk AKBAKIN	174
YABANCI VE TÜRK MENŞEİLİ E-TİCARET SİTELERİNİN ERİŞİLEBİLİRLİK AÇISINDAN İNCELENMESİ Dr. Öğr. Üyesi İhsan EKEN	175
SOSYAL MEDYADA SAHTE HABER PAYLAŞIMLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME Dr. Öğr. Üyesi Berk ÇAYCI	177
KURUMSAL İLETİŞİM SÜRECİ VE İTİBAR YÖNETİMİNDE DEĞİŞEN İLETİŞİM ŞEKİLLERİ: SOSYAL MEDYA KULLANIMLARI İlke AKMAN	178
COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE KRİZ İLETİŞİMİ: PEGASUS HAVA YOLLARI ÖRNEĞİ Alpaslan ÇELEBİ	179

YILDIZ FUTBOLCU TRANSFERİ SÜRECİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMININ SPOR KULÜPLERİNİN KURUMSAL İTİBARINA ETKİSİ: MESUT ÖZİL ÖRNEĞİ Hasan DÖNMEZ	180
DEĞİŞEN İLETİŞİM ORTAMINDA ESKİMEYEN DEDİKODU MEDYASI: İTİRAF SAYFALARI Asena DEMİRCİ	181
İTİBAR YÖNETİMİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMININ TURİZM SEKTÖRÜ ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ Merve GEZEN	182
COVID-19 SALGINI SÜRECİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMINDA KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK: PROCTER&GAMBLE ÖRNEĞİ Sema YILDIRIM	183
YENİ MECRALAR VE MODELLERLE DEĞİŞEN GAZETECİLİKLE BİRLİKTE DÖNÜŞEN EDİTÖRYAL SÜREÇLERDEKİ GELİŞMELER, YENİLİKLER VE SORUNLAR Aslı ÇAKIR	184
SOSYAL MEDYA PLATFORMLARININ KAMUSAL TARTIŞMALARDAKİ ROLÜ: FİLTRE BALONU VE YANKI ODASI Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül Elif ÇAYCI	186
ELİMİZİN ALTINDAKİ YENİ MEDYA SANATI ve GRAFİK TASARIM İLE İLİŞKİSİ Öğr. Gör. Dr. Fatma TOKGÖZ GÜN	187
SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ VE GRAFİK TASARIM İLE İLİŞKİSİ: WWF (DÜNYA DOĞAL YAŞAMI KORUMA VAKFI) ÖRNEĞİ Öğr. Gör. Dr. Fatma TOKGÖZ GÜN	188

BÜYÜK TÜRK DÜNYASININ ŞAİRİ HÜSEYİN CAVID: ŞİİRLERİNDE VATAN SEVGİSİ VE MANAVİ DEĞERLER

Prof. Dr. Rufat Latif Oğlu HUSEYNZADE

Azerbaycan Devlet Pedagoji Universitesi
ra.rey@mail.ru

ÖZET

Ünlü Azerbaycan şairi Hüseyin Cavid (1882-1941) Azerbaycan Türk edebiyat tarihinde önemli yer tutmaktadır. Azerbaycan edebiyatının öne çıkan şairi Hüseyin Cavid, 1882 yılında Nahçıvan'da dünyaya gelmiştir. İlk eğitimini aile içinde, sonra Molla mektebinde alan Hüseyin Cavid 1898'de Muhemmet Tağı Sidkinin açtığı "Üsuli Cedid" - yeni tipli okulunda - "Mekteb-i Terbiye"de okumuştur. Sidki Türkçe'ye büyük önem veren mektebdar, pedagoq, şair olmuş ve yetişen genç nesle böyle tavsiyede bulunmuştur: "Türkçe'yi iyi öğrenin. Evvela o Ana dilidir, saniyen Vatan dilidir, salisen Millet dilidir". Cavid bu mektebi bitirdikten sonra Tebriz'e geçerek eğitimine orada meşhur "Talibiyə" medresesinde tarih, edebiyat ve Şark felsefesini, arabça, farsça öğrenerek devam etmiştir. 1903 yılında Tebriz'den Nahçıvan'a gelen şair, aynı yıl İstanbul'a gider ancak rahatsızlığı sebebiyle tekrar Nahçıvan'a döner. 1905 yılının Mayıs ayında ikinci kez gittiği İstanbul'da daha uzun süre kalır ve İstanbul Üniversitesi'nde Edebiyat Fakültesinde tahsiline devam eder. Burada Rıza Tevfik'ten özel dersler alan ve Darülfünun'un Edebiyat şubesinde derslere devam eden Hüseyin Cavid'in İstanbul edebiyat çevresiyle iletişimi başlar. Aydın çevresiyle irtibata geçtiği İstanbul yılları, şairin Türk ve Batı edebiyatını tanınmasına geniş imkânlar sağlar.

İstanbul'da tahsil yıllarında Cavid, Türk romantizminin o devirdeki seçkin nümayendeleri olan Namık Kemal, Tevfik Fikret, Şemseddin Sami, Abdülhak Hamit, Rezaizade Mahmud Ekrem, Rıza Tevfik, Cenab Şehabeddin, Şinasi, Mehmet Akif Ersoy'la sıkı yaratıcılık ilişkileri kurmuş, onların etkisi altında kalmış, bu edebi mühitte yetişmiştir. İstanbul'da kaldığı sürece bir taraftan fikir adamlarından dersler almış, diğer taraftan da matbuat âleminde yakından iştirak etmiş ve Sırat-i Müstekim dergisinde şiirler bastırmıştır.

1905 yılından itibaren İstanbul Üniversitesi'nde 4 sene eğitim görmüş, fitretinde Türklük şuuru güçlü olan Cavid Efendi'nin edebî- bedii, estetik- felsefi, pedagoji-psikoloji görüşlerinin şekillenmesinde, oluşmasında İstanbul mühitinin mühim rolü olmuştur. Aynı zamanda İsmail Gaspıralı'nın "Dilde, fikirde, işde birlik" şüarı, Ali Bey Hüseyinzade'nin Fyuzat Dergisi, Ziya Gökalp'ın Kızıl Elma'sı, Türkçülüğün Esasları onun edebî- bedii yaratıcılığına büyük etki yapmıştır. Eserlerinde Azerbaycan halkının yanı sıra Türk dünyasının sorunlarını ele almıştır.

Siparişle değil, her zaman gerçeği yazmayı tercih eden vatansever şairin eserlerinin ekseriyetinde olaylar Türk-Turan dünyasında cereyan eder ve kahramanlar bu dünyadan seçilmiş yiğit Türk evlatlarıdır. Bu nedenle o Sovyet rejiminde Panturkist, Panturanist gibi damğalanarak ittiham edilmiş, tutuklanarak Sibiryaya sürülmüş, orada da vefat etmiştir. Cavid bu baskılar, sürgünlük ve mahrumiyetler yıldırılmamış ve Türk'ün şanlı kahramanlık tarihini ihya etmenin gururunu yaşayarak yazmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hüseyin Cavid, Vatan Sevgisi, Manavi Değerler, Azerbaycan.

OĞUZNAME METODOLOJİSİ

Doç. Dr. Ekrem Rufatoglu HÜSEYNZADE
Azerbaycan Milli İmler Akademisi Nahçıvan Şubesi
ra.rey@mail.ru

ÖZET

Yüzyıllar boyu heyecanla okunan Dede Korkut Oğuznameleri Nahçıvan, Doğu ve Orta Anadolu'da, çeşitli versiyonları ile okunmuş ve yaşanmıştır. Anadolu'nun birçok bölgelerinde, Azerbaycan'da, özellikle Nahçıvanda halk arasında söylenen, kuşaktan kuşağa aktarılan hikâye ve destanlarda, söylemlerde, kişi ve yer adlarında Dede Korkut Oğuznamelerinin bugün de izleri kalmaktadır.

Ortak destanımızın ana kaynağı olan Dede Korkut Kitabı'nın bugün, biri Dresden'de, öteki Vatikan'da olmak üzere, iki elyazımı nüshası vardır. Bu tarihi eserlere dayanarak Dede Korkut Kitabı, Azerbaycan'da, Türkiye'de birkaç kez basıldığı gibi, birçok yabancı dillere de çevrilmiştir. Dede Korkut destanın Dresden'de Fridrix Fon Dits tarafından bulunmuş nüshasının kapağında "Kitabi Dede-Korkut ela Lisani-Tayifeyi Oğuzan" yazılmıştır. Bu kanıtıyor ki, destan Oğuz kavimlerinin anıtıdır. Oğuzlar Türklerdir, Azerbaycan halkının söyköküdür. Dede Korkut destanının her bir boyu hemen bir "Oğuzname"dir. "Gazlık koca oğlu Yeynek boyu"nda deyilir: "Bin yerde ipek hali salmistir. İç Oğuz ve Dış Oğuz beğleri yığnak olmuştular. Dede Korkut gelip boy boyladı, soy soyladı. Bu Oğuzname Yeyneğin olsun!-söyledi" (2,195).

Anahtar Kelimeler: Dede Korkut, Oğuznameler, Adlar, Ata Sözlere, Anadolu, Nahçıvan.

**ABOUT THE GENERAL NIKOLAY G. PETRUSEVICH AND ITS WORKS (ON MATERIALS OF
THE NEWSPAPER “CAUCASUS” FOR 1879-1880 AND SOME OTHER SOURCES)**

Prof. Dr. Muratgeldi SOYEGOV
Magtymguly Institute of Language,
Literature and National Manuscripts of
Academy of Sciences of Turkmenistan
msoyegov@gmail.com

ABSTRACT

Major General Nikolay Grigorevich Petrushevich who was lost on December, 23rd, 1880 from hands of civil guardsmen-defenders of a fortress of Dengil-tepe during Geok-tepe battle, and was before the patron Karachai and then was engaged in research activity basically on a moral and psychological substantiation of capture by Russian of the Turkmen earths. The author of article considers absurd published through the Internet of sites the statement that “he at the head of military connection participated in clearing of Turkmenia” for, on the contrary, to general N. G. Petrushevich, being a true military oath and as loyal, it was necessary to take active part in a gain Imperial Russia Turkmenistan of that time which neutral status as the independent state has been confirmed by General Assembly of the United Nations twice in 1995 and 2005. In article along with the biographic data of the general the description of its published works with use of rare bibliographic editions for the purpose of direct acquaintance with them of modern readers is spent.

Keywords: General Nikolay Grigorevich Petrushevich, Caucasus, Geok-tepe Battle, Turkmenistan.

ÖZBEKİSTAN ÖZBEKLERİ İLE AFGANİSTAN ÖZBEKLERİNİN DİL VE EDEBİYATLARINDAKİ FARKLILIKLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Firoz FAOZI

Kabil Üniversitesi Kabil/Afganistan
Kocaeli Üniversitesi SBE Doktora Öğrencisi
firuz6262@gmail.com

ÖZET

Uluğ Türkistan'ın Büyük Britanya ile Çarlık Rusyası tarafından parçalanmaya başladığı zaman, 1888 yılında bugünkü Afganistan'ın sınırları çizildiğinde, Özbek Türklerinin yüzde otuzu Afganistan sınırları içine kalırken, Özbeklerin yüzde yetmiş bugünkü Özbekistan'da kalır. Afganistan'da yaşayan Türk boyları genellikle kuzey Afganistan'da (Güney Türkistan) yaşarlar. Bugün bu bölge Güney Türkistan olarak anılmaktadır. Yaklaşık on milyon Türk boyu burada yaşıyor. Bunlardan altı milyona yakını Özbek Türkleridir. Batı Türkistan denildiğinde bugünkü Özbekistan anılmaktadır. Otuz milyon nüfusa sahiptir. 1924, yılında Özbekistan toprakları Sovyetler Birliği tarafından işgal edildiği zaman Özbek aydınlarının bir kısmı Güney Türkistan'a göç etmiştir. Daha sonraki yıllarda geçiş tamamıyla yasaklanmıştır. Günümüzde her iki Özbek grubunun dil ve edebiyatlarında büyük farklılıklar görülmektedir. Özbekistan Özbekleri daha çok Rus dili ve edebiyatının etkisinde kalmıştır. Afganistan Özbeklerinin Özbekçesinde Arapça ve Darica (Farsça) kelimeler daha çok kullanılmaktadır. Biz araştırmamıza her iki Özbek grubunun günümüze kadar siyasi ve sosyal sorunlarla karşılaşarak dil ve edebiyatlarına ne tür farklılıklar olduğu üzerinde duracağız. Ayrıca çağdaş Özbek şair ve yazarların Türkistan özlemine bildirimizde yer vereceğiz.

Anahtar Kelimeler: Özbekistan, Afganistan, Özbekçe, Dil, Edebiyat, Kültür, Şair.

**NATIONAL IDENTITY AND LEGACY IN “DEFENDING WALT WHITMAN”
BY S. ALEXI**

Asst. Prof. Sultan Komut BAKINÇ
Haliç University
English Translation and Interpreting
sultankomut@halic.edu.tr

ABSTRACT

Being one of the most eminent representatives of Native American literature, Sherman Alexi is a Spokane/Coeur d’Alene Indian, Alexie who grew up on the Spokane Indian Reservation. In his works, one can see the bold and detailed representations of native Americans and their life on reservations. In his poem “Defending Walt Whitman”, Alexi presents readers a detailed representation of native American youth using a reservation as a setting. Considering the title, one might expect to find a court in which some people are defending the foremost American poets, Walt Whitman; nevertheless, the readers see Walt Whitman as a player in the field playing basketball in the reservation with native Americans. Whitman’s inclusion in the poem is significant and open to multiple interpretations because of both his forerunner position in American Poetry and his openness to include everyone in the society including Native Americans, Africans Americans, women, homosexuals and many more, whom were not able to have the chance to be represented in Poetry before him. His legacy means something for the following generations, including Alexi himself as a poet. In what follows, I will try to analyze Sherman Alexi’s poem “Defending Walt Whitman” in terms of the importance of Whitman in the poem, basketball field as an allegory of US and representations of Native Americans and reservations. In so doing, I aim to show that even though native Americans are US citizens, they are not given the status they deserve and their national identity can be interpreted as a resistance to assimilation.

Keywords: Native Americans, Reservation, Walt Whitman, National Identity.

BAĞIMSIZ KAZAKİSTAN'DAKİ UYGUR ŞİİRİNİN ÖZELLİKLERİ

Shynaray BURKİTBAYEVA

Al-Farabi Kazak National University
Kazakistan, Almaty,
burkitbaeva.1975@mail.ru

ÖZET

Makalede Bağımsız Kazakistan'da yaşayan Uygurların şiirinden bahsediliyor. Makale Bağımsız Kazak toprağında yaşayan Uygurların şiirleri, şairleri, edebi temsilcileri hakkında yazılan bilimsel çalışmanın yok denecek kadar az olduğundan dolayı ele alınmıştır. Bu çalışma bağımsızlık dönemi etnik Uygur şiirini tanıtmayı amaçlayan bir makaledir. Bağımsız Kazakistan Edebiyatının bir kolu olarak gelişmekte olan, Uygur diasporası şiirinin gelişme süreci, dönemleri, şairleri ve eserleri hakkında anlatılıyor. Türk halklarından biri olan, kardeş Uygur şiirinin ana konusu Kazak edebiyatı işleyen konularla bir yönde gelişmekte olduğunu belirtiyor ve şiirlerden örnekler veriliyor. Çalışmada etnik Uygur şiirini Kazakistan'ın bağımsızlığını ilan ettiği 1991' den bu yana üç döneme ayırarak işlemeye çalışılıyor. Uygur şiirinin her üç dönemde de hem konu, hem üslup açısından Bağımsız Kazakistan Edebiyatının bir kolu olarak devam ettiği açıklanıyor. Giriş bölümünde Uygur diasporası hakkında araştırma yapan ilim adamları belirtiliyor. Çalışmanın amacı ve yararlanıldığı kaynaklardan bahsediliyor. "Bağımsız Kazakistan'da Uygur şiirinin dönemleri" adlı bölümünde Uygur şiirinin üç dönemi olarak belirledikleri aşamalar anlatılıyor. "Bağımsız Kazakistan'da Uygur şiiri ve şairleri" adlı bölümde ise etnik Uygur şairleri ve onların eserleri inceleniyor. Sonuç kısmında genel değerlendirmeye yer veriliyor.

Makalede Almatı şehrindeki Uygur Kültür Derneği kütüphanesinden, R. Süleymenov adındaki Kazak Devlet Doğu Bilimleri Enstitüsünün Uygur Bilimi Bölümü (Uyguroloji) kaynaklarından ve şairlerin kendilerinden alınan eserlerden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uygur Diyaspore Şiirleri, Dönemleri, Bağımsız Kazakistan, Kardeş Halklar, Edebi Temsilciler.

**TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTSİZLİĞİNE KIZ KARDEŞLİK OLGUSU İLE DİRENEN
DİZİ ÖRNEKLEMİ: DOĞDUĞUN EV KADERİNDİR**

Dr. Şenay TANRIVERMİŞ
Nişantaşı Üniveristesi
ORCID: 0000-0003-1311-9767
senay.tanrivermis@nisantasi.edu.tr

ÖZET

Toplumda artan kadın cinayetleri ve şiddet öykülerine cevaben Türk televizyon dizilerinde egemen erkek söylem yerine kadınların hemcinsleri ile dayanışarak mücadele verdiği ve çözüm ürettiği diziler çoğalmaktadır. İkinci dalga feminizm; dünya çapında gelişen teknolojilerle birlikte kadınların üreme ve doğurma faaliyetlerinde değişen teknikler, ilk defa dile getirilen ve kadınların birbirinden güç alması gerektiğini savunan ‘kız kardeşlik’ olgusu, kadınların deneyimlerini birbirlerine aktararak beslendikleri ‘bilinç yükseltme’ toplantıları gibi farklı düzlemlerde hareketlerle desteklenerek güçlenmiştir. 2020-2021 sezonunda reyting rekorları kıran Doğduğun Ev Kaderindir dizisi kadınların erkek şiddeti ve tehditlerine boyun eğmeyen ve kız kardeşlik ruhuyla direnen yeni kadın kahraman örnekleriyle dikkat çekmiştir. Post feminist perspektife örnek bir direniş sergileyerek alışlagelen kadın karakter temsil biçimlerinin dışına çıkmış ve kaderini değiştiren kadın kahramanlar yaratılmıştır. Bugüne kadar genel olarak cinsel obje, eş ve/ya anne olarak tanımlanana kadın karakterler özel alanda ev işleri, yemek ve çocuk bakımından sorumlu olarak gösterilirken son dönem yerli dizilerde değişen kadın temsilleri ümit vermektedir. Erkek iktidarını onaylayarak normalleştiren edilgen kadın temsillerinin yerini kamusal alanda varlık gösteren ve evin geçimini sağlamakta yetkin kadın karakterler seyircide heyecan yaratmıştır. Bu bağlamda gelişen kadın hareketine paralel hitap ettiği toplumun değerlerinin, inançlarının, sorunlarının ihtiyaçlarına binaen kitlelerin kaygı ve beklentilerini dışa vuran kadın kahramanların gördüğü ilgi anlaşılmalıdır. Kadınların varoluş dileklerini örnekleyen Doğduğun Ev Kaderindir toplumsal gerçekçi içeriğiyle farklılıklar gösterdiğinden dikkatle incelenmeye değerdir.

Anahtar Kelimeler: Kadın Temsilleri, Kadın Hareketi, Kız Kardeşlik Olgusu.

TARİHÇİNİN YAZDIĞI TARİHİ ROMAN OLARAK BEDEL

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet YIKIK

University of Cyprus

Faculty of Humanities

Department of Turkish and Middle Eastern Studies

yikik.ahmet@ucy.ac.cy

ÖZET

Geçmişte yaşamış önemli şahsiyetler ya da meydana gelmiş belli başlı olaylar, tarihçilerin başlıca ilgi alanını oluşturur. Tarihçiler, şahitliklerin kayda geçirilmesi sonucunda oluşan belgeler aracılığıyla bilgi toplarlar. Doğruluğuna inandıkları bilgileri yorumlayarak bizimle paylaşırlar. Öte yandan, aynı konuların, bilim alanının dışına çıkarak edebiyat sahasına da dahil olduğu eskil çağlardan beri tanık olunan bir gerçekliktir. Destandan romana ulaşan bir çizgide, yazarlar, tarihçilerinin malzemesini kurgu dünyasına taşımışlardır. Ancak bu durum, romanlarda yansıtılan tarihin, gerçek tarihle örtüşüp örtüşmediği sorunsalını doğurur. Nitekim, romancılar, gerçeği nedenleriyle birlikte anlatmaktan ziyade, tarihi bir dönemi ve kişileri canlandırmak amacını güderler. Bu şekilde, okurlara, önceden var olduklarını tarih kitaplarından öğrendikleri kişileri, canlı kanlı izleme olanağı sunarak onları eğlendirirler.

Tarihi roman okurları, genellikle, tarihi, düz ve kuru anlatımlı tarih kitapları yerine, kahramanlarla özdeşleşebilecekleri tarihi romanlar aracılığıyla öğrenmekten keyif duyarlar. Tarihi romanların ilgi görmesindeki başlıca nedenlerden biri budur. Bu fenomenin, tarihçilerin de gözünden kaçmaması şaşırtıcı değildir. Bu bağlamda, bu çalışmada, bir tarih profesörü olan Tufan Gündüz'ün kaleme aldığı Bedel romanı mercek altına alınacaktır. Tarihçiyle romancı rollerinin birleştiği romanda, 16. yüzyılda, Sultan II. Bayezid döneminde meydana gelen isyanlar, yönetim boşlukları ve bunların sonucunda, Sultan Beyazid'in oğulları Selim, Korkut ve Ahmet arasındaki tahtı ele geçirme mücadelesi anlatılır. Devlet yönetiminde hakkaniyet, iktidar ve liyakat gibi kavramlar sorunsallaştırılır. Bu çalışmada, tarihçi-yazarın, söz konusu dönemi ve tarihi kişilikleri kurgu dünyasında nasıl sunduğu irdelenerek okura vermek istediği iletiler üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarihçi-Yazar, Tarihi Roman, Devlet Yönetimi, İktidar Mücadelesi, Liyakat.

BEDEL (REQUITAL) AS A HISTORIC NOVEL WRITTEN BY A HISTORIAN

Lect. Dr. Ahmet YIKIK

ABSTRACT

In so far as history is a science, we believe historians arrive – or can arrive - at an authoritative account of the past. Yet we understand that history has long been the subject-matter of literature. From the epic to the novel, writers have conveyed historical material to their readers. This raises the question of genuine historicity. But rather than competing with historians to provide a credible account of the truth, novelists aim to revive an historical period - they entertain readers by offering them the opportunity of a vivid encounter with the past. That this has its appeal is no surprise.

In general, readers prefer learning history through historical novels in which they can identify with a narrative's heroes, rather than traditional history books. As such, historical novels are beginning to attract the attention of academic historians. It is in this context that this study considers the novel *Bedel*, written by Tufan Gündüz, a professor of history, in which his roles as novelist and historian converge. *Bedel* concerns the events of the 16th century rebellion that took place during the reign of Sultan Bayezid II., and the ensuing power-struggle between his sons, Selim, Korkut, and Ahmet. Central to the story is Gündüz' exploration of the concepts of equity (justice), power and of fitness to rule. This paper will focus on the message *Bedel's* historian-writer intends to convey, examining how he presents this period and its historical personalities in the world of fiction.

Keywords: Historian-Writer, Historic Novel, Governance, Power Struggle, Fitness to Rule.

POETİK İMGE TÜRÜ OLARAK TURGUT UYAR'IN ŞİİRLERİNDE RADİKAL İMGELER

Arş. Gör. Dr. Ferhat UZUNKAYA

Ardahan Üniversitesi,
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi
ferhatuzunkaya@ardahan.edu.tr

ÖZET

İmge, edebiyat biliminin en önemli sorunlarından birisini oluşturmaktadır. Düz anlamıyla dışsal bir gerçekliğin zihinde yeniden üretilmesi olan imge; sözcüklerin bağdaşım sal ilişkisinden doğan yeni anlam kombinasyonlarına eriştiğinde poetik imgeye dönüşür. Tam da bu noktada imge ve sembol, imge ve metafor birbirine karıştırılır. Genellikle tanımlanmış/dondurulmuş bir anlamın göstergesi olan sembol ile sözcüklerin ilişkiye girdiği sözcük ve/ya söz öbekleriyle sürekli yeni anlam kombinasyonları oluşturan imgenin çoğu kez birbirinin yerine kullanıldığı görülür. Bu bakımdan poetik imgeler; şiirin çözümlenmesi, anlaşılması, sınıflanması ve şairlerin yaratıcı kapasitelerinin ölçülmesi bakımından mutlaka bilinmesi ve tanımlanması, araştırılması gereken bir konudur.

Poetik imgelerle ilgili en kapsamlı çalışmayı yapan Henry W. Wells, 1918'de yayınladığı Poetic Imagery adlı eserinde, Elizabeth dönemi şiirini inceler ve imgesel açıdan teorik bir çerçeve oluşturma denemesi de yapar. Wells, poetik imgeleri 7 ana gruba ayırır; The Decorative Image, The Sunken Image, The Violent Image or Fustian, The Radical Image, The Intensive, Image, The Expansive Image, The Exuberant Image. Wells, sınıflamasında en makbul sayılan yaratıcı imgelerin The Expansive Image olduğunu söyler.

Çalışmada, Wells'in yaptığı sınıflamadan hareketle Turgut Uyar'ın şiirlerinde, düşünsel gerçekliği şiire taşıması itibarıyla şairini çok düşünsel ve pratik söylemin kurduğu radikal imge tanımlanmış ve örneklerle açıklanarak, şair ile yaratıcı muhayyile arasındaki bağlantı ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Turgut Uyar, İmge, Sembol, Metafor, Radikal İmge.

AS A POETIC TYPE OF IMAGE RADICAL IMAGES IN TURGUT UYAR'S POEMS

Arş. Gör. Dr. Ferhat UZUNKAYA

ABSTRACT

Image constitutes one of the most important problems of literary science. The image, which literally is the reproduction of an external reality in the mind; It turns into a poetic image when it reaches new combinations of meanings that arise from the associative relationship of words. At this point, image and symbol, image and metaphor are mixed. It is seen that the symbol, which is generally an indicator of a defined / frozen meaning, and the image, which constantly creates new meaning combinations with words and / or phrases, are often used interchangeably. In this respect, poetic images; It is a subject that must be known and defined and researched in terms of analyzing, understanding, classifying poetry and measuring the creative capacities of poets.

Henry W. Wells, who made the most comprehensive study on poetic images, in his work Poetic Imagery published in 1918, examines Elizabethan poetry and also attempts to form a theoretical framework in terms of imagination. Wells divides poetic images into 7 main groups; The Decorative Image, The Sunken Image, The Violent Image or Fustian, The Radical Image, The Intensive, Image, The Expansive Image, The Exuberant Image. Wells states that the most accepted creative images in her classification are The Expansive Image.

In the study, in Turgut Uyar's poems, based on the classification made by Wells, the radical image established by the very intellectual and practical discourse of the poet as it carries the intellectual reality to poetry has been defined and explained with examples, and the connection between the poet and the creative imagination has been revealed.

Keywords: Turgut Uyar, Image, Symbol, Metaphor, Radical Image

İKİNCİL SÖZLÜ KÜLTÜR ORTAMINDA GELENEĞİN YENİDEN ÜRETİMİ ÜZERİNE NETNOGRAFİK BİR ÇALIŞMA: FIKRA ve TWEET

Ümit OĞUR

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
SBE TDE ABD Doktora Öğrencisi
ORCID: 0000-0001-8419-804X
umitoguredb@gmail.com

ÖZET

İnsanın doğayla mücadelesi kültürü meydana getirmiş ve bu mücadele tarih boyunca çeşitli kültür dönemlerinin oluşmasını sağlamıştır. Kültürü inceleyen disiplinler için dönemsel sınıflandırma, araştırmayı kolaylaştırmanın yanında karşılaştırmaya dayalı analizler için de önemlidir. Ong'un akademik çevrelerce kabul gören –sözlü/yazılı/ikincil sözlü- tasnifi bu anlamda önemlidir. Bu dönemlerden sözlü kültür döneminde üretilen anlatılar, işlevsel yapılarıyla insanlığın sosyal ihtiyaçlarını karşılamış ve süreçte üretilmeye devam etmiştir. Tamamen türünün doğasıyla bağıntılı meziyetleriyle insanın ürettiği sözlü ürünlerin zaman içinde bağlamı ve formu değişmiş olmasına karşın bu ürünlerin işlevleri büyük oranda değişmemiştir.

Fıkra, sözlü kültür döneminde ortaya çıktığı varsayılan anonim bir tür olarak günümüzde de varlığını sürdürmektedir. Geleneksel fıkraların yanı sıra modern fıkralar da zaman içinde ortaya çıkmıştır. Web 2.0 teknolojisiyle birlikte internet kullanıcıları, sunulan içeriğin tüketeni olmaktan çıkarak üreten tarafına geçmiş ve fıkra gibi çok sayıda geleneksel sözlü kültür ürünlerini dijital alanda yeniden üretmeye devam etmişlerdir. Bugün ise akıllı telefonlar ve sosyal medya kullanımının yaygınlaşmasıyla sınırları daha da belirginleşen dijital kültür döneminde ortaya çıkan ve fıkra türüyle çeşitli benzerlikler gösteren ikincil sözlü bir üretim belirmiştir; tweet.

Çalışma, anonim bir tür olan geleneksel fıkra ile mikroblog sitesi Twitter'de paylaşılan bazı tweetler arasındaki varsayımsal benzerliklere odaklanacaktır. Karşılaştırma ölçütlerinin belirlenmesi amacıyla geleneksel fıkra türünün literatürdeki tanımlarından yola çıkılarak fıkranın belirleyici özellikleri listelenmiştir. Daha sonra Twitter sitesinden teknik bir karşılaştırmaya uygun yapıda olan bazı tweetler derlenmiştir. Derlenen tweetler ile geleneksel fıkra türlerinden örnekler arasında karşılaştırma yapılarak sonuçlar paylaşılmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar halkbilimsel unsurların internet ortamındaki yansımalarını incelemek amacıyla geliştirilen netlore ve netnografi teknikleriyle yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fıkra, Sözlü Kültür, Dijital Kültür, Twitter, Netnografi.

**A NETNOGRAPHIC STUDY ON THE REPRODUCTION OF TRADITION IN SECONDARY
ORAL CULTURAL ENVIRONMENT: ANCDOTE and TWEET**

Ümit OĞUR

ABSTRACT

Human's struggle with nature has created culture, and this struggle has led to the formation of various cultural periods throughout history. For disciplines that study culture, periodic classification is important not only for facilitating research but also for comparative analysis. Ong's classification, which is accepted by academic community, is important in this sense. The folk narratives produced in the oral culture period from these periods met the social needs of humanity with their functional structures and continued to be produced in the process. Although the context and form of the oral products produced with the natural abilities of human have changed over time, the functions of these products have not changed to a great extent.

Anecdotes still exist today as an anonymous species that is supposed to have emerged in the oral culture period. In addition to traditional anecdotes, modern anecdotes have also emerged over time. With the Web 2.0 technology, internet users have moved from being the consumer of the presented content to the producer side and have continued to reproduce many traditional oral culture products such as anecdotes in the digital field. Today, with the widespread use of smartphones and social media, a secondary oral production has emerged in the digital culture period, whose boundaries have become more evident, and has various similarities with the anecdote type; tweet.

The study will focus on the hypothetical similarities between traditional anecdotes, an anonymous genre, and some tweets shared on the microblog site Twitter. In order to determine the comparison criteria, the defining features of the traditional anecdote are listed based on the definitions in the literature. Later, some tweets suitable for a technical comparison were compiled from the Twitter site. The resulting results were interpreted with netlore and netnography, which are folklore research techniques.

Keywords: Anecdote, Oral Culture, Digital Culture, Twitter, Netnography

**IRIS MURDOCH'IN UNDER THE NET ROMANINI BILDUNGSROMAN
ÇERÇEVESİNDE OKUMA**

Şakir KOZANOĞLU

Selçuk Üniversitesi

SBE İngiliz Dili ve Edebiyatı ABD

Yüksek Lisans Öğrencisi

ORCID: 0000-0003-2965-6049

kozanoglusakir@gmail.com

Sakir.Kozanoglu@gidatarim.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Iris Murdoch'ın ilk romanı olan Under the Net (1954)'i Bildungsroman çerçevesinde analiz etmektir. 1820'lerde filolog Karl Morgenstern tarafından ortaya atılan Bildungsroman, hatalarının, hayal kırıklıklarının ve tecrübelerinin ardından ana karakterin psikolojik, ruhsal veya ahlaki dönüşümünü tasvir eder. Bildungsroman türündeki romanlar, ana karakterin duygusal bir kaybıyla başlar ve onu yeni bir kimlik veya dünya görüşünü keşfetme yolculuğuna iter ki bu da olgunluk ile sonuçlanır. Birçok roman, ana karakter ile toplum arasındaki çeşitli çatışmaları tasvir eder ve değerleriyle bu toplum, ana karakterin dönüşümünün ve yeni kimliğinin ardındaki belirleyici güç olarak ortaya çıkar.

Bildungsroman çerçevesinde, Iris Murdoch'ın Under the Net'i, bencil ve kibirli, etrafındaki insanları küçümseyen ve onları suiistimal eden bir James ile başlayan bir yolculukla, ana karakter James Donaghue'ın ahlaki ve psikolojik dönüşümünü anlatmaktadır. Ayrıca James kira ödememek için arkadaşlarının yanında kalan ve evliliğin sorumluluklarından kaçan, sorumsuz ve çıkarıcı bir kişidir. Ancak James'in olgunluğa olan yolculuğu, özellikle Hugo Belfounder ile tanıştığı soğuk algınlığı deneyi esnasında hayatını sorgulamasıyla başlar. Deney sırasındaki diyalogları James'i yeni bir insana dönüştürür. Hastanelerden birinde hizmetli olarak düzgün bir iş bulur ki ona hayatında ilk kez bir şeyler başardığı hissini verir. Bu yeni James, arkadaşları için endişelenir ve başkalarını önemser, kendi evini kiralamaya karar verir ve etrafındaki insanları suiistimal etmek yerine geleceği hakkında planlar yapar, geçmişini ve geçmiş tutumlarını geride bırakır. James'in dönüşümü üzerinden, kısacası, bu çalışma Iris Murdoch'un Under the Net romanını Bildungsroman çerçevesinde analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bildungsroman, Iris Murdoch, Under the Net

**READING IRIS MURDOCH'S UNDER THE NET WITHIN THE FRAMEWORK OF
BILDUNGSROMAN**

Şakir KOZANOĞLU

ABSTRACT

The aim of this study is to analyze Iris Murdoch's first novel *Under the Net* (1954) within the framework of the Bildungsroman. The Bildungsroman, which was coined by the philologist Karl Morgenstern during the 1820s, portrays psychological, spiritual or moral transformation of a protagonist following her/his faults, disappointments, and experiences. Novels as the Bildungsroman start with an emotional loss of the protagonist pushing her/him to a journey to discover a new identity or worldview, resulting in maturity. Many novels depict various conflicts between the protagonist and society, and this society with its values appears as the determining force behind the protagonist's transformation and her/his new identity.

Within the framework of the Bildungsroman, Iris Murdoch's *Under the Net* demonstrates the protagonist, James Donaghue's moral and psychological transformation through a journey starting with a James who is selfish and arrogant, belittles people around him, and abuses them. James is also an irresponsible and self-seeking person who stays with his friends not to pay any rent and escapes from the responsibilities of a marriage. However, his journey to maturity starts when James questions his life especially during the cold-cure experiment, where he meets Hugo Belfounder. Their dialogues during the experiment turn James into a new person. He finds a proper job as an orderly in one of the hospitals, which gives him the feeling of accomplishing something in his life for the first time. This new James worries about his friends and cares others, decides to rent his own house, and makes plans about his future instead of abusing people around him, leaving his past and past attitudes behind. Through James's transformation, briefly, this study aims to analyze Iris Murdoch's novel *Under the Net* within the Bildungsroman's framework.

Keywords: Bildungsroman, Iris Murdoch, *Under the Net*

TÜRK PAREMİYOLOJİSİ - TÜRK HALKLARININ KÜLTÜR MİRASI

Öğr. Gör. Roza BAKBERGENOVA
Abay Kazak Devlet Pedagoji Üniversitesi
roza7713@mail.ru

ÖZET

Türk araştırmaları (Türkoloji çalışmalarında) biliminde paremiyoloji alanında ele alınan atasözleri – dilin, edebiyatın, felsefenin ve hukuk çalışmalarının amacı olduğu bilinmektedir. Atasözleri, Türk halkları tarafından uzun zamandır hatırlana gelen, nesilden nesile sıralanan ve miras olarak korunan hazinelerden biridir. Türki dillerinin paremiyolojik fonu tüm dünyaya eşit derecede yayılmış, Türk halklarının tarihini, yaşam tarzını ve kültürünü yansıtır. Dilimizdeki atasözleri, Türk medeniyetini anlatan, yaşam ve kültür hakkında bilgi veren değerli bir anıttır. Türk halklarının manevi zenginliği – atasözleri aracılığıyla Türklerin kültür ve tabiatını, milli öğretileri ve yaşam tarzını, insanoğlunun yaşam geçmişini ve bugününü belirlemek için kullanılabileceği söz edilmektedir.

Atasözleri–zengin içerikli, küçük boyutlu belirli bir halkın, toplumdaki insanların yaşamının, doğal olaylarının kısa bir özetini, sosyal ve insan ilişkilerini düzenleyen hukuku, genç nesli eğitmenin ilkelerini, vasiyetini kapsamında barındıran bir nasihat kitabıdır. Türki dilli toplumun yaşam tarzında dilli iletişimde yaygın olarak kullanılabilmektedir. gelmekte olan günlük kelime hazinesi devam eden asıl hazine olarak değerlendirilir. Kısaca atasözlerinin eski Türki yazılı bir çok anıtlar dilinin incelenmesine dikkate alarak, Kazak paremiyolojisinin araştırma düzeyi, milli kültür ve etnik kimlik ve zihniyet tasvirinin önemine odaklanacağız. Bilim adamı Paremiolog A.Kaidar'ın bu alandaki kendi konseptine göre, “hem deyimsel ifadeler hem de atasözlerinde, dilin altında daha da bir dili olan bir olgudur” dediği yeni bir bakış açısı ve yeni bir yaklaşımı oluşturmaktadır.

ТҮРКІ ПАРЕМИОЛОГИЯСЫ – ТҮРКІ ХАЛЫҚТАРЫНЫҢ МӘДЕНИ МҮРАСЫ

Öğr. Gör. Roza BAKBERGENOVA

РЕЗИЮМЕ

Түркітану ғылымында паремиология саласы қарастыратын мақал-мәтелдер – тілдің де, әдебиеттің де, философияның да, заңның да зерттеу нысаны болып келе жатқаны белгілі. Түркі халықтарының жадында ұзақ сақталып, ұрпақтан-ұрпаққа сұрыпталып, мирас ретінде сақталып келе жатқан асыл қазынасының бірі – мақал-мәтел. Түркі тілдерінің паремиологиялық қорында дүниежүзінің төрт бұрышына тегіс тараған түркі халықтарының тарихы, тұрмысы, мәдениеті көрініс табады. Тіліміздегі мақал-мәтелдер – түркі өркениетін сипаттайтын, тұрмысы мен тіршілігінен, мәдениетінен ақпарат беретін құнды ескерткіш. Түркі халықтарының рухани байлығы – мақал-мәтелдер арқылы түркі мәдениеті мен болмысын, ұлттық тағылымы мен тұрмыс-тіршілігін, адамзат өмірінің өткені мен бүгінін айқындауға болатындығы сөз етіледі.

Мақал-мәтел – мазмұны бай, көлемі шағын, белгілі бір халықтың қоғам тіршілігінен, табиғат құбылысынан жасалған қысқаша қорытындысы, әлеуметтік және адамдар арасындағы қарым-қатынастарды белгілейтін заңы, жас ұрпақты тәрбиелейтін өсиеті, насихат кітабы. Түркі тілдерінің тілдік коммуникациясында, тұрмыстық лексикада кеңінен қолданып келе жатқан асыл қазынасы ретінде бағаланады. Ескі түркі жазба ескерткіштер тіліндегі мақал-мәтелдердің зерттелуіне қысқаша тоқтала отырып, қазақ паремиологиясының зерттелу деңгейі ұлттық мәдениет пен этникалық таным мен ділдік тұғырды бейнелеудегі маңыздылығына тоқталатын боламыз. Паремиолог ғалым Ә.Қайдардың бұл саладағы өзіндік түсінік-тұжырымы бойынша, “фразеологиялық тіркестер де, мақал-мәтелдер де – тіл астында тілі бар құбылыс” деген тұжырымы өзіндік жаңаша көзқарас болып табылады.

**VALENCE POSSIBILITIES OF AUXILIARY PARTS OF SPEECH USED IN
“DADA GORGUD” EPIC**

Fargana AGHAYEVA

Baku State University

“Dada Gorgud” Scientific Research Laboratory

fargana8989@mail.ru

ABSTRACT

The article identifies valence possibilities of auxiliary words used in the epic “Dada Gorgud”. The study of a number of theoretical issues related to parts of speech, their syntactic analysis, as well as the characteristics of the function associated with other language units, valence opportunities are among the urgent problems that require special research. The perception of language as a single system with special functionality requires the study of its constituent elements as a mechanism of interaction. Valence, which is one of the most important linguistic categories in modern linguistics, refers to the analysis to reveal the essence of grammatical structure in order to understand the mechanism of language development and functionality by reflecting the connecting features of language units at different language levels. Valence has become relevant in the speech process after the research that emerged as a result of the study of the word from a semantic-syntactic and functional point of view. The theory of valence is based on the study of semantic syntagmatic, which play a role in the discovery of the lexical semantics of the word, the possibility of reconciliation with other words.

The valence potentials of the parts of speech are manifested differently depending on the specific features of any part of speech, the coherence indicators arising from these features and the regularities of their realization in the speech chain. In order to determine the valence of any part of speech, the general content of the sentence and the unity of structural features that serve to convey this content, their regularities are considered.

The monument “Dada Gorgud”, which contains many facts about the historical development of the Azerbaijani language, serves as a source to consider the directions of formation of auxiliary parts of speech, as well as their valence potential. It is noted that in a number of sentences developed in “Dada Gorgud” the semantic and syntactic valence possibilities of the language unit passing from one word group to another are preserved. On the other hand, the possibility of morphological connection with the words to which the auxiliary parts of speech used in “Dada Gorgud” belong does not differ from the possibilities of modern work.

Thus, while formal features expressing grammatical features are mainly the result of processes regulated by the internal laws of language, lexical relations are distinguished by being more sensitive to extralinguistic factors. In addition, lexical coherence is noteworthy in that it is more context-dependent. Therefore, the study of the mechanism of semantic-syntactic valence of the language element is one of the important conditions for a comprehensive determination of the lexical weight of the word.

Keywords: Dada Gorgud, Valence, Parts Of Speech, Semantics, Syntagmatic.

VAN'DA HACI UĞURLAMA VE KARŞILAMA GELENEĞİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Ahmet ÖNTÜRK

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Türk Halk Edebiyatı Bilim Dalı
onturk-ahmet@hotmail.com

ÖZET

Diğer dinlerde olduğu gibi İslamiyet'te de bir takım kutsal zaman dilimleri vardır. Bu kutsal zaman dilimlerinde Müslümanların yaşayışlarında, günlük hayatlarında diğer normal zamanlardan farklı olarak birtakım değişiklikler ve yapılan ibadetlerde yoğunlaşmalar olmaktadır.

Hac İslam dininde kutsallık taşıyan bir yolculuktur. Bir kişinin hacı olabilmesi için kutsal bir mekâna belirlenmiş bir zamanda gitmesi ve bazı dini vecibeleri yerine getirmesi gerekmektedir. İslam dini hacı olmak için ekonomik ve sağlık açısından bazı koşulların yerine getirilmesini şart koşmaktadır. Bütün Müslümanların yaşamış olduğu diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'den de hacı olmak için kutsal topraklara her yıl yüz binlerce kişi gitmektedir.

Türkiye'nin diğer illerinden olduğu gibi Van ilinden de hacı olmak için birçok başvuru olmaktadır. Başvuru koşullarını yerine getiren kişiler haca gitmekte ve orada bu İslami geleneği yaşamaktadırlar. Biz çalışmamızda Van'dan kutsal topraklara gidenler için hacın ne anlam ifade ettiği, haca gitmek için ne gibi hazırlıkların yapıldığı, hac esnasında neler yapıldığı, akrabaların ve sosyal çevrenin bu duruma bakış açılarının ne olduğunu, hacı olmanın kendilerine bir saygınlık kazandırıp kazandırmadığı gibi konuları kaynak kişilerden yaptığımız derlemeler ışığında anlatacağız.

Anahtar Kelimeler: Kutsal Zaman, İslam, Hac, Gelenek, Van.

AN INVESTIGATION ON THE TRADITION OF WONDERFUL AND WELCOMING OF HADJI IN VAN

ABSTRACT

As in other religions, Islam has a number of sacred times. In these sacred time zones Muslims in their lives, changes in daily life, unlike other normal times and concentrations are in worship.

Hajj is a journey of holiness in the Islamic religion. Go at a specified time to holy place and must fulfill some religious duties for a person to become a pilgrim. In order to become a pilgrim, Islam requires certain conditions in terms of economy and health to be fulfilled. As in all other Muslim countries every year hundreds of pilgrims to the holy land from Turkey, thousands of people go there.

As Turkey's other provinces are many references to the volume from Van. Those who fulfill the conditions of application go to the pilgrim and live there in this Islamic tradition. In our study, the meaning of pilgrimage for those who went to the holy land from Van, what preparations are made to go to the pilgrim, what is done during pilgrimage, what is the point of view of the relatives and the social environment, whether being a pilgrim gives them a reputation threads such as source people will tell in the light of the reviews we made.

Keywords: Holy Time, Islam, Hajj, Tradition, Van.

MANEVİ EĞİTİMİN ÖNEMLİ BİR UNSURU OLARAK VATANSEVERLİK

Prof. Dr. Rufat Latifoğlu HUSEYNZADE
Dr. Doç. Gülarə Hüseynağa Kızı KERİMOVA
Baku Devlet Universitesi Pedaqoji Bölümü
prof.rufat@mail.ru

ÖZET

Bu gün yetişən gənc nəslin milli–mənəvi ruhda, vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsi daha böyük aktuallıq və əhmiyyət kəsb edir. Gənclərimizin təcavüzkaralara qarşı apardığı inamlı mübarizə, qəsb edilmiş torpaqlarımızın azad edilməsi, işğal edilmiş ərazimizin bərpa edilməsi, müzəffər ordumuz 44 gün ərzində böyük vatansevərlik nümunəsi göstərərək zafer çaldı. Bu zafer həmçinin gənclərimizin, əsgərlərimizin milli-mənəvi tərbiyəsinin, əxlaqi keyfiyyətlərinin zaferi idi, bu onların vətənpərvərliyi, həmrəyliyi, aldıkları tərbiyə və təhsilin nəticəsi, məktəbimizin, təhsilimizin, elmimizin zaferi idi.

Yeniyyət və gənclərimizin fiziki cəhətdən sağlam, əxlaqca saf, mənəviyyatca zəngin milli – mənəvi və vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsi, onların dövlətçilik məfkurəsi ətrafında sıx birləşməsi hər cür qələbənin təməli kimi dəyərləndirmək olar. Ümumbəşəri dəyərlər, Azərbaycan xalqının milli-mənəvi dəyərləri hər bir gənc tərəfindən mənimsənilməlidir. Mənəviyyat olmayan yerdə heç bir şey ola bilməz. Nə qədər var -dövlət olsa da, nə qədər pul olsa da, nə qədər zənginlik olsa da mənəviyyat olmayan yerdə heç bir şey ola bilməz. Müasir qloballaşma dövründə gənclər milli- mənəvi ruhda tərbiyə olunmalıdır, bizim milli- mənəvi dəyərlərimizin əsasında tərbiyələnməlidir. Gənclərimiz bizim tariximizi, ədəbiyyatımızı yaxşı bilməlidir, keçmişini yaxşı bilməlidir, dilimizi yaxşı bilməlidir, milli dəyərlərimizi yaxşı bilməlidir. Milli dəyərlərimizi, milli ənənələrimizi yaxşı bilməyən, tariximizi yaxşı bilməyən gənc heç zaman vətənpərvər ola bilməz.

Mənəvi tərbiyə bilavasitə vətənpərvərliklə bağlıdır. Vətənpərvərlik mənəvi tərbiyənin mühüm tərkib hissəsidir. Gənc nəslin vətənpərvərlik tərbiyəsi bəşər tarixində klassiklərin, görkəmli alimlərin həmişə diqqət mərkəzində olmuşdur. Vətənpərvərlik tərbiyəsi antik filosofların – Sokratın, Platonun, Aristotelin əsərlərində öz əksini tapmışdır. Daha sonralar klassik Avropa və rus pedaqoji fikrinin görkəmli nümayəndələri – Y.A. Komenskinin, K.A. Helvetsinin, J.J.Russonun, A.Disterveqin, K.D. Uşinskinin, V.Q. Belinskinin, Azərbaycan klassik fikrinin görkəmli nümayəndələri - N. Nərimanovun, M.F. Axundovun, A.A. Bakıxanovun, F.Köçərlinin, Hüseyn Cavidin, C. Məmmədquluzadənin, Mirzə Ələkbər Sabirin, Abbas Səhhətin və başqalarının əsərlərində geniş şərh olunmuşdur.

Açar Sözlər: Maneviyyat, Vatansevərlik Kahramanlık, Şəhidlik.

LİKYA LAHİTLERİNE BİR ÖRNEK: KSANTHOS DANSÖZLER LAHDİ

Merve ERASLAN

Selçuk Üniversitesi

SBE Arkeoloji ABD Yüksek Lisans Öğrencisi,

mrveraslan@gmail.com

ABSTRACT

Tarih boyunca tüm insan topluluklarında görülen ölü gömme gelenekleri, ritüeller, mezar hediyeleri ve mezar mimarisi ölümden sonraki yaşama dair inancın yansımalarını taşımaktadır. Toplumlara göre değişen, insanların sınıfsal farklılıkları ve maddi olanaklarına göre şekillenmiş mezar kültürü çeşitlilik göstermiştir. Burada sunulan çalışmada Likya Lahitlerine bir örnek olan Dansözler Lahdi incelenmektedir. Çalışmamızda incelenen Dansözler Lahdi, Likya Bölgesi'nin önemli antik kentlerinden biri olan ve UNESCO Dünya Kültür Mirası listesinde yer alan Ksanthos'ta bulunmaktadır. Likya tipi mezarların en iyi işçiliğe sahip örnekleri burada yer almaktadır. Çalışmada tanıtılan semerdam tipli Likya Lahdi, kapağında betimlenen dans eden kadın figürlerinden dolayı Dansözler Lahdi olarak bilinmektedir. Dansözler Lahdi günümüzde in situ durumda bulunan ve yerel kireç taşından işlenmiş zengin kabartmalarıyla Ksanthos'ta öne çıkan lahitlerden biridir. Söz konusu mezar Likya lahitleri arasında yalnız kapağında kabartma bulunan lahit tipolojisine girmekte ve kabartmaların üslubu dolayısıyla MÖ IV. yüzyıl ortalarına tarihlendirilmektedir. Likya lahit mimarisinin tipik özelliklerini taşıyan semerdam biçimli kapağın dört cephesi de kabartmalıdır. Uzun yüzlerde yabandomuzu avı ve savaş sahnesi yer almaktadır, kısa yüzlerde ise ritüel dansı gerçekleştiren kadınlar bulunmaktadır. Çalışmamızda, gerek dansözler lahdinin Likya mezar mimarisindeki tipolojisi gerekse kapağında betimlenen zengin kabartmaları tanıtılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Likya, Lahit, Ksanthos Dansözler Lahdi.

KIRMIZI HAP VE SINIRLARI: KIRMIZI HAP (THE RED PILL) TEORİSİ BİR ELEŞTİREL TEORİ OLABİLİR Mİ?

Öğr. Gör. Atilla AKALIN

İstanbul Gelişim Üniversitesi,

Meslek Yüksekokulu, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Programı,

aakalin@gelisim.edu.tr

ÖZET

İngilizce konuşulan dünyada “The Red Pill” (TRP), Türkiye’de ise “Kırmızı Hap” olarak bilinen sosyal hareket, son dönemde kamuoyunda sıkça tartışılan bazı imalara ve iddialara sahip bir sosyal fenomen olarak karşımıza çıkmaktadır. Kırmızı Hap hareketinin temel çerçevesi ile kadınların ve erkeklerin toplumsal cinsiyet rollerinin biner ikili karşıtlıklar şeklinde ele alındığını söyleyebiliriz. Kırmızı Hap düşüncesine göre erkekler, kadınlar tarafından determine edilmiş olan belirli sosyal pratikleri terk etmelidir. Bu terk edilen pratikler sonucunda erkeklerin belirli toplumsal faydaları elde edeceğini ve içsel amaçlarına daha kolay ulaşacağı varsayılır. Bu yazıda Kırmızı Hap düşüncesi salt bir sosyal teori olarak ele alınarak, hakkında bilgi ve eleştiri ürettiği noktalar üç ayrı pozisyonda ele alınmaktadır. Dolayısıyla, Kırmızı Hap hareketini ele almanın temelde üç yolu olduğunu iddia ediyoruz. Bunlar sırasıyla, Doğal/Evrimci pozisyon, Sonuççu pozisyon ve Eleştirel pozisyon olarak özetlenebilir. İddiamız, Kırmızı Hap felsefesinin temel argümanları göz önüne alındığında bir çeşit politik statüko eleştirisi yapma girişimi olarak da yorumlanabilen Eleştirel pozisyonun bir çeşit eleştirel teori ile uyumlu olduğudur. Fakat, Kırmızı Hap felsefesinin tümü için bu uyumluluk söz konusu değildir. Doğal/Evrimci pozisyon ile Sonuççu pozisyonun, eleştirel sosyal teorinin temel çerçevesine uyumlu olmadığını öne sürüyoruz.

Anahtar Kelimeler: Kırmızı Hap, Feminizm, Erkek Hakları Hareketi, Eleştirel Teori, Sosyal Teori.

ARİSTOTELES'İN MÜLKİYET ANLAYIŞI

Can BİRVAR

Ondokuz Mayıs Üniversitesi
SBE Felsefe ABD Yüksek Lisans Öğrencisi
can653@gmail.com

ÖZET

İnsan, toplumsal bir varlık olduğu için “Bir arada nasıl yaşayacağız?” sorusunu sorması kaçınılmazdır. Hayatımızı birçok insanla iç içe bir şekilde yaşarız. Bu yüzden diğerleri ile bir arada yaşama konusu dikkat edilmesi gereken bir konu olarak siyasetin özünü oluşturur. Siyasetin felsefi tarzda sorgulanması anlamına gelen siyaset felsefesi de siyasete ilişkin kurumları ve etkinlikleri olması gerektiği biçimde ele alıp ideal, olması gereken tarzda görüşler ortaya koyan bir felsefe disiplindir. Aristoteles'te Politika adlı eserinde siyaset konusunu ele almıştır. Bu eserde insanın neden siyasi bir varlık olduğunu ele alarak yurttaşlık kavramı üzerinde durur, siyasi kurumları, yasaları ve rejimleri inceleyerek ideal devleti meydana getiren şartları inceler. Onun ideal devleti, kent devletidir ve kentler de mülke ihtiyaç duyar. Aristoteles, söz konusu eserinde kendisinden önce sunulan ideal rejimleri eleştirirken çoğunlukla bu rejimlerin mülkiyet anlayışlarını eleştirir. Bu eleştirilerden sonra, en iyi rejimi anlatırken de mülkiyetin nasıl olması gerektiğini belirtir. Yani Aristoteles'in siyaset düşüncesinde mülkiyetin önemli bir rolü olduğu söylenebilir.

Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı Aristoteles'in mülkiyet anlayışını incelemektir. O, mülkiyet ile ilgili düşüncelerine Politika adlı eserinde yer vermiştir. Bu yüzden bu makalenin izleyeceği yol da Politika'daki ile aynı olacaktır. Yani alt başlıklar Aristoteles'in kitapta izlediği sıraya uygun olacaktır. Aksi takdirde incelememiz dağınık bir hal alacaktır. Çünkü bu kitapta onun asıl meselesi mülkiyet değildir. Bu nedenle konunun dağınık kalmaması için Aristoteles'in sistematığına uygun hareket etmek daha doğru olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mülkiyet, Kent, Rejim, Siyaset.

LUCRETİUS'UN RUH KURAMI

Oğuzhan UYAR

Ondokuz Mayıs Üniversitesi
SBE Felsefe ABD Yüksek Lisans Öğrencisi
ogzuyar@gmail.com

ÖZET

İnsanlık tarihi boyunca, insan ve insanın neliği üzerine geliştirilen açıklamalarda “ruh” önemli bir yer tutmuştur. Özellikle felsefe ve din ile ilgilenenler ruhun varlığı, merkezi, yapısı, bölümleri, beden ve ölümle olan ilişkisi bağlamında çeşitli açıklamalar geliştirmişlerdir. Filozoflardan bazıları ruhu ölümsüz olarak düşünürken, geleneksel inanışlarda da baskın olan görüş ruhun ölümsüzlüğü ve beraberinde bedenin ölümünden sonra ödül veya ceza için fizikötesi bir alana geçeceği. Kimi geleneksel inanışlarda ise bu alan ödülün ziyade ruhların azap göreceği bir alan olarak tasvir edilmiştir. Dolayısıyla insan ölümden ve azap alanından korkmuş, bu korkular ise insanın bireysel ve sosyal yaşamını olumsuz yönde etkilemesinin yanında, mutlu ve erdemli bir yaşam sürmesi önünde engel olmuştur. Yetiştirdiği toplumda da aynı korkuların hakim olduğunu gören Lucretius, Evrenin Yapısı adlı eserini oluştururken temel amaçlarından birini, ölüm ve azap alanı karşısında duyulan korkulardan arındırmak olarak belirlemiştir. Bu arındırma işleminin ise ruhun maddi ve ölümlü oluşunun ortaya konulması ile olanaklı olacağını düşünmüştür. Ruhun yapısı ortaya konulup, korkular aşıldıktan sonra ise insanın dingin, erdemli ve mutlu bir yaşam sürebileceğini öne sürmüştür. Bu doğrultuda çalışmanın amacı Lucretius'un ruh kuramını incelemek olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Beden, Felsefe, Korku, Ölüm.

GEÇ DÖNEM STOA'SINDA DOĞAYA UYGUNLUK İLKESİ

Sedat ÇAPKIN

İnönü Üniversitesi

SBE Felsefe ABD Yüksek Lisans Öğrencisi

sdccapkin@gmail.com

ÖZET

Stoa felsefesinin ahlaki anlamda doğru yaşamının en temel ilkesi olarak gördüğü ya da nasıl mutlu olabileceğim sorusuna cevap olarak sunduğu “doğaya uygun yaşama” çoğunlukla yanlış anlaşılmıştır. Bunun iki önemli sebebi olduğu söylenebilir. Bunlardan birincisi 18. Yüzyıl filozoflarından olan Rousseau'nun “doğal yaşam” adını verdiği hümanist felsefesi ile karıştırılmış olmasıdır. İkincisi ise “doğaya uygun yaşama” ifadesinin modern insanın kafasındaki bugünkü anlamda “doğa” kavramı ile karıştırılmasıdır. İşte bu yanlış anlaşılmanın düzeltilmesi için bu makalede özellikle Geç Dönem Stoası olarak da adlandırılan Roma Stoası filozofları, Epiktetos, Aurelius ve Seneca üzerinden “doğaya uygun yaşama” bir ahlak öğretisi ve mutluluk felsefesi olarak bütünlükçü bir tarzda sunulacaktır. Bu çalışmanın asıl tezi Roma Stoacıların “doğa” dedikleri şeyin daha çok Arapçadan Türkçeye geçmiş olan “fitrat” kavramına yakın bir anlam içerdiğidir. Nitekim genel olarak Stoacıların iradeyi temel alan ahlak anlayışı, varlık bütünüünün bir parçası olan insanın en yüksek iyiye ulaşmasını insanın doğaya/doğasına uygun yaşamasına bağlantıdır. Dolayısıyla, Stoacı düşünürlerin “insan nasıl mutlu olabilir?” sorusuna verdikleri “doğaya uygun yaşama” cevabı kendi literatürleri üzerinden anlaşılır kılınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Stoa felsefesi, Roma Stoası, Doğa, Ahlak.

ÇOCUKLARDA NOMOFOBİ VE AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞI: ETKİLERİ VE MÜDAHALE YÖNTEMLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Ece BEKAROĞLU
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü
ece.bekaroglu@hbv.edu.tr

ÖZET

Günümüzde akıllı telefonlar günlük hayatı kolaylaştıran önemli bir teknoloji aracı olmuştur. Ancak akıllı telefonların aşırı kullanımının çeşitli psikolojik bozukluklarla ilişkili olduğu belirtilmiştir. Nomofobi, akıllı telefondan uzak kalma korkusu/fobisi olarak belirtilirken, akıllı telefon bağımlılığı da bir davranış bağımlılığı olarak dikkat çekmektedir. Nomofobinin ve akıllı telefon bağımlılığının yetişkin nüfusta oldukça yaygın olduğu gibi erken çocukluk döneminde de yaygın olduğu ve bu yaş grubunda da psikolojik bozukluklarla ilişkilendirildiği bilinmektedir. Erken çocukluk döneminde nomofobi ve akıllı telefon bağımlılığı ile ilişkili en önemli faktörün ebeveynlerin tutumu olduğu ifade edilmiştir. Özellikle COVID-19 pandemisi süresinde evde çalışma gerekliliği, ev işleri ve çocuk bakımı konusunda zorlanan ebeveynlerin çocuklarını akıllı telefon kullanımına yönlendirebildikleri gözlemlenmiştir. Erken çocukluk döneminde nomofobi ve akıllı telefon bağımlılığının çocuklarda fiziksel, psikolojik, sosyal gelişimleri açısından olumsuz etkileri olduğu bilinmektedir. Çocuklarda nomofobi ve akıllı telefon bağımlılığını önleyebilmek ve çocukları olumsuz etkilerinden koruyabilmek için ebeveynlerin tutumlarında, eğitim kurumlarının programlarında ve hatta devlet kurumlarının geliştirdiği politikalarda düzenlemelere ihtiyaç bulunmaktadır. Bu çalışmada nomofobi ve akıllı telefon bağımlılığının tanımı, tanı kriterleri, erken çocukluk döneminde yaygınlığı, olumsuz etkileri ve müdahale yöntemleri açıklanacak, gelecek yıllarda yapılacak çalışmalar için araştırmacılara önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nomofobi, Akıllı Telefon Bağımlılığı, Erken Çocukluk Dönemi, Müdahaleler.

HOW TO CARVE EMOTIONS AT THEIR JOINTS?

Kardelen KÜÇÜK

Nazım KEVEN

kardelenkucuk7@gmail.com

ABSTRACT

In this paper, we address the debate over whether emotions are natural kinds. We narrowed down the scope of the question by focusing on two approaches: the discrete approach and the dimensional approach. The discrete approach defends that emotions are natural kinds, pointing out distinctive features which can be discerned scientifically. The dimensional approach challenges this idea by referring to empirical findings. Even though the discrete approach is intuitively convincing, there is a discrepancy between its assumptions and the empirical data that is supposed to support them. The dimensional approach, on the other hand, is problematic in two senses: First, what it offers as a substitution for the discrete emotion terms, the core affect, does not represent emotions holistically. And second, what creates the real trouble for emotion research is not the natural kind assumption, but the lack of scientific evidence for the distinctively felt affects. By offering a Two-Stage Model of Emotions, we try to overcome these problems. We distinguish two phases of emotional experience: granular affects and emotions. We argue that emotions are not natural kinds, whereas granular affects are quite possibly so.

Keywords: Affects, Emotions, Natural Kinds

STRATEGIC GIFT GIVING IN CAPITALIST SOCIETIES

Assoc. Prof. Dr. Cristina NICOLAESCU
Yozgat Bozok University
Faculty of Science and Letters
English Language and Literature Department
chris2013x@yahoo.com

ABSTRACT

Gift giving has had a long tradition in the culture history of many civilizations and have been practiced with different motivations and effects for both the giver and receiver. That is why this issue surpasses any disciplinary borderlines of sociology and anthropology due to its heterogeneous representation in social sciences irrespective of the approach. The purpose of this paper is to investigate the social and cultural meanings of strategic gift giving and the habitude underpinning it through philosophical thinking in order to analyze what types of binding relations and alliances can be formed in class differentiated societies. The epistemological basis of such an analysis brings together various theories, from the structuralist objectivism of Claude Levi-Strauss to the existential subjectivism of Jean-Paul Sartre and in consideration of the sociological conceptual apparatus of Pierre Bourdieu, Émile Durkheim and Marcel Mauss. Further, the gift exchange practice will be addressed from the psychological perspective of affective implications such as honor, gratitude or admiration and how these affects help to produce symbolic capital in the receiver of gift or counter gift.

Keywords: Habitus, Gift, Symbolic Capital, Sociology.

SOSYAL MEDYADA MİZANTROPİSTLER: TWİTTER ÖRNEĞİ

Prof. Dr. Sıtkı YILDIZ

Kırıkkale Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü
sitkiyildiz@yahoo.com

Hatice SOYGAN

Kırıkkale Üniversitesi SBE
Sosyoloji ABD Doktora Öğrencisi
hati.soygan@gmail.com

ÖZET

Çalışmanın ana amacı, sosyal medya içerisinde sanal bir cemaat olarak var olan mizantropistlerin işlevlerini ve yapısal özelliklerini sosyolojik olarak analiz etmektir. Çalışmanın diğer amacı ise, mizantropistlerin sosyal medyada nasıl bir sanal kimlik oluşturduğu ve nasıl bir cemaat özelliği taşıdığını incelemektir. Bu amaçlar doğrultusunda sanal bir topluluğun gerçek yaşamdan aldıklarını yeni bir hiper gerçekliğe nasıl dönüştürdüklerini işlevsel olarak irdelenecektir. Sanal cemaatler, sosyal medya kullanıcılarının ortak amaç etrafında birleşmesi, çeşitli etkinlikler ve paylaşımlarda bulunması yoluyla oluşmaktadır. Bu oluşumlar zaman, mekân gibi sınırlılıkları ortadan kaldırmaktadır. Böylece geleneksel cemaatlerin özelliklerinden uzaklaşarak postmodern bir özellik gösteren mizantropistler Twitter kullanıcıları olarak sanal varlıklar oluşturmuşlardır. Bu doğrultuda Baudrillard'ın simülasyon kuramı bağlamında küreselleşen dünyada mizantropistlerin nasıl nesneleştiği ve sanal cemaat olarak Twitter'da gerçekliklerini nasıl kurdukları araştırılmıştır. Mizantropistler insanların olumsuz eylemlerine karşı bir duruş sergileyen, insanlığa karşı bir nefret grubu olarak sosyal medyada gerçeklik kazanmaya çalışan bir grup olduğu çeşitli örnekler ile ortaya konulmuştur. Araştırmanın bulgularında örneklem olarak seçilen 15 Twitter kullanıcısı mizantropistin paylaşımları söylem analizine tabi tutulmuştur. Çalışmanın sonucunda mizantropistlerin kişisel ilişki ağları oluşturarak bir sanal cemaat kurmuş oldukları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mizantropistler, Sanal Cemaatler, Sanal Kimlikler, Simülasyon.

KÜRESEL SALGININ DERİNLEŞTİRDİĞİ DİJİTAL TOPLUM DÜZENİ VE SOSYOLOJİNİN GENİŞLEYEN YENİ ALANI

Dr. İbrahim KAYGUSUZ

MEB Sosyoloji Kitap Yazım Komisyonu Başkanı
ibrahimkaygusuz@gmail.com

ÖZET

Sanayi toplumunun bir ürünü olarak ortaya çıkan sosyoloji, toplumu ilgilendiren bütün alanlarda derinlikli çalışmalar yapmakta, teoriler geliştirmekte ve değişen koşulların ortaya çıkardığı yeni konularla ilgili araştırmalar yapmaktadır.

Toplumsal dünyayı anlama ve açıklama çabası içinde olan sosyoloji, sosyal gerçekliği ve gündelik yaşamı tarihsel/kültürel bağlamları ve gelecekteki muhtemel durumları ile birlikte ele almaktadır. Modernleşme ve küreselleşme başta olmak üzere çağdaş dünyanın başat sorunları ile ilgili yorumlar geliştiren sosyoloji göç, etnisite, ötekileştirme, yabancılaşma, dijitalleşme, sanal etkileşim biçimleri vb. alanlarda makro ve mikro bakış açıları geliştirmektedir.

Bu bağlamda sosyoloji, 2019 tarihinde ortaya çıkan, bireysel/grupsal etkileşim biçimlerini derinden etkileyen ve toplumsal yayılımı ters yüz eden küresel salgının (Covid-19) ürettiği yeni toplumsal düzeni ve bu düzene ait yeni toplumsal gerçekliği anlamlandırma çabası içindedir. Salgının küresel bir boyut kazanması, yıllar önce başlayan dijital toplum sürecini hem hızlandırmış hem de derinleştirmiştir. Bu durum sosyolojinin inceleme alanını genişletmiş ve derinleştirmiştir. İlişki biçimlerinin daha sanal ve sofistike olduğu bu yeni toplum tipini anlama çabası, yeni bir sosyolojinin habercisi olarak görülmektedir.

Bu tebliğde, küresel salgının hızlandırdığı dijital dönüşüm, bu dönüşümün tetiklediği yeni toplum tipi ve bunun beraberinde getirdiği/getireceği yeni sosyoloji anlaşılmasına çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Küresel Salgın, Dijital Dönüşüm, Yeni Toplum, Yeni Sosyoloji

ROMAN AİLESİNDE YAŞLI KADIN OTORİTESİ

Dr. Fatma İlknur AKGÜL

fatakgul@hotmail.com

ÖZET

İzmir’de yaşayan Roman Kadınını konu alan bu çalışma aile içinde yaşlı kadının otoritesine odaklanmaktadır. İlk olarak Roman toplumunda kadının yeri ve önemi üzerinde durulacaktır. Yaşlı kadının otoritesi toplumsal cinsiyet rolleri üzerinden ele alınacaktır. Makalenin ikinci konusu olarak Roman kadının yaş aldıkça aile içinde elde ettiği otoriteyi nasıl kullandığı ve bu gücün aile içi kararlara ve toplumla ilişkilere nasıl yansıdığı incelenecektir. İzmir’in Konak ilçesinde yapılan saha çalışmasından elde edilen veriler üzerinden Roman ailesinde yaşlı kadın otoritesinin aile içi kararlara, toplumsal yaşama ve iktisadi hayata katılımda oynadığı rol derinlemesine analiz edilecektir. Feminizm içinde gelişen üçüncü dalga kadın hareketi savunucuları kadınların cinsiyetleri nedeniyle yalnızca erkekler tarafından değil, kadınlar tarafından da farklı şekillerde ezilmeye maruz kaldığını dile getirmektedir. Ataerkillik her zaman erkekler tarafından değil bazen de kadınlar tarafından sürdürülmekte ya da sürdürülmesi için çalışılmaktadır. Bu araştırmanın bulgularına göre Roman ailesinde yaşlı kadın, özellikle de kaynana, genç kuşak kadınların aile yaşamının yanı sıra toplumsal ve iktisadi hayata katılımında da belirleyici role sahip olmaktadır. Araştırma bulguları üçüncü dalga kadın hareketi tarafından geliştirilen tezleri doğrulayıcı niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Otorite, Ataerkillik, Katılım, Hegemonya.

OLD WOMEN’S AUTHORITY IN THE ROMA FAMILY

ABSTRACT

Moving from the case of Konak district of İzmir, this study focuses on the authority of the elderly woman in the Roma family. First of all, the place and importance of old woman in the Roma community will be emphasized and her authority within family will be discussed through gender roles. As the second subject, the study will examine how old generations of Roma woman are going to oppress the young women generations and limit their liberty. The role of elderly women on the young women in family decisions, in social life and in economic life will be analyzed in depth. Advocates of the third wave women’s movement that developed within feminism argue that women are subjected to oppression in different ways not only by men but also by women. Patriarchy has always been maintained or tried to be maintained not by men only but sometimes by women as well. According to the findings of this study, elderly women, especially mother-in-law, have a determining role in the participation of younger generation women in social and economic life as well as in family life in the Roma community. The research findings, thus, confirm the theses developed by the third wave women’s movement.

Keywords: Gender, Authority, Patriarchy, Participation, Hegemony.

**UNIVERSITY STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS PHYSICAL VIOLENCE AGAINST
WOMEN IN MARRIAGE: GENDER AS A FACTOR**

Asst. Prof. Dr. Süleyman YURTTAŞ

Bayburt University Department of Sociology
syurttas@bayburt.edu.tr

Asst. Prof. Dr. Emrah DOLGUNSÖZ

Bayburt University Department of ELT
edolgunsoz@gmail.com

ABSTRACT

Thirty-five percent of women around the world are subjected to physical and sexual violence or sexual assault at some point in their lives. According to the data of the United Nations Women's Unit, approximately 4 out of 10 women worldwide are subjected to physical or sexual violence (www.undp.org). Research on Domestic Violence against Women in Turkey (2014) revealed that thirty-six percent of married women in Turkey have been exposed to physical violence by their spouses. In other words, about 4 out of every 10 women have been subjected to physical violence (TUIK, 2014). Thanks to the media power, awareness of violence towards women is on the rise in Turkey. This quantitative study aimed to explore university students' attitudes towards physical violence against women in marriage by taking gender as the factor. 214 single university students voluntarily filled the online Attitudes towards Physical Violence Against Women in Marriage scale (Briere, 1987; Uğurlu Sakallı, N., and Ulu, S., 2003). Descriptive statistics revealed a high-level opposition towards physical violence towards women; albeit, the T-test analysis indicated a significant difference between men and women on some items. While women tended to oppose violence towards women strictly, men showed mild opposition to certain items. The results were discussed in terms of violence, marriage, and gender motivation.

Keywords: Violence Towards Women, Gender, Discrimination, Marriage.

**PANDEMİ SÜRECİNDE LİSE GENÇLİĞİNİN (Z KUŞAĞININ) ALIŞKANLIKLARININ
SOSYOLOJİK ANALİZİ (KAYSERİ ÖRNEĞİ)**

Nergiz ZÜLFİKAR

Erciyes Üniversitesi

Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü

nergizzulfikar06@gmail.com

Doç. Dr. Ahmet Burak KAHRAMAN

Erciyes Üniversitesi

Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü

burakkahraman@erciyes.edu.tr

ÖZET

Alışkanlık en genel anlamı ile gündelik hayatımızda sürekli ve zaman zaman farkında olmadan gerçekleştirdiğimiz tüm eylemlerimizdir diyebiliriz. Diğer bir ifade ile gündelik rutinlerimizdir.

Geçmişten farklı olarak günümüz modern toplumlarında gündelik rutinlerimiz yani alışkanlıklarımız hızlı bir değişim sürecine biz farkında olmasak dahi uğrayabilmektedir. Günümüz toplumlarında toplumsal değişimlerden en çok etkilenen veya toplumsal değişimlere en çabuk uyum sağlayanlar gençlerdir. Dünyamızı etkisi altına alan covid-19 pandemisi süreci 2000 senesi sonrası doğanları tanımladığımız Z Kuşağı için unutulmaz ve aynı zamanda olumsuz bir dönemi ifade edecektir.

Bu amaçla araştırmada lise öğrencilerinin Dünyayı etkisi altına alan pandemi sürecinden nasıl etkilendiğini ve pandemi sürecinin alışkanlıklarını nasıl değiştirdiği üzerine odaklanılmıştır. Gençlerin alışkanlıklarını etkileyen değişkenler belirlenerek sosyolojik bir analiz yapılmıştır.

Araştırmanın uygulama alanı olarak Kayseri'nin üç farklı bölgesinde bulunan devlet lisesi ve bir özel lisesi tercih edilmiştir. Bu amaçla internet ortamına yüklenen soru tablosu öğrencilere yine internet üzerinden ulaştırılmış ve evren dikkate alınarak örneklem dahilinde 105 öğrencinin ankete katılımı sağlanmıştır. Anket sonuçları istatistik analiz programı olan SPSS 24 sürümü kullanılarak değerlendirilmiştir. Tablolardan elde edilen ham veriler sosyolojik olarak anlamlı bir hale getirilmiştir.

Sonuç olarak lise gençliğinin pandemi sürecinde internetten en çok kıyafet ve kitap satın almayı tercih ettikleri, lise gençliğinin internette en çok derslere vakit ayırdıkları, ikinci olarak internette arkadaşları ile sohbet ettikleri, gençlerin büyük çoğunluğunun dışarıda gezmeye, dolaşmaya, akranları ile spor yapmaya ihtiyaçları oldukları, yaşı büyük olanların uzaktan eğitimde zorlandıkları ve yaş büyüdükçe ekonomik ve dini konulara merakın arttığı tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular ilgili kaynaklardan faydalanılarak tartışılmış ve yeni araştırmalar için önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Lise Gençliği (Z Kuşağı), Toplumsal Değişim, Alışkanlıklar, Habitus.

**SOCIOLOGICAL ANALYSIS OF THE HIGH SCHOOL YOUTH (GENERATION Z)
HABITS IN THE PANDEMIC PROCESS (KAYSERİ CASE)**

Nergiz ZÜLFİKAR
Doç. Dr. Ahmet Burak KAHRAMAN

ABSTRACT

In its most general sense, we can say that habit is all the actions we take in our daily life, constantly and occasionally without realizing it. In other words, they are our daily routines.

Unlike the past, in today's modern societies, our daily routines, our habits, can undergo a rapid change process, even if we are not aware of it. In today's societies, young people are most affected by social changes or adapted to social changes most quickly. The covid-19 pandemic process, which affects our world, will represent an unforgettable and at the same time an unforgettable period for the Generation Z, where we describe those born after 2000.

For this purpose, the research focused on how high school students were affected by the pandemic process that affected the world and how the pandemic process changed their habits. A sociological analysis was made by determining the variables that affect the habits of young people.

As the field of application of the research, a state high school and a private high school in three different regions of Kayseri were preferred. For this purpose, the question table that was uploaded to the internet environment was delivered to the students on the internet, and 105 students were participated in the survey within the sample, taking into account the population. The survey results were evaluated using the statistical analysis program SPSS 24. The raw data obtained from the tables have been made sociologically meaningful.

As a result, high school youth prefer to buy clothes and books online during the pandemic process, high school youth spend the most time on the internet, secondly, chat with their friends on the internet, the majority of young people need to go out, wander, do sports with their peers. It has been determined that the older ones have difficulties in distance education and as the age gets older, their interest in economic and religious issues increases. The findings were discussed using relevant sources and suggestions for new research were given.

Keywords: Pandemic, High School Youth (Generation Z), Social Change, Habits, Habitus.

TÜRKİYE'DEKİ YAŞLILIK SORUNLARI

Doç. Dr. Elif YILMAZ

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi FEF

Doç. Dr. Volkan YÜCEL

İstanbul Kent Üniversitesi İTBF

bvolkanyucel@gmail.com

ÖZET

Türkiye'de yaşlıların sayısı ve sorunları giderek artmaktadır. İnsan ömrünün uzaması, kaçınılmaz olarak birçok yaşlılık dönemi sorununu ve yaşlıların bakımı için dizayn edilmiş bir dizi özel tedbiri beraberinde getirmektedir. Bedensel ve zihinsel yetilerin azalmaya başladığı yaşlılık döneminde bireyler birtakım özel tedbir ve hizmetlere ihtiyaç duymaktadır. Demans, Alzheimer, depresyon, anksiyete, insomnia gibi zihinsel ve psikolojik rahatsızlıklar, kronik hastalıklar, madde kullanımı, suç mağduru olma, açlık, sefalet ve intihar günümüzde yaşlıların yüz yüze kaldıkları tehlike ve riskler arasındadır. Bu noktadan hareketle Türkiye'de yaşlanmayla ilişkili temel sorunlar, literatür taraması yöntemiyle kategorik olarak incelenecek, tartışılacak ve artan yaşlanmanın getirdiği sorunların olası sonuçları değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, Hastalık, Sağlık, Gerontoloji.

AGING ISSUES in TURKEY

SUMMARY

The number of elderly and their problems are increasing in Turkey. The prolongation of human life inevitably brings along many old age problems and a series of special measures designed for the care of the elderly. In old age, when physical and mental abilities begin to decrease, individuals need some special precautions and services. Mental and psychological disorders such as dementia, Alzheimer's, depression, anxiety, insomnia, chronic diseases, substance abuse, being a victim of crime, hunger, poverty and suicide are among the dangers and risks faced by the elderly today. In this view the fundamental problems associated with aging in Turkey, will be examined by the methods categorically literature, it will be discussed and evaluated possible consequences of the growing problems caused by aging.

Keywords: Elderly, Disease, Health, Gerontology.

ÖZEL EĞİTİM SORUNU

Doç. Dr. Elif YILMAZ

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi FEF

Doç. Dr. Volkan YÜCEL

İstanbul Kent Üniversitesi İTBF

bvolkanyucel@gmail.com

ÖZET

Özel eğitim ortamlarındaki başlıca sorun bu kurumların sayısının az olması ve çalışacak yeterince uzman eğitimci bulunmamasıdır. Eğitim Merkezi, İş Eğitimi, Özel Eğitim Sınıfı veya Kaynaştırma Eğitimi gibi hizmetler yetersizdir. Her biriyle ilişkili farklı sorunlar vardır. Özel eğitim gerektiren bireylerin eğitimlerinin akranlarıyla birlikte her tür kademedeki okul ve kurumlarda sürdürülebileceğinin belirtilmesine rağmen, pek çok eğitim kurumu başarı odaklı eğitim uğruna bu uygulamayı baskılamaktadır. Çalışmamızda özel eğitim alabilecek durumdaki çocukların ve ailelerinin yaşadıkları güçlükler incelenecektir. Literatür ve arşiv taraması yöntem olarak benimsenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Özel Eğitim, Okul, Özel Öğrenci.

SPECIAL EDUCATION PROBLEM

SUMMARY

The main problem of special education is the limited number of institutions and expert educators. Services such as Education Center, Vocational Center, Special Education Class or Inclusive Education are insufficient. There are different problems associated with each service. Although it is stated that the education of individuals in need of special education can be carried out with their peers in schools and institutions of all levels, many educational institutions suppress this practice for the sake of success-oriented education. In our study, the difficulties experienced by children who are eligible for special education and their families will be examined. Literature and archive scanning has been adopted as the method.

Keywords: Education, Special Education, School, Special Student.

EĞİTİM SÜRECİ VE SUÇ OLGUSU: BEŞİKTAŞ, SARIYER VE ŞİŞLİ ÖRNEKLERİ

Doç. Dr. Volkan YÜCEL
İstanbul Kent Üniversitesi İTBF.
bvolkanyucel@gmail.com
Dr. Öğr. Üyesi Ayhan ERBAY
Haliç Üniversitesi, FEF.
Dr. Ziya TOPRAK
Boğaziçi Üniversitesi

ÖZET

Araştırma, suç türleri, suç saatleri, cinsiyet, yaş ve eğitim seviyesi açısından 12-18 yaşları arası suç işlemişlerin HSK izniyle, kapalı veya faal çocuk mahkemeleri dosyalarındaki iddianamelerin incelenmesiyle gerçekleştirilmiştir. Çalışma alanı İstanbul Beşiktaş, Sarıyer ve Şişli mahalleleriyle sınırlıdır. İlişkisel tarama yöntemi kullanılarak ortaokul ve lise öğrencilerine ait bazı özellikler ve değişkenler kullanılmıştır. Suçlu gençlerin asıl tetikleyicisi cinsiyet ve suç türü gibi değişkenlerdir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Suç, Suç Türü, Yaş, Cinsiyet.

EDUCATIONAL PROCESS AND CRIME CASE: THE CASES OF BESIKTAS, SARIYER AND SISLI

ABSTRACT

The research was carried out by examining the indictments in closed or active juvenile courts files of those who committed crimes between the ages of 12-18 in terms of crime types, crime hours, gender, age and education level, with the permission obtained from the HSK. The study area is limited to the Istanbul Besiktas, Sariyer and Sisli neighborhoods. Some characteristics and variables belonging to middle school and high school students were used by using the relational scanning model. The main triggers of criminal youth are variables such as gender and crime type.

Keywords: Education, Crime, Type of Crime, Age, Gender.

YÜZÜNCÜ YILINDA SAKARYA SAVAŞI: MUSTAFA KEMAL PAŞA'NIN LİDERLİĞİ BAĞLAMINDA ASKERİ VE SİYASİ GELİŞMELER

Dr. Rıdvan BAL
ridvanbal198413@gmail.com

ÖZET

Türk Kurtuluş Savaşı'nın en önemli safhalarından birini teşkil eden Sakarya Savaşı, sadece cephe gelişmeleri ile değil öncesi ve sonrasında yaşanan siyasi olaylarla da önem arz etmektedir. Mustafa Kemal Paşa'nın son derece stratejik ve kritik kararlar almaktan çekinmeyen liderlik özellikleri Anadolu'yu işgal etmiş tüm güçlerin planlarını bozmuş, yıllardır geri çekilmek ve savunmada kalmak zorunda bırakılan Türk orduları Sakarya'dan sonra ileri harekâta başlamıştır.

Üç safhada incelenebilecek olan Sakarya Savaşının birinci safhası, Kütahya-Eskişehir Muharebelerinin Yunan ordusunun galibiyetiyle sonuçlanması, Türk birliklerinin etkili bir direnç gösteremeyerek geri çekilmesi safhasıdır. Durumu değerlendiren Mustafa Kemal Paşa, güçlü Yunan taarruzları karşısında ordunun zayıflarını önlemek, uygun bir bölgede yeniden teşkilatlanarak güçlü bir hale gelebilmek için Sakarya'nın doğusuna kadar geri çekilmek gibi son derece riskli bir karar almıştır.

İkinci safha, Yunan Başkomutanlığının Türk ordusunun dağınık bir şekilde kaçtığını düşünerek ileri harekâtına devam etmesi ve Ankara'yı ele geçirmek üzere 23 Ağustos 1921'den itibaren şiddetli taarruzlara başlaması safhasıdır. Mevzi üstünlükler ele geçirmelerine rağmen birbiri peşi sıra tutulan Türk mevzilerini aşamayan Yunan birliklerinde ilerleyen günlerde zayıflar artmış, ikmal sıkıntıları ve moral çöküntüsü baş göstermiştir. Yunan ordusunun artık taarruz gücü ve iradesinin kalmadığını anlayan Mustafa Kemal Paşa'nın 10 Eylül'den itibaren karşı taarruz emri vermesiyle savaşın üçüncü safhası başlamıştır.

Türk birliklerinin taarruzları karşısında tutunamayarak Sakarya'nın batısına çekilmeye başlayan Yunan ordusu 12 Eylül 1921 günü muharebeyi keserek savaş alanını terk etmiştir. Mustafa Kemal Paşa'nın "Sakarya Melhame-i Kübrası (Büyük Kanlı Savaş)" olarak tarif ettiği savaş sonrası başta Sovyet Rusya ve Fransa olmak üzere bazı devletlerle ilişkilerde yeni dönem açılmış, ikili antlaşmalar imzalanarak Ankara'nın gücü pekiştirilmiştir. Türk ordusunun taarruza geçeceğini ve işgalleri sonlandıracağını vurgulayan Mustafa Kemal Paşa, kimsenin endişe etmemesini, taarruz hazırlıklarının tamamlanacağını ve en uygun zamanın beklendiğini açıklayarak Türk ulusunun umut kaynağı olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sakarya Savaşı, Mustafa Kemal Paşa, TBMM, Yunanistan.

О СОВРЕМЕННЫХ ПРОЯВЛЕНИЯХ РАННЕСРЕДНЕВЕКОВОГО ТУРКМЕНСКОГО СУПЕРЭТНОСА

Мурадгелди СОЕГОВ
Muradgeldi SOYEGOV
Academician of The Academy of Sciences of Turkmenistan
(Ashgabat-Türkmenistan)
msoyegov@gmail.com

РЕЗЮМЕ

О туркменах, представляющих собой как большой суперэтнос, достоверные сведения содержит знаменитый словарь Махмуда Кашгарского (XI век), хотя отрывочные данные о них находим в письменных памятниках, созданных еще в VIII веке. Тогда наряду с огузами считали себя туркменами и карлуки. Турецкий переводчик и издатель словаря М. Кашгарского Бесим Аталай правильно отмечает, что термин “туркмен” кроме самих туркмен использовался также для обозначения всех остальных тюркских племен и народов. Из разных списков «Огузнаме», в том числе из «Родословной туркмен» Абу-л-Гази (век), узнаем, что туркмены состояли из 24-х родственных племен. Все они носили личные имена внуков Огуз-хана, которые являются потомками 6-и сыновей, родившихся от законных жен легендарного прародителя. Существовали туркменские племена, носившие имена внуков Огуз-хана, которые были потомками его сыновей, появившихся в свет от многочисленных наложниц. Таким образом, исторические и фольклорные источники достоверно свидетельствуют о существовании раннесредневековым туркменском суперэтносе. В настоящее время говорить о наличии в мире такого суперэтноса не приходится, ибо, начиная уже со средних веков, туркмены (до них их предки огузы/огуры/угры) в силу ряда исторических причин распространялись на огромные территории Азии и Европы и со временем утратили былые межплеменные связи между собой. В последующем они в своем большинстве оказались в составе разных, часто враждующих государств, что способствовало их дальнейшей изоляции друг от друга. Современные реалии таковы, что ядро некогда большого суперэтноса составляют туркмены самого Туркменистана и сопредельных стран (Иран, Афганистан, Узбекистан, Таджикистан), а ушедших на Запад и оставшихся там (Ирак, Сирия) теперь обычно называют туркманами или торкоманами, Более того, в отличие от основных туркмен-суннитов, они, как и туркмены Турции, по вероисповеданию являются мусульманами-шиитами, хотя последние называют с себя алавидами (alavi; от слова alav ‘огонь’). В отношении туркмен Ставрополя отдельные русскоязычные авторы пользуются терминами “турхмены” или “трукмены”, что является искажением существующей действительности. Огузы-туркмены участвовали в этногенезе узбеков (Хорезм) и крымских татар (южные), а оторвавшаяся часть большого огузо-туркменского племени салыр/салгур в КНР (Синьцзян) превратились в настоящее время в самостоятельную народность, известная под названием “салар”.

TEVFİK FİKRET'İN VEFATININ SABAH, TANİN, TASVİR-İ EFKÂR GAZETELERİ'NE
YANSIMALARI

Dr. Nevim TÜZÜN
Tarih Anabilim Dalı
nevimtuzun@gmail.com

ÖZET

Türk edebiyatının önemli isimlerinden biri olan Tevfik Fikret, 24 Aralık 1867 tarihinde İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Osmanlı Devleti'nin en karmaşık dönemlerinden birinde yetişen Fikret, tüm eğitimi başarı ile tamamlamış ve 1888 yılında memuriyete başlamıştır. Fikret, 1896 yılında memuriyetten istifa etmiştir. Bazı kaynaklarda bu tarihten itibaren Tevfik Fikret'in Osmanlı Devleti'ne karşı muhalif bir tavır içinde olduğu belirtilmektedir. Bunun yanı sıra mezkûr tarihten itibaren Tevfik Fikret; bir taraftan Robert Koleji'nde dersler vermiş, diğer taraftan çeşitli dergi ve gazetelerde şiir ve yazılar kaleme almıştır. Birçok görevi birlikte yürüten Fikret; Servet-i Fünûn akımının en ateşli temsilci olmuş, devrimci ve idealist fikirleri ile başta Mustafa Kemal olmak üzere döneminin birçok aydınını etkilemiştir. Tarihler 19 Ağustos 1915 gösterdiğinde Tevfik Fikret, uzun süredir mücadele ettiği şeker hastalığından dolayı vefat etmiştir. Bu çalışmada da Tevfik Fikret'in vefatının Sabah, Tanin ve Tasvir-i Efkâr Gazeteleri'ne yansımaları ele alınmıştır. İncelenen gazete nüshalarından Fikret'in vefatının dönemin basınında geniş yer bulduğu anlaşılmaktadır. Öyle ki dönemin önemli gazetelerinden biri olan Sabah Gazetesi, 20 Ağustos 1915 tarihli nüshasında Fikret'in vefatını "Elim Bir Zayâ" başlıklı yazısı ile okurları ile paylaşmıştır. Tanin Gazetesi ise haberi "Tevfik Fikret İrtihal Etti" başlığı ile duyururken, Tasvir-i Efkâr Gazetesi de "Zayâ-ı Azim ve Müessif-Güzide ve Âl-i Nihad Şairimiz Tevfik Fikret'in İrtihali" başlıklı yazısı ile kötü haberi kamuoyu ile paylaşmıştır. Söz konusu yazılarda; Fikret'in vefatından derin bir üzüntü duyulduğu ve bu kara habere inanmak istemediklerine yer verilmiştir. Kaleme alınan yazılarda; Fikret'in tercüme-i hâline yer verilmiş ve şairden övgü ile bahsedilmiştir. Gazetelerde aynı zamanda son Osmanlı Halifesi Abdülmecid Efendi ve oğlu Ömer Faruk Bey'in, Tevfik Fikret'in cenaze törenine iştirak ettikleri belirtilmiştir. Merhum şairin naaşı Eyüp Sultan'a defnedilmiş, ancak daha sonra Fikret'in vasiyeti üzerine naaş Aşçıyan'a nakledilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tevfik Fikret, Vefat, Basın, Gazete.

AVUSTURYA-MACARİSTAN İMPARATORU FRANSUVA JOZEF'İN SEKSEN BEŞİNCİ YAŞI KUTLAMALARININ SABAH GAZETESİ'NE YANSIMALARI

Dr. Nevim TÜZÜN
Tarih Anabilim Dalı
nevimtuzun@gmail.com

ÖZET

18 Ağustos 1830 tarihinde Viyana yakınlarında Schönbrunn Sarayı'nda doğan Fransuva Jozef, 1848 İhtilali'nin gölgesinde henüz on sekiz yaşında iken Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun hükümdarı olarak tahta çıkmıştır. Fransuva Jozef, ilerleyen yaşına rağmen Avusturya- Macaristan'ın imparatorluğunu sürdürmüştür. Öyle ki imparator Jozef 1915 yılında tahta çıkarak altmış yedi yıl olmuştur. Fransuva Jozef, Birinci Dünya Savaşı'nın devam ettiği 18 Ağustos 1915 tarihinde seksen beşinci yaşını kutlamıştır. Osmanlı Devleti'nin de müttefiki olan Avusturya- Macaristan İmparatorluğu'nun hükümdarı Jozef'in seksen beşinci yaş kutlamaları Sabah Gazetesi'nde de yer bulmuştur. Bu çalışmada da Fransuva Jozef'in seksen beşinci yaş kutlamalarının Sabah Gazetesi'ne yansımaları ele alınmıştır. Sabah Gazetesi, 18 Ağustos 1915 tarihli nüshasında imparatorun doğum gününü “ Haşmetlü Fransuva Jozef Hazretleri'nin 85. Sene-i Devriyye-i Tevlidi “ başlığı ile okurları ile paylaşmıştır. Söz konusu yazıda; altmış yedi yıldır Avusturya- Macaristan İmparatorluğu'nun hükümdarlığını yürüten Jozef'ten övgü ile bahsedilmiş, çatısı altında yaşayan halkın imparatorlarına karşı büyük bir sevgi ve hürmet beslediklerine yer verilmiştir. Yazıda ayrıca, Fransuva Jozef'in tercüme-i hâli ve imparatorluk için yaptıkları anlatılmıştır. Gazetenin 19 Ağustos 1915 tarihli nüshasında ise; Osmanlı padişahı Sultan Mehmed Reşad tarafından, Fransuva Jozef'e bir tebrik telgrafı gönderildiği ifade edilmiştir. Bununla birlikte mezkûr nüshada imparator Jozef için İstanbul'da bir merasim düzenlendiği belirtilmiştir. Gazetede ki bilgilere göre; Fransuva Jozef'in doğum günü nedeniyle Beyoğlu'nda bulunan Santa Maria Kilisesi'nde bir ayin düzenlenmiştir. Ayinde Avusturya Sefiri başta olmak üzere birçok kişi hazır bulunmuştur. Ayinden sonra Yeniköy'deki Avusturya Sefarethanesi'nde resmi tebrik töreni yapılmıştır. Söz konusu törende, Osmanlı Devleti adına Tefrişat Müdür-ü Umumisi İsmail Canani Bey katılmıştır. Tebrik töreni sonrasında akşam saatlerinde Feriköy'de bulunan bir fabrikada Avusturya tebaası tarafından bir ziyafet verilmiş, ziyafete Avusturya tebaasının yanı sıra bazı sefarethane ve konsloshane çalışanları da katılmıştır. Tüm bunlara ilaveten Sabah Gazetesi'nde imparatorun doğum gününe dair Viyana'dan, Matbuat Harb Karargahı'ndan Ordu başkumandanı Arşidük Frederick'in de imparatorun doğum gününü kutladığına yer verilmiştir. Frederick'in, imparatorun doğum gününü bayram günü olarak gördüğü belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fransuva Jozef, Avusturya- Macaristan İmparatoru, Sabah Gazetesi, Doğum Günü.

GAZİANTEP VALİSİ ALİ ÂKİF İYİDOĞAN'IN
GAZİANTEP ŞEHRİNDEKİ FAALİYETLERİ (1932-1935)

Doç. Dr. Cengiz ŞAVKILI
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
Ayşe KOCA
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
SBE Tarih ABD Yüksek Lisans Öğrencisi
kocaayse7@gmail.com

ÖZET

Gaziantep valileri içerisinde önemli bir yeri olan Ali Akif İyidoğan'ın hayatı hakkında bilgilere yer verilerek, Gaziantep şehrine yapmış olduğu hizmetleri incelenecektir. Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Ali Akif İyidoğan'ın Gaziantep valiliği esnasındaki faaliyetleri ile ilgili yapılan konu değerlendirmesinde; arşiv belgelerinden, resmî yayınlardan, yerel gazetelerden ve tetkik eserlerden yararlanılmıştır. Yapılan bu çalışmayla Ali Akif İyidoğan'ın yaşamı ve valilik kariyeriyle ilgili yeni bulgular ortaya konulmuştur. Akif İyidoğan, Ağustos 1932'de başladığı Gaziantep valilik görevini Haziran 1935'te Sivas valiliğine tayin edilinceye kadar yaklaşık üç yıl sürdürmüştür. İyidoğan, valiliği esnasında Gaziantep'i geliştirmek için birçok faaliyette bulunmuştur. Çalışmalarına öncelikle İyidoğan, yolu olmayan köylerin yollarını inşa ederek, bozuk olan yolları tamir ettirerek başlamış; şehri bayındır bir hale getirmek için yaptığı çalışmalarla ön plana çıkmıştır. Ayrıca bu çalışmalara ek olarak köprüler inşa ettirmiş, eğitim verilemeyecek düzeydeki okulları tamir ettirerek, okulların sayısını arttırmış ve şehirde kusursuz bir eğitim ortamı oluşturmaya özen göstermiştir. Ali Akif İyidoğan, Gaziantep valiliği yaptığı bu üç yıllık sürede her ne kadar imar faaliyetlerine öncelik vermiş olsa da, şehrin kültürel alanda gelişmesine de önemli katkılar sağlamıştır. Yine sanayi ve tarıma önem vererek şehri ekonomik olarak kalkındırmıştır. Ayrıca şehirde sanayi ve tarımsal üretimin artmasıyla birlikte, doğal olarak ihracatın da kapısı aralanmıştır. Valilik kariyeri başarılarla dolu olan Ali Akif İyidoğan, daha sonraki yaşamında Kars milletvekilliği, Cumhuriyet Senatosu Zonguldak üyeliği, Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı görevlerini de ifa ederek siyasetteki başarısını da ispat etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gaziantep, Vali, Ali Akif İyidoğan, İmar.

GAZİANTEP GOVERNOR ALI AKİF İYİDOĞAN'S ACTIVITIES IN GAZİANTEP

(1932-1935)

Doç. Dr. Cengiz ŞAVKILI
Ayşe KOCA

ABSTRACT

To examine the services of the city of Gaziantep by giving information about the life of Ali Akif İyilden, who has an important place among the governors of Gaziantep In this study, document analysis, one of the qualitative research methods, was used. In the evaluation of the subject related to Ali Akif İyidoğan's activities during the governorship of Gaziantep; Archive documents, official publications, local newspapers and study works were used. With this study, new findings about Ali Akif İyidoğan's life and career as governor were revealed. Akif İyidoğan continued his duty as the governor of Gaziantep, which he started in August 1932, for approximately three years until he was appointed to Sivas governorship in June 1935. İyogen has carried out many activities to improve Gaziantep during his governorship. He started his work primarily by constructing the roads of the villages with no roads and repairing the damaged roads; It has come to the fore with the works it has done to make the city prosperous. In addition to these works, he built bridges, increased the number of schools by repairing the schools that cannot be educated, and took care to create a perfect educational environment in the city. Although Ali Akif İyidoğan prioritized development activities during this three-year period when he was the governor of Gaziantep, he also made significant contributions to the development of the city in the cultural field. Again, giving importance to industry and agriculture, he developed the city economically. In addition, with the increase in industry and agricultural production in the city, naturally, the door to export has been opened. Ali Akif İyidoğan, whose career as a governor was full of success, also proved his success in politics by serving as a Kars deputy, a member of the Republic Senate Zonguldak, the Ministry of State and Deputy Prime Minister in his later life.

Keywords: Gaziantep, Governor, Ali Akif İyidoğan, Reconstruction.

18. YÜZYIL OSMANLI DEVLETİ'NDE DONANMA GEMİLERİNİ FESH USULÜ

Dr. Mehmet TAŞ

Hatay-Dörtyol Fen Lisesi Tarih Öğretmeni

mehmet-tas@msn.com

ÖZET

Bir geminin fesh edilmesi onu oluşturan ahşap kısımlarının birbirinden ayrılması anlamına gelmekteydi. Feshe konu olan gemiler ise genellikle kalyonlardır. Çünkü 18.yüzyılın hakim donanma gemisi kalyonlardır. Bir kalyon feshedildikten sonra işe yarar keresteleri ve çivi gibi metal parçaları ölçülüp tartılarak listelenir ve bunlar ilgili mahzenlere yerleştirilirdi. Ahşap olanlar kereste mahzenine metal parçalar ise kurşunlu mahzene teslim kaydıyla verilirdi. İşe yaramayan çürük keresteler kiremitçi esnafına ağırlıkları çeki cinsinden tartılarak satılırdı. Buradan elde edilen gelir ise Tersane eminlerinin hesabına gelir olarak kaydedilirdi. Hatta kalyon fesh olunur olunmaz çürüğe çıkan bu kerestelerin hemen satılması gerektiği belirtilmekteydi. Çünkü satılmayan bu keresteler kurumaya bırakılırsa ölçülerinin satış sırasında noksan gelecek olmasına binaen devletin zararına yol açacağı yazılan hüküm ve fermanlarda ifade edilmekteydi. Kalyonlar inşa tarihlerinden itibaren yaklaşık olarak yirmi ya da yirmi beş sene sonra fesh edilmekteydi. Fakat bu söz konusu sürede sürekli olarak donanmada görev aldıkları anlamına gelmemekteydi. Denize indirildikleri ilk on sene içinde hemen her sene sefere çıkarken bundan sonraki senelerde genellikle Tersane-i Amire'de bağlı kalmaktaydı. Nitekim 1768 de feshedilen Feyz-i Hüda kalyonu yirmi sene önce yapılmış ve son sekiz senesini sefere çıkmadan Tersane-i Amire'de bağlı geçirmişti. Bu süre içinde kalyonların tamir ve bakımları da ihmal edildiğinden iyice gözden düşmekteydiler.

Tersane-i Amire'de demirli bulunan kalyonların mühimmat ve diğer donatı unsurları sefere çıkan kalyonlara verilirdi. Bu kalyonların bir gün büyük bir yangına sebebiyet vermelerinden endişe duyulması halinde ya da zamanla eskiyen tahtalarının arasından sızan ve ambarlarını basan suyun artık tahliye edilemez derecede fazla olduğuna kanaat getirilince feshedilmelerine karar verilirdi.

Uzun zaman sefere çıkmadan demirli kalan kalyonlar, tamirleri yapılmayıp su almaya başladığı zaman tersane ricali kaptanlar ve bilirkişilerden oluşan bir heyet tarafından incelenir ve feshine karar verilirdi. Bu heyete bazen diğer devlet görevlileri de katılırdı. Defterdar kendi heyeti ile gelir, tersane ricali ve kaptanlar olduğu halde kalyon birlikte gezilir ve ancak bu heyetin ortak kararı ile kalyonların feshedilmesi uygun görülürdü. 1722-1728 yılları arasında üç kalyon, 1731-1740 yılları arasında ise on altı kalyon görevden çıkarılarak feshedilmişti.

Anahtar Kelimeler: Tersane-i Amire, Gemi Feshi, Kalyon, Donanma, Kaptan.

OTTOMAN STANCES REGARDING THE WAHHABI MOVEMENT AND ITS EMERGENCE

Dr. Ramazan GUNAY

ABSTRACT

This study examines the shifting stances of the Ottoman Empire regarding the Wahhabi movement over time. Discussed in this study are the beliefs of the vak'anuviss—scholars who were responsible for recording historical events in the Ottoman Empire such as Eyüp Sabri Pasha, Ahmet Cevdet Pasha, Haydarizâde İbrahim Efendi and Ömer Câbî Efendi—along with the Ottoman perspective included in official documents from the 19th century on the Wahhabis. The Wahhabi movement, founded by Muhammad b. Abdulvehhab, emerged in the Najd-Hijaz region in the middle of the 18th century. The movement asserts that the religion of Islam should be lived as it was written in the Quran and as applied by the prophet Muhammad. This idea spread rapidly after receiving the political support of the Saudi family. This study claims the following progression of the Ottoman state's stances on the Wahhabi movement: while initially the Ottoman state did not view the movement as a problem, the stance shifted first to characterizing the Wahhabi movement as a regional problem, then, deeming the Wahhabis as a threat to be eliminated and an enemy that must be vanquished once the movement had spread widely and rapidly.

Keywords: History of Wahhabi, Wahhabism, Caliphate, Ottoman Empire, Vak'anuviss-Ottoman Scholars

**TEMETTÜAT DEFTERLERİNE GÖRE SOSYO-EKONOMİK BİR KARŞILAŞTIRMA
(ŞUMNU KAZASI KÖSELER KÖYÜ VE KÖSEBAZIRGÂN KÖYÜ ÖRNEĞİ) 1844-1845**

Dr. Öğr. Üyesi, Mustafa DURDU
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
mustafa76durdu@hotmail.com

ÖZET

Osmanlı Devleti, Tanzimat'la birlikte vergi sistemini düzenli hâle getirmek, dolayısıyla ahâlinin gelirine göre vergi tahsil etmek için bazı çalışmalar yapmıştır. Bunun için ilk olarak 1256 (1840) yılında muhassıllar vasıtasıyla ahâlinin emlak ve arazi sayımları kayıt altına alınmaya çalışılmış ve bazı defterler de oluşturulmuşsa da istenilen başarı sağlanamamıştır. Bundan kısa bir süre sonra 1261 (1845) yılında yeni bir yazım faaliyetine girişilmiştir. Bu amaçla Tanzimat'ın uygulandığı bölgelerde imamlar ve muhtarların da katılımıyla yeni bir tahrir yapılmıştır. Bu tahrirler sonucunda Temettüat Defterleri olarak bilinen defter koleksiyonları ortaya çıkmıştır. Bu defterlerden istifade ederek bir kazanın veya köyün hane sayısı ve hane reislerinin meslekleri, emlak ve hayvan sayıları ile bir yıllık sürede elde ettikleri kazançlar ve yıllık ödedikleri vergi miktarlarını ayrıntılarıyla öğrenmek mümkündür. Aynı şekilde bu defterlerden yararlanarak farklı beldelerin sosyo-ekonomik olarak karşılaştırılması da yapılabilmektedir. Biz de bu çalışmamızda, T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı, Osmanlı Arşivinde bulunan Şumnu kazasına bağlı Köseler köyünün 12598 numaralı Temettüat Defteri ile aynı kazaya bağlı Kösebazırgân köyünün 12557 numaralı Temettüat Defteri'ni esas alarak adı geçen iki belde ahâlisinin menkûl ve gayrimenkûl varlıkları, yıllık kazançları ve bir yılda ödedikleri vergi miktarları gibi verilerinin sosyo-ekonomik bir karşılaştırmasını yapacağız. Temettüat kayıtlarına göre her iki köy de 22 haneden oluşmaktadır. Her iki köy ahâlisinin en önemli geçim kaynakları tarım ve hayvancılıktır. Çalışmamızda Köseler ve Kösebazırgân köylerinin sosyo-ekonomik durumları karşılaştırmalı olarak analiz edildikten sonra bir sonuca ulaşılacaktır. Çalışmamızda Osmanlı Arşivinde ML.VRD. TMT.d. kodunda bulunan 12598 ve 12557 numaralı Temettüat Defterlerinden başka belge ve kaynaklardan da istifade edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Köseler, Kösebazırgân, Temettüat Defteri, Ekonomik Yapı.

ZHANSHA DOSMUKHAMEDOV AND HIS ATTITUDE OF SOVIET POWER

Prof. Dr. Rysbekov Tuyakbay ZEITOVICH

Honorary academician of the National
Academy of Sciences of the Republic
of Kazakhstan

Prof. Dr. Shintimirova Bayan GABBASOVNA

Historical Sciences
tuyakbai.rysbekov@mail.ru

ABSTRACT

There is no human being in the world, no people who do not dream of freedom and equality. The relentless struggle along the way has also continued.

Historical science requires and loves precision. Therefore, people who engage in true historical research, primarily historians, rely on historical documents. Today, one of the objects of research that is undergoing a revival is the role of the Alash party and the formation of the Alash Orda government in the socio-political and spiritual life of the Kazakh people.

To create the first national party, Alash, which was formed as a political organization in 1917, dozens of nationally known figures, such as Alikhan Bukeikhanov, Akhmet Baitursynov, Mustafa Shokai, Mukhametzhn Tynyshpaev, Mirzhakyp Dulatov, worked hard from 1907 to 1917, In fact, by social nature, the Alash party was a heterogeneous political organization of the national democratic Kazakh intelligentsia. The political organization of the national democratic Kazakh intelligentsia of the transition period, which became known as the “Alash Party,” generally faithfully fulfilled task as the driving force of the consciousness of the people.

If we carefully consider the program of the Alash party, then we can talk about the following problems: stop the arrival of immigrants until the distribution of land allotments to landless Kazakhs in the Kazakh autonomy is completed; finally eliminate the special right of the Cossacks not to the land; prohibit the sale of land, not support the Bolshevik theory of class struggle; to establish national unity; to elect a government that has authority over the people.

In the end, for the first time in Kazakh history, the Alash movement sowed in the consciousness of the people the embryos of such eternal concepts as Freedom, Equality, Brotherhood.

One of the revered sons of the Kazakh people is Zhakhansha Dosmukhamedov. He was one of the founders and head of the western branch of Alash Orda. Despite the exceptional place of Zhakhansha Dosmukhamedov in Kazakh history, to this day systematic scientific studies of his biography and socio-political activity have not been carried out.

In this article, the authors on the basis of archival materials disclose the activities of Zhakhanshi Dosmukhamedov and the Western branch of Alash.

Keywords: Alash party, Alash Orda government; Zhakhansha Dosmukhamedov and the Western branch of Alash Orda; Zhakhansha Dosmukhamedov and his relationship with the Soviet authorities.

Жанша Досмухамедов и его отношение Советской власти

Рысбеков Туякбай Зеитович,

доктор исторических наук,

профессор,

почетный академик НАН РК;

Шинтимирова Баян Габбасовна

доктор исторических наук,

профессор

Резюме

В мире не существует ни одного человека, ни одного народа, который не мечтает о свободе и равенстве. Неустанная борьба на этом пути также не прекращалась.

Историческая наука требует и любит точность. Поэтому люди, которые занимаются истинными историческими исследованиями, прежде всего историки, опираются на исторические документы. На сегодняшний день одним из объектов исследования, который переживает возрождение – это роль партии Алаш и образования правительства Алаш Орда в общественно-политической и духовной жизни казахского народа.

Для создания первой общенациональной партии Алаш, которая была образована как политическая организация в 1917 году, упорно трудились в период с 1907 года по 1917 год десятки всенародно известных деятелей, такие как Алихан Букейханов, Ахмет Байтурсынов, Мустафа Шокай, Мухаметжан Тынышпаев, Миржакып Дулатов, Халел и Жаханша Досмухамедовы, Алихан Ермеков, Жакып Акбаев, Халел Габбасов и другие. В сущности, по социальной природе партия Алаш была неоднородной политической организацией национальной демократической казахской интеллигенции. Политическая организация национальной демократической казахской интеллигенции переходного периода, ставшая известной под названием «партия Алаш», в целом добросовестно выполнила свою задачу как движущая сила сознания народа.

Если мы внимательно рассмотрим программу партии Алаш, то можно говорить о следующих проблемах: остановить прибытие переселенцев пока не завершится раздача земельных наделов безземельным казахам в Казахской автономии; окончательно ликвидировать особое право казаков на землю; запретить продажу земли, не поддерживать теорию большевиков о классовой борьбе; установить национальное единство; избрать правительство, которое имеет авторитет перед народом.

В конечном итоге, движение Алаш впервые в казахской истории посеяло в сознании народа зародыши таких извечных понятий как Свобода, Равенство, Братство.

Одним из почитаемых сыновей казахского народа является Жаханша Досмухамедов. Он был одним из основателей и руководителем западного отделения Алаш Орды. Не смотря на исключительное место Жаханши Досмухамедова в казахской истории, по сей день не проведены систематические научные исследования его биографии, общественно-политической деятельности.

В данной статье авторы на основании архивных материалов раскрывают деятельность Жаханши Досмухамедова и Западного отделения Алаш.

Ключевые слова: партия Алаш, правительства Алаш Орды; Жаханша Досмухамедов и Западное отделение Алаш Орды; Жаханша Досмухамедов и его отношение с органами советской власти.

**ETHNIC GERMANS AND THEIR ROLE IN RUSSIAN ORIENTAL STUDIES (KAZAN–
SAINT-PETERSBURG (18TH–19TH CENTURIES)¹**

Prof. Valeev Ramil MİRGASIMOVICH

Doctor of Historical Sciences, Kazan (Volga Region) Federal University,
Kazan Innovative University
valeev200655@mail.ru

Assoc. Prof. Valeeva Roza ZAKARIEVNA

Candidate of Pedagogical Sciences,
Kazan Innovative University

Assoc. Prof. Mullayanov Aydar SAMİLEVIÇ

Candidate of Historical Sciences,
Kazan Innovative University

ABSTRACT

Such key centers as Kazan University, St. Petersburg University, the Asiatic Museum, with their rich research and humanistic traditions, the significant role and legacy of well-known Russian and Russian German scientists and practitioners, including the founders of Russian Oriental studies, who linked their fate with Russia have an important place in the history of Russian and European Oriental studies. As for Russian-German scientists, they are primarily natives of the German principalities, who undoubtedly played a major role in the formation and development of Oriental studies in Russia.

The directions and results of the joint research work will allow us to comprehensively study the published and, above all, unpublished archival heritage of the outstanding founders of Russian and German Oriental studies.

Within the framework of the project, the analysis and systematization of German origin orientalist contribution to the development of Russian Oriental studies, including Gottlieb Siegfried Bayer (1694-1738), Georg Jakob Ker (1692-1740), Johannes Jährlig (1747-1795), Heinrich Julius Klaproth (1783-1835), Christian Martin Frähn (1782-1851), Johannes Albrecht Bernhard Dorn (1805-1881), Friedrich Franz Erdmann (1793-1863), Josef Gottwald (1813-1897), Friedrich Wilhelm Radloff (1837-1918), and some others.

Keywords: Russia, East, Germany, Oriental Studies, Centers of Oriental Studies, Ethnic Germans.

¹ The research was carried out under the grants of the Russian Foundation for Basic Research (RFBR), №. 20-09-00385 A and Russian Science Foundation (RSCF), № 21-18-00124

**ЭТНИЧЕСКИЕ НЕМЦЫ И ИХ РОЛЬ В РОССИЙСКОМ ВОСТОКОВЕДЕНИИ
(КАЗАНЬ – САНКТ-ПЕТЕРБУРГ (XVIII – XIX ВВ.))²**

Валеев Рамиль Миргасимович

Доктор исторических наук, профессор, Казанский (Приволжский) федеральный университет,
Казанский инновационный университет

Валеева Роза Закариевна

Кандидат педагогических наук, доцент, Казанский инновационный университет

Муллаянов Айдар Шамильевич

Кандидат исторических наук, доцент, Казанский инновационный университет

РЕЗЮМЕ

Важное место в истории российского и европейского востоковедения, в истории культуры и науки народов России занимают ключевые центры: Казанский университет, Санкт-Петербургский университет, Азиатский музей и др. с их богатыми исследовательскими и гуманистическими традициями, значимой ролью и наследием известных отечественных и российских немецковедов-ученых и практиков, в т.ч. основоположников российского востоковедения, связавших свою судьбу с Россией. Это прежде всего выходцы из германских княжеств, которые несомненно, сыграли большую роль в становлении и развитии востоковедения в России.

Направления и итоги совместной исследовательской работы позволят комплексно изучить опубликованное и прежде всего неизданное архивное наследие выдающихся основоположников российского и немецкого востоковедения.

В рамках проекта особый интерес представляют анализ и систематизация вклада ученых-востоковедов немецкого происхождения в развитие российского востоковедения, в т.ч. Г.З. Байера (1694 – 1738), Г.Я. (Георг Якоб) Кера (1692–1740), Иоганн Иерига (1747-1795), Г.Ю. (Генрих Юлий) Клапрота (1783–1835), Х.Д. (Христиан Мартин) Френа (1782–1851), Б. А. (Иоганес Альбрехт Бернгардт) Дорна (1805 - 1881), Ф.И. (Фридрих Франц) Эрдмана (1793-1863), И.Ф.Готвальда (1813–1897), В. В. (Фридрих Вильгельм) Радлова (1837–1918) и др.

Ключевые слова: Россия, Восток, Германия, востоковедение, центры востоковедения, этнические немцы.

² Исследование проведено в рамках грантов Российского фонда фундаментальных исследований (РФФИ), № 20-09-00385 А и Российского научного фонда (РНФ), №21-18-00124

**THE RELATIONSHIP BETWEEN GIFTS AND BRIBERY:
IN THE OTTOMAN EMPIRE IN THE FIRST HALF OF THE 19TH CENTURY**

Dr. Ramazan GUNAY

ABSTRACT

This study provides a framework for understanding the relationship of gift-giving and bribery in the Ottoman state in the first half of the 19th century. The aims of this study are to further develop and contribute to existing knowledge on this topic. In this study, as seen in the Ottoman state, it has been observed that the fine line between bribery and gift-giving could be easily blurred—when given a suitable environment, a gift could turn into a bribe and become a common form of corruption. This study discusses the characteristic features of gift-giving and bribery using primary and secondary sources. Advisories (“nasihatnâme”) that aim to give advice to statesmen and explanatory documents (“layiha”) on how the state can regain its former power were examined as an introduction to this study. The documents that form the basis of this study are official documents belonging to the first half of the 19th century in the Ottoman archives. The main argument of this study is that both lower- and upper-level statesmen in the Ottoman Empire of the first half of the 19th century received bribes under the guise of gifts, and that despite all efforts, the state could not prevent this.

Keywords: Gift-Giving, Bribery, Corruption, Ottoman Empire, Ottoman Bureaucracy.

**THE CONTRIBUTION OF THE AMERICAN RESEARCHER EDWARD ALLWORTH
TO THE STUDY OF THE HISTORY OF TURKESTAN IN THE TWENTIETH CENTURY**

Diera Abdurashidovna TASHKENBAYEVA
Lecturer At The Department of Humanities Studies
in The TUIT Named After Muhammad Al Khorezmi
diya_@mail.ru

ABSTRACT

Central Asian research issues play a prominent role in the historiography of the region, especially when it comes to foreign research. One of the prominent scientists who made a huge contribution to the development of the historiographic thought of Turkestan in the twentieth century was Professor Edward Alfred Allworth. Professor Edward Alfred Allworth passed away on October 20, 2016 at St. Luke's Hospital in New York. The death of the professor saddened all his former students and the academic community of Central Asia. Bruce Pannier, a former Allworth student and journalist for Radio Free Europe, briefly described his death as the loss of "the last of the great masters of Central Asian studies". Professor Allworth will long be remembered as the visionary American scholar who was the founding director of the Soviet Nationality Program (1970) and the Center for Central Asian Studies (1984) at Columbia University. He was an exemplary scientist who established and maintained contacts with writers, dissidents and scholars from America, Europe and the former Soviet Union. His international reputation as an American scholar with a deep and extensive knowledge of the languages, history, art, culture and traditions of Central Asia was unrivaled. The fruits of his labor were many, but Professor Allworth always emphasized that his greatest honor and achievement was teaching numerous students to study Central Asia.

Thus, summarizing the above, it should be noted that the merit of Edward Allworth is enormous and his works today are of the highest value in the study of the region.

Keywords: Edward Allworth, Turkestan, Central Asia.

**COVERAGE OF THE HISTORY OF EDUCATION IN TURKESTAN THROUGH THE
PRISM OF DOMESTIC, RUSSIAN AND FOREIGN RESEARCH**

Tashtemir TASHKENBAYEV
Tashkent State Transport University,
tashkenbayevtt@mail.ru

ABSTRACT

Education issues have always been and will be one of the main criteria by which the level of development of the country, the well-being of the people and their cultural achievements are determined. Therefore, when studying the past of each nation of a particular period of its history, the indicator of the development of education is of no small importance. And in this respect, the history of the formation of the Uzbek people is no exception. To a certain extent, attention is paid to this problem in generalizing fundamental works on the history of the Uzbek people, in studies devoted to different eras, in works related to the development of socio-political and pedagogical thought. Nevertheless, there is still no integral, comprehensive, fundamental research covering all the historical stages in the development of education of the Uzbek people. An exception is a rather thorough study of the history and historiography of the educational system in Uzbekistan - from the Middle Ages to the present in the monograph prepared within the framework of the FA-F1-G023 Fundamental Research Project "History and historiography of education in Uzbekistan: experience, problems, development", developed and published published in 2017 by the Department of Historiography and Source Study of the Institute of History of the Academy of Sciences of the Republic of Uzbekistan [1]. In this monograph, on the basis of numerous sources, the issues of the emergence of maktab and madrassas, their development in the Middle Ages, the legalization and implementation of the education system of the Russian Empire in Turkestan, the role of the Jadid schools in the education of the people, and the attitude of the imperial power towards them were considered. The processes of the formation of the Soviet education system were analyzed. The monograph also highlighted the fundamental changes in the educational system in the early years of independence. The article reveals the essence, approaches and classification of methods of studying the history of education in the works of Uzbek, Russian and foreign researchers, gives a brief overview of the analysis of their works and provides examples from the history of education in Turkestan at the end of the XIXth and beginning of the XXth centuries.

Keywords: Methods, Classification, Features of Russian And Foreign History of Study, Institute of Central Asia And The Caucasus.

DİJİTAL OKURYAZARLIK İLE İLGİLİ YAPILAN BAZI ÇALIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Nesrin HARK SÖYLEMEZ

Dicle Üniversitesi

Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü

ORCID: 0000-0002-6306-5595

nesrin_hark@hotmail.com

ÖZET

İçinde bulunduğumuz dijital çağda teknolojinin gelişmesi ve eğitim sistemlerine entegre edilmesiyle birlikte eğitim öğretim süreçlerinde bireylerden beklenen yeterliliklerde farklılaşmıştır. Eğitim sektöründe yer alan bireylerin teknolojiyi etkin bir şekilde kullanabilmesi önemli bir gereklilik haline gelmiştir. Özellikle Aralık 2019 itibariyle Çinde başlayan ve tüm dünyada etkisini gösteren Covid 19 pandemisi sonrasında uzaktan eğitim uygulamalarının eğitim öğretim sürecini destekleyici olmaktan çıkıp eğitim-öğretim sürecinin merkezine yerleşmesi eğitimde dijital okuryazarlık becerisinin gerekliliğini gözler önüne sermiştir. Dolayısıyla bilginin üretilmesi, yayılması, sunulması ve doğru bilgiye ulaşılması noktasında kilit bir role sahip olan eğitimcilerin dijital okuryazarlık becerisine sahip olması gerekmektedir.

Bu çalışmada öğretmen adaylarının dijital okuryazarlıkları ile ilgili olarak yapılan çalışmalar değerlendirilerek dijital okuryazarlık becerilerini artırmaya yönelik farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan “doküman inceleme” modeli kullanılmıştır. Yapılan incelemelerden sonra öğretmen adaylarının sahip olması gereken en önemli becerilerden biri olan dijital okuryazarlık becerilerinin düzeyleri, bu becerilerin hangi değişkenlere göre farklılaştığı, bu farklılıkların nedenleri, öğretmen adayların dijital okuryazarlık kavramından ne anladığına yönelik açıklamalar yapılmıştır. Literatürde var olan çalışmaların daha çok öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerinin tespiti üzerine olduğu bunun yanı sıra öğretmen adaylarının dijital okuryazarlıkla ilgili görüşlerinin incelendiği sınırlı sayıda çalışmanın olduğu görülmüştür. Araştırmaların büyük çoğunluğunda öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık becerilerinin iyi düzeyde olduğu ifade edilmiştir. Ancak bazı araştırmalar öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık kavramını yanlış yorumladıklarını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Okuryazarlık, Öğretmen Adayları, Doküman İnceleme

THE EVALUATION OF SOME STUDIES ON DIGITAL LITERACY

Asst. Prof. Nesrin HARK SÖYLEMEZ

ABSTRACT

In the digital age we are in, with the development of technology and its integration into education systems, the competencies expected from individuals in education and training processes have differentiated. It has become an important requirement for individuals in the education sector to be able to use technology effectively. Especially after the Covid 19 pandemic, which started in China as of December 2019 and had an impact all over the world, distance education applications were no longer supportive of the education process and placed at the center of the education process, revealing the necessity of digital literacy skills in education. Therefore, educators who have a key role in the production, dissemination and presentation of information and reaching the right information should have digital literacy skills.

In this study, it was aimed to raise awareness about increasing digital literacy skills by evaluating the studies about digital literacy of prospective teachers. The “document review” model, which is among the qualitative research methods, was used in the study. After analysis, statements are made regarding the levels of digital literacy skills, which are one of the most important skills that prospective teachers should have, the variables by which these skills differ, the reasons for these differences, and what the pre-service teachers understand from the concept of digital literacy. It has been observed that the studies in the literature are mostly on the determination of digital literacy levels of pre-service teachers, as well as a limited number of studies examining pre-service teachers’ views on digital literacy. In most of the studies, it is stated that the digital literacy skills of prospective teachers are at a good level. However, some studies have shown that pre-service teachers misinterpret the concept of digital literacy.

Keywords: Digital Literacy, Student Teachers, Document Reviewer.

ÖĞRETMENLERİN POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYE DÜZEYLERİ İLE ÖRGÜTSEL BAĞLILIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ³

Zeynep Elvan ERDOĞAN

Kırıkkale Üniversitesi

SBE Eğitim Yönetimi ABD Yüksek Lisans Öğrencisi

zyerdogan@gmail.com

Prof. Dr. Ali TAŞ

Kırıkkale Üniversitesi

Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü

atas865@gmail.com

ÖZET

Küreselleşme çağında rekabetin artmasıyla örgütler için sürdürülebilirliklerini devam ettirmek ve hayatta kalmak nihai amaçlar haline gelmiştir. Bunu başarabilen örgütler insan odaklı yönetim anlayışına sahip olan örgütlerdir. Bu kapsamda son zamanlarda, çalışanların pozitif yönlerini ön plana çıkararak, performanslarına olumlu yönde katkı sağlayan bir kavram olan pozitif psikolojik sermayeye olan ilgi artmıştır. Temel amacı bireyleri topluma hazırlamak olan okul örgütlerinde ise insan girdisi diğer örgütlere göre daha fazla önem arz etmektedir. Tüm örgütlerde olduğu gibi eğitim örgütlerinde de öğretmenlerin istenilen performansı sergileyebilmeleri beklentilerinin karşılanması yanında aynı zamanda çalıştıkları okulda mutlu olmalarına ve psikolojik durumlarının iyi olmalarına bağlıdır. Çünkü eğitimin en önemli unsuru olan öğretmenlerin çabası okulun amaçlarına ulaşabilmesinde oldukça önemlidir.

Bu çalışmada ilköğretim ve ortaokul kademelerinde görev yapan öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeyleri ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. İlişkisel tarama modelinde yürütülen çalışmanın evrenini 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Ankara'nın merkez ilçelerinde Altındağ, Çankaya, Etimesgut, Keçiören ve Yenimahalle ilçelerinde görev yapan 19.970 öğretmen; araştırmanın örnekleme ise uygun örnekleme yöntemi ile seçilen 404 öğretmen oluşturmaktadır.

Veriler, Örgütsel Bağlılık Ölçeği ve Pozitif Psikolojik Sermaye Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmanın verilerinin çözümlenmesi için veri setinin incelenmesinin ardından betimsel istatistikler, Pearson korelasyon katsayısı ve aşamalı regresyon analizi hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin duygusal bağlılık, devam bağlılığı, normatif bağlılık ve örgütsel bağlılıklarının orta düzeyde olduğu; öz yeterlik, iyimserlik, güven, dışa dönüklük, psikolojik dayanıklılık, umut ve pozitif psikolojik sermaye düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin görev yaptıkları eğitim kademesi ile duygusal bağlılıkları arasında; öğrenim durumlarıyla normatif bağlılıkları ve örgütsel bağlılıkları arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermayeleri ile örgütsel bağlılıkları arasında pozitif yönde ancak düşük düzeyde ilişkiler olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Bağlılık, Pozitif Psikoloji, Pozitif Psikolojik Sermaye.

³ Bu bildiri Birinci yazarın Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

EĞİTİMDE MERHAMET ODAKLI YÖNETİM YAKLAŞIMI⁴

Özlem SARIAYDIN

Kırıkkale Üniversitesi

SBE Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD

ORCID: 0000-0001-9107-802X

zlsmsrydn@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, eğitim yönetimine merhamet odaklı yaklaşımı geliştirerek, okul ve eğitim yönetiminde önemini belirlemek ve uygulanmasının gerekliliğini ortaya çıkarmak, yönetimin salt katı bir hiyerarşiden ibaret olmadığını araştırmaktır. Günümüzde önemi giderek artan fakat bir o kadar da unutulmaya yüz tutmuş bir duygu olan merhamet, islam dininin önemli bir unsuru olan ve ikili ilişkilerde varlığını ya da yokluğunu kısa sürede belli eden güçlü bir değerdir. Bu çalışmada hemen her kurumda, ortamda, meslek statüsünde, toplumsal, özel ve genel ilişkilerde kullanılabilen ve kullanıldığında da olumlu sonuçlara ve sağlam ilişkilere yol açan merhamet kavramının birkaç farklı tanımına değinilmiş, ahlak çerçevesinde yorumlanarak eğitim yönetiminde kullanılabilirliği incelenmiştir.

Devlet yönetiminde bulunan liderlere akıl hocaları tarafından daima adaletli ve merhametli olmaları gerektiği öğütlenmiştir. Toplumun iç ve dış her türlü olaydan sakınabilmesi ve refah içinde yaşayabilmesi için adaletin de merhametin de olması ve hakkıyla yerine getirilmesi gerekmektedir. Buna bağlı olarak devlet yönetiminden grup yönetimine ve eğitim yönetimine dönüldüğünde de benzer bir durum ortaya çıkmaktadır. Örgüt içinde merhamet ve adalet dağılımının eşit sağlanması, yönetimde dış güçler olarak metafor yapılabilecek olan ego, kibir, üstünlük sağlama gibi durumlardan arındırılarak hakkıyla yönetimin yerine getirilmesi örgüt huzuru dolayısıyla da toplum huzuru açısından önem arz etmektedir.

Çalışma, merhamet'in farklı tanımları, merhamet ile ilgili kavramlar, merhamet'in türleri, değerler eğitiminde merhamet'in yeri ve önemi, merhametli insanın özellikleri, eğitim yönetiminde merhamet ve öz merhamet becerilerinin geliştirilmesi alt başlıklarıyla analiz edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Merhamet, Ahlak, Eğitim, Yönetim.

⁴ Bu Bildiri, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim dalında Prof. Dr. İsmail AYDOĞAN danışmanlığında hazırlanan "Eğitimde Merhamet Odaklı Yönetim Yaklaşımı" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNİ TERCİH NEDENLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Rafet AYDIN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü
raydin@mehmetakif.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7613-3198

Meray İŞLEK

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
EBE Eğitim Bilimleri ABD Yüksek Lisans Öğrencisi
merayislek1462@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3355-9962

Dr. Ramazan PEKER

MEB Öğretmen, Kocaeli
rzpeker@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6553-305X

ÖZET

Araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih nedenlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesidir. Araştırmanın evrenini; iki devlet üniversitenin eğitim fakültelerinin Matematik ve Fen Bilimleri öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmuştur. Örnekleme ise; 434 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma verileri “Öğretmenlik Tercih Nedenleri Derecelendirme [ÖTNED] Ölçeği” ile toplanmış ve SPSS.23 paket programı yardımı ile analiz edilmiştir. Analiz edilen verilere göre öğretmen adaylarının; öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerinin yüksek ve olumlu olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının cinsiyet, mezun olunan okul türü ve öğrenim görülen sınıflara göre öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerinde anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Diğer taraftan, öğrenim gördükleri bölüme göre; tercih etme nedenleri; özgeci-işsel nedenler ve ölçek genelinde anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Ancak dışsal nedenler boyutunda matematik öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları, fen bilgisi öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarından daha olumlu tercih nedenine sahiptir.

Aylık gelir düzeyine göre öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenleri özgeci-işsel nedenler, dışsal nedenler ve ölçek genelinde anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Aylık gelir düzeyi orta olan öğretmen adayları, düşük olanlardan; özgeci-işsel nedenler boyutunda, aylık gelir düzeyi orta olan öğretmen adayları, aylık gelir düzeyi düşük olan öğretmen adaylarından ve aylık gelir düzeyi yüksek olan öğretmen adaylarından daha olumlu tercih etme nedenleri düzeyine sahiptir.

Aile yaşam yerine göre öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenleri anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Öğrenim gördüğü bölümden memnun olan öğretmen adayları, kısmen memnun olan öğretmen adaylarından ve memnun olmayan öğretmen adaylarından daha olumlu tercih etme nedenleri düzeyine sahiptir. Öğretmen adaylarının yaşadığı yerleşim yerinden memnun olan ve kısmen memnun olan, memnun olmayan öğretmen adaylarından daha olumlu tercih etme nedenleri düzeyine sahiptir. Demokratik tercihleri göre öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenleri özgeci-işsel nedenler, dışsal nedenler boyutunda ve ölçek genelinde anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Öğretmen Adayı, Öğretmen Yetiştirme, Meslek Tercihi.

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLERE FEN BİLİMLERİ ÖĞRETİMİNDE EĞİLİMLER

Öğr. Gör. Dr. Havva Aysun KARABULUT

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
havvakarabulut@ibu.edu.tr

Arş. Gör. Ahmet Serhat UÇAR

Anadolu Üniversitesi
asucar@anadolu.edu.tr

Arş. Gör. Kadriye UÇAR

Adnan Menderes Üniversitesi
kadriye.baki@adu.edu.tr

ÖZET

Geçtiğimiz yüzyıla kadar bireylerden sahip olması beklenen bilgi düzeyi günümüzde önemli ölçüde artmıştır. Bu durum ülkelerin eğitim politikalarını ve bilimsel araştırmaların odaklandıkları konuları çağın gerekliliklerine göre şekillendirmelerine neden olmuştur. Teknoloji çağının geldiği noktada fen bilimlerine verilen önem önemli derecede artarak uluslararası kurumlarca sıkça dile getirilen bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Özel gereksinimli bireylerin sıklıkla sorun yaşadığı toplumsal yaşama dahil olma ve bağımsız yaşam becerilerini göz önüne aldığımızda fen bilimleri öğretiminin en az normal gelişim gösteren bireyler kadar önemli olduğunu söylemek mümkündür. Ülkemizde özel gereksinimli bireylerin eğitim aldıkları kurumlar yetersizlik türleri ve yetersizlikten etkilenme düzeylerine göre çeşitlilik göstermektedir. Yetersizliklerden hafif düzeyde etkilenen bireyler eğitimlerini kaynaştırma ortamlarında sürdürmektedir. Bu bireylere öğretimi gerçekleştirilen fen bilimleri içeriği buldukları eğitim ortamında normal gelişim gösteren öğrencilere uygulanan programlardır. Ancak uygulama sürecinde öğrenciye kazandırılacak amaçlar, ilgili alana ilişkin öğrenci performans düzeyi ve gereksinim duyduğu destek hizmetler gibi değişkenlerden etkilenmektedir. Bu bağlamda kaynaştırma eğitiminde yaşanan sorunlar karşımıza çıkmakta, sınıf ve branş öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilere ilişkin bilgi düzeyi, paydaşlar arası iş birliğinin sağlanamaması gibi sorunlar göze çarpmaktadır. Kaynaştırma eğitiminden yararlanamayan özel gereksinimli öğrenciler ise eğitimlerini yetersizlik tür ve etkilenme düzeylerine göre çeşitlenen MEB'e bağlı okullarda sürdürmektedir. Bu okullarda temelde kaynaştırma eğitiminden yararlanamayacak öğrenciler eğitim yaşantılarını sürdürmektedir. Sunulan fen bilimleri içeriği ise kaynaştırma eğitiminden büyük ölçüde farklılaşmaktadır. Daha temel düzeyde bilgi ve becerilerin kazandırılmasına odaklanılan bu kurumlarda fen bilimlerine ait konular ilişkili derslerin içeriğinde karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizde gerçekleştirilen bilimsel araştırmalar bağlamında ise özel gereksinimli bireylere fen bilimleri öğretimine ilişkin gerçekleştirilen çalışmaların her geçen gün arttığını söylemek mümkündür. Gerçekleştirilen araştırmalar büyük ölçüde özel gereksinimli bireylere fen bilimleri öğretiminde kullanılacak yöntem ve tekniklere odaklanırken fen bilimleri öğretiminde yer alan paydaşların çeşitli bağlamlara ilişkin görüşlerinin alındığı çalışmalara da rastlanmaktadır. Fen bilimlerinin özel gereksinimli bireylerin bağımsız yaşamı bağlamında önemini göz önüne aldığımızda gerçekleştirilen çalışmalar yeterli olmamakla birlikte verilen önemin artması sevindirici bir gelişmedir.

Anahtar Kelimeler: Özel Eğitim, Fen Bilimleri, Özel Gereksinimli Bireyler

**“FEN, TEKNOLOJİ, TOPLUM VE ÇEVRE” ÖĞRENME YAKLAŞIMININ FEN BİLGİSİ
ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN OKURYAZARLIĞI VE SOSYOBİLİMSEL KONULARA
YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

Doç. Dr Hatice GÜNGÖR SEYHAN
Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi
hgunsey@gmail.com,
Dr. Öğr. Üyesi Murat OKUR
Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi
mokur@cumhuriyet.edu.tr

ÖZET

70 ve 80’li yıllarda bazı batılı ülkelerde gelişen ve bir fen eğitimi akımı (Aikenhead, 2003; Yager, 1996) olan “Fen, Teknoloji, Toplum (FTT)” eğitimi, son yıllarda fen eğitiminde daha fazla önem kazanmış, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin “çevreye” olan etkisinin daha fazla vurgulanmasıyla birçok ülkenin fen müfredatlarını da etkilemiştir (Yalaki, 2014). Çeşitli ülkelerdeki program reform hareketleri incelendiğinde toplumdaki tüm bireylerin fen ve teknoloji okuryazarı olarak yetişmesi öngörülmektedir (Zan Yörük, 2008). Bu bağlamda Türk Eğitim Sisteminde, her bireyi bilimsel okuryazarlığı ve/veya fen okuryazarlığı yüksek bireyler olarak yetiştirmek amaçlanmıştır. Bu gelişmelere paralel olarak 2005 ve 2013 yıllarında Türkiye’de hazırlanan fen öğretimi programlarında FTTÇ eğitime yer verilmiştir (MEB, 2005, 2013). Ancak bu öğretim programlarını inceleyen birçok literatür sonuçları, FTTÇ öğrenme yaklaşımının okuryazarlık boyutu altında sosyobilimsel konuların programa yerleştirildiği, bu konuların kitap içerisine entegre edildiği ancak kazanımlara uygun becerilerle yansıtılmadığı için sınıf içerisinde etkin öğretimin sağlanmadığını göstermektedir (Avcı ve Önal, 2013; Eskicumalı, Demirtaş, Erdoğan ve Arslan, 2014; Özdemir, 2010; Yalaki, 2014; Yılmaz-Tüzün, 2014). FTTÇ öğrenme yaklaşımının amaçladığı bilimsel okuryazarlık ile Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) kapsamında belirtilen bilimsel okuryazarlık kavramının birbir örtüşmesi dolayısıyla fen eğitiminde tüm sınıf düzeylerinde FTTÇ öğrenme yaklaşımının kullanılması büyük önem arz etmektedir.

Bu çalışmada, üniversite son sınıfta öğrenim gören 83 fen bilgisi öğretmen adayının “Fen, Teknoloji ve Toplum” dersi kapsamında “Fen, teknoloji, toplum ve çevre (FTTÇ)” öğrenme yaklaşımı kullanılarak bir eğitim-öğretim ortamı gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen bu öğrenme yaklaşımının öğretmen adaylarının fen okuryazarlık düzeylerine ve sosyobilimsel konulara ilişkin tutumlarına etkisi çalışma kapsamında incelenmiştir. FTTÇ öğrenme yaklaşımının üzerinde etkisi olduğu düşünülen öğretmen adaylarının fen okuryazarlık düzeylerini belirlemek amacıyla “Temel Fen Okuryazarlık Testi”, sosyobilimsel konulara ilişkin düşünme durumlarını belirlemek amacıyla da “Sosyobilimsel Konulara Bakış Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ilgili öğrenme yaklaşımı kapsamında gerçekleştirilen tüm aktivitelerin öğretmen adaylarının fen okuryazarlıkları ve sosyobilimsel konulara yönelik tutumlarında olumlu yönde değişikliklere neden olduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fen Bilgisi Öğretmen Adayı, Fen Okuryazarlığı, Fen Teknoloji, Toplum ve Çevre Öğrenme Yaklaşımı, Sosyobilimsel Konular.

**SCHUMANN'S ACCULTURATION MODEL: LEARNING A NEW LANGUAGE AND
CULTURE FOR SOCIAL INTEGRATION**

Asst. Prof. Dr. Emrah DOLGUNSÖZ
Bayburt University Department of ELT
edolgunsoz@gmail.com

ABSTRACT

Thanks to the recent dramatic changes in communication opportunities, a considerable amount of young people in Turkey wants to learn an additional language and see no harm in integrating into a foreign culture, especially for job opportunities. Learning an additional language is not solely a matter of grammar and syntax but also encompasses a strong cultural construct. Learners of a second language are required to acquire the target culture to a certain degree along with the linguistic structure of the target language. In this respect, Schumann's Acculturation Model (Schumann, 1986) can be defined as the process of being adapted to a new culture (Brown, 1994) which established a basis for the relationship between culture and second language learning processes. In this model, the extent to which the second language learners adapt the target culture relies on social and psychological factors. As the main components of the acculturation model, social distance refers to the degree that learners identify themselves as a part of the target culture while psychological distance can be defined that the degree of ease in fulfilling target language tasks. Some other sub-factors are cohesiveness, attitudes, culture shock, and integration pattern. This study aimed to scrutinize the acculturation model along with recent literature in the field to create social and pedagogical insights that may contribute to the understanding of the tie between culture, social integration, and second language success.

Keywords: Acculturation Model, Second Language, Immigration, Culture.

**ABD DÜNYA TARİHİ DERS KİTABININ RESİM-METİN İLİŞKİSİ BAKIMINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ: II. DÜNYA SAVAŞI ÖRNEĞİ**

Dr. Osman AKHAN

Akdeniz Üniversitesi

Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD

osmanakhan@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Ders kitaplarının öğretim programlarında yer alan hedef ve kazanımlara ulaşılmasındaki etkililiği ve önemi düşünüldüğünde içeriğinin değerlendirilmesi oldukça önemli bir husustur. Bu doğrultuda araştırmada ABD’de lise düzeyinde okutulan Dünya Tarihi ders kitabı içerisinde yer alan resimlerin, metinlerle olan ilişkisini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden döküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda Dünya Tarihi ders kitabının 5. Ünitesinin (Yirminci yüzyıl krizi) 26. bölümü (II. Dünya Savaşı) içerisinde yer alan 10 resim ve metin, Çakmak ve Kaçar (2020) tarafından geliştirilen resim-metin ilişkisi değerlendirme kriterlerinden yararlanılarak incelenmiştir. Elde edilen veriler ise betimsel analiz yöntemine dayalı olarak çözümlenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında; incelenen resimlerin genel olarak öğrencilerin sınıf düzeyine uygun olduğu, metin içeriği ile resimlerin çelişmediği, ilişkili ve uyumlu olduğu, resimde kullanılan figürlerin metinle örtüştüğü, verilmek istenen amaca uygun olduğu ve öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırmaya katkı sağladığı sonuçlarına ulaşıldığını söylemek mümkündür. Bu sonuçlardan farklı olarak ise bazı resimlerde zemin fon ilişkisine istenilen düzeyde önem verilmediği ve olumsuz içerikli resimlerinde olduğu ve öğrencilerin ilgisini ve dikkatini sınırlı düzeyde çekebileceği sonucuna ulaşıldığını söylemek mümkündür. Ayrıca incelenen resimlerin net bir biçimde algılanamadığını, hatırlatıcı özelliğinin düşük olduğunu ve hafızada uzun süreli kalıcılığının da düşük olduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Lise, Tarih, Ders Kitabı, Resim-Metin İlişkisi.

PANDEMİ DÖNEMİNDE BİRİNCİ SINIF VELİSİ OLMAK

Ayfer SÖNMEZ

Uludağ Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Doktora Programı Öğrencisi

ayferonmez79@gmail.com

ÖZET

Pandemi dönemi tüm dünyayı çok boyutlu olarak etkilemektedir. Olağan dışı yaşam koşullarına uyum sürecinde eğitim sistemleri de etkilenmiş uzaktan eğitim ile eğitim öğretim sürecine geçilmiştir. Araştırmamızda ilköğrenimin ilk ve önemli adımı olduğu düşünülen ilkokul birinci sınıf sürecinde Pandemi döneminde öğrenci velilerinin deneyimlerini anlamak amaçlanmıştır. Çalışmada temel nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Araştırmanın katılımcılarını 30 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile toplanmıştır. Görüşmeler, 2020 Ekim- Şubat aylarında araştırmacı tarafından yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Veriler tema ve alt temalara göre ele alınmıştır. Elde edilen bulgulara göre; Pandemi döneminde eğitim, okuma ve yazma süreci, mutluluk ve endişe birlikteliği, birinci sınıf velisi olmak; görev ve sorumluluklar, uzaktan eğitim güçlükleri, internet erişimi, köyde birinci sınıf velisi olma, çalışan velinin süreçteki yaşantı değişiklikleri, temaları oluşturulmuştur. Araştırma sonunda, velilerin çoğunluğunun Pandemi döneminde çocukları okula başlarken olumlu duygularla birlikte korku, endişe gibi birtakım olumsuz duygulara sahip oldukları; okuma yazma sürecinde kaygılandıkları, kendilerini ders çalıştırmak ve ders takibi yapmakla sorumlu gördükleri, çocukları ile davranışsal sorunlar yaşadıkları çalışan ebeveynlerin hayat düzenlerini değiştirdikleri, bilgisayar telefon kullanma becerilerinin arttığı, köyde yaşayan velilerin internet erişiminde güçlük çektiği anlaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, olası bir uzaktan eğitim durumu için velilere okul başlamadan önce, birinci sınıfla ilgili olarak internet kullanımı, birinci sınıf öğretim programı ile bilgilendirmeler yapılması ve internet kullanımı ve erişimine yönelik her öğrenci için gerekli tedbirlerin alınması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, İlkokul, Birinci Sınıf, Veli.

MUTLULUK ÜZERİNE

Doç. Dr. Mikail SÖYLEMEZ
soylemezmikail@hotmail.com

ÖZET

Hayat insanlara verilen, başıslanan bir imkândır. Her bir insan bir defa bu imkâna sahip olur. Hayatında da mutlu olmak ister. Mutlu hayat, anlamını bulduğumuz bir hayattır. Mutluluk adeta insanların ortak amacıdır. Bu insana bağlıdır. Her insan kendi düşünce dünyasına göre mutlu olmak ister. Mutlu olmak da insanların düşünce dünyasına göre değişir.

Ferdi farklarla yaratılan insanın sosyal çevre faktörü ile eğitim ortamlarıyla kültürü, şahsiyeti, inancı, benliği düşünce dünyası gelişir. Bu gelişmeler insandan insana göre farklılık gösterir. Bir hayat biçimi olarak şekillenir. “Dünyada beş milyardan fazla insan yaşıyor. Bu sayı sadece nüfus sayısı değil. Bu mutluluk çeşit veya şekillerinin tam sayısı.” diyenler var. (28). Kaybolan Mutluluğu Hecelerken)

Mutluluk nedir? Sorusuna düşünürler çok kere farklı cevaplar verirler. Yukarıdaki paragrafta vurgulanan bir hayat biçimi mi? Sevme duygusuyla imkânlarını başkalarıyla paylaşma fazileti üzerine kurulu içimizdeki huzur mu? Yoksa dışarıda gezip dolaşan, ağlayıp gülen noksan benliğin, içimizdeki olgunlaşan benlikle buluşma çabası mı acaba?

Bu makalede mutlulukla ilgili; felsefenin, psikolojinin, Kur-an’ın ve Farklı düşünürlerin mutlulukla ilgili görüşleri işlenip yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mutluluk, Felsefe, Psikoloji, Kur-an.

ABOUT HAPPINESS

ABSTRACT

Life is an opportunity given and donated to people. Each person has this opportunity once and wants to be happy in his life. Happy life is a life in which we find its meaning. Happiness is virtually the common goal of all people and depends on every people. Every person wants to be happy according to his own thought-world. Being happy also depends on people’s thinking.

Humanbeings are created with individual differences and their culture, personality, belief and thought-world develops with social environmental factors and educational environments. These developments differ from person to person. It takes shape as a way of life. There are those who say, “More than five billion people live in the world. This number is not just the number of people. This is the exact number of types or forms of happiness. (28. Kaybolan Mutluluğu Hecelerken)

Often philosophers give different answers to “What is happiness?” question. Is it a lifestyle highlighted in the paragraph above? Is it peace within us based on the virtue of loving and sharing opportunities with others? Or is it the effort of the imperfect self wandering around outside, crying and laughing, to meet the matured self within us?

In this article, the views of philosophy, psychology, the Quran and various philosophers about happiness will be discussed and interpreted.

Keywords: Happiness, Philosophy, Psychology, Quran.

KAPSAYICI ÖĞRENMEYE İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Dr. Dilek KIRNIK
Sınıf Öğretmeni
dlkkrnk@gmail.com

ÖZET

Ekonomik yetersizlikler, sağlık sorunları, göç, coğrafi koşulların zorluğu, doğal afet, terör, savaş, istismar vb farklı imkansızlıklar, çocukları eğitim sisteminden uzaklaştırmaktır. Eğitim tüm bireylerin yaşamdan ölüme kadar hakkı olduğu göz önüne alındığında eğitim sistemlerinin esnek ve duyarlı yapıda olması, ayrımcı ve dışlayıcı anlayıştan uzakta herkesin öğrenebilir olduğunu benimsemesi ve çeşitliliğin bir sorun olarak görülmeyip etkili bir kaynak olarak değerlendirilmesi önemlidir. Bu kapsamda Milli Eğitim Bakanlığımız UNİCEF işbirliğinde tüm öğretmenlere kapsayıcı eğitim konusunu farklı modüllerde hizmetiçi eğitimler vermektedir. Bütün öğrencilere fayda sağlayacak ve açık bir katılım içerecek şekilde çocukları yetiştirme süreci olan kapsayıcı eğitim uygulamaları; öğrencilerin sosyal uyumunu desteklemek, çocukların özel eğitim ve psikososyal ihtiyaçlarını karşılamak, farklı zorlukları olan öğrencilerin eğitimin tüm olanaklarından faydalanmalarını sağlamak gibi amaçları içermektedir. Farklı branşlardaki öğretmenlerin mesleki yeterliliklerinin arttırılmasına yönelik bu eğitimlerle öğretmenlerin kapsayıcı eğitimi tanımları ve sınıflarında uygulamaları amaçlanmıştır. Bu çalışmanın hedefi, sınıf öğretmenlerinin kapsayıcı öğrenmeye ilişkin görüşlerini belirlemektir. Nitel araştırma deseninin kullanıldığı bu çalışmada durum çalışması yöntemi esas alınmıştır. 2020 yılında Sınıf Öğretmenlerine yönelik “Modül 3. Kapsayıcı öğrenme ortamları (Fiziksel ve psikososyal)” konulu hizmetiçi eğitim uygulamalarına katılan 22 öğretmenden veri toplanmıştır. Görüşme tekniğinin kullanıldığı çalışmada 8 sorunun yer aldığı yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda kapsayıcı eğitimin tanımı, önemi, eğitimin paydaşları, esas aldığı değerleri, kimleri kapsadığına yönelik öğretmen görüşlerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kapsayıcı Öğrenme, Öğretmen Görüşleri, Durum Çalışması.

CLASSROOM TEACHER'S OPINIONS ON INCLUSIVE LEARNING

Dilek KIRNIK

ABSTRACT

Economic insufficiencies, health problems, immigration, difficulties of geographical conditions, natural disasters, terrorism, war, abuse, etc. different impossibilities are to distance children from the education system. Considering that all individuals have the right to education from life to death, it is important that education systems should be flexible and sensitive, adopt that everyone can learn away from discriminatory and exclusionary understanding, and consider diversity as an effective resource rather than a problem. In this context, our Ministry of National Education, in cooperation with UNICEF, provides in-service training to all teachers on the subject of inclusive education in different modules. Inclusive education practices, a process of raising children in a way that benefits all students and includes open participation; It includes goals such as supporting the social adaptation of students, meeting the special educational and psychosocial needs of children, and ensuring that students with different difficulties benefit from all educational opportunities. With these trainings aimed at increasing the professional competence of teachers in different branches, it is aimed for teachers to recognize and apply inclusive education in their classes. The aim of this study is to determine the opinions of classroom teachers on inclusive learning. In this study, in which qualitative research design was used, case study method was used. In 2020, data were collected from 22 teachers who participated in in-service training practices on "Module 3. Inclusive learning environments (Physical and psychosocial)" for Classroom Teachers. In the study in which the interview technique was used, a semi-structured interview form including 8 questions was prepared. The obtained data were evaluated by content analysis. As a result of the research, teachers' opinions about the definition and importance of inclusive education, the stakeholders of education, the values it is based on, and who it covers were included.

Keywords: Inclusive Learning, Teachers' Views, Case Study.

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN OSMANLI PADİŞAHLARININ UNVANLARINI BİLME DURUMLARI

Dr. Öğr. Üyesi Şenol Mail PALA
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
senolmailpala@gmail.com

ÖZET

Tarihin farklı dönemlerini anlayabilmek için tarihte yer almış önde gelen şahsiyetlerin tanınmaları oldukça önemlidir. Osmanlı Devleti'nde tarihe mâl olmuş birçok şahsiyet yer almaktadır. Bu şahsiyetler içinde birçok padişahımız da mevcuttur. Padişahlarımız, yapmış oldukları faaliyetlerle tarihte önemli izler bırakmış ancak bunun yanı sıra kullanmış oldukları veya kendilerine yakıştırılan unvanlarla da tanınmışlardır. Bu unvanlardan; padişah, hünkâr, sultan gibi birkaç unvanın yaygın olarak kullanıldığını söyleyebiliriz. Ancak bazı padişahlar ise kendilerine ait unvanlarla anılmaktadır. Genellikle numaralandırarak dönemlerini belirttiğimiz bu padişahların; kazandıkları başarıları, yetenekleri, fiziki özellikleri gibi nedenlerle kullandıkları unvanlarıyla birbirinden ayrıldıkları söylenebilir. Bu düşünceden yola çıkarak çalışmada lise dokuzuncu ve onuncu sınıf öğrencilerinin Osmanlı padişahlarının unvanlarını ne kadar bildiklerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplayabilmek için öğrencilere padişahların unvanları duyma, unvanların anlamlarını bilme ve unvanların hangi padişaha ait olduğunu bilme durumlarını ortaya koymalarına yönelik sorular sorulmuştur. Çalışma, Erzincan ilinde yer alan üç farklı lise türünde toplam 124 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada elde edilen veriler betimleyici istatistiklerle ortaya konulmuştur. Çalışma sonucunda, öğrencilerin çoğunun genel olarak Osmanlı padişahlarına ait unvanları duydukları ancak çoğu öğrencinin bu unvanların anlamlarını bilmedikleri görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin bazı unvanların kime ait olduğunu çok iyi bildiklerine, bununla birlikte bazı unvanların ise kime ait olduğunu hiç bilemediklerine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Unvan, Padişah, Sultan.

5. SINIF BİYOÇEŞİTLİLİK KONUSUNUN ÖĞRETİMİNDE SINIF DIŞI ÖĞRENME ETKİNLİKLERİNİN ETKİSİ

Fatma ÖZ KASAPOĞLU

Mümtaz Turhan Ortaokulu, Horasan-Erzurum,
fatmaoz25@gmail.com

Doç. Dr. Ayla KARATAŞ,

Kocaeli Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü
karatasayla@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada, Fen Bilimleri dersi beşinci sınıf, “biyoçeşitlilik” konusunun, sınıf içi ve sınıf dışı öğrenme ortamlarıyla desteklenerek işlenmesinin, akademik başarıya, biyoçeşitliliğin azalması ile ilgili tutum ve düşüncelere ve çevreye yönelik tutuma etkisi araştırılmıştır. Bu amaç doğrultusunda; nicel ve nitel veriler toplanarak, karma araştırma yöntemlerinden iç içe gömülmüş desen kullanılmıştır. Araştırmanın nicel kısmında ön test son test kontrol gruplu yarı deneysel desen seçilmiştir. Araştırma, Erzurum İli Horasan İlçesinde bir ortaokulda, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı ikinci yarısında, beşinci sınıfta öğrenimine devam eden 38 öğrenci ile yürütülmüştür. Deney grubu18, kontrol grubu20 öğrenciden oluşmaktadır. Nicel verilerin toplanmasında, Çevre Tutum Ölçeği (ÇTÖ) ve Biyoçeşitliliğin azalması ile ilgili tutum ve düşünceler ölçeği (BAT) ve araştırmacılar tarafından geliştirilen, Biyoçeşitlilik Akademik Başarı Testi (BABT)kullanılmıştır. Nitel verilerin toplanmasında ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Deney grubunda “biyoçeşitlilik” konusu, sınıf içi ve sınıf dışı öğrenme etkinlikleri ile desteklenerek işlenmiş, kontrol grubunda ise MEB’in mevcut müfredatına göre işlenmiştir. Akademik başarı testi (BAB), Çevre tutum ölçeği (ÇTÖ) ve Biyoçeşitliliğin azalması ile ilgili tutum ve düşünceler ölçeği (BAT) deney ve kontrol gruplarına ön test- ve son test olarak uygulanmıştır. Veri analizi nicel veriler için t testi, nitel veriler için ise içerik analizi ile yapılmıştır. Bulguların analizi deney ve kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı ve Biyoçeşitliliğin azalması ile ilgili tutum ve düşüncelerinde anlamlı etki olduğunu göstermiştir. Bu etki, deney grubu öğrencilerinin, akademik başarı ve biyoçeşitliliğin azalması ile ilgili tutumlarında daha anlamlıdır. Çevreye yönelik tutumda ise deney ve kontrol grubu arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır. Nitel veriler ise öğrencilerin, insanı doğanın merkezine koyduğunu, dolayısıyla antropogenik bakış açısına sahip olduklarını göstermektedir. Buna ilave olarak, gelecekte canlılar ve doğal hayatın, insan faaliyetlerinden dolayı yok olacağı kaygısı taşıdıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca biyoçeşitlilik kaybının, insan neslinin ve tüm yaşamın yok olmasına neden olacağını ifade etmişlerdir. Çözüm olarak ise insanların, canlılar ve doğa hakkında bilinçlendirilmesi ve biyoçeşitliliğin öneminin anlatılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Doğa Eğitimi, Biyoçeşitlilik Eğitimi, Sınıf Dışı Öğrenme, Karma Yöntem.

BİLGİ ARTIŞININ EVRİM HAKKINDA ÖNYARGIYA ETKİSİ

Doç. Dr. Ayla KARATAŞ

Kocaeli Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü
karatasayla@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmada Fen bilgisi öğretmen adaylarının 14 haftalık evrim dersi süreci başında ve sonunda “evrim” kavramı hakkında düşünceleri araştırılmıştır. Araştırma eğitim fakültesi son sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi ve durum çalışması deseni kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak, serbest cümle tekniği (ön test ve son test) ve odak grupla yapılan mülakatlar kullanılmış ve verilerin içerik analizi yapılmıştır. Her iki veri aracında da veriler teist açıklama, bilimsel açıklama ve yanlış kavram temaları altında toplanmıştır. Serbest cümle tekniği bulgularında teist açıklama frekansı ön test verilerinde yüksektir. Son test verilerinde ise frekans düşmüştür. Fakat daha detaylı bilgi veren odak grup görüşmelerinde ise öğretmen adayları evrimi mantıklı bulduklarını, önyargılarının kırıldığını, fakat inançlarına uymadığı için evrime inanmadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca insan hariç diğer canlılarda evrimin geçerli olabileceği kodunun frekansı hem serbest cümle tekniği hem de odak grup mülakat verilerinde yüksek çıkmıştır. Bir başka önemli bulgu ise öğretmen adaylarının ilgili dersten önce evrimle yanlış ve saçma fikirlere sahip olduklarını fark etmiş olmalarıdır. Bu durum öğretmen adaylarının evrim ve inancı birbirinin alternatifi olarak gördüklerini, evrim hakkında önyargılarının kırıldığını fakat yargılarının değişmediğini gösterebilir. Ayrıca veriler öğrencilerin kavram yanılgısı/yanlış kavramlara sahip olduklarını da göstermektedir. En önemli kavram yanılgısı, teori kavramının günlük dile kullanımı ile bilimsel teori kavramını eş tutmalarıdır. Ayrıca canlıların değiştiği fikrine sahiptirler. Dersin tamamlanmasından sonra yanlış kavramların azalmasına rağmen devam ettiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Evrim Eğitimi, Önyargı, Kavram Yanılgısı, Nitel Araştırma.

ERGENLERİN SOSYAL MEDYA KULLANIMLARININ SOSYAL İLİŞKİLERİNE VE SOSYAL KAYGI DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Prof. Dr. Uğur GÜRGAN

Balıkesir Üniversitesi

Necatibey Eğitim Fakültesi

ugurgan@hotmail.com

Nurettin DEMİREL

Balıkesir Üniversitesi

NEF EBB PDR Lisans Öğrencisi

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ergenlerin sosyal medya kullanımlarının sosyal ilişkileri ve sosyal kaygı düzeyleri ile olan ilişkisini incelemektir. Bu doğrultuda değişkenler arasındaki ilişkiyi inceleyebilmek için araştırma modeli ilişki tarama modeli olarak seçilmiştir. Araştırmaya Türkiye sınırları içerisinde öğrenim görmekte olan 253'ü (%69,7) kadın ve 110'u (%30,3) erkek olmak üzere toplam 363 kişi katılmıştır. Ergenlere yönelik bir çalışma olduğundan dolayı evren örneklem, ortaöğretim öğrencileri olarak seçilmiştir. Katılımcı olan ergen bireylerin 30'u (%8,3) 14, 87'si (%24) 15, 89'u (%24,5) 16, 120'si (%33,1) 17 ve 37'si (%10,2) 18 yaşlarındadır. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları Ergenler İçin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (ESMBÖ), Ergenler İçin Sosyal Kaygı Ölçeği (ESKÖ) ve araştırmacı tarafından hazırlanmış olan anket sorularıdır. Verilerin toplanması aşamasında, salgın şartlarından dolayı ölçme araçları online form haline getirilmiş olup veriler bu online form aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler normal dağılım gösterdiği için veri analizinde parametrik test istatistiklerinden faydalanılmıştır. Bağımsız örneklem için t testi, korelasyon ve varyans analizi yapılmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan verilere göre ESMBÖ ve ESKÖ puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < .05$). Ayrıca yapılan t testi sonucunda elde edilen diğer verilere göre ergenlerin sosyal medyaya ulaşamadıklarında duydukları kaygı, ergenlerin sosyal medyada kendileri hakkında yapılan yorumların uyandırdığı sosyal kaygı düzeyi, ergenlerin sosyal medya kullanım süresini düzenlemeye yönelik yaptıkları çalışma, ergenlerde sosyal medyaya ayrılan zamandan dolayı farklı etkinliklere ve hobilere zaman bulamama durumu, ergenlerde sosyal medya kullanımından dolayı sosyal ilişkilerin (aile, arkadaş, flört) olumsuz etkilenmesi puanları yine cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermiştir ($p < .05$). Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucuna göre; ergenlerin sosyal medya üzerinden sosyal ilişkiler geliştirebilmelerine göre ESMBÖ puanları, ergenlerin sosyal medyada başkalarının kendileri hakkında ne düşündüklerini merak etme düzeylerine göre ESKÖ puanları, Ergenlerin sosyal kabul almaya yönelik sosyal medya faaliyetlerine göre ESMBÖ ve ESKÖ puanlarının anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır ($p < .05$).

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Sosyal İlişki, Sosyal Kaygı, Ergen, Ergenlik Dönemi.

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARI İLE DUYGU DÜZENLEME BECERİLERİNİN MESLEKİ KAYGI VE MESLEKİ TUTUM İLE İLİŞKİSİ

Prof. Dr. Uğur GÜRGAN

Balıkesir Üniversitesi

Necatibey Eğitim Fakültesi

ugurgan@hotmail.com

Ertuğrul KAYHAN

Balıkesir Üniversitesi

NEF EBB PDR Lisans Öğrencisi

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, eğitim fakültesi öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları ile duygu düzenleme becerilerinin mesleki kaygı ve mesleki tutumla ilişkisinin incelenmesidir. Araştırmanın örneklemini, Türkiye'deki 13 farklı üniversitenin eğitim fakültesinde, 11 farklı bölümde öğrenim görmekte olan 212' si (%70,2) kadın ve 90' ı (%29,8) erkek olmak üzere toplam 302 eğitim fakültesi öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği (EYTÖ)", "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (ÖMYTÖ)", "Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği (ÖAYMKÖ)", "Duygu Düzenleme Ölçeği (DDÖ) ve araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmada betimsel nitelikli ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Veriler normal dağılım gösterdiği için veri analizinde parametrik test istatistiklerinden yararlanılmıştır. Bağımsız örneklem için t testi, korelasyon ve varyans analizi yapılmıştır. Araştırma sonucunda, uzaktan eğitime yönelik tutum ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları arasında ($r=-,182$; $p<.01$) ve öğretmenliğe yönelik kaygı puanları arasında ($r=-,141$; $p<.01$) düşük düzeyde negatif yönlü anlamlı bir korelasyon bulunmuştur. Ayrıca Duygu düzenleme puanları ile öğretmenliğe yönelik kaygı puanları arasında da düşük düzeyde negatif yönlü anlamlı bir korelasyon bulunmuştur ($r=-,183$; $p<.01$). Diğer sonuçları incelediğimizde, uzaktan eğitime yönelik tutumun cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Duygu düzenleme becerileri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve mesleki kaygı puanları arasında ise cinsiyete göre anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Eğitim fakültesi öğrencilerinin yaşa göre duygu düzenleme becerileri ile mesleki kaygıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Mezun olunan lise türü incelendiğinde, yalnızca mesleki kaygı puanlarının anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Eğitim fakültesi öğrencilerinin okumakta olduğu lisans bölümü ile uzaktan eğitime yönelik tutumları, duygu düzenleme becerileri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve mesleki kaygı düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bunun haricinde, uzaktan eğitime yönelik memnuniyet ile mesleki kaygı puanları arasında, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile uzaktan eğitime devam etme isteği ve duygularının farkında olma puanları arasında katılma derecesine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Uzaktan eğitime yönelik tutumlar incelendiğinde ise duyguları kontrol edebilme düzeylerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum, Duygu Düzenleme Becerisi, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum, Mesleki Kaygı.

LİSE DÜZEYİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN KORONA VİRÜS FOBİSİNİN OKULA YÖNELİK TUTUM VE KARIYER KAYGILARINA ETKİSİ

Prof. Dr. Uğur GÜRGAN

Balıkesir Üniversitesi

Necatibey Eğitim Fakültesi

ugurgan@hotmail.com

Seda Nur BELER

Balıkesir Üniversitesi

NEF EBB PDR Lisans Öğrencisi

ÖZET

31 Aralık 2019 'da Çin'in Hubai eyaletinin Wuhan kentinde etiyolojisi bilinmeyen zatürre vakaları bildirilmiştir. Bu virüs 7 Ocak 2020 tarihinde yeni tip koronavirüs olarak tanımlanmış ve Covid-19 olarak adlandırılmıştır. Hızla artış gösteren vaka sayılarının ardından Covid-19 dünya gündeminin zirvesinde yerini almıştır. 11 Mart 2020 tarihi itibarıyla Türkiye'de de vakaların görülmeye başlanması sonucu ülkemizde alarm haline geçilmesinin yanı sıra aynı tarihte Dünya Sağlık Örgütü Covid-19 salgınını pandemi olarak ilan etmiştir. Virüsün bulaşıcılık hızı ve yayılımı; sosyal yaşam, politika, ekonomi, turizm ve eğitim gibi birçok noktada etkisini hissettirmeye başlamıştır. Bu çalışmada pandemiye ağırlıklı olarak eğitim perspektifinden bakılmıştır. Türkiye'de ilk vakanın görülmesinin hemen ardından salgının kontrol altına alınması gereği yüz yüze eğitime ara verilmiş, web tabanlı uzaktan eğitime geçilmiştir. Pandemi sürecinde öğrencilerin okula ve kariyerlerine dair ilgi ve düşüncelerinin değişmesi olası bir durumdur. Nitekim bu araştırmanın amacı lise düzeyindeki öğrencilerin Covid-19 fobisinin okula yönelik tutum ve kariyer kaygılarına etkisini incelemektir. Araştırma ilişkisel tarama modeli kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları; Koronavirüs-19 Fobisi Ölçeği, Okula Yönelik Tutum Ölçeği ve Kariyer Kaygı Ölçeğidir. Araştırmaya Türkiye'de öğrenim görmekte bulunan 252'si kadın (%74.3) 89'u erkek (%25.2) toplam 341 tane lise öğrencisi katılmıştır. Analiz sonuçları; örneklemin cinsiyet, fiziksel sağlık, öz değer, problem çözme becerisi, kendini ifade edebilme becerisi, yılmazlık düzeyi, dezenfekte alışkanlığı, toplu alan kaygısı ve kaybetme korkusu değişkenleri ile okula yönelik tutum, kariyer kaygısı ve Koronavirüs-19 fobisi arasında anlamlı ilişkilerin varlığını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Virüs, Pandemi, Okula Yönelik Tutum, Kaygı, Kariyer Kaygısı.

**İLYADA'DAKİ ÜÇ TANRIÇA (HERA, ATHENA, APHRODİTE) ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
TRANSAKSİYONEL ANALİZ KAPSAMINDA İNCELENMESİ**

Abdullah BİLGE

Balıkesir Üniversitesi

NEF EBB PDR Lisans Öğrencisi

Prof. Dr. Uğur GÜRGAN

Balıkesir Üniversitesi

Necatibey Eğitim Fakültesi

ugurgan@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Homeros'un Troya Savaşı'nı konu alan İlyada adlı ölümsüz eserinde adı geçen üç tanrıça (Hera, Athena, Aphrodite) arasındaki ilişkiyi Transaksiyonel Analiz Kuramı açısından incelemek ve bu tanrıçaların birbirleriyle olan iletişimlerinde Transaksiyonel Analiz Kuramındaki üç benlik durumunun var olup olmadığını tespit etmektir. Araştırmada nitel araştırma tekniklerinden biri olan doküman analizi tekniğine başvurulmuştur. Azra Erhat ve A. Kadir'in İlyada (1984) adlı eseri incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda adı geçen tanrıçaların birbirleri ile olan iletişimlerinde hangi benlik durumları ile hareket ettikleri açığa çıkartılmıştır. Destanda adı geçen tanrıçaların "duyguları ile hareket etme, ani kararlar verme" vb. doğrultusunda hareket ettikleri zamanlar, çocuk benlik durumunu kullandıkları sonucuna varılmıştır. Sorunlarını çözerken konuşarak anlaşmaya çalıştıkları, nazik yaklaştıkları, sorgulayıp eleştirel düşündükleri zamanlar tanrıçaların yetişkin benlik durumunu kullandıkları saptanmıştır. Tanrıçaların birbirlerine eleştiren, kendi istekleri doğrultusunda hareket ettiren vb. şekilde yaklaştıkları zamanlarda ebeveyn benlik durumunu kullandıkları tespit edilmiştir. Savaşta aynı tarafta yer alan iki tanrıçanın (Hera ve Athena) iletişimlerinde genelde ebeveyn ve çocuk ego durumlarının hâkim olduğu saptanmıştır. Sürekli devam eden bu iletişim örüntüsünün bir tamamlayıcı transaksiyon örneği olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlyada, Transaksiyonel Analiz Kuramı, Tanrıçaların Benlikleri, Troya Savaşı.

EĞİTİM SİSTEMİNDE İNSAN KAYNAKLARININ GELİŞİM DÜZEYİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ

Ramazan ÖZKUL
ramazanozkul4427@gmail.com

ÖZET

Tarihsel süreç içinde verimlilik, karlılık, etkililik gibi faaliyetleri daha nitelikli hale getiren unsurların çoğalması, insan kaynaklarının özelliklerine bağlıdır. Bireyin bilgi ve beceriyi kazanarak sağlam karakterli olması için işbirliğine dayalı faaliyetlerin bütünü olarak tanımlanan Eğitim kavramında da, “insan” kavramı ön plana çıkmaktadır. Kurumsal yapılaşmanın önemli örneklerinden biri olan okulların en değerli kaynağı insandır. Günümüz dünyasında yaşanan doğal afetler, salgınlar, krizler gibi olumsuz gelişmeler olmasına rağmen eğitim sistemindeki insan kaynağımız varlığını korumaya devam etmiştir. Bu çalışmanın amacı eğitim sisteminde insan kaynaklarının gelişimine yönelik öğretmen ve yöneticilerin görüşlerini belirlemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasına göre yapılan çalışmada görüşme tekniği kullanılmıştır. Online ortamda hazırlanan yapılandırılmış görüşme formu tüm okuldaki öğretmen ve yöneticilere açılmıştır. 2020 Aralık ayında hazırlanan formda 355 öğretmen ve 88 yöneticiden gelen cevaplar incelenmiş nitelikli gelen 50 veri içerik analizi tekniği ile yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda; görevde liyakatlı olmanın esas alınması, öğretmenlerin motivasyonun artırılması, mesleki gelişimin yeteri kadar desteklenmesi ve çalışan personellerin ödüllendirilmesi konularının önemine ilişkin bulgular elde edilmiş bu konu ile ilgili öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İnsan Kaynağı, Öğretmen Görüşleri, Durum Çalışması.

UZAKTAN EĞİTİM DÖNEMİNDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SÜRECİNDE YAŞANAN SORUNLARA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Ramazan ÖZKUL

ramazanozkul4427@gmail.com

Oktay DÖNÜK

ÖZET

Dünyayı etkileyen salgın süreci öğrencileri okullardan fiziksel olarak uzaklaştırması ile birlikte tüm öğrenme süreci online sisteme taşınmıştır. Dijital platformlar aracılığıyla devam eden eğitim süreci hem öğretmenler hem de öğrenciler için bir takım kolaylıklar ile birlikte farklı zorlukları da beraberinde getirmektedir. Öğretimin önemli bir unsuru olan ölçme değerlendirme dijital sistemde nasıl yapılacağı, etkili nasıl yapılması gerektiği eğitim çevrelerince tartışılan önemli bir konudur. Öğrenme sürecinin farklı aşamalarında öğrencilerin ne bildiklerini, ne anladıklarını, neler yapabileceklerini belirleme olarak adlandırılan ölçme değerlendirme uygulamaları öğretmenlere sağladığı geri bildirimle önemli bir noktadadır. Bu kapsamda bu araştırmanın amacı uzaktan eğitim döneminde ölçme ve değerlendirme süreçlerinde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasına göre yapılan çalışmada görüşme tekniği kullanılmıştır. Online ortamda hazırlanan yapılandırılmış görüşme formu tüm okuldaki öğretmenlere açılmıştır. 2020 Aralık ayında hazırlanan formda 355 öğretmen ve 88 yöneticiden gelen cevaplar incelenmiş nitelikli gelen 55 veri içerik analizi tekniği ile yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda; online süreçte öğrencilerin gelişimlerinin takip edilememesi, örnek soru ve kitapçıkların öğrencilere ulaşmaması değerlendirme hizmetlerinin (soru hazırlama, dağıtma) yetersiz olması gibi bulgular elde edilmiş bu konu ile ilgili öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ölçme ve Değerlendirme, Öğretmen Görüşleri, Durum Çalışması.

ORFF YAKLAŞIMININ DERS PLANI HAZIRLAMADA ETKİNLİKLER BÖLÜMÜNDE KULLANILMASI

Dr. Öğr. Üyesi Ayşen ARSLAN

Marmara Üniversitesi

Atatürk Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Bölümü

aysenarslan@marmara.edu.tr

ÖZET

Her insanın içinde kendini ifade etme isteği vardır. Bu istek sanatın değişik alanlarıyla gerçekleşebilir. Müzik, konuşma ve dans insanın kendin ifade etme aracıdır. Aktif öğrenme öğrenciye yaparak, yaşayarak, oyunlaştırarak öğrenmenin olanağını sunar. Orff yaklaşımı da aktif öğrenmenin içinde yer almaktadır. Aynı zamanda pedagojik bir yapıya sahiptir. Bu yapı uygulandığı çevredeki kültürün içine girerek doğaçlama yapılmasına olanak sağlar. Bu çalışmalar da yaratıcılığın gelişmesine katkıda bulunur. Orff yaklaşımında öğretmen yol gösterici, rehber konumundadır. Öğrenci disiplinler arası konuları doğaçlama yaparak, şarkı söyleyerek, ritim vurarak ve drama ile etkinliklere dönüştürür. Böylece süreç içerisinde kalıcı öğrenme gerçekleşir. Bu süreç içerisinde bireye birçok alternatif sunulur. Birey bu alternatiflerden kendine en uygun olanı seçer ve becerisi doğrultusunda kendini ifade eder. Bu nedenle ders planlarının; öğrenci merkezli, yapılandırıcı ve aktif öğrenmeyi gerçekleştirebilecek şekilde tasarlanması gerekmektedir. Bu bildiride disiplinler arası etkinliklerle ders planları oluşturmak üzerine uygulamalı bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışma Marmara Üniversitesi Sınıf Eğitimi Bölümü 4. sınıf öğrencileriyle oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Orff Yaklaşımı, Ders Planı, İlkokul, Disiplinler Arası, Aktif Öğrenme.

MİNYATÜRLERDEKİ ÇALGILARIN GÜNÜMÜZE YANSIMASI

Dr. Öğr. Üyesi Ayşen ARSLAN

Marmara Üniversitesi

Atatürk Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Bölümü

aysenarslan@marmara.edu.tr

ÖZET

Türkler göç edip yerleştikleri topraklara kültürlerini taşıırken, karşılaştıkları kültürleri etkileyip, etkilenmişlerdir. Müzik tarihi Türk topluluklarının ve devlet hayatının dolayısıyla kültür tarihinin bir bölümünü oluşturmaktadır. Türkler uzun geçmişleri süresince çok çeşitli müzik enstrümanlarını kullanmış milletlerdendir. Anadolu'da bilinen ve kullanılan 25-30 müzik aletine karşı Asya Türk illerinde bazı yazarlara göre 300, bazılarına göre ise 400'den çok müzik aleti olduğu bilinmektedir. Bu kadar çok enstrümanla yapılan icraatın sosyo-kültürel, tarihi ve sosyo-psikolojik etkileri olmuştur. Bazı müzikologlar ve tarihçiler 6000 ile 9000 yıldan beri devam eden bir Türk sanat tarihinden söz etmektedir. M.Ö. 8. yy'dan başlayan pek çok enstrüman buluntusu mevcuttur. Bunlar dümbelek, düdük, çeng, bağlama, ud (pipa), kemeçe, çevgan, gong, çan gibi sazlardır. Türklere ait olduğunu savunduğumuz müzik enstrümanlarını iki temel başlıkta inceleyebiliriz. Erken devir örnekleri ve Osmanlılar. Bu bildiride geçmişten günümüze ışık tutan minyatürlerden yola çıkarak çalgıların günümüze ulaşması konusu araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Minyatür, Çalgı, Sanat Tarihi, Günümüz Çalgıları, Çalgıların Tarihsel Gelişimi.

GELENEKSEL TELEVİZYON MECRASININ YAŞADIĞI DİJİTAL DÖNÜŞÜM VE BUNUN MECRAYA OLAN ETKİLERİ

Doç. Dr. Mihalis KUYUCU

Alanya HEP Ün. Sanat ve Tasarım Fakültesi

michaelkuyucu@gmail.com

ÖZET

Televizyon mecrası ilk ortaya çıktığı günden itibaren kitle iletişim araçları içerisinde en etkili mecralardan biri olmayı başarmıştır. Televizyon hem görsel hem de işitsel nitelikleri ile çok geniş coğrafyalara varan erişimiyle kitleleri etkileyen önemli bir araç olmuştur. Dijital medya sektörü, televizyon, sinema, internet, ticari uygulamalar ve dijital platformlar ile toplumsal yaşamın vazgeçilmez aktörü haline gelmiştir. 2000'lerden sonra tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yaşanan dijital dönüşümün doğal bir sonucu olarak geleneksel televizyon seyirci kaybı yaşamaya başlamıştır. Bununla beraber internet tabanlı dijital içerik sağlayıcıların ortaya çıkışı dijitalleşmede yeni bir dönemi başlatmıştır. Özellikle yeni kuşaklar geleneksel televizyon yayıncılığı yerine internet tabanlı dijital platformlarını takip etmeyi daha çok tercih etmeye başlamıştır. Dijital dönüşümün ortaya çıkarttığı bu durum televizyon yayıncılığına yeni bir boyu getirmiştir. Bu çalışmada dijital dönüşümün televizyon yayıncılığında ortaya çıkarttığı dijital televizyon yayıncılığının gençlerin televizyon izleme alışkanlıklarına olan etkisi üzerine bir araştırma yapılmıştır. Araştırmanın birinci bölümünde dijital dönüşümün televizyon yayıncılığına olan etkileri hakkında kavramsal bir araştırma yapılmıştır. İkinci bölümde ise dijitalleşme ve televizyon yayıncılığına yönelik yapılan diğer araştırmalar hakkında bir literatür taraması yapılmıştır. Araştırma sonucunda Netflix en çok kullanılan ödemeli dijital televizyon platformu olurken, YouTube'un en çok tercih edilen ödemesiz platform olduğu görülmüştür. Araştırma sonucunun bir diğer dikkat çekici özelliği ise özellikle yeni neslin geleneksel televizyon mecrasına harcadığı zamanın azalma trendinde olduğu ve nerdeyse günlük geleneksel televizyon izleme süresinin yeni nesilde sıfıra kadar düştüğü görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Televizyon, Dijital Medya, Dijital Dönüşüm, Netflix, YouTube, Dijital Televizyon.

**THE DIGITAL TRANSFORMATION EXPERIENCED BY TRADITIONAL TELEVISION
MEDIA AND ITS EFFECTS ON THE THIS MEDIA**

Doç. Dr. Mihalıs KUYUCU

ABSTRACT

Since the first day of its emergence, the television medium has managed to become one of the most influential channels among the mass media. Television, with its visual and auditory qualities, has been an important tool that affects the masses with its wide reach. The digital media sector has become an indispensable actor of social life with television, cinema, internet, commercial applications and digital platforms. After 2000 all over the world as well as a natural consequence of the experienced digital transformation, Turkey too started the experience loss of traditional television audience. However, the emergence of internet-based digital content providers has started a new era in digitalization. Especially new generations have started to prefer following internet-based digital platforms rather than traditional television broadcasting. This situation brought about by digital transformation has brought a new dimension to television broadcasting. In this study, a research has been conducted on the effect of digital television broadcasting, which is revealed by digital transformation in television broadcasting, on the television watching habits of young people. In the first part of the research, a conceptual research has been made about the effects of digital transformation on television broadcasting. In the second part, a literature review has been made on digitalization and other studies on television broadcasting. As a result of the research, it was seen that while NetFlix was the most used digital paid television platform, YouTube was the most preferred non-payment platform. Another remarkable feature of the research result is that the time spent by the new generation on traditional television is in a decreasing trend, and the daily traditional television viewing time has almost decreased to zero in the new generation.

Keywords: Television, Digital Media, Digital Transformation, Netflix, YouTube, Digital Television.

**KÜRESELLEŞMENİN ÇAĞDAŞ SANATA ETKİSİ ÜZERİNE NİTEL BİR ÇALIŞMA
(1960'LARDAN GÜNÜMÜZE)**

Emine KARAKEÇİLİ
karakeciliemine@gmail.com

ÖZET

Küreselleşme ve sorunları hakkında çeşitli tanım ve yorumlar yapılmıştır. Bu görüşler genellikle; zaman ve uzay sıklığı, bilgi toplumu, küresel köy, dünyayı Batılılaştırma süreci, dünyayı bir bütün olarak anlamak, gerçek global dayanışma, öznel ve nesnel küreselleşme vs. ekseninde yapılmıştır. Küreselleşmenin çeşitli yönleri ve alanları vardır ve bunlardan en önemlileri kültürel, politik ve ekonomik alanların küreselleşmesine değinilebilir. Bu bağlamda, kültürel küreselleşme açısından en güçlü ve etkili araçlardan biri; akımın bileşenlerinden biri olarak sanat çalışması ortaya çıkmaktadır. Bu çalışma teorik ve doküman incelmeleri tekniği ile 1960'lardan sonra küreselleşen dünyanın çağdaş batı sanatı üzerine etkilerini incelemeyi hedef edinmiştir. Zikredilen zaman diliminde Küreselleşmenin çağdaş Batı sanatı üzerine etkileri çalışmanın sorunsalını oluşturmaktadır. Yeni teknolojinin çeşitli kullanımı, Sanatı ticarileştirme ve popülerleştirme, Müzelerin her yönlü gelişimi, Ahlaki ve sanatsal değerlerin ve standartların sunulmaması, muhatap rolünün önemi, eserlerin işaretler ve sembollerle ifade edilmesi ve çağdaş Batı sanatında yüce hedeflerin olmaması, homojen olmayan unsurları karıştırmak, Küreselleşmenin çağdaş Batı sanatı üzerindeki etkileridir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Sanat, Kültürel küreselleşme, Çağdaş Batı Sanatı.

ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA MÜZİK ÖĞRETİM YÖNTEM VE YAKLAŞIMLARININ KULLANIMINA YÖNELİK BİR İNCELEME

Dr. Arş. Gör. Ferhat ÇELİKOĞLU

Atatürk Üniversitesi

Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü

ferhat.celikoglu@atauni.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Emrah LEHİMLER

Atatürk Üniversitesi

Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü

ÖZET

Eğitimin her alanında olduğu gibi sanat eğitimi ve alt boyutlarından bir olan müzik eğitiminde de, ilkeli ve yöntemlere bağlı bir eğitim, müziğin ve müzik eğitimin geliştirilmesi için önemli bir yapı taşıdır. Müziğin öğretilmesi, öz ve biçimsel olarak temel oluşturma, geliştirme ve odaklanma işlevleri olan öğretim yöntemlerinin kullanılması ile mümkündür. Tarih boyunca geliştirilen müzik özel öğretim yöntem ve yaklaşımları, müziğin öğretilmesi, öğrenilmesi ve aktarımı açısından büyük önem taşımıştır. Bunlardan en önemlileri tüm dünyada kullanılan Orff-Schulwerk, Kodaly, Dalcroze ve Suzuki yaklaşımlarıdır. Bu yaklaşımlar kendi içerisinde farklı öğretim yöntemleri barındırmaktadır. Günümüzde de hem teknolojik hem de bilimsel birçok yeni müzik öğretim yöntemi geliştirilmekte ve kullanılmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, geçmişte ve günümüzde geliştirilen müzik öğretim yöntem ve yaklaşımlarının, müzik derslerinde kullanım durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Bu doğrultuda verilerin toplanması için araştırmacılar tarafından geliştirilen 3 bölümlü anket formu kullanılmıştır. 1. bölüm demografik sorulardan, 2. bölüm öğretmenin müzik özel öğretim yöntemleri ile ilgili eğitim durumlarını içeren sorulardan, 3. bölüm ise müzik öğretim yöntemlerinin derslerde kullanım durumuna yönelik sorulardan oluşturulmuştur. Anket ülke genelinde görev yapan 104 müzik öğretmenine internet ve yüz yüze görüşmeler sağlanarak uygulanmıştır. Uygulanan anket sonuçları SPSS 20.0 programı kullanılarak analiz edilmiş ve müzik özel öğretim yöntemlerinin müzik dersinde ki kullanım durumları ortaya konularak yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Müzik Öğretim Yöntem ve Yaklaşımları, Müzik Öğretmenliği.

ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULU ÜYESİ OLARAK KAMU TÜZEL KİŞİLERİ

Prof. Dr. Mustafa AVCI

Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi

ORCID: 0000-0002-5182-2499

av.mavci4@gmail.com

Arş. Gör. Gökhan GÜNCAN

Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi

ORCID: 0000-0001-5055-1001

gguncan@gmail.com

ÖZET

Kamu tüzel kişileri, kamu yararını gerçekleştirmek için kanunla kurulan, kamu gücüyle donatılmış kişi ve mal topluluklarıdır. Kamu tüzel kişilerine ilişkin Türk hukukunda kamu hukuku ve özel hukukun kesişim alanına giren bir takım düzenlemeler mevcuttur. Bunlardan birisi de 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile bahsedilmiş olan kamu tüzel kişilerinin anonim şirketlerde yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilme imkanlarıdır.

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, mülga 6762 sayılı Kanundan farklı bir anlayışla, genel olarak tüzel kişilerin anonim şirket yönetim kuruluna seçilmelerine cevaz vermiştir. Bir tüzel kişi yönetim kuruluna üye seçildiği takdirde, tüzel kişiyle birlikte, tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen, sadece bir gerçek kişi de tescil ve ilan olunur; ayrıca, tescil ve ilanın yapılmış olduğu, şirketin internet sitesinde hemen açıklanır (TTK 459/2). Tüzel kişi adına anonim şirket yönetim kurulu toplantılarına katılma ve oy kullanma yetkisi tescil edilmiş olan bu kişiye aittir.

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu kamu tüzel kişilerinin anonim şirket yönetim kurulu üyeliğine seçilmelerine ilişkin özel düzenleme getirmiştir. Buna göre, Devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin pay sahibi olduğu şirketlerde, sayılan tüzel kişiler veya bunların gerçek kişi temsilcileri yönetim kuruluna seçilebilir (TTK 359/5). Mezkur hüküm, yönetim kurulu üye sayısı ikiden fazla olan şirketlerde üyelerin tamamının aynı kamu tüzel kişisinin temsilcisi olmaması şartıyla kamu tüzel kişisini temsilen birden fazla gerçek kişi yönetim kuruluna seçilebileceğini de düzenlemiştir (TTK 359/5).

Bu çalışmada, kamu tüzel kişilerinin anonim şirket yönetim kurulu üyeliğine seçilmeleri ve bunun hüküm ve sonuçları ele alınarak irdelenmiş ve ilgili Kanun hükümleri ışığında, bu konudaki tartışmalar, yargı kararları ve doktrindeki görüşler de dikkate alınarak değerlendirilmelerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kamu Tüzel Kişileri, Anonim Şirket, Yönetim Kurulu, Yönetim Kurulu Üyeliği.

AS A MEMBER OF BOARD OF DIRECTORS OF JOINT STOCK COMPANIES
LEGAL ENTITIES

Prof. Dr. Mustafa AVCI
Anadolu University Faculty of Law
Administrative Law Department
av.mavci4@gmail.com

Res. Asst. Gökhan GÜNCAN
Yalova University Faculty of Law
Commercial Law Department
gguncan@gmail.com

ABSTRACT

Public legal entities are groups of persons and property established by law to realize the public interest and equipped with public power. There are a number of regulations in Turkish law regarding public legal entities that fall into the intersection area of public law and private law. One of them is the opportunity to be elected as members of the board of directors in joint stock companies for public legal entities granted by the Turkish Commercial Code No. 6102.

Turkish Commercial Code No. 6102, with a different understanding from the repealed Code No. 6762, generally allows legal persons to be elected to the board of directors of joint stock companies. If a legal person is elected as a member of the board of directors, only one real person, determined by the legal person, is registered and announced together with the legal person on behalf of the legal person; in addition, the registration and announcement is immediately announced on the joint stock company's website (TTK 459/2). The authority to attend and vote in joint stock company board of directors meetings on behalf of the legal person belongs to this registered person.

Turkish Commercial Code No. 6102 has introduced a special regulation regarding the election of public legal entities to the board of directors of joint stock companies. Accordingly, in companies in which the State, special provincial administrations, municipalities, villages and other public legal entities are shareholders, the deemed legal entities or their real person representatives may be elected to the board of directors (TCC 359/5). The aforementioned provision also regulates that more than one natural person can be elected to the board of directors to represent the public legal entity in companies with more than two members of the board of directors, provided that all members are not representatives of the same public legal entity (TCC 359/5).

In this study, the election of public legal entities to the board of directors of joint stock companies and the terms and consequences of this have been examined, and in the light of the provisions of the relevant Law, discussions on this issue, judicial decisions and opinions in the doctrine are also taken into consideration.

Keywords: Public Legal Entities, Joint Stock Company, Board of Directors, Board Membership.

İNSAN HAKLARI EYLEM PLANININ 1982 ANAYASASINDA YER ALAN TEMEL HAKLAR VE ÖDEVLER ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Ömer ÖZKAYA

Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü

ORCID: 0000-0003-2302-5991

omerakademik@gmail.com

ÖZET

Günümüzde insan hakları olgusu, devletleri sınırlandıran ve devletlere görevler yükleyen önemli bir olgudur. Egemenliğin kaynağını milletin oluşturması, devletlerin meşruiyeti hususunda temel ve esas unsurun insanlar olmasına sebebiyet vermektedir. Bu durum insan hakları kavramının önemini ortaya koymaktadır. Nitekim 1982 Anayasası da insan haklarına yer vermekte, devleti “anayasal devlet” hüviyetine kavuşturmuştur. İnsan haklarının gelişimi durağan değil, devinim halinde olan bir süreçtir. Bu bakımdan insan hakları her geçen gün gelişmektedir.

Toplumların insan hakları mücadeleleri, devletleri ve anayasaları yenilenmeye itmektir. Bu durumun Türkiye özelinde en son yansıması Mart 2021 itibarıyla açıklanan “İnsan Hakları Eylem Planı” olmuştur. T.C Adalet Bakanlığı tarafından “Özgür birey, güçlü toplum; daha demokratik bir Türkiye” mottosuyla açıklanan eylem planı, özü itibarıyla bir Avrupa Birliği projesidir. Ancak yapılacak olan çalışma bağlamında projenin niteliği değil, içeriği anayasa hükümleri çerçevesinde ele alınacaktır. 1982 Anayasası insan haklarına 3 ana başlık altında ve 63 madde ile yer vermektedir. Yapılacak olan çalışmayla birlikte eylem planında yer alan düzenlemeler, mevcut anayasa hükümleri çerçevesinde değerlendirilerek insan hakları alanında olması beklenen değişim ve muhtemel katkılar tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İnsan Hakları, İnsan Hakları Eylem Planı, 1982 Anayasası, Temel Haklar ve Ödevler.

**THE ISSUE OF EDUCATION OF SECOND-GENERATION TURKISH STUDENTS
IN GERMANY**

Res. Ast. Nur Seda TEMUR

Middle East Technical University

Department of International Relations, PhD Student

ORCID: 0000-0001-8173-7925

nursedatemur@gmail.com

ABSTRACT

When the first generation of Turkish people migrated to Germany, many anticipated integration problem of Turks in various areas. Within this context, education issue was not the exception. In accordance with this inference, this article will discuss the following question; What are the reasons of problems the second-generation Turkish students face in German schools in terms of domestic educational performance on 2009 PISA scores and what are the possible solutions to integrate them? Hence, the aim of this paper is to discuss the reasons of problems the second-generation Turkish students face in German schools in terms of domestic educational performance on 2009 PISA test scores and to suggest some possible solutions to integrate them. With regards to this question, I will try to defend the idea that second-generation Turkish migrant students perform less than native German students at 2009 PISA test. It was also stated that the reasons for the low performance of Turkish second-generation migrant students were the discrimination and misperception of teachers, schooling as social sorting and systematic inequality in terms of timing, parenting and community. In order to overcome these problems, some possible solutions were suggested. These possible solutions are the discontinuation of external tracking, federally funded compulsory early childhood education, federally funded and compulsory German as a second language and culture program and suggestion to migrant families. With respect to this claim, after the introduction section, this paper first explained the problems that second-generation Turkish migrant students faced in German secondary schools, as a second point analyzed the performance of Germany and specifically the second-generation Turkish migrant students, then deliberated the reasons for the integration problem of Turkish second-generation migrant students and lastly discussed the possible solutions for integration of these second-generation Turkish migrant students. In the concluding remark, an overall discussion was made. Ultimately, this paper analyzed the issue of second-generation Turkish students in German schools from different aspects. This research paper will be a qualitative study. In particular, the data about the performance of second-generation Turkish students will be taken from both primary and secondary resources through document analysis. Indeed, primary sources will be composed of 2009 PISA scores, which will be used specifically for the analysis the performance of Germany was analyzed. Secondary sources will be composed of relevant books, articles, academic journals, research papers, and newspapers. These sources will be used for the discussion on the reasons of problems the second-generation Turkish students face in German schools and the possible solutions to integrate them.

Keywords: Second-generation Turkish Migrants, Education, PISA, Integration, Migration.

TÜRKİYE’NİN KURU ÜZÜM İHRACATININ EKONOMETRİK ANALİZİ⁵

Aytaç DEMİRAY

Süleyman Demirel Üniversitesi
SBE İktisat ABD Doktora Öğrencisi
demiray@selcuk.edu.tr

Prof. Dr. Selim Adem HATIRLI

Süleyman Demirel Üniversitesi
İİBF İktisat Bölümü
selimhatirli@sdu.edu.tr

ÖZET

Çekirdeksiz kuru üzümün 2015-2019 arası yıllık dünya rekoltesi ortalama 1.2–1.3 milyon ton civarındadır. Türkiye rekoltenin % 25’ine tekabül eden ortalama 300– 400 bin tonluk kuru üzüm üretimi ile dünyanın en büyük kuru üzüm üreticisi konumundadır. Türkiye’de üretilen çekirdeksiz kuru üzümün yaklaşık % 90’ı ihraç edilmekte, %10’u yurt içinde tüketilmektedir. Türkiye’nin dünya kuru üzüm ihracatı içindeki payı %30- 40 arasında değişmektedir. İhracatının büyük bir bölümü AB ülkelerine yapan Türkiye, çekirdeksiz kuru üzüm ticaretinden yıllık ortalama 400–500 milyon dolar döviz geliri elde etmektedir. Kuru üzüm Türkiye açısından tarımsal ürünler ihracatı bazında ilk üç sırada yer alan en önemli ihraç ürünlerinden birisidir.

Türkiye’nin kuru üzüm ihracatında yıldan yıla değişimler gerçekleşme birlikte ihracat trendinin genel olarak artan bir seyre sahip olduğu görülmektedir. Bu çalışmada, 1995-2019 dönemi zaman serisi verileri kullanılarak Tam Düzeltilmiş En Küçük Kareler Yöntemi (FMOLS), Dinamik En Küçük Kareler Yöntemi (DOLS) ve Kanonik Koentegrasyon Regresyonu (CCR) testleri ile Türkiye’nin kuru üzüm ihracatını etkilediği düşünülen bağımsız değişkenlerin uzun dönemli katsayıları tahmin edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla Türkiye ve Dünyada kuru üzüm üretim miktarı, reel döviz kuru, önde gelen kuru üzüm ithalatçısı ülkelerin ithalat ve tüketim rakamları, kuru üzüm ihracatında Türkiye’nin rakibi konumundaki ülkelerin kuru üzüm ihracat rakamları bağımsız değişkenler olarak modele dâhil edilmiştir. Bu değişkenlerin Türkiye’nin kuru üzüm ihracatı üzerindeki uzun dönemli etkilerinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Araştırma sonucunda Türkiye’nin yaş üzüm üretim miktarındaki %1’lik artışın Türkiye kuru üzüm ihracat gelirini %0,61 artırdığı ve kuru üzüm ihracatında Türkiye’nin en önemli rakibi konumundaki ABD’nin kuru üzüm ihracat gelirindeki %1’lik artışın Türkiye’nin kuru üzüm ihracat gelirini %0,61 azalttığı bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca dünya ithalat değerindeki artışın Türkiye’nin kuru üzüm ihracat geliri üzerine pozitif etki yaptığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kuru Üzüm, Dinamik En Küçük Kareler Yöntemi, Tam Düzeltilmiş En Küçük Kareler Yöntemi, Kanonik Koentegrasyon Regresyonu.

⁵ Bu Bildiri Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat ABD bünyesinde Prof. Dr. Selim Adem HATIRLI Danışmanlığında, doktora öğrencisi Aytaç DEMİRAY tarafından yürütülen “Dünya Kuru Üzüm Piyasasında Türkiye’nin Pazar Gücü Analizi” başlıklı tezden türetilmiştir.

TÜRKİYE'DE İŞLENMEMİŞ GIDA ENFLASYONUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ANALİZİ: ARDL YAKLAŞIMI

Meryem AYTEKİN

Süleyman Demirel Üniversitesi

SBE İktisat ABD Doktora Öğrencisi

merdilara@gmail.com, d1940202027@ogr.sdu.edu.tr

Prof. Dr. Selim Adem HATIRLI

Süleyman Demirel Üniversitesi

İİBF İktisat Bölümü

selimhatirli@sdu.edu.tr

ÖZET

Türkiye ekonomisinde özellikle son dönemde tüketici enflasyonunda önemli artışlar gerçekleşmektedir. Bu artışın ve oynaklığın en önemli nedeni, enflasyon sepeti içinde %25,4'lük pay alan gıda grubu ve bu grupta yer alan işlenmemiş gıda grubundan kaynaklanmaktadır. İşlenmemiş gıda fiyatlarındaki gerçekleşen artış 2010 yılından sonra hem genel gıda enflasyonunun hem de genel enflasyonunun üzerinde seyretmiştir. Daha sonra, 2017 ile 2019 döneminde işlenmemiş gıda ürünleri yıllık ortalama %6,1 ile %27,1 gibi önemli bir aralıkta değişim göstermiştir. Bu çalışmada, 2016-2020 dönemi aylık veriler kullanılarak Türkiye'de işlenmemiş gıda enflasyonunu etkileyen faktörlerin analizi amaçlanmıştır. Bu amaçla, işlenmemiş gıda ürünleri fiyatları üzerine etkili olduğu düşünülen gıda ürünleri imalatı ithalat birim değeri, tarımsal girdi ve tarım ürünleri üretici fiyat endeksleri dahil edilerek geliştirilen model Vektör Otoregresif model (VAR) ve Gecikmesi Dağıtılmış Otoregresif model (ARDL) yöntemleriyle analiz edilmiştir. Model tahmin sonuçlarına göre modele dahil edilen değişkenlerin tamamının istatistiksel olarak anlamlı ve işlenmemiş gıda enflasyonu üzerine artırıcı yönde etkilerde buldukları belirlenmiştir. Modelden hesaplanan esneklik katsayılarına göre ise, en fazla etkinin %2,15 esneklik katsayısı ile gıda ürünleri imalatının ithalat birim değişkeninden kaynaklandığı ve bu değişkeni sırasıyla tarımsal girdi fiyat endeksi (2,04) ve tarım ürünleri üretici fiyat (1,04) değişkenlerinden kaynaklandığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İşlenmemiş Gıda Enflasyonu, TÜFE, ARDL Modeli, VAR Modeli.

FACTORS AFFECTING UNPROCESSED FOOD INFLATION IN TURKEY: ARDL APPROACH

Meryem AYTEKİN
Prof. Dr. Selim Adem HATIRLI

ABSTRACT

Especially in recent years, significant increases in consumer price inflation have been realizing in Turkish economy. The most important reason for this increase and volatility is mainly due to the food group, which has a 25,4% share in the inflation basket, and the unprocessed food group in this group. After 2010, the increase in unprocessed food prices was higher than both general food inflation and general inflation. During the period 2017 to 2019, unprocessed food prices showed dramatic changes with an annual average of 6,1% to 27,1%. In this study, it is aimed to analyze the factors affecting unprocessed food inflation in Turkey using monthly data for the period 2016-2020. For this purpose, the import unit value of food products manufacturing, agricultural input and agricultural products producer price indexes were included as independent variables in the model that was estimated by Vector Autoregression and Autoregressive Distributed Lag methods. Based on the model estimation results, all the variables included in the model were found as statistically significant and had an increasing effect on unprocessed food inflation. According to the elasticity coefficients of the model, it was reached that import unit variable of food production with elasticity of 2,15% had most significant effect on unprocessed food price inflation. In addition to this, it was also determined that agricultural input price index and agricultural product producer price index are the other important variables with elasticities of 2,04 and 1,04, respectively.

Keywords: Unprocessed Food Inflation, CPI, ARDL Model, VAR Model.

ÇALIŞANLARDA ZİHİNSEL YORGUNLUĞUN İŞ GÜVENCESİZLİĞİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doç. Dr. H. Tezcan UYSAL

Bülent Ecevit Üniversitesi
Zonguldak Meslek Yüksekokulu
Yönetim ve Organizasyon Bölümü
ORCID: 0000-0002-8962-7824
h.tezcanuysal@hotmail.com

ÖZET

Araştırmanın amacı, çalışanlarda iş güvencesizliği algısı ve zihinsel yorgunluk arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını incelemek, eğer anlamlı bir ilişki var ise algılanan iş güvencesizliğinin zihinsel yorgunluğu ne yönde ve ne düzeyde etki ettiğini saptamaktır. Bu amaç doğrultusunda; özel sektörde faaliyet gösteren bir firmanın montaj atölyesinde çalışanlardan yüz yüze anket yöntemiyle veri elde edilmiştir. Araştırma kapsamında öne sürülen hipotezlerin sınanması için gerekli olan veriler SPSS 20.0 ve AMOS 24.0 programları kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçeklerden elde edilen verilere yönelik Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), güvenilirlik analizi, normallik testi, korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Analizler sonucunda, iş güvencesizliği ile zihinsel yorgunluk arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Niceliksel iş güvencesizliği ve niteliksel iş güvencesizliği ile zihinsel yorgunluk arasında ise pozitif yönde ve düşük seviyede anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Ayrıca, regresyon analizi sonucunda elde edilen formüle göre niceliksel iş güvencesizliğindeki 1 birimlik artışın zihinsel yorgunluk üzerinde 1.009 birimlik bir artışa, niteliksel iş güvencesizliğindeki 1 birimlik artışın ise zihinsel yorgunluk üzerinde 0.791 birimlik bir artışa neden olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Zihinsel Yorgunluk, Niceliksel İş Güvencesizliği, Niteliksel İş Güvencesizliği

EXAMINING MENTAL FATIGUE IN EMPLOYEES FOR JOB INSECURITY

ABSTRACT

The purpose of the study is to examine whether there is a significant relationship between the perception of job insecurity and mental fatigue in employees, and to determine the level and in which perceived job insecurity affects mental fatigue if there is a significant relationship. For this purpose; data was obtained from employees in the assembly workshop of a company operating in the private sector by face-to-face survey method. The data required to test the hypotheses suggested within the scope of the research were evaluated using SPSS 20.0 and AMOS 24.0 software. Confirmatory Factor Analysis (CFA), reliability analysis, normality test, correlation analysis and regression analysis were applied for the data obtained from the scales used in the study. As a result of the analysis, a positive and moderately significant relationship was found between job insecurity and mental fatigue. A positive and low-level significant relationship was determined between quantitative job insecurity and qualitative job insecurity and mental fatigue. In addition, according to the formula obtained as a result of regression analysis, a 1-unit increase in quantitative job insecurity was found to result in a 1,009-unit increase in mental fatigue and a 1-unit increase in qualitative job insecurity resulted in a 0.791-unit increase in mental fatigue.

Keywords: Mental Fatigue, Quantitative Job Insecurity, Qualitative Job Insecurity.

**BEYOND LOBBIES, GEOPOLITICS AND AMERICA FIRST: EXPLAINING U.S.
NEUTRALITY IN THE SECOND KARABAKH WAR**

Tural ISMAYILZADA

Middle East Technical University

Department of International Relations, PhD student

ORCID: 0000-0002-6853-8910

trlismayilzada@gmail.com, tural.ismayilzada@metu.edu.tr

ABSTRACT

Despite being a co-chair of the OSCE Minsk Group, the international institution responsible for mediation between Armenia and Azerbaijan, the U.S. failed to take an active role in the settlement of the conflict over Nagorno-Karabakh. Likewise, the U.S. refused to be actively involved in the Second Karabakh War. Whereas Russia, another co-chair, brokered a ceasefire statement and further ensured the management of the conflict by deploying a peace-keeping contingent in the region. Consequently, the U.S. seems to have lost its oil-rich partner Azerbaijan to Russia. This paper, therefore, seeks to find out why the U.S. did not interfere to protect its economic and political interests in the region. I explain U.S. inaction with a multidimensional reasoning, in particular with reference to Ontological Security Theory and Turkey's role. That is, the U.S. identified itself with its passive routines vis-à-vis the conflict, such as participating in the ceasefire monitoring visits and co-organizing peace talks between the parties. When the war broke out the U.S. had an uncertainty stemming from the unpredictability of the outcome, and stuck to its pre-war routines. While traditional approaches to security would regard this choice as irrational, OST justifies U.S. inaction. Moreover, Turkish involvement is found to protect American interests as well.

Keywords: Armenia, Azerbaijan, Nagorno-Karabakh, Ontological Security Theory, The U.S.

KAMU MALİ YÖNETİMİNDE ÜST YÖNETİCİLERİN KAMU ZARARI KARŞISINDA MALİ SORUMLULUĞU VE DERUHTE-İ MESULİYET

Dr. Mehmet AKSOY

Sayıştay Başkanlığı

Sayıştay Üyesi

ORCID: 0000-0003-4321-0203

faaksoy@hotmail.com

ÖZET

Kamu mali yönetiminin temel amacı kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesini ve kullanılmasını, mali saydamlığı ve hesap verebilirliği sağlamaktır. Bu amaçlara ulaşabilmek ve mali disiplini sağlayabilmek için kamu maliyesinde yer alan yeni ve önemli kurumların başında kamu zararı ve sorumluları gelmektedir. Kamu zararı mevzuata aykırı olarak kamu kaynağında azalış ya da artışa engel oluşturur. Kamu zararını kamu görevlilerinin kusurlu davranışları meydana getirir. Kusurlu davranışlar gelir, harcama ve mal yönetimine ilişkin mali işlem sürecinde meydana gelir. Kamu zararının mali yaptırımı bu zararın kamu görevlilerine tazmin ettirilmesidir. Kamu zararının sorumluları genellikle kusurlu davranışı ile zarara neden olan harcama yetkilisi, gerçekleştirme görevlisi ve muhasebe yetkilisi olmaktadır. Üst yöneticilerin kamu zararı sorumluluğu genelde yoktur. Bu çerçevede çalışmanın temel amacı kamu kaynaklarının temininde ve kullanılmasında görevli personelin mevzuata aykırı işlemlerinden doğan kamu zararı karşısında idarelerin üst yöneticilerinin mali yaptırıma tabi olmaları gerektiğinin önemine vurgu yapmaktır. Özellikle kamu giderleri işlem sürecinde meydana gelen kamu zararı karşısında üst yöneticileri tek başlarına veya diğer kamu görevlileri ile birlikte mali sorumlu tutabilmenin yolu üst yöneticilerin sorumluluk üstlenebilmelerine imkân tanıyacak yasal düzenlemenin yapılmasıdır. Çalışma bulguları üst yöneticilere tanınacak “Deruhte-i Mesuliyet” yetkisinin, harcama sürecinde yer alan diğer kamu görevlilerinin teminatı olacağına ve kamu zararı doğuracak mevzuata aykırı işlemleri azaltacağına işaret etmektedir. Bu çalışmada üst yöneticileri daha duyarlı ve mevzuata uygun davranmaya yönelteceği düşünülen sorumluluk üstlenme kurumunun kamu mali yönetiminde tekrar yer alması gerektiği hususunda bazı politika önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kamu Zararı, Mali Sorumluluk, Üst Yönetici, Deruhte-i Mesuliyet, Mali Yük.

**KAMUDA İNSAN KAYNAKLARININ EĞİTİMİ VE GELİŞTİRİLMESİ ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA: SERHAT KALKINMA AJANSI ÖRNEĞİ**

Cihan ARSLAN

İnönü Üniversitesi

SBE Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ABD Doktora Öğrencisi

ORCID:0000-0003-4251-5275

cihan-arslan@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Nazlı NALCI ARIBAŞ

İnönü Üniversitesi

İİBF Siyaset Bilim ve Kamu Yönetimi Bölümü

ORCID: 0000-0002-4001-7363

nazli.aribas@inonu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada Kars, Iğdır, Ardahan ve Ağrı illerinde faaliyet gösteren Serhat Kalkınma Ajansı'nın insan kaynaklarını eğitime ve geliştirme faaliyetleri incelenmiştir. İnsan kaynaklarını eğitim ve geliştirme faaliyetleri 1980'lerden sonra değişen yönetim politikalarıyla birlikte önemli bir hale gelmiştir. Aynı dönemlerde, kamu örgütlerinin de yeni bir anlayışla özel sektör yöntemlerini kullanmaya başlamasıyla insan kaynaklarını eğitime ve geliştirme kamu yönetimi için de daha önemli hale gelmiştir. Nitel araştırma modellerinden durum çalışmasının kullanıldığı bu çalışmada veri toplama aracı olarak Serhat Kalkınma Ajansı'ndan bir insan kaynağı sorumlusuyla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış yüz yüze görüşme ve kurumun internet sitesinden elde edilen bazı dokümanlar kullanılmıştır. Bu kaynaklardan elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenerek Serhat Kalkınma Ajansı'nın insan kaynaklarının eğitimine ve geliştirilmesine yönelik faaliyetleri incelenmiştir. Çalışmanın bulgularına göre Serhat Kalkınma Ajansı, personel istihdam sürecinden itibaren liyakata dayanan, çalışanlarının kendilerini geliştirmelerine imkân sağlayan, personelin ajansa sadakat ve bağlılığını arttıran, personelin kişiliğine saygılı olan ve personel ilişkilerini güçlendirmeyi hedefleyen bir politika benimsediği görülmektedir. Ajansın insan kaynakları yönetimine ilişkin politikalarını misyon ve vizyonuna katkı sağlayacak bir şekilde oluşturduğu söylenebilir. Diğer kamu örgütleri ile karşılaştırıldığında, Serhat Kalkınma Ajansı, özellikle insan kaynaklarını geliştirme alanında etkili ve verimli politikaların hayata geçirilmesinde oldukça başarılıdır.

Anahtar Kelimeler: İnsan Kaynakları, Eğitim, Geliştirme, Serhat Kalkınma Ajansı

KORONAVİRÜS SALGINININ KAMU YÖNETİMİNDE DEĞİŞİME ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Cengiz ÖZGÜN

İstanbul Gelişim Üniversitesi
İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi
cozgun@gelisim.edu.tr

ÖZET

Bu bildirinin amacı, COVID 19 sürecinde genelde merkezi ve yerel yönetimlerde, özelde ise belediye hizmetlerinin sunumunda meydana gelen değişimleri incelemektir.

2019 yılında Çin’de başlayan, çok hızlı bir şekilde tüm dünyaya yayılan ve ülkemizi de etkileyen yeni tip bir koronavirüs, binlerce can kaybına neden olmuştur. Dünya Sağlık Örgütü tarafından Ocak 2020’de acil durum ilan edilmiş ve bu süreç pandemi (salgın) olarak isimlendirilmiştir. Koronavirüs salgınının, tarih boyunca yaşanan salgın hastalıklarla aynı özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Bu özellikler; tüm dünyayı kapsayan geniş bir alanda hızlı yayılması, bulaşıcı, ölümcül ve yeni olmasıdır.

Koronavirüs salgınının sağlık üzerindeki etkilerinin yanında ekonomik, sosyal ve psikolojik etkiler de vardır. Koronavirüsün yarattığı bu etkilerinin giderilebilmesi için kamusal önlemlerin alınması gerekli olmuştur. Alınan önlemler merkezi ve yerel yönetimler tarafından uygulanmış, toplum sağlığı korunmaya, salgının ekonomik, sosyal ve psikolojik etkilerinin hafifletilmesine çalışılmıştır.

Salgın dönemindeki tedbirlerin; yönetim uygulama ve ilkelerinde bazı değişikliklere neden olduğu / olabileceği düşünülmektedir. Kamusal tedbirlerin başında, toplu olarak bulunulan ortamlardaki kısıtlamalar gelmektedir. Okulların, işyerlerinin, pazar yerlerinin, yeme/içme, alışveriş ve eğlence mekânlarının, spor salonlarının kapalı olması, nüfusun büyük kesimini ekonomik açıdan olumsuz etkilemiştir. Kamu çalışanlarının dönüşümlü ve evden çalışması, toplum sağlığına yönelik ilave tedbirlerin alınması, teknolojiye dayanarak hizmetlerin sunulması da kamu hizmetlerinde değişim ve dönüşüme neden olmuştur. Ekonomik açıdan olumsuz etkilenen kesimler, merkezi ve yerel yönetimler tarafından desteklenmiştir.

Alınan tüm tedbirler insanların hayatlarını değiştirmiş ve etkilemiştir. Bu tedbirlerin, belediyelerin hizmetlerini de etkilediği düşünülerek, “Koronavirüs Salgınının Belediye Hizmetlerine Etkisi: Trabzon Örneği” başlığı altında, büyükşehir ve ilçe belediye başkanları / yetkilileri ile yarı yapılandırılmış mülakat tekniği ile görüşmeler yapılarak bir çalışma başlatılmıştır. Ayrıca görüşme yapılan yetkililerin görevli oldukları belediye sınırları içindeki çeşitli meslek sahipleri ile anket yapılarak, mülakat sonucu elde edilen verilerin karşılaştırılma süreci devam etmektedir. Karma yöntemle elde edilen / edilecek bulguların, konuyla ilgilenen akademisyenlerin bilgisine ve eleştirilerine sunulmasının, literatüre katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Koronavirüs, Belediye, Trabzon, Değişim ve Dönüşüm.

**ÇALIŞAN MOTİVASYON ALGISI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA:
KKTC POLİS GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEĞİ**

Dr. Burhan ÇAPAN

Devlet Hava Meydanları İşletmesi

burhancapan01@hotmail.com

ORCID: 0000-0003-0410-159X

Hasan DEMEZ

KKTC Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı

hasandemez@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmada, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Polis Genel Müdürlüğü'ne (PGM) bağlı görev yapan polis memurlarının, farklı sosyo-demografik değişkenleri perspektifinde, motivasyon algılarının alt boyutları ile birlikte yönü ve düzeyinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın evreni, 2020-2021 tarihleri arasında KKTC PGM'ne bağlı olarak görev yapan 2018 polis memurundan oluşurken, örnekleme ise 122 polis memurundan oluşmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında anket yöntemi kullanılmış olup, ölçek olarak ise, Gagne vd. (2015) geliştirmiş oldukları Çok Amaçlı Motivasyon Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS istatistik programından yararlanılmıştır. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri, frekans analiziyle, iç tutarlılık ve güvenilirlik, Cronbach Alpha testi vasıtasıyla test edilmiştir. Katılımcı motivasyon düzeylerinin yorumlanması amacıyla aritmetik ortalama analizi yapılmıştır. Diğer taraftan verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin tespit edilmesi amacıyla Normallik testinden, iki seçeneğe sahip değişkenler için Mann Whitney U, ikiden fazla seçeneğe sahip değişkenlerde Kruskal Wallis H ve post hoc testlerinden Tamhane testinden yararlanılmıştır.

Elde edilen bulgulara göre; Çok Boyutlu Motivasyon Ölçeği'nin "oldukça güvenilir" olduğu, katılımcıların içsel motivasyon düzeylerinin; orta, motive olamama düzeylerinin; düşük, diğer motivasyon düzeylerinin ise; yüksek boyutta olduğu anlaşılmıştır. Katılımcıların; cinsiyet, maaş ve tecrübe gibi sosyo-demografik değişkenlerine göre motivasyon düzeylerinin; birbirlerinden farklılaşmadıkları ancak medeni durum, rütbe ve görev yeri değişkenlerinde ise birbirlerinden anlamlı olarak farklılaştıkları tespit edilmiştir.

Bu bağlamda, çalışmadan elde edilen verilerin literatüre mütevazı katkı sağlaması ve iş sürecinde yöneticilere, çalışan ödüllendirme, performans değerlendirme ve örgütlenme fonksiyonlarını gerçekleştirirken bilimsel gerçeklik ile destek sağlaması umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: KKTC, Polis Memurları, Parametrik Olmayan Testler, Kruskal Wallis H Testi, Motivasyon.

**BİST 100 ŞİRKETLERİNİN MİSYON, VİZYON VE DEĞER BEYANLARINDA
'İNOVASYON' KAVRAMININ VARLIĞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Dr. Nilgün AÇIKALIN

ORCID: 0000-0002-1574-0904

nilgunsac@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada, inovasyon ve ona yakın kabul edilen ifadelerin varlığı; BİST 100 şirketlerinin web sayfalarındaki misyon, vizyon ve değer/ilke beyanlarında aranmıştır. Amaç; Türkiye'nin öncü şirketlerinin pazarlama faaliyetlerinde görünürlüklerini ve paydaş algısını arttırmada onlara yardımcı olan misyon, vizyon ve değer beyanlarındaki inovasyon vurgusuna ilişkin literatürdeki benzer çalışmalarla kıyaslamalar yapmak ve zaman içindeki kavramsal değişimleri ortaya koymaktır. Bu amaçla öncelikle alan yazındaki çalışmalar incelenerek, büyük şirketlerde pazarlama unsuru olarak misyon, vizyon, değer beyanlarının önemi ve ardından inovasyon kavramının gelişimi kısaca aktarılmıştır. Daha sonra 'İnovasyon' ve ona yakın olarak kabul edilen ifadeler tespit edilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi ile örneklemin web beyanlarında bu öğelerin varlığı aranmıştır. Araştırmanın doğasına uygun olarak NVivo12 nitel programı kullanılmıştır. BİST100 şirketlerinin tek tek web sayfaları incelenerek misyon, vizyon ve değer beyanlarının her biri kategori olarak programa kodlanmıştır. BİST100 endeksindeki 14 şirkette misyon, vizyon ve değer beyanlarının üçüne birden yer verilmediği görülmüş ve analize 86 şirket üzerinden devam edilmiştir. Bu 86 şirketten 22'sinde değer/ilke/prensip beyanı olmadığı, 6 şirketin ise sadece değer/ilke/prensip beyanlarının mevcut olup 3 şirketin misyon ve vizyon, 2 şirketin yalnızca misyon, 1 şirketin ise yalnızca vizyon beyanlarının olmadığı tespit edilmiştir. Metin ve sözcük sorgulamalarıyla 'İnovasyon' ve ona yakın ifadelerin (yeni, yenilik, yenilikçilik, yenileşim vb.) misyon, vizyon, değer/ilke/prensip beyanlarında geçip geçmediği veya hangi bağlamda kullanıldığı ortaya çıkarılmıştır. Sorgu sonuçları kümeleme, matris ve haritalar yardımıyla görselleştirilerek özetlenmiş ve böylece tüm okuyucular için anlaşılması kolay hale getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İnovasyon, Misyon, Vizyon, Değerler, BİST100.

HASTANELERDE TIBBİ ATIK YÖNETİMİ: EĞİTİM ARAŞTIRMA HASTANESİ ÖRNEĞİ

Dr. Hatice ESEN

Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ar-Ge Birimi
hatice.esen@gmail.com

Uzm. Dr. Tuğba ÇALIŞKAN

Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği
tugbacaliskandr@gmail.com

ÖZET

Hastanelerde sağlık hizmeti sunumu sırasında üretilen atıklar diğer atıklardan daha fazla oranda yaralanma riski ve daha yüksek enfeksiyon riski taşırlar. Bu nedenle hastanelerde doğru tıbbi atık yönetimi çok önemlidir. Bu bağlamda hastane verimlilik değerlendirme kriterleri arasında; atıkların kaynağında uygun ayrıştırılıp ayrıştırılmadığı ve birim bazlı tıbbi atık miktarları değerlendirilmektedir. Yine verimlilik kapsamında tıbbi atıkların; hastaneye başvuran hasta sayısı, yatan hasta sayısı, yatak başına üretilen tıbbi atık miktarı ve diyaliz seans sayısına göre takip edilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada bir eğitim ve araştırma hastanesinin 2019 yılında üretmiş olduğu tıbbi atık miktarları hastane verimlilik kriterleri kapsamında ele alınmıştır. Verilerin değerlendirmesinde verimlilik yerinde değerlendirme rehberi temel alınmıştır. Çalışmada, tıbbi atıklar; aylara göre başvuran hasta sayısı, yatan hasta sayısı, yatak başına üretilen tıbbi atık miktarı ve diyaliz seans sayısına göre incelenmiştir. Elde edilen verilere göre; hastaneye başvuran hasta başına 0.17 kg/gün, yatan hasta başına 3.48 kg/gün, yatak başına 1.36 kg/gün, diyaliz seansı başına 1.19 kg/gün tıbbi atık üretilmiştir. Hastane yönetimi tarafından 2019 yılında bu atıklar için toplam 1.474.916,85 TL ödenmiştir. Sonuç olarak doğru tıbbi atık yönetimi ile hem tıbbi atık miktarı hem de maliyet azaltılabilir.

Anahtar Kelimeler: Atık, Tıbbi Atık, Tıbbi Atık Yönetimi.

YAŞLANAN NÜFUS GEREKSİNİMLERİNE YÖNELİK EVDE SAĞLIK HİZMETLERİ 2020 YILI DEĞERLENDİRMESİ: EĞİTİM ARAŞTIRMA HASTANESİ ÖRNEĞİ

Uzm. Dr. Tuğba ÇALIŞKAN

Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği
tugbacaliskandr@gmail.com

Dr. Hatice ESEN

Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ar-Ge Birimi
hatice.esen@gmail.com

ÖZET

Türkiye’de Sağlıkta Dönüşüm Programı kapsamında sağlık hizmetlerini mobilize hale getiren “Evde Sağlık Hizmetleri” 2011 yılında uygulamaya konulmuştur. Bu uygulama ile yaşlı, engelli, yatağa bağımlı, kronik hastalığı, kanser hastaları gibi tanısı konulmuş bu tür hastalara uzman bir sağlık ekibi tarafından kendi ev ortamında düzenli ve nitelikli sağlık hizmeti verilmesi amaçlanmıştır. Giderek yaşlanan nüfusun gereksinimleri sağlık hizmetlerinin kişiye özgü planlanması gerekliliğini doğurmaktadır. Bu bağlamda yaşlılıkla birlikte gelen kronik hastalıklardaki artış sağlık hizmetlerine olan talebin artmasına, çoğunluğu yatağa bağımlı ya da bakıma muhtaç olan hastaların hastaneye ulaşımındaki zorluklar, poliklinik şartlarında gerekli multidisipliner yaklaşımın uygulanamaması zaman ve mekân kısıtlılıkları, hastanelerde oluşan yoğunluk, özel hastanelerdeki hizmetlerin pahalı olması, hasta ve hasta yakınlarının ev ortamını rahat bulması ve erken taburculuk gibi sebepler yüzünden evde bakım hizmetleri ve bakım verenlere olan gereksinim ortaya çıkmıştır. Yapılan bu araştırmada Antalya Eğitim Araştırma Hastanesi Evde Sağlık Hizmetleri biriminin 2020 yılı TSİM verileri değerlendirilerek, artan yaşlı nüfus ile sağlık hizmeti gereksinimi arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Çıkan bulgular doğrultusunda evde sağlık hizmetleri verilen hastalar değerlendirilmiş olup; 65 yaş üstü hastaların çoğunlukta olduğu, nörolojik ve psikiyatrik rahatsızlıkların ön planda olduğu hastaların çoğunluğunun kadın olduğu görülmektedir. Çalışmanın ileride yapılacak olan çalışmalara katkı sağlayacağı ve hastane yönetimi açısından hasta profiline göre çalışma planlarının yapılmasını sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Evde Sağlık Hizmetleri, Yaşlılık, Evde Bakım.

**ÖRGÜTSEL ADALET ARAŞTIRMASI DİCLE ÜNİVERSİTESİ HASTANESİ VE
DEVLET ÇOCUK HASTANESİ ÖRNEĞİ**

Dr. Miraç ASLANTAŞ

ÖZET

İşletmelerin hedeflerine ulaşabilmeleri ve daha etkili olabilmeleri için işletmenin iç ve dış yapısını sürekli gözden geçirmeleri ve kendilerini yenilemeleri gerekmektedir. Örgütlerin iç dinamiklerini etkileyen önemli kavramlardan biri de örgüt içi adalet anlayışıdır. Adalet, insanoğlu var olduğu günden beri önemini korumuş olan, toplumların ahenk içinde yaşaması için en önemli argümanlardan biri olmuştur. Bu durum toplum için geçerli olduğu gibi örgütler için de geçerlidir. Örgütsel bağlılığın önemli işlevlerinden biri de örgüt içi adalet anlayışıdır. Bu çalışmada, Dicle Üniversitesi Hastanesi ve Diyarbakır Çocuk Hastanesinde çalışan sağlık personelinin adalet algılamaları ile ilgili araştırma yapılmıştır. Araştırmada anket vasıtasıyla 189 katılımcıdan random yöntemi ile veri toplanmıştır. Anket formunda yer alan ifadelere katılımcıların ne derecede katıldığını belirlemek için 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır. Örgütsel Adaleti ölçmek üzere, Niehoff ve Moorman (1993) tarafından geliştirilen Örgütsel Adalet Ölçeği (Justice Scale) araştırmaya uyarlanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS programından yararlanılmıştır. Frekans analizi yapılmış ve Anova testi uygulanmıştır. Hastaneler arasında sağlık çalışanlarının adalet anlayışı ile ilgili Dicle Üniversitesi Hastanesi ile Çocuk Hastanesinde yapılan bu çalışmada bazı bulgulara ulaşılmıştır. Üniversite Hastanesi çalışanlarının adalet algısının Çocuk Hastanesi çalışanlarına göre daha düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bulgular ışığında bazı değerlendirmeler yapılmış ve öneriler üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Adalet, Örgütsel Adalet, Adalet Algısı, Hastane.

İŞSİZLİĞİN BELİRLEYİCİLERİ: TÜRKİYE İÇİN AMPİRİK BİR ANALİZ

Dr. Öğr. Üyesi Güray AKALIN
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
İİBF İktisat Bölümü
ORCID: 0000-0002-6647-5418
guray.akalin@dpu.edu.tr

ÖZET

İşsizliğe yol açan faktörlerin belirlenmesi, işsizliği azaltmaya yönelik oluşturulacak politikaların etkinliğini arttırabileceği gibi bu politikalarda çeşitliliğe gidilebilmesine de katkı sağlayacaktır. Bu düşünceden hareketle bu çalışmada, Türkiye’de işsizliğe yol açan faktörler 2000-2019 dönemi için belirlenmeye çalışılmıştır. Ampirik modelde işsizlik bağımlı değişken olarak kullanılırken, vergi takozu, ekonomik büyüme, enflasyon, ticari açıklık ve yabancı doğrudan yatırımlar ise açıklayıcı değişkenler olarak kullanılmıştır. ARDL sınır testi yaklaşımı, durağanlık ve birim kök testlerinden elde edilen bulgular şöyle sıralanabilir: i) Modelde yer alan değişkenlerin durağanlık özellikleri I(1) ve I(0) olmak üzere karışıktır. ii) Değişkenler arasında uzun dönemli durağan bir ilişki söz konusudur. iii) Hem kısa hem de uzun dönemde, vergi takozundaki bir artış işsizlik oranlarını arttırmaktayken, enflasyon, ekonomik büyüme ve yabancı doğrudan yatırımlardaki artışlar işsizliği azaltmaktadır. iv) Uzun dönemde ticari açıklıktaki artış işsizliği arttırmaktayken, kısa dönemde işsizlik üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamsızdır. Bu nedenle politika yapıcılar, ekonomik büyümeyi arttırmaya, yabancı doğrudan yatırımları teşvik etmeye ve vergi takozunu azaltmaya yönelik politikalar tasarlamalıdır.

Anahtar Kelimeler: İşsizlik, Ekonomik Büyüme, Vergi Takozu, ARDL
JEL Kodları: C13, E24, E27

DETERMINANTS OF UNEMPLOYMENT: AN EMPIRICAL ANALYSIS FOR TURKEY

ABSTRACT

Determining the factors that led to unemployment may increase policies’ effectiveness to reduce unemployment and also contribute to diversification in these policies. From this point of view, in this study, the factors that led to the unemployment in Turkey were aimed to determine for the period 2000-2019. In the empirical model, unemployment is used as a dependent variable, whereas tax wedge, economic growth, inflation, trade openness, and foreign direct investment are used as the regressors. The findings obtained by the ARDL bound testing approach, stationary and unit root tests can be listed as follows: i) The variables in the model have mixed stationarity levels such as I(1) and I(0). ii) There is a long-term stable relationship between the variables. iii) In both the short and long run, an increase in the tax wedge increases unemployment rates, while increases in inflation, economic growth, and foreign direct investment reduce unemployment. iv) While the rise in trade openness increases unemployment in the long run, its effect on unemployment is statistically not significant in the short run. Therefore, policymakers should design policies to boost economic growth, encourage foreign direct investment and reduce the tax wedge.

Keywords: Unemployment, Economic Growth, Tax Wedge, ARDL
JEL Codes: C13, E24, E27

ZİHİN YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLERİN MESLEKİ EĞİTİMİ VE İSTİHDAMINDA GÜNCEL DURUM, SORUNLAR VE ÖNERİLER

Arş. Gör. Ahmet Serhat UÇAR

Anadolu Üniversitesi

asucar@anadolu.edu.tr

Öğr. Gör. Dr. Havva Aysun KARABULUT

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

havvakarabulut@ibu.edu.tr

Arş. Gör. Kadriye UÇAR

Adnan Menderes Üniversitesi

kadriye.baki@adu.edu.tr

ÖZET

Zihin yetersizliği olan bireylerin eğitimi bağımsız yaşama becerilerini edinebilmeleri temeline dayanır. Bağımsız yaşama tam katılım ise ancak bu bireylerin meslek sahibi olarak iş yaşamına dahil olabilmeleriyle mümkündür. Ülkemizde kaynaştırma eğitiminden yararlanamayan zihin yetersizliği olan bireylere mesleki eğitimin sunulduğu eğitim kurumları özel eğitim meslek okulları ve özel eğitim uygulama okullarıdır. MEB 2020 istatistiklerine 25,948 öğrencinin eğitim aldığı bu kurumlara öğrenciler, yetersizlik türleri ve yetersizliklerden etkilenme düzeylerine göre yerleştirilmekte sunulan eğitimin içeriği ise önemli ölçüde farklılaşmaktadır. Özel eğitim uygulama okullarının mesleki eğitimi içeren üçüncü kademelerinde daha çok orta ve ağır düzeyde yetersizliğe sahip öğrenciler eğitimlerini sürdürmektedir. Bu kurumlarda mesleki eğitim daha temel düzeyde beceriler gerektiren konulara odaklanılmaktadır. Yetersizliklerden hafif düzeyde etkilenen zihin yetersizliği olan bireyler ise mesleki eğitimlerini özel eğitim meslek okullarında sürdürmektedir. Bu kurumlarda sunulan mesleki eğitim içeriği ise özel eğitim uygulama okullarına kıyasla oldukça çeşitlenmektedir. Özellikle son yıllarda yapılan düzenlemelerle 19 farklı alanda mesleki eğitim sunulmaya başlanmıştır. Bu kurumlarda gerçekleştirilen eğitim sürecinde yaşanan sorunlar meslek alanlarının bazı okullar ile sınırlı kalması, özel gereksinimli bireylerin ailelerin eğitim düzeyinin yetersizliği ve kurumlarda sunulan eğitimin niteliği olarak özetlenebilir. Aile, çalışma ve sosyal hizmetler bakanlığı verilerine göre 2020 yılı itibarıyla istihdam edilen özel gereksinimli işçi sayısı 120785'dir. İstihdam edilen 2019 özel gereksinimli memur sayısı ise 51196 olarak ifade edilmektedir. Ülkemizde tüm engel gruplarındaki bireylerin sayısının 2,8 milyon, zihin yetersizliği olan bireylerin sayısının ise 507.377 olduğunu göz önüne aldığımızda bu sayı ne yazık ki oldukça yetersizdir. Özel gereksinimli bireylerin istihdamı kota ve kura sistemleri ile yürütülmektedir. Bu süreçlerde tüm yetersizlik grupları tek başlık altında ele alındığı için zihin yetersizliği olan bireyler dezavantajlı duruma düşmekte ve istihdam olanakları büyük ölçüde kısıtlanmaktadır. Almanya, İngiltere ve ABD gibi gelişmiş ülkelerde uygulanan istihdam programları nitelikli uygulamalarla zihin yetersizliği olan bireylerin meslek sahibi olarak yaşamlarını bağımsız idame ettirebilecekleri ve ülke ekonomisine önemli katkılar sağlayabileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Özel Eğitim, Mesleki Eğitim, İstihdam.

TÜRKİYE'DE İŞİTME YETERSİZLİĞİNE YÖNELİK ÖLÇME ARAÇLARININ İNCELENMESİ

Arş. Gör. Ahmet Serhat UÇAR

Anadolu Üniversitesi

asucar@anadolu.edu.tr

Arş. Gör. Kadriye UÇAR

Adnan Menderes Üniversitesi

kadriye.baki@adu.edu.tr

Öğr. Gör. Dr. Havva Aysun KARABULUT

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

havvakarabulut@ibu.edu.tr

ÖZET

Ülkemizde işitme yetersizliği olan bireylere yönelik eğitim çabalarının oldukça yeni olduğunu söylemek mümkündür. 1989 yılında açılan ilk öğretmen yetiştirme programından bu yana önemli araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarının derlenmesinin araştırmacılara rehberlik edeceği düşünülmektedir. Bu bağlamda gerçekleştirilen taramada 1980-2020 yılları arasında ülkemizde işitme yetersizliği olan bireylere yönelik geliştirilen ya da uyarlanan 13 veri toplama aracına rastlanmıştır. 2000 yılına kadar geliştirilen 3 ölçek, bilgilerine ulaşamadığı için incelemeye alınamamış, inceleme 10 ölçme aracıyla gerçekleştirilmiştir. Veri toplama araçları ölçtükleri özellikler bakımından önemli ölçüde çeşitlenmektedir. Bu özellikler kelime ayırt etme düzeyinde işitsel beceriler, kaynaştırma ortamında işitme engelli öğrencilerin yaşadıkları güçlükler, müziksel işitme becerileri, işitme cihazı performansının profili, okuma becerisi ve stratejisi, tutum, sosyal ve duygusal etkilenim, ritim ve işitme kaybının 18-64 yaş arası bireylerin günlük yaşamlarındaki etkileri olarak karşımıza çıkmaktadır. Veri toplama araçlarının odaklandıkları alt boyutlar ise örüntü algılama, kelime ayırt etme, öğretmenin sınıf içi davranışı, öğrencinin sınıf içi güçlükleri, öğrencinin sınıf içi güçlükleri, ezgisel, ritimsel ve tınısal ses yüksekliği, iletişim kolaylığı, yankılanma, arka planda seslerin olması durumunda iletişim, çevreden gelen beklenmedik seslerin kabul edilmesi, okuduğunu anlama, okuduğunu anlatma, boşluk doldurma, ilgi ve yarar, yetersizlik, yapısal gereklilik, sosyal, duygusal, iki dörtlük ritim kalıbı, dört dörtlük ritim kalıbı, çevre, aktivite ve duygulardır. Veri toplama araçlarının önemli bir kısmının (f: 9) geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları bulunurken bir tanesinin bulunmamaktadır. Nispeten yeni sayılabilecek işitme yetersizliği olan bireylerin eğitimine ilişkin veri toplama araçlarında çeşitlenmeye gereksinim duyulduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: İşitme Yetersizliği, Veri Toplama Araçları, Derleme.

THE INFLUENCE OF PERSIAN IN AFGHANISTAN

Omar Gul DARWISHI

Kabil-Afghanistan

firuz6262@gmail.com

ABSTRACT

Afghanistan has a very rich and social structure in terms of ethnic group. Today, 23 languages and 78 dialects are spoken among ethnic groups. In our research, we will dwell on the “Darija Dialect” of Persian, the most spoken and official language in Afghanistan in 2003. In the new constitution of Afghanistan, Uzbek and Turkmen languages were accepted as the official languages after Darija and Pashto. Besides, in today’s Afghanistan, Darija is always taught and written in official institutions and school. Persian has an influence on all the languages spoken in Afghanistan. We will deal with them in detail on our paper. The Persian language spoken in Iran is constantly evolving with language awareness and conscious attitudes of the responsible people. The words that originate from technology and that are originally English, are found in Persian usage and the national ones are preferred. Since there are no language centers and enough academicians in Afghanistan many English words are used in daily life. Due to the newspapers, magazines, books etc. are printed in Iran, the influence on Darija that is spoken in Afghanistan is being felt. We will explain the characteristics of the writing language, its history, and the changes it has experienced. Words emerging from the rapid development of technology are used in English in Afghanistan. In Iran, equivalent of these word are found, and the Persian is encouraged and promoted to use.

Keywords: Persian, Darija, Iran, English, Afghanistan.

COVID-19 SONRASI TÜRKİYE'DEKİ YİYECEK İÇECEK İŞLETMELERİNDE ALINAN ÖNLEMLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Özgür KIZILDEMİR

İstanbul Gelişim Üniversitesi
Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Gastronomi Bölümü
o.kizildemir@gmail.com

Gülşah AYTAÇ

İstanbul Gelişim Üniversitesi LEE Gastronomi ABD Programı
gaytac@gelisim.edu.tr

ÖZET

Covid-19 ilk olarak Çin'in Wuhan şehrinde 2019 Aralık ayında ortaya çıkmış ve bu ölümcül hastalığa neden olan virüs kısa sürede tüm dünyaya yayıldığı görülmektedir. Dünya'da görülmeye devam eden Covid-19 salgını toplumu sağlık, sosyal ve ekonomik açılardan etkilediği bilinmektedir. Yiyecek içecek işletmelerinin sağlık temelli oluşan bu kriz durumunda alacakları önlemler işletmelerin sürdürülebilirliği için büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı; Türkiye'deki yiyecek içecek işletmelerinin Covid-19 kapsamında aldıkları önlemlerin değerlendirilmesidir.

Yapılan çalışma literatür taraması olarak gerçekleştirilmiş olup, Covid-19 salgını ile birlikte fiziksel temas gerektiren iktisadi faaliyetlerde bir takım kısıtlamalar meydana geldiği görülmektedir. Bu durum yiyecek içecek işletmelerinde de önemli bir gelir ve istihdam kaybına neden olmuştur. Literatür çalışması olarak yapılan bu çalışma sonucunda ise Covid-19 salgınının yiyecek ve içecek işletmelerinin sürdürülebilir faaliyetleri, personel ve tüketici davranışları, işletmeler tarafından alınan önlemler başlıklarında toparlanmıştır.

Covid 19 nedeniyle işletmeler sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla faaliyetlerini durdurma, askıya alma ve iflas gibi durumlarla karşı karşıya kaldıkları bilinmektedir. Salgının neden olduğu olumsuzluklar karşısında yiyecek içecek işletmelerinin bazı önlemleri tüketici davranışlarını değerlendirerek aldıkları bilinmektedir. Tüketiciler maske, mesafe, temizlik önlemlerin dışında gittikleri restoranda insandan insana teması en aza indirmek için çeşitli teknolojilerin gerekli olduğunu düşünmektedir. Bu bağlamda yiyecek içecek işletmelerinin aldığı önlemler; satın alma işlemlerinde temassız ödeme yöntemleri, işletmelere girişte ateş ölçümü, HES kodu uygulaması ve maske zorunluluğu, salon müşteri kapasitesinin düşürülmesi, restorana gelmek istemeyen tüketiciler için gel-al servisi veya paket servis uygulamasının yapılması, tüketicilere dijital/QR menü sunulması, masa ve genel alanlarda kolonya ve dezenfektanların bulundurulması, sosyal mesafenin korunması için gerekli uyarılar, işletmede çalışan her personelin ateşinin ölçüldüğüne dair bilgi/yaka kartı ve personelin kullandıkları lavabolara el yıkama talimatları şeklinde sayılabilir. İçişleri Bakanlığı'nın toplumu korumak adına aldığı kararlar doğrultusunda yiyecek içecek işletmeleri de insan ile temasın en aza indirilmesi için yukarıda sayılan bazı önlemleri aldığı görülmektedir. Ayrıca devletin bu işletmelere denetim ve cezai yaptırımlarını yoğunlaştırması ve etkinliğini arttırması salgın kontrolünü ve insan sağlığını korumak için oldukça önemli olup yiyecek içecek işletmelerinin bu kapsamda aldığı önlemlerin önemini ortaya koymaktadır. Bunların yanı sıra işletmelerin rekabet avantajı elde etmek adına Covid 19 salgını kapsamında yine yukarıda sayılan önlemleri pazarlama unsuru olarak kullandıkları anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 Salgını, Önlem, Yiyecek İçecek İşletmeleri.

**2000-2019 DÖNEMİ İÇİN TÜRKİYE’DE TARIM SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİ VE
TARIM SEKTÖRÜNDEKİ KADIN İSTİHDAMI**

Zeynep ÇOLAK
zolak.84@gmail.com

ÖZET

Tarım, günümüze dek ülkelerin ekonomik ve toplumsal gelişmesinde çok önemli görevler yerine getirmiştir. Tarım, ülkedeki nüfusun hayatını devam ettirebilmesi için ulusal gelir ile istihdama katkısı, diğer sektörlerle hammadde ve sermaye sağlaması, dış satıma direkt ve endirekt etkisi ve biyolojik çeşitlilikle ekolojik dengeye sunduğu katkıdan dolayı bütün dünya için vazgeçilmez bir sektördür. Bundan dolayı tarım sektörü; ekonomik, toplumsal ve çevresel boyutları ile toplumun tüm sınıflarını yakından ilgilendirmektedir. 2000’li yıllardan itibaren tarım sektöründe kadın istihdam oranları hem dünya hem de bölgeler itibariyle düşme eğilimindedir. Tarımda yaşanan teknolojik değişim ve özellikle 1980’li yıllardan başlayarak tarımda yaşanan dönüşüm dünyanın pek çok bölgesinde tarımda kadın emeğinin istihdam potansiyelini kısıtlamıştır. Çalışmada 2000-2019 yılları arasında Türkiye’de tarım sektörünün gelişimi ve bazı tarım ürünlerinin üretimindeki kadın istihdamının analizi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarım, Tarım Sektörünün Gelişimi, Tarım Sektöründe Kadın İstihdamı

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI ÖNCESİ OSMANLI İMPARATORLUĞU İLE FRANSA ARASINDAKİ TİCARİ İLİŞKİLER

Dr. Öğr. Üyesi Damla AYOĞLU DUMAN
Akdeniz Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü
ayoglu@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Sanayi devrimi sonrası sanayileşen Batılı devletler, sanayi devrimini gerçekleştirememiş ülkeleri hammaddeye ulaşabilmek ve ürettikleri mamul malları satabilmek için sömürgeleştirmeye başladılar. Sanayi dönüşümünü gerçekleştiremeyen Osmanlı İmparatorluğu, toprakları üzerinde batılı ülkelerin rekabeti sonucunda tek bir ülkenin sömürgesi haline gelmese de, batılı devletlerin Osmanlı topraklarındaki etkisi artmıştır. Öncelikle ilk sanayileşen ülke olan İngiltere'nin ardından Fransa, Avusturya, İtalya ve 1888 sonrası Almanya bu rekabete dâhil olmuştur. Ticaretle birlikte borç vermek, başta demiryolları olmak üzere yatırım yapmak, banka açmak gibi değişik alanlarda Osmanlı devletinde Sanayileşmiş devletlerarasındaki rekabeti gözlemlenmek mümkün olmuştur. Ticaret alanında Osmanlı İmparatorluğunun batı ile eklemlenme süreci kapitülasyonlarla başlamıştı. Başlangıçta kapitülasyonlar batı ile doğu arasındaki ticareti Osmanlı topraklarından geçirip vergi almak için verilmiş olsa da zamanla Osmanlı ekonomisinin gerilemesi sonucu kapitülasyonlar verilen tek taraflı tavizlere dönüşmüştü. 1838'de İngiltere ile imzalanan Balta limanı anlaşması sonrasında Osmanlı devleti gümrükleri üzerindeki tüm yetkilerinden vazgeçmişti. Bu serbest ticaret anlaşmaları kısa sürede diğer batılı devletlerle de imzalandı. Bu koşullar altında Osmanlı imparatorluğunun dış ticaretinde İngiltere önemli bir paya sahip olmuştur. Birinci Dünya Savaşı öncesi Osmanlı devletinin ihracatında ve ithalatında İngiltere öne çıksa da önce Fransa'nın daha sonra ise Almanya'nın payı artmıştır. 20. Yüzyılın başından Birinci Dünya Savaşına kadar olan dönemde, Osmanlı Devleti'nin hem ihracatında hem de ithalatında Fransa ile yaptığı ticaret değer olarak artmıştır. Ancak yine de Fransa'nın Osmanlı ticaretindeki rolü Birinci Dünya Savaşından önce İngiltere'nin gerisinde kalmıştır. Bu dönemde Fransa yatırımlar, bankalar, dış borçlar gibi birçok alanda İngiltere'nin önünde yer alsa da, ticari ilişkilerde İngiltere'nin yerini alamamıştır. Bu çalışmada, 1. Dünya Savaşı öncesi Fransa'nın Osmanlı İmparatorluğundaki dış ticaretteki rolü incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı İmparatorluğu, Fransa, İngiltere, Dış Ticaret

TÜRKİYE’DE PERSONEL GÜÇLENDİRME ARAŞTIRMALARI ÜZERİNE BİR LİTERATÜR İNCELEMESİ

Arş. Gör. Dr. Oğuz DEMİREL

Düzce Üniversitesi, İşletme Fakültesi,
oguzdemirel@duzce.edu.tr

Öğr. Gör. Önder ULU

Düzce Üniversitesi, Gümüşova MYO,
onderulu@duzce.edu.tr

ÖZET

Günümüzde işletmelerin başarıya ulaşmalarındaki önemli unsurlardan biri, dış paydaşlar kadar iç paydaşlara da önem vermeleridir. Hiç şüphesiz ki, iç paydaşların en önemlisi, işletmenin çalışanlarıdır. Dolayısıyla, işletmeler çalışanlarını merkeze alan bir yönetim yaklaşımı tatbik etmek durumundadır. Bahse konu yaklaşımlardan biri de, personel güçlendirmedir. Bu araştırmada, Türkiye’de personel güçlendirme kavramı üzerine yapılan çalışmalar incelenmiştir. Çalışma kapsamında, yalnızca Türkiye’de yer alan üniversitelerde yürütülmüş lisansüstü tezler ele alınmıştır. Araştırmada içerik analizi tekniği kullanılmış ve elde edilen verilen frekans analizine tabi tutulmuştur. Bu doğrultuda, 2003 ile 2020 yılları arasında yapılan toplam 73 lisansüstü tez Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi sayfasından indirilerek araştırma deseni, örneklem büyüklüğü, sektör, kullanılan yöntemler ve incelenen değişkenler başlıkları altında incelenmiştir. 1 lisansüstü tez, erişim izni verilmediğinden çalışmaya dahil edilmemiştir. Araştırmanın bulgularına göre, personel güçlendirme kavramına yönelik yürütülen tezlerin oldukça önemli bir kısmının yüksek lisans tezi olduğu, nicel yöntemlerin baskın bir araştırma deseni olduğu, tez çalışmalarının yoğunlukla turizm, bankacılık, sağlık ve eğitim sektörleri üzerinde gerçekleştirildiği, veri analiz tekniği olarak sıklıkla doğrusal regresyon, ANOVA, t-testi ve korelasyon gibi parametrik tekniklerin uygulandığı, personel güçlendirme değişkeninin en sık katılımcıların demografik özellikleri ile birlikte incelendiği tespit edilmiştir. Araştırma neticesinde bundan sonra yürütülecek lisansüstü tezler için de önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Personel Güçlendirme, Literatür İncelemesi, İçerik Analizi.

İŞLETME BİRLEŞMELERİ VE TFRS 3 ÇERÇEVESİNDE MUHASEBE UYGULAMALARI: TEKSTİL SEKTÖRÜNDE BİR BİRLEŞME ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf KAYA
Pamukkale Üniversitesi Buldan MYO
ykaya@pau.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet UTKU
mutku@pau.edu.tr

ÖZET

Vergi sistemi, sosyal güvenlik sistemi, devlet politikası; yasal, ekonomik, finansal, ticari, coğrafi etkenler gibi kıstaslardan dolayı her ülkeye göre farklılık gösteren raporlamalarda, karşılaştırılabilirlik sorununu çözmek ve standardizasyon sağlayabilmek için uluslararası finansal raporlama standartlarına ihtiyaç duyulmuştur. Bu standartlar, birçok ülkede olduğu gibi, Türkiye’de de hayatımıza girmiştir. 2011 yılından bu yana Türkiye’de standartların oluşturulması Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmada da Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) TFRS 3 İşletme birleşmeleri standardı incelenmiştir. İşletme birleşmeleriyle ilgili yasal düzenlemeler, teknik detaylar, şerefiye kavramı, entelektüel sermaye kavramı, edinen işletmenin belirlenmesi, birleşme tarihinin tespiti, satın alma işlemleri, şerefiyenin hesaplanması muhasebeleştirilmesi hususları örneklerle anlatılacaktır. Tekstil sektöründe faaliyet gösteren iki firmanın birleşme işlemleri muhasebe uygulamaları TFRS 3 kapsamında gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Raporlama, Türkiye Finansal Raporlama Standartları 3, Tekstil Sektörü, İşletme Birleşmeleri, Muhasebe ve Denetim Standartları.

**COVID-19 SALGINININ PAYLAŞIM EKONOMİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ:
KAVRAMSAL BİR İNCELEME**

Fatih DENİZDOLDURAN
Sütçü İmam Üniversitesi
SBE İşletme ABD Yüksek Lisans Öğrencisi
fatihdenizdolduran@gmail.com
Doç. Dr. Hatice Seçil FETTAHLIOĞLU
Sütçü İmam Üniversitesi
İİBF İşletme Bölümü
sfettahlioglu@hotmail.com

ÖZET

Covid-19 salgınının paylaşım ekonomilerinde meydana getirdiği olumsuz etkilerinin anlatıldığı çalışmada kavramsal çerçeveler oluşturulmuş ve literatür incelemesi yapılmıştır.

2019 yılının Aralık ayında ilk kez Çin'in Hubei eyaleti Wuhan kentinde görülen Covid-19 salgını yaklaşık bir ay gibi kısa bir sürede dünyanın 180'den fazla ülkesinde etkisini göstermiş ve dünya genelinde büyük bir salgına yol açmıştır. Salgının yol açtığı can kaybı, sağlık sistemlerinin çökmesi gibi sıkıntılı durumları engellemek amacıyla ülkeler fiziksel mesafe, sokağa çıkma kısıtlamaları, zorunlu maske kullanımı, ülkelerin sınırlarını kapatmaları ve seyahat yasakları vb. birtakım tedbirler almışlardır. Alınan bu tedbirler sonucunda oluşan talep azlığından dolayı ülke ekonomileri ve ülkelerin ekonomilerinde lokomotif görevi üstlenen önemli sektörlerin sekteye uğramasına sebep olmuştur. Söz konusu salgının olumsuz bir şekilde etkilediği sektörlerden biri ise paylaşım ekonomisi platformları olmuştur. Paylaşım ekonomisi koronavirus salgınından önce hızla büyüyen bir sektördü; ancak salgın nedeniyle insanların sosyal yaşantılarındaki kısıtlamalardan dolayı oldukça fazla olumsuz etkilenmiştir.

Covid-19 salgını, dünya çapında birçok sektörü olumsuz bir şekilde etkiledi; ancak bu sektörler içerisinde en fazla etkilenen sektörler seyahat ve turizm sektörleridir. Dünya genelinde oldukça yaygın kullanılan paylaşım ekonomisi platformlarından Airbnb seyahat kısıtlamaları nedeniyle gelirinin yaklaşık olarak %50'ye varan kısmını kaybetmesi sektörü bir hayli zora sokmuştur. Diğer yandan paylaşım ekonomisinin bir diğer platformu olan ve paylaşım ekonomisinin en çok kullanılan platformu konumundaki UBER'e olan talep de aşırı bir düşüş yaşanarak salgının yoğun olduğu dönemde 6.8 milyar dolar zarara uğramıştır.

Çalışmanın amacı, Covid-19 salgınının paylaşım ekonomisi üzerindeki olumsuz etkilerini kavramsal olarak ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Paylaşım Ekonomisi, Paylaşım Ekonomisi Platformları.

BİREYSEL YATIRIMCILARDA PSİKOLOJİK FAKTÖRLERİN FİNANSAL RİSK ALGISINA OLAN ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Oğuz AKGÜNEŞ

Kırklareli Üniversitesi

SBMYO Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü

ORCID: 0000-0003-3852-9332

ahmetoguzakgunes@klu.edu.tr

ÖZET

Geleneksel finans teorisi bireylerin rasyonel olduklarını ve finansal yatırım kararlarını rasyonel çerçevede verdiklerini kabul eder. Bu durum bireylerin finansal yatırım kararlarını verirken maksimum faydayı gözetmekte olduklarını ifade etmektedir. Davranışsal finans teorisi ise bireylerin finansal yatırım kararlarını verirken her zaman rasyonel olmadıklarını, bilişsel ve psikolojik özelliklerin bireylerin irrasyonel karar vermelerine sebep olabileceğini ifade etmektedir. Özellikle riskli yatırım kararları vermek durumunda kalan bireyler için davranışsal özellikler karar verme sürecinin bir girdisi olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda yapılan çalışmanın amacı bireylerin önemli davranışsal özelliklerinden birisi olan finansal risk algısı ile bireylerin psikolojik özellikleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Çalışmada 325 katılımcıdan oluşan ve kolayda örnekleme yolu ile toplanan veriler kullanılmıştır. Çalışmada ele alınan psikolojik özellikler; stres, korku, öfke ve ruh hali olarak belirlenmiştir. Çalışmada kullanılacak olan bütün ölçeklerde sorular arası korelasyonun varlığına ve araştırma örnekleminin yeterliliğine yönelik Kaiser Meyer Olkin (KMO) ölçümü ve Barlett testi yapılmıştır. Test sonrasında örneklemin yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeklerde kullanılan soruların faktör dağılımları hesaplanarak ölçeklerin güvenilirliğini ölçmek için Cronbach' alfa değeri hesaplanmış ve ölçeklerin güvenilir olduğu ortaya konulmuştur. Güvenilirlik ve geçerlilik testleri sonrasında finansal risk algısının bağımsız değişken olarak ele alındığı regresyon denklemi kurulmuştur. Yapılan analiz sonuçlarına göre bireylerde stres, korku ve olumlu ruh halinde meydana gelen artışlar finansal risk algısını arttırmaktadır. Elde edilen sonuçlar literatürdeki sonuçları desteklemekle beraber artan stresin finansal risk algısını azalttığına yönelik çalışmalar da literatürde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Risk Algısı, Stres, Öfke, Ruh Hali, Regresyon.

**THE EFFECT OF PSYCHOLOGICAL FACTORS ON FINANCIAL RISK PERCEPTION
IN INDIVIDUAL INVESTORS**

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Oğuz AKGÜNEŞ

ABSTRACT

Traditional finance theory recognizes that individuals are rational and make financial investment decisions within a rational framework. This means that individuals are looking for ultimate benefit when making financial investment decisions. Behavioral finance theory states that individuals are not always rational when making financial investment decisions, and cognitive and psychological characteristics may cause individuals to make irrational decisions. Especially for individuals who have to make risky investment decisions, behavioral characteristics emerge as an input to the decision-making process. In this context, the aim of the study is to reveal the relationship between financial risk perception, one of the important behavioral characteristics of individuals, and the psychological characteristics of individuals. The data set collected from 325 participants was used in the study. The psychological features discussed in the study; stress, fear, anger and mood. Kaiser Meyer Olkin (KMO) measurement and Barlett test were performed for the existence of inter-question correlation and the adequacy of the research sample at all scales to be used in the study. After the Test, it was concluded that the sample was sufficient. Cronbach's alpha value was calculated to measure the reliability of the scales by calculating the factor distributions of the questions used in the scales and it was determined that the scales were reliable. After reliability and validity tests, the regression equation was established, in which the perception of financial risk is considered as an independent variable. According to the results of the analysis, increases in stress, fear and positive mood in individuals increase the perception of financial risk. Although the results obtained support the results in the literature, there are also studies in the literature that show that increasing stress reduces financial risk perception.

Keywords: Financial Risk Perception, Stress, Anger, Mood, Regression.

TÜRKİYE'DE YAPILAN TOKSİK LİDERLİK ÇALIŞMALARININ İÇERİK ANALİZİ

Öğr. Gör. Dr. Ayşe Nihan ARIBAŞ

Aksaray Üniversitesi Sağlık Hizmetleri MYO

ORCID: 0000-0002-5142-874X

nihan_dinc85@hotmail.com

ÖZET

Araştırmanın amacı, 2015-2020 yılları arasında Türkiye’de yapılmış olan ve Yayın dili Türkçe olan Toksik Liderlik ile ilgili çalışmaları incelemektir. YÖK Tez merkezi ve Google Akademi veri tabanlarında yapılan literatür taraması sonucunda toplam 25 (18 makale ve 7 tez) çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmalar titizlik ile incelenerek SPSS programında veriler kategorilere girilmiş ve içerik analizi yapılmıştır. Daha sonra betimsel istatistikler (frekans ve yüzdeler) aracılığıyla veriler analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre toksik liderlik ile ilgili çalışmaların %76’sının son 2 yılda yayınlandığı, % 16’sının Örgütsel bağlılık ile ilgili olduğu, %44 ‘ünün tek yazarlı yayınlardan oluştuğu, %76’sının nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yapıldığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca bu çalışmaların % 60’ının örneklem sayısının 100-400 arasında olduğu, örneklem türünün %36’sının öğretmenlerden oluştuğu, %52’sinin makale olarak yapıldığı, %60’ının 2 değişken ile yapıldığı, %72’sinde veri toplama yöntemi olarak anket kullanıldığı, %48’inde veri analizinin Korelasyon analizi ile gerçekleştirildiği ve %44’ünün kaynak sayısının 19-50 arasında olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Lider, Toksik lider, İçerik analizi

ABSTRACT

The purpose of the study, carried out in Turkey between the years 2015-2020, which is to study and work-related toxic Publication language is Turkish leadership. A total of 25 studies (18 articles and 7 theses) were reached as a result of the literature search made in the YÖK Thesis Center and Google Academy databases. These studies were examined meticulously, data were entered into categories in the SPSS program and content analysis was made. Then, the data were analyzed through descriptive statistics (frequency and percentages). According to the results of the research, it was concluded that 76% of the studies on toxic leadership were published in the last 2 years, 16% were about organizational commitment, 44% consisted of single-author publications, and 76% were made using quantitative research methods. In addition, 60% of these studies had a sample size between 100-400, 36% of the sample type consisted of teachers, 52% was made as an article, 60% was conducted with 2 variables, and 72% was a data collection method. It was found that 48% of the data were analyzed by correlation analysis, and 44% of them had 19-50 references.

Keywords: Leader, Toxic Leader, Content Analysis

HAVA YOLU HİZMET KALİTESİ BİLEŞENLERİ İLE YOLCU SADAKATI ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN ANALİZİ

Şaheste GÜNAY

Gebze Teknik Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Öğrencisi

s.gunay@gtu.edu.tr

ORCID: 0000-0002-3372-1408

Esin SADIKOĞLU

Gebze Teknik Üniversitesi

ORCID: 0000-0002-5292-1448

e.sadikoglu@gtu.edu.tr

ÖZET

Müşteriler ile kurulan iletişim, işletmeler açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu iletişimin güçlü olması rekabet ortamında ise büyük bir avantaj anlamına gelir. Bundan dolayı müşteriler sadece ürün ya da hizmet satın alan bireyler olarak değil, aynı zamanda üretim ve satış sürecinin önemli bir unsurudur. Müşteriler işletmeler için karar alma sürecinin önemli parçasıdır. Pazarda ise sivil havacılık gibi hizmet sektörü kategorisinde yer alan şirketler için müşteri ilişkileri son derece önemlidir. Havayolu taşımacılığı yapan şirketlerde ise en önemli unsurların başında yolcu gelmektedir. Yolcularının güvenli ve konforlu seyahat etmesi her şeyden önce gelmektedir. Özellikle havayolu taşımacılığı yapan şirketler, yolcu memnuniyeti ve yolcu bağlılığı konusunda son derece hassas davranmaktadırlar. Yolcuların memnuniyeti ile birlikte istek ve beklentilerinin öğrenilmesi havayolu şirketleri açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda havayolu taşımacılığı yapan şirketler çeşitli kriterler çerçevesinde müşterilerine memnuniyet sağlamaya çalışırlar. Tüm dünyada yer alan tüm havayolu şirketleri incelendiğinde, her havayolunun farklı kriterler gözeterek yolcu memnuniyetini ölçtüğünü görmekteyiz. Havacılık sektörü göz önüne alındığında ise havayolu hizmet kalitesinin ölçülmesi için AIRQUAL modeli çalışmalarda kullanılmaktadır.

Bu çalışmada sivil havacılık sektörü temelinde yolcu bağlılığı öncülleri incelenmiştir. Yapılan çalışmanın amacı, havacılık sektörü için hizmet kalitesi unsurları olarak kabul edilmiş olan, havayolunun fiziki özellikleri, terminalin fiziki özellikleri, personel yetkinliği ve empatisi, havayolu imajı, fiyat, havalimanı deneyimleri, problemlerin çözümü faktörlerinin yolcu sadakati ile ilişkilerini araştırmaktır. Bu çalışma kapsamında, anket uygulaması için son iki sene içerisinde en az bir kez havayolu taşımacılığını tercih eden, on sekiz yaş ve üzeri tüm yolculara anket uygulanmıştır. İçerisinde bulunduğumuz Covid-19 salgını sebebiyle yolculara ulaşmanın zor olmasından dolayı, çalışmada tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında kullanılan anketler literatürde daha önce genel kabul görmüş, güvenilirlikleri ve geçerlilikleri birçok kez kanıtlanmış ve kullanılmış olan ölçeklerden oluşturulmuştur. Bu kapsamda, uluslararası olarak yapılan araştırmalar sonucunda AIRQUAL ölçekleri ile belirlenerek bunlar üzerinden müşterilere çevrimiçi ortamlar üzerinden oluşturulan anketler paylaşılarak 338 yolcu tarafından cevaplanmıştır. Farklı yaş gruplarından, farklı gelir gruplarından ve farklı havayolu taşımacılığı şirketlerini kullanan yolculardan veri toplanmış olup elde edilen veriler analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesi aşamasında betimleyici istatistiksel yöntemlerden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Havayolu Hizmet Kalitesi, Yolcu Memnuniyeti, Yolcu Bağlılığı.

НЕОБХОДИМОСТЬ ПОЛИТОЛОГИИ В ГЛОБАЛИЗИРУЮЩЕМСЯ МИРЕ

KÜRESELLEŞEN BİR DÜNYADA SİYASET BİLİMİNİN GEREKLİLİĞİ

Prof. Dr. Agababa Aydın Oğlu DADASHEV

Kabardey-Balkar Devleti Tarım Üniversitesi (Moskova, Rusya)

dadashbek@yandex.ru

Dr. Ariz Avyaz Oğlu GEZALOV

Rusya Bilimler Akademisi

arizkam@mail.ru (Bakü-Moskova)

Дадашев Агабаба Айдын оглы – доктор философских наук, профес-сор, Кабардино-Балкарский государственный аграрный университет (Москва, Россия) dadashbek@yandex.ru

Гезалов Ариз Авяз оглы – доктор философии, руководитель иссле-довательской группы «Диалог культур: философско-мировоззренческие про-блемы» МФО РФО Российской Академии Наук, arizkam@mail.ru (Баку-Москва, Азербайджан-Россия)

Аннотация

В статье предпринята попытка необходимость сохранение в «но-вых» учебных программах такой важной учебной дисциплины как «политология» в усло-виях современного этапа развития глобальных процессов. В статье поднята проблема секвестрования важной гуманитарной дисциплины как политология, в то время как на Западе именно политическая наука (искусство управления или манипулирования людьми) системно изучается как в светских, так и в религиозных учебных заведениях. В этой связи авторами проанализированы этапы эволюции политической науки, которая призвана сыграть важную роль в политической социализации студенческой молодежи, и столь незаменимой в учебных программах, призванной активизировать участие в политической жизни обучающихся в вузах.

Ключевые слова: политология, гуманитарные науки, социализация, политическая социализация.

THE NECESSITY OF POLITICAL SCIENCE IN A GLOBALIZING WORLD

ABSTRACT

The article attempts to ensure the preservation in the “new” curricula of such an important academic discipline as “political science” in the conditions of the current stage of devel-opment of global processes. The article raises the problem of sequestering an importan-tarian discipline as political science, while in the West it is political science (the art of managing or manipulating people) that is systematically studied in both secular and religious educational insti-tutions. In this connection, the authors analyze the stages of the evolution of political science, which is designed to play an important role in the political socialization of students, and is so in-dispensable in the curriculum, designed to enhance the participation in the political life of students at universities.

Keywords: Political Science, Humanities, Socialization, Political Socialization.

**EKONOMİK YAPTIRIMLARA YABANCI KAMUOYU TEPKİSİ:
HÜKÜMETE BASKI KURMA YA DA DESTEK SAĞLAMA**

Dr. Öğr. Üyesi İhsan Efe TOKDEMİR,
Bilkent Üniversitesi
İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi
Uluslararası İlişkiler Bölümü
ORCID: 0000-0002-9579-1292
efe.tokdemir@bilkent.edu.tr

ÖZET

Ülkelerin birbirlerine bir zorlama aracı olarak kullandığı ve son dönemde sıklıkla gördüğümüz ekonomik yaptırımların hedef alınan ülkelerdeki kamuoylarını nasıl etkilemekte olduğu çoğunlukla varsayımlara dayanmaktadır. Bu yaptırımlar amaca uygun şekilde yabancı kamuoylarını kendi hükümetleri üzerinde baskı kurmaya mı itmektedir, yoksa aksine ‘dış güç müdahalesi’ olarak algılanarak bilakis hükümete desteğe mi yol açmaktadır? Bu soruları cevaplamak adına Türkiye’de uygulanan bir çevrimiçi deney anket çalışmasına başvurduk. Buna göre ankete katılanlar yaptırımların maliyeti, kararlılığı ve yaptırımlar sonucunda geri adım atılması halinde ilişkilerin geleceği gibi noktalar konusunda farklı senaryolara maruz bırakıldı. Bu senaryolar akabinde katılımcıların olası yaptırımların gerçekleşme ihtimaline dair düşüncelerinin yanı sıra yaptırımların sebebi ve hükümete destekleri de ölçüldü. İstatistiki analizler sonucunda yaptırım yazınında kabul gören varsayımlarla şarttırma yazınının beklentileri karşılaştırılacak, bu sayede yaptırımların gücü ve verimliliği konularına ışık tutulması amaçlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Yaptırımlar, Kamuoyu Tepkisi, Türkiye, Anket Deneyi.

COVID-19 SALGINININ GIDA GÜVENLİĞİ ÜZERİNE ETKİLERİ VE GIDA İŞLETMELERİNDE ALINAN TEDBİRLER ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Pınar KIRCA

İstanbul Aydın Üniversitesi
LEE Kalite Yönetimi ve Kalite Güvence Sistemleri
Yüksek Lisans Öğrencisi
ORCID: 0000-0001-5141-7015
pinarkirca@stu.aydin.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Murat Adil SALEPÇİOĞLU

İstanbul Aydın Üniversitesi
İİİBF İşletme Bölümü
ORCID: 0000-0003-0280-9615
muratsalepcioglu@aydin.edu.tr

ÖZET

Dünya genelindeki tüm gıda işletmeleri, SARS-CoV-2 virüsünün neden olduğu Covid-19 salgını süresince, gıda tedarik zincirinin devamlılığını sağlamak, gıda güvenliğini korumak ve çalışanlarının sağlığını gözetmek açısından bir takım tedbirler almak durumunda kalmıştır. Bu dönemde işletmelere yol göstermek için resmi kurumlar, özel kurumlar ve gıda otoriteleri pek çok kılavuz yayınlamış ve kaynaklar oluşturmuşlardır. Virüslerin gıdalarda çoğalamadığı bilinmesine rağmen enfekte bir kişinin bulaştırması sonucu yiyecek-ıçeceklerin ve onların ambalajlarının taşıyıcı olabileme ihtimali olduğu düşünülmektedir.

Gıda endüstrisi için güvenli gıda üretimi halk sağlığı açısından küresel bir önem taşımaktadır. Haccp (Tehlike analizleri ve kritik kontrol noktaları) sistemi temelinde, gıdalarda ve gıda tedarik zincirinde oluşabilecek tüm tehlikelerin değerlendirilmesi, risklerin belirlenmesi ve bu riskler için aksiyonların tanımlanması ile gıda güvenliği sistemleri günümüzde gıda endüstrisinin olmazsa olmazıdır. Bu sistemler gıda kaynaklı hastalıkların önlenmesi ve tüketici sağlığının gözetilmesi konularında önleyici tedbirler sağlamaktadır. Özellikle salgın döneminde, virüsün indirekt bulaşma yolu nedeni ile bu tedbirlerin önemi ve gerekliliği artmıştır. Gıda endüstrisinin ülkelerdeki ekonomik ve sosyolojik rolü düşünüldüğünde; günümüz gıda işletmelerinin karşılaştığı bu salgın dönemine bir risk analizi ile yaklaşımları ve gelecekte olabilecek farklı salgınlar için değerlendirmeler yapmaları oldukça önemlidir.

Bu çalışmada Covid-19 salgını esnasında yayınlanan bilimsel çalışmalarda, sektörel raporlarda ve gıda otoritelerinin kılavuzlarında önerdiği tedbirlerin gıda işletmelerindeki uygulamalarının tespit edilmesi amaçlanmakta ve bu amaç doğrultusunda sıralanmış sorulara cevap aranmaktadır: 1.Gıda işletmeleri Covid-19 salgını esnasında ne gibi tedbirler aldı?, 2.Bu tedbirlerin işletme açısından avantaj ve dezavantajları nelerdir?, 3.Salgın süresince kullanılabilir/geliştirilebilir tedbirler neler olmalıdır? Bu amaca yönelik olarak oluşturulan açık uçlu yedi adet mülakat sorusu bir gıda işletmesinde çalışan yedi bölüm yöneticisine yöneltilmekte ve yöneticilerin sorulara verdikleri cevaplar nitel araştırma teknikleri kullanılarak analiz edilmektedir. Araştırma sonucunda gıda işletmesi yöneticilerine iş devamlılığını sağlamak ve gıda güvenliğini korumak adına, salgın dönemlerinde uygulanabilecek tedbirler açısından fayda sağlanması planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, SARS-CoV-2, Koronavirüs, Gıda Güvenliği, Gıda Endüstrisi.

PANDEMİ VE EKONOMİK KRİZİN ÇALIŞAN KADINLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Güldal EREŞ

guldales@gmail.com

ÖZET

Çin'in Wuhan kentinde 2019 yılının sonunda ortaya çıkan COVID 19 virüsünün hızla yayılarak tüm dünyayı etkisi altına almasıyla WHO (Dünya Sağlık Örgütü) pandemi ilan etmiştir.

Pandemi, insan sağlığının yanında hem ekonomiyi hem de sosyal yaşamı altüst etmiştir. Her ne kadar hükümetler pandemi nedeni ile ortaya çıkan sosyo ekonomik sıkıntıları azaltmak için önlemler almışlarsa da olumsuzluklar çözülememiştir. Pandeminin getirdiği olumsuzluklardan en çok kadınlar etkilenmiştir.

Bu çalışmada öncelikle literatür taraması yapılmış ve UN, WHO ve TÜİK verileri değerlendirmek amacıyla kullanılmıştır. Elde edilen bilgilere göre kadınların istihdamdan çekilme oranı erkeklerin üç katıdır. Salgın önlemleri arasında yer alan "evde kal" uygulaması ve sosyal mesafeyi azaltmak amacı ile okul, kreş ve diğer bakım tesislerinin kapanması, kadınların ücretsiz bakım işine ayırdıkları günlük süreyi büyük ölçüde artırmıştır. Aile içi şiddet artmış, kadın ve kız çocukları cinsel, psikolojik ve/veya fiziksel şiddete uğramıştır.

Pandemi sürecinde kadınların daha çok etkilenmesinin nedeni olarak, toplumsal cinsiyet rolleri ve ataerkil toplumun kadına yüklediği sorumluluklar gösterilebilir.

Anahtar Kelimeler: Covid 19, Çalışan Kadın, Kadın, Cinsiyet, Toplum.

GİRİŞİMCİLİK SÜRECİNDE SOSYAL AĞ İLİŞKİLERİNİN EVRİMİ

Dr. Ali Rıza KÖKER

Türk Patent ve Marka Kurumu
Sınai Mülkiyet Uzmanı
ali.koker@turkpatent.gov.tr

ÖZET

Küreselleşmenin etkileri ve yeni teknolojilerin ortaya çıkması neticesinde girişimcilik ve yenilikçilik rekabet avantajı elde etmenin temel aracı olarak önemli kavramlar haline gelmiştir. Başarılı girişimcilik faaliyetleri, ülkede istihdam yaratmada, ekonomik büyümeyi hızlandırmada, yeni endüstrilerin ortaya çıkmasında ve toplumun değişim ve gelişme sürecinde oldukça işlevseldir. Girişimcilik, kalkınma için gerekli teknolojilerin ortaya çıkarılmasında aktif rol oynarken yenilikçi süreçleri de beraberinde getirerek ekonomik büyümeyi teşvik eder. Sosyal ağlar özellikle girişimciler için büyük öneme sahip olup, ağ düzeneklerinin sosyal sermayenin dağıtıldığı ve girişimci faaliyetler için fırsatların yer aldığı bir yapı olduğu belirtilmektedir (Walker vd., 1997).

Girişimci ağlar, kuruluşlarla, firma kümeleriyle ve aynı zamanda firma kurulmasına yardım eden aktörlerle olan ilişkileri kapsar (Hansen, 1995). Girişimcilik ağlarının fırsat arama, ilk kaynak toplama, kuluçka, erken pazara giriş ve büyüme gibi girişimcilik aşamalarına göre dinamik bir şekilde geliştiği söylenebilir. Ağın özelliklerine dayanarak, değişiklik, başlangıç ağlarının destek odaklı ağlara, pazar odaklı ağlara ve çekirdek ağların geliştirilmesine doğru değişmesi olarak tanımlanabilir. Güçlü bir girişimci ağı, diğer işletme sahipleri ve girişimcilerle değerli ilişkiler kurulmasına yardımcı olmaktadır (Aldrich ve Reese, 1993). Bir girişimcinin sahip olduğu ilişki ağı önemli bir sosyal sermaye kaynağı sağlayabilir ve bu da yeni bir girişimin başarı olasılığını artırabilir. Bir girişimde bulunmanın farklı aşamalarda farklı temas ve kaynaklar gerektirdiği de bilinmektedir. Girişimcilerin bağlantıları, girişimcilik hedeflerine katkıda bulunduğu, bu sosyal bağlantılar, sosyal sermayelerini oluşturmaktadır. Bu ilişkiler, profesyonel ağlar arasından erişilebilir, arkadaşlara ve meslektaşların daha önceki işlerinden edinilebilir.

Bu çalışmada amaçlanan girişimcilik sürecinde sosyal ağ ilişkilerine ait özelliklerin belirlenmesidir. Çalışmanın bu amacına uygun olarak, girişimcilik sürecine ait aşamalarda sosyal ağ ilişkilerinin nasıl farklılaştığına, hangi ilişkilerin tercih edildiğine ve sosyal sermayenin söz konusu ilişkilerden nasıl ortaya çıkartıldığına ilişkin araştırma sorularına cevap vermek üzere yapılacak olan alan çalışmalarında test edilecek çeşitli önermeler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik Süreci, Girişimcilik Ağları, Sosyal Ağ İlişkileri, Sosyal Ağ İlişkilerinin Evrimi.

**BÜYÜK AVRASYA ORTAKLIĞI PROJESİ:
RUSYA’NIN BÖLGESEL HEGEMONYA ARAYIŞINI ANLAMAK**

Dr. Öğr. Üyesi Seçkin KÖSTEM

Bilkent Üniversitesi

İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi

Uluslararası İlişkiler Bölümü

ORCID: 0000-0001-8356-444X

kostem@bilkent.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada Rusya'nın Avrasya entegrasyonu projesinin dönüşümü çerçevesinde Büyük Avrasya Ortaklığı projesi incelemektedir. Çalışmanın argümanı, bu projenin Rusya'nın 2014'te Kırım'ı ilhakından sonraki süreçte bölgesel hegemonyasını inşa etme ve Sovyet sonrası bölgeye hegemonik bir düzen sağlama yolundaki son adımı olduğudur. Büyük Avrasya Ortaklığı'nın iki hedefi olduğu gözlemlenmektedir. İlk olarak, bu projeye Moskova, liderliğini yaptığı Avrasya Ekonomik Birliği'ni Çin'in Kuşak ve Yol Projesi'ne eklemeyi hedeflemektedir. İkinci olarak, Avrasya Ekonomik Birliği ile İran, Hindistan, İsrail, Mısır, ASEAN ülkeleri ve Asya-Pasifik bölgesi arasında ekonomik işbirliğini perçinlemeyi planlamaktadır. Bunun yanında, Rusya Büyük Avrasya Ortaklığı'nı ekonomik hedeflerin ötesinde siyasi amaçlara da hizmet etmek amacıyla tesis etmiştir. Bu hedeflerden birisi, Kırım'ın ilhakı sonrasında Ukrayna'yı kaybetmesine binaen Avrasya entegrasyonu fikri için yeni bir dinamizm kazandırma fikridir. Daha önemlisi ise, Kremlin'in Batı yaptırımları karşısında kendisine Avrasya temelli yeni bir uluslararası kimlik kazandırma arzusudur. Bu yönüyle, Rusya'nın Büyük Avrasya girişiminin, Rusya'nın içindeki kimlik tartışmalarıyla doğrudan bağlantılı olduğu görülmektedir. Büyük Avrasya Ortaklığı projesi, Rusya'nın en temel dış politika hedeflerinden birisi olan çok-kutupluluğa ulaşma ve büyük güç kimliğinin bir tezahürü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmanın bir diğer argümanı ise, Rusya'nın Büyük Avrasya hedefine ulaşması için gerekli olan siyasi ve ekonomik kaynaklara sahip olmadığıdır. Çin'in, Kuşak ve Yol Projesi ile özellikle Orta Asya'daki Rus hegemonyasını ekonomik açıdan zayıflattığı bir gerçeklik haline dönüşmektedir. Öte yandan, Avrasya Ekonomik Birliği'ndeki diğer üye devletlerin, Moskova'nın beklentilerinin aksine, dış politikada otonomi arayışları devam etmektedir. Sonuç itibarıyla, Rusya'nın Sovyet sonrası bölgedeki hegemonya hedefinin, Rusya'ya özgü ekonomik sorunlar, bölgedeki küçük devletlerin ayrışan çıkarları ve Çin'in önlenemez yükselişi gibi sebeplerle kısıtlanması kaçınılmazdır.

Anahtar Kelimeler: Rusya, Avrasya, Hegemonya, Çin, Entegrasyon.

**2004-2020 DÖNEMİ AVRUPA BİRLİĞİ İLERLEME RAPORLARINDA
TÜRK TARIMI İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRMELER**

Dr. Öğr. Üyesi İsmail BAYSUĞ
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
ORCID: 0000-0001-9665-0566
ibaysug@mku.edu.tr

ÖZET

Türkiye Avrupa Birliği ilişkileri 12 Eylül 1963 tarihinde imzalanan ve 1 Aralık 1964 tarihinde yürürlüğe giren Ankara Anlaşması ile başlamış, uzun bir süre boyunca inişli çıkışlı bir seyir izlemiştir. Hazırlık, uyum ve geçiş dönemi olmak üzere üç dönemli bir katılım süreci belirlenmesine rağmen süreç uzamış, ancak 3 Ekim 2005 tarihinde resmen aday ülke statüsü kazanılmış ve müzakere süreci başlamıştır. Müzakereler 35 başlık (chapter) üzerinden devam etmektedir. Katılım veya müzakere sürecinde İlerleme Raporu adı altında Avrupa Komisyonu tarafından aday ülkeler ile ilgili raporlar yayınlanmaktadır. Avrupa Komisyonu raporu hazırlarken aday ülkeler tarafından sağlanan bilgiler, Avrupa Konseyi, Avrupa Parlamentosu ve uluslararası mali kuruluşlardan aldığı bilgiler ışığında rapor düzenleyip yayınlanmaktadır. Bu çalışma ile 2004-2020 yılları arasında yayınlanan ilerleme raporlarında Türk tarımı ile ilgili yapılan değerlendirmeler ve sonuçları incelenmiş, ayrıca Türkiye Avrupa Birliği ilişkilerinin tarım sektörü açısından gelinen son durumu değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa, İlerleme, Tarım

**EVALUATIONS ON TURKISH AGRICULTURE IN EUROPEAN UNION PROGRESS
REPORTS FOR 2004-2020**

ABSTRACT

Turkey signed on 12 September 1963 and European Union relations began with the Ankara Agreement, which entered into force on 1 December 1964, has followed a bumpy looking for a long time. Although a three-term accession process, including preparation, adaptation and transition period, was determined, the process was prolonged, but on October 3, 2005, the status of a candidate country was officially gained and the negotiation process started. Negotiations continue over 35 chapters. In the accession or negotiation process, reports on candidate countries are published by the European Commission under the name of Progress Report. While preparing the report of the European Commission, the report is prepared and published in the light of the information provided by the candidate countries, the European Council, the European Parliament and the international financial institutions. In this study, published in the progress report, between the years 2004-2020 were examined and the results of assessments made regarding Turkish agriculture, the agricultural sector was also evaluated in terms of the relationship of the latest state of the bride from Turkey and the European Union.

Keywords: Europe, Progress, Agriculture.

**PANDEMİ SÜRECİNİN TARIMSAL ÜRÜNLERİN DIŞ TİCARETİ ÜZERİNE
MUHTEMEL ETKİLERİ İLE İLGİLİ BİR DEĞERLENDİRME**

Dr. Öğr. Üyesi İsmail BAYSUĞ
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
ORCID: 0000-0001-9665-0566
ibaysug@mku.edu.tr

ÖZET

Tarım sektörü, makro ekonomik açıdan milli gelir ve istihdama sağladığı katkı, endüstriye sağladığı hammadde katkısı ve gıda ihtiyacını karşılaması açısından önemini korumaktadır. 2019 yılında Çin'in Wuhan şehrinde başlayan ve kısa sürede dünyaya yayılan Covid-19 salgını ülke ekonomilerini olumsuz etkilemiş bu arada tarım sektörü de bundan payını almıştır. Salgın nedeniyle tarımsal ürün arzında ortaya çıkacak yavaşlama, temel gıda maddelerine erişiminde ve lojistiğinde ortaya çıkacak aksaklıklar, tedarik zincirinin bozulması tarımsal ürün piyasalarında aşırı fiyat dalgalanmalarına yol açarak, yetersiz beslenme ve açlık gibi sorunların ortaya çıkmasını kolaylaştıracaktır. Bu nedenle ürün arzında azalma ve bunun yaratacağı fiyat artışları tarımsal ürünlerinin dış ticaretinin önemini artıracaktır. Bu çalışmada birinci bölümde Türk ekonomisinde tarım sektörünün ekonomi içindeki durumu, uygulanan tarımsal politikalar, ikinci bölümde Türkiye'nin tarımsal ürün dış ticareti ve yapısı, üçüncü bölümde ise tarımsal ürün ihracatı ve ithalatı, tarımsal ürünlere dönük dış ticareti sınırlandıran gümrük ve kota gibi dış ticaret politikası araçlarının salgından nasıl etkileneceği değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tarım, Dış Ticaret, Covid 19.

**AN EVALUATION ON THE POSSIBLE EFFECTS OF THE PANDEMIC PROCESS ON
FOREIGN TRADE OF AGRICULTURAL PRODUCTS**

ABSTRACT

The agricultural sector maintains its importance in terms of macroeconomic contribution to national income and employment, raw material contribution to the industry and meeting the food need. The Covid-19 pandemic, which started in Wuhan, China in 2019 and spread to the world in a short time, negatively affected the economies of the country, while the agricultural sector also took its share. The slowdown in the supply of agricultural products due to the epidemic, the disruptions in access to basic foodstuffs and logistics, the disruption of the supply chain will lead to excessive price fluctuations in the agricultural product markets, facilitating the emergence of problems such as malnutrition and hunger. Therefore, the decrease in the product supply and the price increases that this will cause will increase the importance of foreign trade of agricultural products. In this study, the first part of the Turkish economy in the economic situation within the agricultural sector, implementation of agricultural policies, the second chapter in Turkey's agricultural products trade and construction, the third part of agricultural product exports and imports, foreign trade policies, such as limiting oriented foreign trade of agricultural products, customs and quota It was evaluated how the vehicles will be affected by the pandemic.

Keywords: Agriculture, Foreign Trade, Covid 19.

**İL İDARESİ AÇISINDAN BİR HALKLA İLİŞKİLER ARACI OLARAK
MAHALLE MUHTARLIĞI: NİĞDE İLİNDE BİR ALAN ARAŞTIRMASI**

Prof. Dr İbrahim Ethem TAŞ
KSÜ İİBF Kamu Yönetimi Bölümü
ietas@ksu.edu.tr

Arş. Gör Sadegül DURGUN
KSÜ İİBF Kamu Yönetimi Bölümü
sadegulozcankusu@gmail.com

Fehime YALÇINKAYA
KSÜ SBE Kamu Yönetimi ABD Yüksek Lisans Öğrencisi
fehimeylcnky@gmail.com

ÖZET

Yöneten-yönetilen ilişkisinin olduğu her dönemde, bugünkü anlamda olmasa da, halkla ilişkiler söz konusu olmuştur. Modern anlamda ise halkla ilişkiler uygulamalarının 20.yy'ın ilk yarısına denk geldiği görülmektedir. ABD'de gelişmiş bir disiplin olan halkla ilişkiler, 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nden sonra daha çok ilgi görmeye başlamıştır. Özel sektörde gelişen halkla ilişkiler gereksinimi kamuda da hissedilmeye başlanmış ve o dönemden itibaren "bilinçli ve planlı bir çaba" olarak ele alınmaya başlanmıştır.

Varlık nedeni toplum yararını gerçekleştirmek ve topluma hizmet olan kamu yönetimi bu ilişkide kamunun desteğine muhtaçtır. Planlı ve bilinçli bir şekilde uygulandığı takdirde halkla ilişkiler hem yerel hem de merkezi düzeyde bu desteği sağlayacak çok güçlü bir araçtır. Kamu yönetimi halkla ilişkiler vasıtasıyla hizmet politikaları hakkında halka bilgi verebilmekte, kamuoyunun kendisine ilişkin eğilimini öğrenebilmekte ve gerekli düzenlemeleri yaparak yönetime karşı olumlu izlenimler oluşmasını sağlayabilmektedir. Kamu yönetimi bu desteği sürekli ve sağlıklı kılmak için çeşitli birimlerle koordineli bir şekilde çalışmak zorundadır. Bu doğrultuda önemli destek sunabilecek birimlerden bir tanesi de mahalle muhtarlıklarıdır. Muhtarların mahalle halkının taleplerini ilgili birimlere ulaştırmaları ve karşılanmasını sağlamaları yönetim-halk ilişkilerinin güçlenmesine fayda sağlamaktadır.

Bu kapsamda çalışmanın temel amacı: Bir halkla ilişkiler aracı olarak mahalle muhtarlarının il idaresi ile olan ilişkilerinin mevcut durumunu ortaya koymak ve uygulamadan kaynaklanan sorunları belirleyerek çözüm önerileri sunmaktır. Çalışma, amacına uygun olarak Niğde ilinde bir alan araştırması ile desteklenmiştir. Çalışmada görüşmeci kişiler olarak hem Niğde il merkezindeki mahalle muhtarları hem de valilik birimlerindeki kişiler seçilmiş ve örnekleme çeşitlerinden amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Halkla İlişkiler, İl İdaresi, Mahalle Yönetimi, Mahalle Muhtarlığı

**NEIGHBORHOOD MUKHTAR AS A PUBLIC RELATIONS TOOL IN TERMS OF
THE PROVINCIAL ADMINISTRATION: A FIELD RESEARCH IN NIGDE PROVINCE**

Prof. Dr İbrahim Ethem TAŞ
Arş. Gör Sadegül DURGUN
Fehime YALÇINKAYA

ABSTRACT

In every period when there was a ruler-ruled relationship, though not in the present sense, public relations have been a matter. In the modern sense, it is seen that public relations practices coincided with the first half of the 20th century. Public relations, which is a discipline developed in the USA, started to attract more attention after the World Economic Crisis of 1929. The need for public relations, which developed in the private sector at first, started to be felt in the public as well, and since that period it has been addressed as “a conscious and planned effort”.

Public administration, whose reason for existence is to realize the benefit of society and serve the society, needs the support of the public in this relationship. Public relations is a very powerful tool that will provide this support at both local and central level, if implemented in a planned and conscious manner. By public relations public administration is able to inform the public about service policies, learn about the public’s tendency towards itself, and create positive impressions against the government by making the necessary regulations. Public administration has to work in coordination with various units to make this support continuous and healthy. In this direction one of the units that can provide significant support is the neighborhood mukhtars. The fact that the mukhtars deliver the demands of the people of the neighborhood to the relevant units and ensure that that demands are met, helps to strengthen the government-public relationship.

In this context, with the assumption that neighborhood mukhtars are a public relations tool, the main purpose of the study is to reveal the current status of neighborhood headmen’s relations with the provincial administration, and to identify the problems arising from the implementation and to offer solutions these problems. In accordance with this aim, the study was supported by a field research in Niğde. In the study, both the neighborhood headmen in the city center of Niğde and the people in the governorship units were selected as interviewers and purposeful sampling was used from the sampling methods.

Keywords: Public Relations, Provincial Administration, Neighborhood Management, Neighborhood Mukhtar.

**ECONOMIC COOPERATION WITHIN THE FRAMEWORK OF CHINA'S
"ONE BELT, ONE ROAD" INITIATIVE AND TURKEY'S "MIDDLE CORRIDOR"**

Tao JINGHONG

Ural Federal University, Yekaterinburg-Russia
1945946945@qq.com

ABSTRACT

The "One Belt, One Road" initiative (OBOR), which was first formulated by the Chairman of the People's Republic of China Xi Jinping in 2013 during a trip to Central Asia, caused a resonance in the region and far beyond its borders. Turkey's "Middle Corridor" (MC) is an indispensable and important partner in China's construction of the OBOR initiative. The main goal of MC is to develop integrated logistics products, implement effective tariff policies, establish and improve transportation processes, and reduce customs border inspection procedures and trade barriers. In November 2015, at the G20 summit in Antalya, Turkey, Xi Jinping and the President of Turkey Recep Tayyip Erdoğan signed a memorandum of understanding, officially launching the process of cooperation of the OBOR initiative and the MC. Under the impetus of the key leaders to strengthen exchanges and cooperation between two initiatives, the two countries have achieved fruitful results in the various fields, especially in the economic field. The cooperation between the two sides in the fields of finance has become increasingly close. In 2017, the Turkish banking supervisory agency BDDK granted the ICBC and the Bank of China the right to operate in Turkey. In addition, Turkish banks such as Akbank, Isbank and Garanti Bank have established branches and agencies in China. The cooperation between the two countries in the field of investment and finance has also laid a solid foundation for cooperation in other fields. China and Turkey also try to strengthen cooperation in infrastructure construction. Turkey's existing high-speed railways and traditional railway lines are mostly completed, but not dense enough and require a lot of investment. On July 25, 2014, the high-speed railway linking the Turkish capital Ankara and Istanbul, which was partially built by a Chinese enterprise, is the first project of the Chinese high-speed railway 'export'. In terms of port and container terminal construction, the port of Filios, the port of Changdalli and the second container terminal of Mersin will increase Turkey's container handling capacity by two to three times. Moreover, China and Turkey have achieved particularly fruitful results in the cooperation of energy strategies. The Karabiga Power Plant with China's participation and cooperation is China's first supercritical unit project exported abroad. Unit 2 of Turkey Karabiga Power Plant Project undertaken by Energy China Zhejiang Thermal Power successfully achieved the goal of grid-connected power generation for the first time in 2017. The realization of this goal marks another solid step forward in the construction of Turkey Karabiga Power Plant. So far, the two countries have formed a relatively complete framework system for the cooperation of energy strategies. Economic cooperation within the framework of China's "One Belt, One Road" initiative and Turkey's "Middle Corridor" mainly concentrated in three areas: finance, infrastructure and energy strategic cooperation. The scale of cooperation continues to expand, but is still limited, far from reaching the investment potential and expectations of both sides. The areas of cooperation have been greatly expanded, the current level of Chinese investment is not limited to a few large works such as Railway construction and energy projects, but investment projects are still relatively small, failing to cover related industrial chains. All these data and analysis show that although China and Turkey have achieved considerable results in the field of economic cooperation, there is a huge room for further development.

Keywords: China, Turkey, Middle Corridor, Economic Cooperation.

**SMART TECHNOLOGY ADOPTION AS A COMPONENT OF INDUSTRY 4.0
IN THE BANKING INDUSTRY IN NIGERIA: A NEW WAY TO ATTRACT CUSTOMERS AND
GAIN COMPETITIVE ADVANTAGE**

Umma Daura Sa'id GARBA

Bayero University Kano, Kano-Nigeria

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi SBE

ummadauda@yahoo.com

ABSTRACT

The development of financial technology firms has made banking sectors apply operational technology and innovation to attract customers and gain a competitive advantage. The banking sector is among the most growing sector in Nigeria, customer satisfaction and competitive advantage are considered critical elements of any firm's objective. Nigeria's banking sector uses mobile banking as well as internet banking as a way of going smart and applying industry 4.0 technologies. This study analyses the impact of the adoption of smart technologies as a component of industry 4.0 on customer satisfaction and competitive advantage. The study has adopted a resource-based view as a theoretical foundation and uses a survey questionnaire to collect data from 200 banking sector employees from seven Nigerian banks in Lagos. The findings show that the adoption of smart technologies improves customer satisfaction and increases the competitive advantage of the banking sector in Nigeria and therefore, for the banking sector in Nigeria to satisfy their customers and gain competitive advantages, they need to incorporate their department with digital technologies. To managers and policymakers, there should be an investment in smart technologies like the internet and other resources that can enable the smooth operations of banking sectors. This study was conducted in Nigeria's banking sectors that are in the capital city of the country, Abuja. Future studies could capture the other sectors and analyze how the adoption of industry 4.0 affects other sectors. Additionally, the study only analyzed the impact of smart technologies as part of industry 4.0 on customer satisfaction and competitive advantages, the future studies could capture the financial measures like ROA, ROE, and others and analyze whether there is a significant difference in terms of financial measures, before and after applying these smart technologies.

Keywords: Industry 4.0, Banking Sectors, Resource Based-View, Regression Analysis.

MODELLING THE NUMBER OF COVID-19 PCR TESTS TAKEN BY UNIVERSITY STUDENTS DURING PANDEMIC USING COUNT DATA REGRESSION ANALYSIS

Dr. Öğr. Üyesi Leyla İŞBİLEN YÜCEL

İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi Ekonometri Bölümü İstatistik ABD,
isbilen@istanbul.edu.tr

ABSTRACT

In this study, factors affecting the number of Covid-19 PCR (polymerase chain reaction) tests that university students have had since March 11, 2020, when the pandemic was declared by World Health Organization (WHO) were investigated by the method of count data regression analysis. Since having a PCR test in a fixed time period is a rare event, the number of tests do not normally distributed. Unlike OLS regression, count data regression does not assume normally distributed residuals with constant variance. In such cases if the dependent variable is a count variable, count data regression should be used instead OLS regression. In this study negative binomial regression was used because of the overdispersion problem. The data were collected via google survey between 9-16 March 2021. All of the respondents are studying at İstanbul University. The predictors of the count data model are; gender, school grade, age and the family income. The number of Covid-19 PCR tests taken by the students is the count data variable (dependent variable). In order to exclude the number of tests that are routinely required by the workplaces, only the students who do not have a job participated in the survey. As the result of the study, only school grade and age were statistically significant, family income and gender were not significant. In other words, successful and relatively older students (within the scope of data) have had fewer Covid-19 PCR tests than low success and relatively younger students.

Keywords: Count Data Regression, Poisson Regression, Overdispersion, Underdispersion, Negative Binomial Regression.

TÜRKİYE-AZERBAYCAN İLİŞKİLERİNDE TANAP'IN YERİ VE ÖNEMİ

Dr. Öğr. Üyesi, Yunus FURUNCU

Kocaeli Üniversitesi

yunus.furuncu@kocaeli.edu.tr

ÖZET

Türkiye ile Azerbaycan arasında önemli bir enerji işbirliği bulunmaktadır. Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) boru hattının yapılması Bakü-Tiflis-Erzurum (BTE) doğalgaz hattının faaliyete geçmesi ile belli bir düzeye gelen enerji işbirliği 2019 yılında TANAP projesinin açılması ile önemli bir seviyeye ulaşmıştır. Azerbaycan'ın PETKİM'i alması ve daha sonra Star Rafineri'sini kurması Türkiye'deki Azerbaycan'ın enerji yatırımları açısından oldukça dikkat çekicidir. Türkiye'nin ise TANAP projesinde yüzde 30 oranında ortak olması ve Şah Deniz gaz sahasında yüzde 20'lik bir ortaklık Türkiye'nin Azerbaycan'daki önemli yatırımları arasında yer almaktadır.

TANAP projesi ile Azerbaycan gazı ilk defa doğrudan boru hattıyla Türkiye üzerinden Avrupa'ya uzanmıştır. Türkiye TANAP projesinde yer alarak Azerbaycan'ın uluslararası enerji piyasalarında ön plana çıkmasına katkıda bulunmuştur. Aynı zamandan bu proje ile Türkiye'nin enerjide merkez üssü olma yolunda bir adım daha ilerlediği görülmektedir. Yıllar itibariyle TANAP'tan gönderilecek gazın 31 milyar metreküpe çıkması bu açıdan önemlidir.

İki devlet tek millet mottosuyla önemli bir seviyeye ulaşan Türkiye Azerbaycan ilişkileri enerji alanında daha fazla potansiyel barındırmaktadır. İki ülkenin Balkanlar başta olmak üzere Avrupa'da enerji alanında işbirliği içinde olması önemli görülmektedir.

Sonuç olarak TANAP projesinin Türkiye-Azerbaycan açısından önemli etkilerinin olduğu görülmektedir. Orta Asya'da bulunan doğalgazın da bu güzergaha aktarılması sonucu TANAP projesinin etkisinin daha fazla artacağı anlaşılmaktadır. Özellikle Türkmen gazının da bu hatta dahil edilerek kapasitesinin artırılması Türkiye, Azerbaycan ve Avrupa Birliği açısından önemli olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Azerbaycan, TANAP, Enerji, Enerji Güvenliği.

**MAHALLE SAKİNLERİNİN KENTSEL DÖNÜŞÜME BAKIŞ AÇILARININ
İNCELENMESİ: KADIKÖY- FIKİRTEPE ÖRNEĞİ**

Öğr. Gör. Bahriye ESELER

Üsküdar Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri MYO

bahriye.eseler@uskudar.edu.tr

Öğr. Gör. Fatma NALBANT

Artvin Çoruh Üniversitesi

Yusufeli Meslek Yüksekokulu

ÖZET

Kent Kavramı aslına bakılırsa insanların bir arada yaşama isteğine karşı gelişmiş bir dışa vurumdur. Toplu yaşama zorunluluğu ve aynı zamanda tarımın evcilleştirilmesiyle beraber yerleşik hayata geçen toplumlar, kentlerin ilk tohumlarının atılmasını sağlamıştır. Kent tanımı yapılırken yaşanan toplumu ya da yaşanan zamanın dışlanması mümkün değildir. Bu durum aslında toplumsal ve dönemsel farklılıkları göz önünde bulunduran, birçok kent tanımının literatürde yer almasına neden olmuştur. Bu anlamda kenti hem “mekânsal” hem de “zamansal” olarak değerlendirmek mümkündür. Önceleri kent tanımı yapılırken kale ve sur kavramlarının kullanılması zorunluymuşken, günümüzde kent tanımı yapılırken bu kavramların yerini istihdam, nüfus, ekonomik etkinlik gibi kavramlar almıştır.

Günümüzde kent kavramı ile beraber literatürde sıkça “kentsel dönüşüm” kavramından bahsedilmeye başlanmıştır. Kentsel dönüşüm başlangıçta mekânsal gibi gözükse bile içinde toplumsal bir dönüşümünde mevcut olduğunu unutmamak gerekir. Bir sacayağı gibi gözüktüğünde kentsel dönüşümün sosyal, fiziksel ve ekonomik boyutları olduğunu söylemek mümkündür. Bu anlamda başlangıçta fiziksel gibi gözükken kentsel dönüşümün sosyal yaşama etkisi de tartışılması gereken bir durumdur.

Yapılacak çalışmada, kentsel dönüşümün sosyal etkileri açıklanmaya çalışılacaktır. Çalışma’da Kadıköy İlçesinin – Fikirtepe mahallesinin seçilmesinin nedeni gözde bir ilçede yoksul mahalleli’nin 2005 yılından itibaren alınan kentsel dönüşüm kararlarıyla değişen hayatlarının çarpıcı niteliğidir. Çalışmada “Fikirtepe’de kentsel dönüşüm sonrasında mahalle sakinlerinin sosyal hayatlarındaki değişimler” konusu tartışılacaktır. Çalışmanın desteklenmesi amacıyla ilk olarak literatür taraması yapılacak, ardından Fikirtepe mahallesinde yapılacak derinlemesine görüşmelerle çalışma güçlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kent, Kentsel Dönüşüm, Mahalle Kültürü, Sosyal Değişme, Fikirtepe.

KENTSEL YOKSULLUK VE YOKSUNLUK

Öğr. Gör. Bahriye ESELER

Üsküdar Üniversitesi Sağlık Hizmetleri MYO
bahriye.eseler@uskudar.edu.tr

Arş. Gör. Berfin GÖKSOY SEVİNÇLİ

Bitlis Eren Üniversitesi İİBF,
bgoksoy@beu.edu.tr

Öğr. Fatma NALBANT,

Artvin Çoruh Üniversitesi Yusufeli MYO
fatmanalbant@artvin.edu.tr

ÖZET

Kentler insanların toplu olarak yaşama gereği ile ortaya çıkan en önemli yerleşim yerlerinden birini temsil etmektedir. Aynı zamanda diğer yerleşim yerlerine göre tarihsel açıdan oldukça genç olmalarına rağmen yoğun göç alarak her geçen gün kalabalıklaşmaktadır. Bu durum ile birlikte siyasal ve sosyal değişimlerin, ekonomik krizlerin ve kalkınmanın yarattığı istihdam sorunlarının kente yansması “kentsel yoksulluk” olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yoksulluk kelimesiyle ilk temas edildiğinde akla ekonomik açıdan yoksulluk gelmesine rağmen kentsel yoksulluk genel olarak kentte yaşayan “insanların insan onuruna yaraşır şekilde hayatlarını sürdürmemeleri” olarak tanımlanabilir. Diğer bir ifade ile kentte yaşayanların açlık, işsizlik, konut yetersizliği, sağlık problemleri ve diğer sosyal problemleri taşımaları anlamına gelmektedir. Bu sebeple kentsel yoksulluğu salt ekonomik bileşeni ile ele almak olanaksızdır. Çünkü ekonomik dezavantaj kentsel yaşam alanlarının tamamında dezavantajlı olmayı diğer bir ifade ile sosyal dışlanmayı da beraberinde getirmektedir. Sosyal dışlanma kavramı literatürde oldukça yeni yer alması nedeniyle tanımsal açıdan ele alınırken net bir kavrama ulaşmak mümkün değildir. Temel olarak ekonomik açıdan yoksulluk/yoksunluk tartışması yapılırken, sosyal dışlanma; aslında yoksulluğun beraberinde getirdiği politik, sosyal ve kültürel dışlanmışlık ile dezavantajlılık boyutlarının da ayrıca ele alınması gerektiği üzerinde durmaktadır.

Bu bağlamda kırdan kente göçün hızlanması ile beraber kentlerde başta ekonomik sorunların ortaya çıktığı, ardından konut sorunları, istihdam sorunları ve işportacılık gibi atipik işlerde çalışma yani kayıt dışı istihdamın giderek arttığı ve tüm bu sorunların beraberinde sosyal sorunları getirdiği ifade edilebilir.

Tüm bu çerçevede dikkate alındığında çalışma yoksulluk ve kent kavramlarının açıklanmasıyla başlayacak, göç, gecekondulaşma atipik sektörler ve mutlak ve göreceli yoksulluk kavramları ışığında kentsel yoksulluk kavramlarına ışık tutulacaktır. Bu kavramsal/kuramsal analizin ardından Türkiye’de kentleşme sorunlarına ve göç kavramının kentsel yoksulluk açısından nelere yol açtığı tartışılacaktır. Son olarak kentsel yoksulluğun ekonomik alt yapısının arkasındaki sosyal sorunlar incelenecek ve önemli bir kavram olan dışlanma olgusuna değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kent, Yoksulluk, Yoksunluk, Dışlanma, Göç, Gecekondulaşma.

**TÜRKİYE-BRİTANYA İLİŞKİLERİNDE YENİ DÖNEM:
BREXIT SONRASI YENİ SERBEST TİCARET ANLAŞMASI**

Doç. Dr. Arzu AL

Marmara Üniversitesi
SBF Uluslararası İlişkiler Bölümü
arzu.al@marmara.edu.tr

Aybeniz ŞAHMAROVA

Marmara Üniversitesi
SBE Yüksek Lisans Öğrencisi,
shahmarovaaybeniz@gmail.com

ÖZET

Türkiye'nin 1 Aralık 1964'te Avrupa Birliği (AB) ile imzaladığı Ankara Anlaşması, üye ülkeler ve en önemlisi Britanya ile gelecekte gerçekleştirebileceği ticari faaliyetlerin önünü açmıştır. Üye ülkeler ve Türkiye arasındaki oluşan AB temelli ticari ilişkilerin dönüm noktası ise 1 Ocak 1996 tarihinde yürürlüğe giren gümrük birliği anlaşması olmuştur. Gümrük Birliği anlaşmasıyla Türkiye, dış ticarete Avrupa Birliği rejimine uyum sağlayarak, ihracatını artırmayı ve ekonomisini güçlendirmeyi hedeflemiştir. Gümrük Birliği anlaşması çerçevesinde gerçekleştirilen gümrük tarifeleri ve kotalara ilişkin belirtilen kurallardan farklı olarak anlaşma sonrası oluşan yeni ticari ilişkilerde mevcut birçok tarife oranlarının kaldırılması ve birçok üründe de tarife oranlarında indirim gidilmesi, ülkeler arasındaki ticari ilişkilerin daha da geliştirilmesi hedeflenmiştir. Gümrük Birliği ile ülkelerarası ticaret üzerinde gerçekleştirilmek istenen politika günümüz Türkiye-Britanya Serbest Ticaret Anlaşması (STA) sonrası oluşacak ortamdan önemli çizgilerle ayrılmaktadır. İki ülke arasında gerçekleşen anlaşma, ülkeler arasındaki ticari ilişkileri karşılıklı olarak artırmayı ve bu doğrultuda ticari faaliyetlere yönelik oluşabilecek sorunları ortadan kaldırmaya yönelik olarak imzalanmıştır. AB üye ülkelerinin üçüncü/diğer ülkelerle gerçekleştirdiği ticari faaliyetlerde gümrük birliğinde belirlenen ortak gümrük tarifeleri uygulansa da Serbest Ticaret Anlaşması sonrası taraf olan ülkelerin başka bir üçüncü ülkeyle gerçekleştireceği ticari ilişkilerde elde ettiği yeni olumlu ticari ortam ve ayrıca gümrük faaliyetlerini kolaylaştıracak yeni teknolojilerin oluşturulması, savunma sektörüne ilişkin oluşan gelişmeler gibi hususlara çalışmamızda değinilmiştir. Bu çalışmanın amacı 31 Aralık 2020 Brexit (Britanya) ve Ankara Anlaşması'nın (Türkiye) bitimi sonrası iki ülke arası alınan kararlar 1 Ocak yürürlüğe giren Türkiye-Britanya Serbest Ticaret Anlaşması sonrası ülkeler arasında ticari ilişkiler bağlamında oluşan değişiklikleri ana hatlarıyla açıklamaya çalışmaktadır. Çalışmamızda STA kavramı açıklanmış ve bu iki ülke arasındaki (1999-2020) ithalat ve ihracat verilerine analitik perspektifle değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ankara Anlaşması, Gümrük Birliği, Ortak Ticaret Politikası, Britanya-Türkiye Serbest Ticaret Anlaşması.

İÇ GÜVENLİKTE YÖNETİŞİM BAĞLAMINDA BİR KOLLUK OLARAK ÖZEL GÜVENLİK

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ARAS
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
ORCID: 0000-0001-8117-6574
huseyinaras06@gmail.com

ÖZET

Türkiye’de özel güvenliğin bir “kolluk” olarak tanınmasının hukukî şartları mevcuttur. Bu tanıma iç güvenlik hizmetlerinin yönetim esasları çerçevesinde daha etkili ve daha verimli biçimde sunulabilmesi için önemli katkılar sağlayabilir. Toplumdaki özel güvenlik algısı da bu tanımın sağlayabileceği fırsatlar sayesinde olumlu yönde gelişebilir. Ancak bu tanımın önünde bazı engeller bulunmaktadır. Kamu düzeninin sağlanması uğrunda kullanılan şiddet araçlarını tekelinde bulunduran devletin özel güvenlik üzerinden eleştirilmesine yol açabilmesi ihtimalinin kamu otoritesinde yarattığı kaygı bu tanıma ilişkin engellerden biri olabilir. Oysa devlet özel güvenliği tanıdığına, sahip olduğu meşru şiddet tekelini onlarla paylaşmış olmamaktadır. Devletin egemenlik yetkileri çerçevesinde faaliyet gösterebilen o aktörler faaliyetlerini devletin verdiği iznin sınırları dâhilinde sürdürebilirler. Serbest piyasa ekonomisinin getirdiği rekabet koşullarında piyasa aktörlerinin bazı davranışlarının özel güvenlikten sorumlu kamu otoritesi tarafından “sorunlu” olarak görülmesi ise bu tanımın önündeki başka bir engel olabilir. Ancak bu sorunun varlığını gerekçe göstererek statükocu yaklaşımlar sergilemek özel güvenlik hizmetleri sayesinde sağlanabilecek faydaların kazanılamamasına sebep olabilir. Elbette kamu otoritesinin çekincelerinin haklı çekinceler olabileceği gerçeği göz ardı edilemez. Ancak 2004 yılında 5188 sayılı Kanun’un yürürlüğe girmesinden sonra sektörde gerçekleşen gelişmeler oldukça dinamik bir yapıya sahip olduğunu kanıtlayan sektörün üretebileceği yararın dikkate alınmasını haklı kılmaktadır. Bu durumda başka bir olasılık olarak özel güvenlikteki mevcut çoklu yapının kolluk meselesini sorunsallaştırmakta olduğu düşünülebilir. Bu çalışmada Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nde özel güvenliğin bir kolluk olarak tanınmasının olanakları sistemin hâlihazırda sahip olduğu üçlü yapı da dikkate alınmak suretiyle incelenmektedir. Bu incelemenin amacı, özel güvenlik hizmetlerinin yıllar sonra da mevcut anlayışlar çerçevesinde sunulmasının Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin iç güvenlik hizmetleri temelinde meşruiyet sorgulamalarına maruz kalmasına sebep olabileceğine dair değerlendirmelerdir. Nitekim içinde bulunulan döneme bağlı olarak değişebilen güvenlik ihtiyaçlarının çağın gerektirdiği kamu yönetimi anlayışları çerçevesinde sunulan hizmetlerle karşılanabilmesi devletlerin temel sorumluluklarındandır. Özel güvenliğin “kamu güvenliğini tamamlayıcı mahiyetteki hizmetler” olarak ilân edilmiş olması bu meseleyi önemli hale getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: İç Güvenlik, Yönetişim, Kolluk, Özel Güvenlik, Meşruiyet.

**THE PRIVATE SECURITY AS LAW ENFORCEMENT IN CONTEXT OF GOVERNANCE
IN HOMELAND SECURITY**

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ARAS

ABSTRACT

In Turkey, there are legal requirements to recognition the private security as “law enforcement”. This recognition can make important contributions to the provision of homeland security services in a more effective and more efficient manner within the framework of governance principles. Private security perception in the society can also develop positively thanks to the opportunities that this recognition can provide. However, there are some obstacles to this recognition. The concern created by the public authority about the possibility of criticizing the state, which monopolizes the means of violence used for the sake of maintaining public order, over private security may be one of the obstacles to this recognition. However, when the state recognizes private security, it does not share its legitimate monopoly of violence with them. Those actors who can operate within the framework of the sovereign powers of the state can continue their activities within the limits of the state’s permission. Another obstacle to this recognition may be that some behaviors of market actors are seen as “problematic” by the public authority responsible for private security in the conditions of competition brought about by the free market economy. However, showing the existence of this problem as a justification of the status quo approach may cause the benefits that can be provided by private security services not to be gained. Of course, the fact that the reservations of the public authority may be justified cannot be ignored. However, the developments in the sector after the enactment of the Law No. 5188 in 2004, proving that it has a very dynamic structure, justifies the consideration of the benefit that the sector can produce. In this case, it may be thought that the existing multiple structure in private security problematizes the law enforcement issue as another possibility. In this study the possibilities of recognition as a law enforcement, private security in the State of the Republic of Turkey is examined by taking into account the tripartite structure that already have on the system. The purpose of this investigation, after years of private security services in accordance with current insights presented in the State of the Republic of Turkey’s homeland security services are assessment that there may be reason to question the legitimacy of exposure to base. As a matter of fact, it is one of the basic responsibilities of states to meet the security needs, which may change depending on the period, with the services provided within the framework of the public administration understanding required by the age. The fact that private security has been declared as “services complementary to public security” makes this issue important.

Keywords: Homeland Security, Governance, Law Enforcement, Private Security, Legitimacy.

TÜRKİYE'DE TÜKETİCİLERİN ENFLASYON ALGISI VE BEKLENTİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Dr. Tuncay MORALI

TÜİK, Denizli Bölge Müdürlüğü
tuncaymorali@gmail.com

Özer COŞKUN

TÜİK, Denizli Bölge Müdürlüğü
ozercosgun@gmail.com

ÖZET

Kamuoyunu son dönemde oldukça meşgul eden konulardan bir tanesi mal ve hizmet fiyatlarındaki değişim düzeyinin ölçüldüğü Tüketici Fiyat Endeksi ile tüketicilerin algıladıkları fiyat değişimleri arasındaki fark konusunda olmuştur. Fiyat değişimleri ve bu değişime dair algı, rasyonel bireylerin yatırım ufku içerisinde aldıkları kararlar üzerinde oldukça etkilidir. Bir taraftan tüketici diğer taraftan ise finansal piyasa aktörü olan bireyler, tüketim ve yatırım kararlarında resmi olarak açıklanan enflasyondan ziyade, algıladıkları enflasyona bağlı kararlar verebilmektedirler. Bireylerin fiyat değişimleriyle ilgili algılarının ve beklentilerinin, gerçekleşen değerlerden uzaklaşması, yatırım ve tüketim kararlarını olumsuz etkileyerek piyasa arz ve talep dengesinde beklenmeyen dalgalanmalara yol açabilecektir. Bu bakımdan temel amacı fiyat istikrarı olan TCMB'nin ve karar alıcıların uyguladıkları politikaların başarılı olabilmesi için algılanan enflasyondaki direncin ortadan kaldırılması, algılanan enflasyon düzeyinin açıklanan enflasyon oranlarına yakınsaması önem arz etmektedir. Bu ise fiyat değişim algısında direnç oluşturan etkenlerin belirlenerek, buna yönelik önlemlerin alınması sayesinde mümkündür.

Bu çalışmanın amacı, tüketicilerin enflasyon algısını ve beklentilerini etkileyen unsurları araştırmak ve bu unsurlarla tüketicilerin algı ve beklentileri arasındaki uzun ve kısa dönemli ilişkileri ortaya koymaktır. Bu amaçla, TÜİK tarafından aylık olarak açıklanan Tüketici Güven Endeksinin (TGE) mevcut dönem enflasyon algısını ve gelecek dönem beklentilerini yansıtan bazı alt endekslerinden, Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ve Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) verilerinden ve döviz kuru gibi bazı finansal göstergelerden yararlanılmıştır. Bunun yanı sıra Covid-19 salgınının enflasyon algısı ve beklentisi üzerinde etkisinin olup olmadığı da araştırılmıştır. İncelenen değişkenler arasındaki ilişkiler Pesaran vd. (2001) tarafından geliştirilen Gecikmesi Dağıtılmış Otoregresif (ARDL) Sınır Testi yaklaşımıyla analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular incelendiğinde; enflasyon ile enflasyon algısı arasında uzun dönemli bir ilişkinin varlığı doğrulanmıştır. Ek olarak, tüketicilerin mevcut dönem enflasyon algısına ilişkin zaman serisinde yapısal kırılma görülmezken, gelecek dönem enflasyon beklentisinde yapısal kırılmanın bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, COVID-19 salgınının mevcut dönem enflasyon algısını ve gelecek dönem enflasyon beklentilerini önemli düzeyde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Enflasyon, Enflasyon Algısı, Beklenti, ARDL Sınır Testi.

TEK VAKALI ANALİZLERİN KURAMSAL KATKISI VE KARŞI-OLGUSAL AKIL YÜRÜTME

Dr. Öğr. Üyesi Mehtap SÖYLER

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

mehtap.soyler@ikc.edu.tr

ÖZET

Türkiye siyaseti üzerine yayınlanan makaleleri inceleyen çalışmalar, söz konusu yayınların çoğunluğunun tek vakalı analizlerden oluştuğunu tespit etmiştir. Türkiye üzerine çalışmaların genellikle betimleyici olmasından veya mevcut kuramları uyarlama amacı taşımasından dolayı uluslararası literatüre kuramsal katkısının sınırlandırıldığına işaret etmiştir. Bu tespitlerden yola çıkan bildiri, tek vakalı analizlerin kuramsal katkısının artırılması için uygulanabilecek yöntemleri incelemektedir. Literatürde az kullanılmış bir yöntem olan karşı-olgusal akıl yürütmeyi örneklerle açıklamaktadır. Önce, vaka analizlerinin kuramsal katkısının belirginleştirilmesinde araştırma kurgusunda vaka seçiminin rolüne değinmektedir. Kritik vaka, sapkın vaka, “en olası” ve “en az olası” vaka analizlerinin işlevlerini analiz etmektedir. Sonra, karşı-olgusal akıl yürütmenin tarihsel olayların araştırılmasında nasıl ve hangi amaçla uygulandığını, gerek-şart üzerine kurulu çıkarımlarla vaka analizlerinin kuramsal katkısının nasıl desteklendiğini örneklerle irdelemektedir.

Anahtar Kelimeler: Tek Vakalı Analiz, Nedensel Çıkarım, Karşı-Olgusal Akıl Yürütme, Gerek-Şart, Vaka Seçimi.

TÜRKİYE’DE DÜZEY2 BÖLGELERİ İTİBARIYLA FİRMALARIN İMALAT SANAYİNDE BÖLGESEL UZMANLAŞMA EĞİLİMLERİ: 2010-2019 DÖNEMİ

Öğr. Gör. Habibe YAMAN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörlük
habibeyaman32@gmail.com

Doç. Dr. Onur SUNGUR

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
İİBF İktisat Bölümü
onur_sungur@yahoo.com

ÖZET

Bölgesel Kalkınma literatüründe sektörel yoğunlaşma ve bölgesel uzmanlaşma kavramları bölgesel büyümenin, rekabetçiliğin ve bölgesel kalkınmanın önemli bir belirleyicisi olarak genel kabul görmektedir. Bölgelerin güçlü oldukları alanlara odaklanmaları ve faaliyetlerini bu alanlarda sürdürmeye devam etmeleri öğrenme, etkin kaynak kullanımı gibi faktörlerin de etkisi ile bölgesel anlamda rekabet edilebilirliği arttırmakta ve aynı zamanda büyüme ve refah artışını da hızlandırmaktadır. Bununla birlikte, bölgelerin tek sektör hakimliği göstermesi yerine, sektörel çeşitlilik sergilemesi de krizlere dayanıklılık açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda; bölgelerin sektörel olarak yoğunlaşma ve uzmanlaşma düzeylerinin tespiti kadar, bölgesel çeşitlilik düzeylerinin tespiti de bölgesel politikalar açısından katkı sağlamaktadır.

Bu çalışmada Türkiye’de Düzey2 bölgeleri itibariyle bölgelerin sektörel çeşitlilik ve uzmanlaşma düzeyleri analiz edilmiştir. Bu kapsamda; 2010-2019 dönemi için Düzey2 bölgeleri için imalat sanayi alt sektörlerine göre firma verilerinden yararlanılmıştır. Firmaların bölgesel uzmanlaşma durumlarının tespitinde ise yöntem olarak Ogive Endeksi kullanılmış ve ilgili dönem için endeks değerlerinin bir karşılaştırması yapılmıştır. Çalışmada genel itibariyle TRA1 Erzurum, TRA2 Ağrı ve TRB2 Van alt bölgelerinde firmalar açısından imalat sanayinde sektörel uzmanlaşma düzeyinin daha yüksek olduğu, TR10 İstanbul, TR21 Tekirdağ ve TR31 İzmir alt bölgelerinde ise sektörel uzmanlaşma düzeyinin düşük olduğu saptanmıştır. Diğer bir ifadeyle İstanbul, İzmir ve Tekirdağ alt bölgelerinde firmalar imalat sanayinde farklı kollarda faaliyet gösterirken Erzurum, Van ve Ağrı alt bölgelerinde ise bu dağılım daha düşüktür.

Bu çalışma ile; Türkiye’de imalat sanayinde firmaların bölgesel çeşitlilik ve uzmanlaşma eğilimlerinin analiz edilerek Düzey2 bölgelerinin bölgesel uzmanlaşma açısından sıralamasının oluşturulması, bu bölgelerin bölgesel uzmanlaşma düzeylerinin değerlendirilmesi ve bu konuda literatüre katkı sağlanması öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bölgesel Uzmanlaşma, İmalat Sanayi, Türkiye, Ogive Endeksi.

THE INFLUENCE OF VERB SEMANTIC INFORMATION ON THE INTERPRETATIONS OF TURKISH REFLEXIVES

Zeliha KARGA

İstanbul Aydın University
zelihakarga@stu.aydin.edu.tr

ABSTRACT

This study examines whether lexical-semantic features encoded in verbs pose an effect on Turkish native speakers' (NSs, henceforth) comprehending of Turkish reflexive pronouns *kendi* and *kendisi*. These reflexives have distinct distributional features and deviate from Binding Theory Condition A in that *kendi* is bound by both local and non-local antecedent and *kendisi* by non-local antecedent. Recent findings report that although contextual information has an effect to some degree, pragmatic information and syntactic conditions of the verbs did not change Turkish NSs' binding preferences. However, the effect of verb semantic information on binding decisions of Turkish NSs remains unknown. With this aim, a forced preference antecedent choice task was given to 26 monolingual Turkish native speakers. To gauge if there is any difference in binding preferences of Turkish native speakers, two sets of experimental items with conditions *kendi* and *kendisi* were designed. One set of items were constructed with psych verbs in the embedded clause like 'kıskanmak' (envy) as in the sentence 'Aydın Zehra'nın kendini/ kendisini kıskandığını söyledi.' The other set comprised speaking verbs like 'anlatmak' (tell) as in the same sentence structure as psych verbs. Findings for speaking verbs show that participants preferred both local and non-local binding for *kendi*, and besides local binding, dominantly non-local binding for *kendisi*. However, psych verb interpretation results show that Turkish NSs chose long distance binding for *kendi* and *kendisi* in much higher rates compared to speaking verbs. These results indicate that syntactic configurations of Binding Theory do not solely guide Turkish NSs' comprehension in antecedent choice and binding decisions of Turkish NSs are affected by the lexical semantic features of the verbs those anaphors are governed by in the clause.

Keywords: Binding, Turkish Reflexives, Psych Verbs.

19. YÜZYILA AİT TEREKE KAYITLARI IŞIĞINDA BURSA VE RİZE KENTLERİNİN SOSYO-EKONOMİK AÇIDAN KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEMESİ

Arş. Gör. Dr. Sema KELEŞ YILDIZ
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
İİBF İktisat Bölümü
sema.keles@erdogan.edu.tr

ÖZET

Şer'iyye Sicilleri ya da diğer adıyla Kadı Sicilleri içeriği ile Osmanlı Devleti'nin ekonomik, sosyal, kültürel ve idari yapısına ışık tutan en önemli arşiv kaynakları arasındadır. Bu kaynaklar içerisinde kimi zaman diğer kayıtlarla birlikte tutulmuş olan, kimi zamansa müstakil olarak ayrı bir deftere kaydedilmiş terekeler bu kapsamda çok önemli bilgiler sunmaktadır.

Tereke kayıtlarında ölen kişinin ismi, ikametgah bilgisi, her zaman olmasa da kişinin mesleği, varisleri, parasal değerleri ile birlikte geride bıraktığı mallar, borçları ve alacakları ve varsa vasiyeti kaydedilirdi. Bunun yanı sıra defin masrafları ve devlet görevlilerinin aldığı harç ve resimler gibi giderler de yine burada belirtilip, son olarak toplam giderler tüm varlıklardan çıkarılarak varislere düşen hisseler yazılırdı.

Kişilerin muhalefatı yaşadıkları çevrenin ekonomik, sosyal ve kültürel yapısına ilişkin bir çok ipucu sağlamaktadır. Kişinin sahip olduğu kıyafetler, ev eşyaları, gıda ürünleri, gayrimenkulleri ve daha bir çok malın kaydı kişinin yaşadığı bölgeye ilişkin sosyo-ekonomik bir değerlendirme yapmayı mümkün kılmaktadır. Bu çalışmada Osmanlı Devleti'nin farklı coğrafi bölgelerine ait iki şehrinin, Bursa ve Rize'nin, ekonomik ve sosyal yapısı bahsi geçen tereke kayıtları ışığında değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Bursa, Rize, Sosyo-Ekonomik Hayat, Tereke Kayıtları.

TANZİMATTAN GÜNÜMÜZE BÜTÇE KAVRAMINA TARİHSEL PERSPEKTİFTEN BİR BAKIŞ

Atilla YILDIZ

Marmara Üniversitesi

SBE İktisat ABD

atilla.yildiz@marmara.edu.tr

Arş. Gör. Dr. Sema KELEŞ YILDIZ

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

İİBF İktisat Bölümü

sema.keles@erdogan.edu.tr

Öğr. Gör. Ahmet KÜÇÜK

Karadeniz Teknik Üniversitesi

ÖZET

Bütçe kavramı ekonomik açıdan bakıldığında, bireyin mikro düzeyde devletin ise makro düzeyde belirli bir süre için tasarladığı gelecekteki gelir ve gider tahmini olarak ifade edilebilir. Ülke ekonomilerinin değerlendirilmesinde önemli bir kavram haline gelen bütçe gerçekleştirmeleri, makroekonomik politikaların başarısını ölçmek için sıkça başvurulan kriterlerden biridir. Bütçede meydana gelen gerçekleştirmelerin mali ve ekonomik etkilerinin yanı sıra sosyal ve kültürel yapının üzerinde de önemli etkileri olduğu söylenebilir. Toplumun belirli kesimlerinde farklılıklar oluşturabildiği gibi milli gelir, işsizlik ve enflasyon gibi makro göstergeler üzerinde de etkili olabilir. Devlet bütçesinin temelini elde edilen gelirler ve bu gelirlerin tahsis edileceği harcamalardan oluşması nedeniyle, bir maliye politikası aracı olarak değerlendirildiğinde, bütçe meselesi tarih boyunca sadece devlet otoritelerini meşgul eden bir husus olmamış, aynı zamanda iktisatçıların da çokça tartıştığı bir konu olmuştur. Konuya Türkiye özelinde tarihsel açıdan bakıldığında Cumhuriyetin ilanından çok daha önce Osmanlı Devleti döneminde de kronik bütçe açıklarının devlet maliyesinin tartışılan önemli bir problemi olduğu ifade edilebilir. Benzer şekilde Cumhuriyetin ilanından sonra da bu problem devam etmekte ve aynı zamanda tartışmalara konu olmaktadır. Çalışmada Tanzimat döneminden günümüze kadar olan süreç içerisinde bütçe kavramı, etkileri ve kronikleşen bütçe açığının gelişimi üzerinde durulacaktır. Diğer yandan ekonomik kriz dönemlerinde bütçe hesaplarının değişimi ayrıntılı olarak incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Bütçe, Bütçe Açığı, Ekonomik Kriz, Osmanlı Devleti, Türkiye Cumhuriyeti.

AR-GE HARCAMASI VE EKONOMİK BÜYÜME: AMPİRİK BİR ARAŞTIRMA

Lecturer Muhammad Akbar FARAHMAND

Mawlana Jalaluddin Mohammad Balkhi University - Afganistan
akbarfarahmand279@yahoo.com

ÖZET

Bu çalışma, araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) harcamaları ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin ampirik bir analizini sağlamakta ve bu ilişkinin gelişme derecesine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemektedir. Bu bağlamda, çalışmada 52 ülkeden 2001'dan 2019'a kadar olan verilerden yararlanılır ve dinamik bir panel veri modeli kullanılır. Araştırma, Ar-Ge harcamalarının uzun vadede tüm ülkeler için ekonomik büyüme üzerinde olumlu ve anlamlı bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır ki bu, ilgili literatür ile uyumludur. Gelişmekte olan ülkeler için etki kısa vadede zayıf, beklendiği gibi uzun vadede güçlü. Çalışma, literatüre yeni ampirik kanıtlar ekler.

Anahtar Kelimeler: Ar-Ge Harcaması, Ekonomik Büyüme, Dinamik Panel, GİP, Gelişmekte Olan Ülkeler, Gelişmiş Ülkeler

JEL Sınıflandırmaları: E24, O11, O32, O47.

İKİLİ ANLAŞMADAN BÖLGESEL İŞBİRLİĞİNE: ŞANGAY İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ

Dr. Erdi KUTLU
erdikutluu@gmail.com

ÖZET

Soğuk Savaş'ın sona ermesinden sonra Rusya ve Çin'in aralarındaki sınır sorunlarını çözmek için imzaladıkları ikili sınır güvenliği anlaşmaları kısa bir zaman içerisinde eski Sovyetler Birliği ülkeleri olan dört Türki cumhuriyetin de katılımı ile Avrasya'da bölgesel sınır güvenliğini amaçlayan hükümetlerarası bir yapıya bürünmüştür. İlk olarak 1995 yılında beş ülke tarafından sınır bölgelerinde askeri güvenliğin tesisini amaçlayan işbirliği anlaşmasının imzalanmasıyla Şangay Beşlisi kurulmuştur. Örgütsel vizyon ve misyonu içeren hükümetler arası hukuki yapı ise Rusya ve Çin'in öncülüğünde Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan'dan oluşan beşli işbirliğine Özbekistan'ın katılımı sonrası Şangay İşbirliği Örgütü'nün 2001 yılında kuruluşuyla gerçekleşmiştir. Üyelerin egemenliklerine saygıyı ve sınır hatları başta olmak üzere bölgesel terörizme karşı ortak mücadele edilmesini temel amaç edinmiştir. Şangay İşbirliği Örgütü günümüzde ABD önderliğindeki Batı dünyasına karşı denge politikası oluşturma potansiyeli taşımakta bununla birlikte Rusya ve Çin arasında bölgesel denge mekanizması oluşturmaktadır. Örgüte son olarak 2017 yılında Hindistan ve Pakistan'ın katılımı ile nüfus, coğrafya ve ekonomi açısından örgüt daha güçlü bir yapıya kavuşmuştur. Hindistan ve Pakistan'ın üyeliği iki ülke arasında kolonyal dönem sonrasında günümüze kadar gelen tarihi bölgesel sorunların çözülmesi açısından ortak bir platformda bir araya gelinmesini sağlamıştır. Bölgesel ve küresel dengeleri dönüştürücü potansiyel güce sahip olan örgüt, üyelerin güvenliğinin ve ekonomisinin geliştirilmesi hedeflerine sahiptir. Örgüt politikaları üyelerin konsensus içeren uyumu ve bölgesel düzeyde ortak siyasetini oluşturan Şangay Ruhu çerçevesinde belirlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şangay Ruhu, Çin, Rusya, Bölgesel İşbirliği, Bölgesel Güvenlik.

**FROM BILATERAL AGREEMENT TO REGIONAL COOPERATION:
SHANGHAI COOPERATION ORGANIZATION**

Dr. Erdi KUTLU

ABSTRACT

After the end of the Cold War, border security agreements were signed between Russia and China in order to solve the border problems between them. Participation of the four Turkic republics which were the countries of the former Soviet Union to two regional powers has created an intergovernmental structure aiming at regional cross-border security in Eurasia. Firstly, the Shanghai Five was established in 1995 with the signing of a cooperation agreement aimed at establishing military security in border regions by five countries. The intergovernmental legal structure that includes the organizational vision and mission has been realized with the establishment of the Shanghai Cooperation Organization in 2001 after Uzbekistan's participation to the cooperation structure consisting of Kazakhstan, Kyrgyzstan and Tajikistan under the leadership of Russia and China. It aims to respect the sovereignty rights of its members and fight jointly against regional terrorism, especially at border lines. Shanghai Cooperation Organization has the potential to create a balance policy against the Western world under the leadership of the USA. it also creates a regional balance mechanism between Russia and China. Finally, with the participation of India and Pakistan in 2017, the organization gained a stronger structure in terms of population, geography and economy. The membership status of India and Pakistan has given opportunity for the two countries to come together on a common platform in terms of solving the historical regional problems coming from the post-colonial period to the present. Having the potential to transform regional and global balances, the organization has the goals of improving the security and economy of its members. The organization policies are determined within the consensus and the framework of the Shanghai Spirit which constitutes common policy at the regional level.

Keywords: Shangai Spirit, China, Russia, Regional Cooperation, Regional Security.

YAPAY SINIR AĞLARI NARX MODELİ İLE ELMA ÜRETİM MİKTARININ ÖNGÖRÜLMESİ

Hatice YILDIRIM

Süleyman Demirel Üniversitesi
SBE İşletme ABD Doktora Öğrencisi
1htcyldrm@gmail.com

Doç. Dr. Meltem KARAATLI

Süleyman Demirel Üniversitesi
İİBF İşletme Bölümü
meltemkaraatli@sdu.edu.tr

ÖZET

Türkiye’de yaygın olarak tüketilen elma önemli besin kaynağıdır. Ekolojik şartların uygun olması sebebiyle elmanın gen merkezi olan Türkiye’nin her bölgesinde elma üretiminin yapılması mümkündür. 2020 yılına göre meyveler içinde önemli ürünlerin üretim miktarlarına bakıldığında bir önceki yıla göre en fazla artış gösteren meyve elmadır. Ayrıca elma üretiminde Türkiye, Dünya’da önemli bir konuma sahiptir. Üretim ve tüketim sektöründeki öneminden dolayı bu çalışmada, Yapay Sinir Ağları (YSA) Doğrusal Olmayan Dışsal Girdili Otoregresif Ağ (NARX) Modeli kullanılarak elma üretim miktarının öngörülmesi üzerine bir uygulama yapılmıştır. Çalışmanın amacı, elma üretim miktarının öngörülmesi ile üretim ve pazarlama aşamalarında organizasyonun güçlendirilerek, arz ve talep ilişkisinin dengelenmesine katkı sağlamaktır. Çalışma Türkiye’yi kapsamakta olup, 1966-2018 dönemine ait yıllık veriler kullanılmıştır. Çalışmada elma üretim miktarı bağımlı değişken, portakal basit fiyat endeksi, elma basit fiyat endeksi, elma üretim alanı, sıcaklık ve teknoloji bağımsız değişkenler olarak dikkate alınmıştır. Çalışma sonucunda 2019 ve 2020 yıllarına ait elma üretim miktarları öngörülmesi ve bulunan sonuçlar YSA NARX Modelinin elma üretim miktarı öngörüsünde kullanılabileceğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Elma Üretimi, Yapay Sinir Ağları, NARX Modeli, Öngörü.

FORECASTING OF APPLE PRODUCTION QUANTITY WITH ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS NARX MODEL

Hatice YILDIRIM
Assoc. Prof. Dr. Meltem KARAATLI

ABSTRACT

Widely consumed in Turkey, apple is an important food source. Since it is the appropriate ecological conditions, apple production is possible in every region of Turkey that is the gene center of the apple. Considering the production quantity of important products among fruits compared to 2020, the fruit with the highest increase compared to the previous year is apple. In addition, apple production in Turkey has an important position in the world. In this study, because of its importance in the production and consumption sector, an application has been made to forecasting apple production quantity using Artificial Neural Networks (ANN) Nonlinear Autoregressive Exogenous (NARX) Model. The aim of the study is to strengthen the organization in the production and marketing stages and contribute to the balancing of the supply and demand relationship by forecasting the apple production quantity. The study covers Turkey, annual data for the 1966-2018 period has been used. In the study, apple production quantity has been considered as dependent variable, orange simple price index, apple simple price index, apple production area, temperature and technology as independent variables. As a result of the study, apple production quantity for the years 2019 and 2020 have been predicted and the results found have shown that the ANN NARX Model can be used in the forecasting of apple production quantity.

Keywords: Apple Production, Artificial Neural Networks, NARX Model, Forecasting.

EKONOMİK KRİZ ÖNCESİ DÖNEME GÖRE SATIN ALMA ALIŞKANLIKLARINDAKİ DEĞİŞİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Halil İbrahim ŞENGÜN

Dicle Üniversitesi

İİBF İşletme Bölümü

ibrahim.sengun@dicle.edu.tr

Hatice CEVİZ

Dicle Üniversitesi

SBE İşletme ABD Doktora Öğrencisi

haticecevizz@gmail.com

ÖZET

Küreselleşen dünya ile birlikte yaşanan gelişmeler var olan sınırları ortadan kaldırmaktadır. Bu gelişim finansal liberalleşme ile kendisini ekonomik alanda göstermektedir. Bazı ülkeler bu liberalleşmeden olumlu şekilde etkilenirken bazı ülkeler de bu gelişimle birlikte ciddi kayıplara sebep olan ekonomik krizler yaşamaktadır. Ekonomik krizin meydana gelmesi tüketici davranışlarında değişkenlik gösterme eğilimini arttırmaktadır. Buradan hareketle bu çalışmanın temel amacı, kriz öncesi dönem ile kıyaslandığında bireylerin satın alma sıklıklarının demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğinin tespit edilmesidir. Bu kapsamda veri toplama aracı olarak anket yöntemi tercih edilmiştir. Tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemiyle elde edilen veriler Ankara ilinde bulunan 507 tüketiciye online anket yöntemi uygulanarak elde edilmiştir. Araştırmaya ilişkin verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Kruskal Wallis ve Mann Whitney U testlerinin analizleri yapılmıştır. Araştırma bulgularına göre ekonomik kriz öncesi dönem ile kıyaslandığında 50 ve üzeri yaş grubunun 18-25 yaş grubuna göre, evlilerin bekarlara göre, kamu sektöründe çalışanların özel sektörde çalışanlara göre, memurların serbest meslekte yer alanlara göre satın alma sıklıklarının farklılık gösterdiği görülmüştür. Kriz öncesi dönem ile kıyaslandığında cinsiyet, öğrenim durumu ve gelir açısından satın alma sıklıkları konusunda farklılık oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tüketici, Tüketici Davranışları, Ekonomik Kriz, Satın Alma Sıklığı.

**GRAF TEORİ VE MATRİS YAKLAŞIMI İLE DEPO RAF SİSTEMİ BELİRLEME:
SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ FİRMASI ÖRNEĞİ**

Sema KOŞAR SÜRÜL

Karabük Üniversitesi

SBE İşletme ABD

semasurul@gmail.com

Prof. Dr. Süleyman DÜNDAR

İzmir Bakırçay Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi

suleyman.dundar@bakircay.edu.tr

ÖZET

Depolarda kullanılacak raf sistemlerinin belirlenmesiyle doğru raf sistemi ve doğru yerleşim planı belirlenerek depolama alanından maksimum düzeyde faydalanma sağlanabilecek ve maksimum düzeyde ürünün depolanabilmesi mümkün olabilecektir. Lojistik firmaları, perakende veya toptan ürün sunan firmalar için depolamada raf sisteminin ve yerleşiminin belirlenmesi en temel problemlerden biridir. Bu çalışmada depolama alanı 87,7 metre uzunluğunda, 40 metre genişliğinde, 10 metre yüksekliğinde olan bir depo için maksimum kapasiteli ve minimum maliyetli raf sistemi belirleme problemi incelenmiştir. Kısıtlı depo alanlarında maksimum palet depolanmasını sağlayan alternatif raf sistemleri; sırt sırta, dar koridor ve çift derinlikli raf sistemi çok kriterli karar verme tekniklerinden Graf Teori ve Matris Yaklaşımı ile incelenerek uygunluk durumuna göre sıralaması yapılmıştır.

Raf sistemi değerlemesinde dikkate alınan performans kriterleri; maliyet, kapasite, ürün çeşitliliği, günlük işlem hacmi ve hacim verimi olarak belirlenmiştir. İlk olarak bu kriterleri tepe kabul eden performans kriter grafi oluşturulmuştur. Performans kriter grafi, kriterler ve bir kriterin diğer kriterlere göre üstünlüğünü ifade eden göreceli önemleri arasında hızlı görsel değerlendirme sağlayan, kriterlerin önem sırasına göre hazırlanmış bir çevrimi gösteren grafik sunumdur. Performans kriter grafi matris olarak ifade edilerek asal köşegeni boş olan kriterlerin göreceli önem matrisi oluşturulmuştur. Her alternatifin kriter puanları elde edilen kriterlerin göreceli önem matrisinin asal köşegenine yerleştirilerek üç alternatif için üç performans kriter matrisi elde edilmiştir. Bu matrislerin permanent değerleri, C programlama dilinde yazılan kod ile hesaplanarak performans indeksi elde edilmiştir. Alternatif raf sistemlerinin, performans indeks değerlerine göre performans kriterlerini sağlamada en ideal seçenekten en aza doğru sıralaması belirlenmiştir. Belirlenen sıralamaya göre; 1. dar koridor raf sistemi, 2. çift derinlikli raf sistemi ve 3. sırt sırta raf sistemi olarak bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Raf Sistemleri; Graf Teori ve Matris Yaklaşım, Çok Kriterli Karar Verme

Jel Kodları: E30, L80, L81

**DETERMINING WAREHOUSE RACKING SYSTEM USING GRAPH THEORY AND
MATRIX APPROACH: CERAMIC SANITARY WARE COMPANY EXAMPLE**

**Sema KOŞAR SÜRÜL
Prof. Dr. Süleyman DÜNDAR**

ABSTRACT

By determining the racking systems to be used in the warehouses, by determining the correct racking system and the correct layout plan, it will be possible to benefit from the storage area at the maximum level and to store the product at the maximum level. For logistics companies, retail or wholesale companies, determining the racking system and layout in storage is one of the most fundamental problems. In this study, the problem of determining the maximum capacity and minimum cost racking system for a warehouse whose storage area of 87.7 meters long, 40 meters wide and 10 meters high was investigated. Narrow aisle, back to back and double deep racking system alternatives are listed according to suitability for the company using Graph Theory and Matrix Approach which one of the multi criteria decision making techniques.

The performance criteria taken into account in the racking system valuation were determined as cost, capacity, product variety, daily trading volume and volume efficiency. First of all, performance criteria graph that accepts these criteria as peak was created. It is a graphical presentation showing a cycle prepared according to the importance of the criteria, providing a quick visual assessment of it, and the relative importance of one criterion over another. The performance criterion graph was expressed as a matrix of relative importance of criteria whose prime diagonal is empty. The criterion values of each alternative were placed in the prime diagonal of the obtained decision matrix and three matrices were obtained for three alternatives. The permanent values of the matrices are calculated using the code written in the C programming language and used as the performance index. According to the performance index values alternative racking systems were ranked from the most ideal option to the least in providing performance criteria. According to the determined order; the narrow aisle racking system was found as the first, the double deep racking system was found as the second and back to back racking system was found as the third.

Keywords: Racking Systems, Graph Theory and Matrix Approach, Multi Criteria Decision Making
Jel Codes: E30, L80, L81.

TÜRK GELİR VERGİSİNDE KAZANÇ UNSURU SORUNSALI

Dr. Fatih PEKŞEN

Hazine ve Maliye Bakanlığı
Vergi Denetim Kurulu Vergi Müfettişi
Akdeniz Üniversitesi Misafir Öğretim Görevlisi
fatihpeksen@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Vergi sisteminin etkin olması, Türkiye ekonomisinin birçok göstergesinin olumlu olması açısından önemlidir. Çünkü Türkiye’de genel bütçe gelirleri içerisinde en fazla paya vergi gelirleri sahiptir. Bununla birlikte, etkin bir vergi sistemi için vergi yapısının iyi analiz edilmesi gerekmektedir. Türk Vergi Sistemi ‘de farklı vergi türlerini içeren bir yapıya sahiptir. Kişilerin elde etmiş olduğu gelirler üzerinden, şartların oluşması halinde, gelir vergisi alınmaktadır. Gelir vergisi dolaysız vergi türleri içinde yer almakla birlikte, yedi farklı kazanç unsuruna sahiptir. Gelir vergisinin konusuna giren kazanç unsurları ticari kazançlar, zirai kazançlar, serbest meslek kazançları, gayrimenkul sermaye iratları, menkul sermaye iratları, ücretler ile diğer kazanç ve iratlar olarak sıralanmıştır. Bu kazanç unsurlarının tanımına girmeyen şahıs kazançları, gelir vergisine tabi olmamaktadır. Diğer kazanç ve iratlar olarak adlandırılan kazanç unsurları da kendi arasında ikiye ayrılmış, hangi faaliyetleri kapsadığı ayrı ayrı açıklanmıştır. Her geçen gün değişen ve gelişen ticaret hayatı, yeni bir takım kazanç getirici faaliyetleri de beraberinde getirmektedir. Gelir vergisinin konusuna giren kazanç getirici faaliyetlerin tanımlanmış olması, yeni ortaya çıkan kazanç getirici faaliyetlerin vergilendirilmesini engellemektedir. Bu durum verginin tabana yayılmasını engellemekle birlikte aynı zamanda vergi kayıp ve kaçığını arttırmaktadır. Ortaya çıkan bu sorunu gelir vergisi özelinde ortadan kaldırmak için diğer kazanç ve iratlar olarak tanımlanan kazanç unsuru yeniden düzenlenmelidir. Gelir vergisinin ilk altı kazanç unsuru kapsamında değerlendirilemeyen faaliyetlerin diğer kazanç ve iratlar olarak adlandırılarak gelir vergisine tabi tutulması gerekmektedir. Hangi faaliyetlerin bu kapsama alınacağını kanun ile belirtmekten ziyade, istisna olan faaliyetlerin açıklanması daha faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gelir Vergisi, Kazanç Unsurları, Diğer Kazanç ve İratlar.

PROBLEM OF THE EARNING ITEMS IN TURKISH PERSONAL INCOME TAX

Dr. Fatih PEKŞEN

ABSTRACT

Effective tax system is important for is positive many indicators in Turkey's economy. Because tax revenues has the largest share of the general budget revenue in Turkey. However, for an effective tax system, the tax structure should be analyzed well. The Turkish Tax System has a structure that includes different tax types. In case of conditions, income tax is levied on the income generated by individuals. Although personal income tax is included in direct tax types, it has seven different earning elements. The earning elements that are the subject of income tax are listed as commercial earnings, agricultural earnings, self-employment earnings, real estate capital revenues, securities capital revenues, wages and other earnings and incomes. Personal earnings that do not fall within the definition of these earning elements are not subject to income tax. The earning elements called other earnings and incomes are also divided into two and the activities they cover are explained separately. The business life that changes and develops day by day brings with it a new set of profitable activities. The definition of profitable activities that are the subject of income tax prevents the taxation of newly emerging profitable activities. This situation prevents the tax from spreading to the base but also increases tax loss and evasion. In order to eliminate this problem specific to income tax, the element of earning defined as other earnings and incomes should be rearranged. Activities that cannot be evaluated within the scope of the first six earning elements of income tax should be subject to income tax as other earnings and incomes. Rather than stating which activities will be included in this scope by law, it would be more useful to explain the exceptional activities.

Keywords: Personal Income Tax, Earnings Items, Other Earnings and Incomes.

BIST 100 ile VIX ve MOVE ENDEKSLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet ÖZCAN

Atatürk Üniversitesi

İİBF İşletme Bölümü

drmuhammetozcan@gmail.com

ÖZET

Finansal piyasalar arasındaki ilişkinin artması sonucu borsalar arası etkileşim de artış göstermiştir. Finansal serbestleşme yatırımcılara yeni fırsatlar sunmasının yanında tehditleri de beraberinde getirmektedir. Artan belirsizlik ortamı volatilité için bir ölçme mekanizmasını gerekli kılmıştır. Finans literatüründeki çok sayıda çalışma belirsizliğin hisse senedi piyasası üzerinde etki gösterdiğini ileri sürmektedir. Volatilité Endeksi (VIX), piyasada ne zaman çok fazla iyimserlik veya korku olduğunu belirlemeye yardımcı olan bir duyarlılık göstergesidir. 2020 yılında Covid-19 salgının etkisiyle sermaye piyasaları ciddi anlamda bir oynaklık yaşamıştır. VIX'in volatilité ölçümü geleceğe dönük çalıştığı için piyasadaki kargaşa dönemlerinde aniden yükselerek “yatırımcı korku göstergesi” olarak bilinen bir kavram haline gelmiştir. MOVE Endeksi ise ABD hazine opsiyonları üzerindeki bir aylık zımni oynaklığın ağırlıklı ortalamasıdır.

Çalışmada 02.01.2020-26.02.2021 arası dönemi kapsayan günlük verilerle BIST 100 ile VIX ve MOVE endeksleri arasındaki ilişki Johansen eşbütünleşme ve Granger nedensellik analizleri yardımıyla araştırılmıştır. Eşbütünleşme testi yapılmadan önce serilerin durağanlıklarının analiz edilmesi gerekmektedir. ADF ve PP testleri ile serilerin durağanlıkları analiz edilmiş ve tüm serilerin birinci derece durağan oldukları tespit edilmiştir. Birim kök testi sonuçlarından sonra Johansen eşbütünleşme testi yapılmıştır. Eşbütünleşme testi sonuçlarına göre BIST, VIX ve MOVE endekslerinin uzun dönemde birlikte hareket ettikleri görülmüştür. Uzun dönemli ilişkiyi gösteren bu sonuç hem teorik beklentilerle hem de literatürde yer alan çalışma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Eşbütünleşme ilişkisinin tespitinden sonra değişkenler arasında nedensellik analizi yapılmıştır. Nedensellik analizi sonuçlarına göre MOVE Endeksi ve VIX Endeksi, %10 anlamlılık düzeyinde BIST 100 Endeksi'nin nedenidir yani volatilité endekslerinde meydana gelecek değişimler BIST 100'de değişim meydana getirmektedir. MOVE Endeksi ve VIX Endeksi'nin %1 anlamlılık düzeyinde karşılıklı olarak birbirinin nedeni olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak yatırımcıların BIST'te yatırım yapmadan önce mikro ve makroekonomik faktörlerin yanı sıra VIX ve MOVE endekslerini takip etmeleri yatırımlarının risk düzeyinin düşmesini sağlayabilecektir.

Anahtar Kelimeler: BIST, VIX, MOVE, Finansal Piyasalar.

KURUMSAL YÖNETİMİN BANKALARIN FİNANSAL PERFORMANSLARI ÜZERİNE ETKİSİ

Mehtap ÇALIŞ

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
mehtapdogan0709@gmail.com

Prof. Dr. Ferudun KAYA

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Gerede Uygulamalı Bilimler Fakültesi
ferudunk@ibu.edu.tr

ÖZET

Bankalar finansal aracılık rolleri ile ekonomik sistemde önemli yere sahiptirler. Bankacılık sektöründeki kötü kurumsal yönetim uygulamaları, en nihayetinde banka iflasları ile sonuçlanabilmektedir. Yaşanan bankacılık krizlerinin nedenleri incelendiğinde; bankaların sistemik risklerinin yanı sıra, büyük ölçüde yönetim sorunlarının da krizlerin yaşanmasında etkili olduğu görülmüştür. Diğer taraftan bankacılık sektörü ilişkili oldukları tüm paydaşları; hissedarları, çalışanları, müşterileri, yatırımcıları kapsayan geniş bir alanı etkilemektedir. Bu nedenle yaşanması muhtemel kurumsal yönetim sorunları, tüm alanları etkileme potansiyeline sahiptir.

Bu çalışmada, bankacılık sektörü açısından kurumsal yönetime dahil olmanın bankaların performansları üzerindeki etkisinin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, 2010: Q1-2020:Q3 dönemi için, 4'ü BİST Kurumsal Endeks'inde yer almak üzere toplam 13 banka analize dahil edilecektir. BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'ne dahil olmanın, bankaların aktif karlılığı ve özkaynak karlılığı üzerinde anlamlı bir etki yaratıp yaratmadığı panel veri analizi ile incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Yönetim, Bankacılık, Finansal Performans, Panel Veri Analizi, BİST Kurumsal Yönetim Endeksi.

BELİRSİZLİĞİN BANKACILIK SEKTÖRÜ ÜZERİNE ETKİLERİ

Mehtap ÇALIŞ

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
mehtapdogan0709@gmail.com

Prof. Dr. Ferudun KAYA

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Gerede Uygulamalı Bilimler Fakültesi
ferudunk@ibu.edu.tr

ÖZET

Finansal kurumlardan biri olan bankalar, kıt kaynakların etkin bir şekilde dağıtılmasına olanak sağlayarak ekonomide önemli bir rol oynamaktadır. Bankalar, girişimcilerin sermaye miktarını arttırarak ekonomik büyümeyi teşvik etmekte, yatırımın kalitesini ve aracılık faaliyetlerinin etkinliğini arttırmaktadırlar. Bu nedenle, bankacılık sektörünün güçlü bir yapıya sahip olması, ekonominin de güçlü olması anlamına gelmektedir.

Bankacılık sektörünün gücü, bankaların performansı ile ölçülmektedir. Uzun dönemde istikrarın sürdürülebilmesi için, bankaların performansını belirleyen faktörlerin neler olduğunun tespit edilmesi önem arz etmektedir. Bu çalışmada, 2003:Q1-2020:Q3 dönemi için Türkiye’de belirsizliğin bankacılık sektörünün performansını hangi yönde etkilediği mikro model çerçevesinde ortaya konulacaktır. Bu modelde bankaların performansı üzerinde etkili olan bankaya özgü içsel faktörlere ilave olarak dışsal faktörlerden biri olan belirsizlik endeksi de yer almaktadır. Çalışmada, ARDL yöntemi uygulanarak belirsizliğin ve bankaya özgü içsel faktörlerin bankacılık sektörü performansına etkisi, kısa ve uzun dönem incelenerek karşılaştırılacaktır. Böylelikle, kısa ve uzun dönemde performansın arttırılmasına yönelik politikalar üretilebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Bankacılık, Belirsizlik, Sınır Testi, ARDL Modeli.

HASTANELERDE İDARİ HİZMET ÇALIŞANLARININ SİBERKONDRIYA DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ: BURSA İLİ ÖRNEĞİ

Buse FİDAN TÜRKÖN

Süleyman Demirel Üniversitesi

SBE Sağlık Yönetimi ABD Yüksek Lisans Öğrencisi

busefidan94@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Aynur TORAMAN

Süleyman Demirel Üniversitesi

İİBF Sağlık Yönetimi Bölümü

atoraman@yahoo.com

ÖZET

Siberkondriya, bireylerin internet ortamında sağlık ile ilgili çeşitli aramalar yaparak edindikleri bilgilerle sağlık kaygısını artırabilen, kişilere yanlış teşhis, tedavi vb. yollardan fiziksel, psikolojik ve maddi zararlar veren bir davranış türüdür. Bu çalışmada, hastane bünyesinde sağlık çalışanı olmayan, idari hizmet çalışanlarının internetten sağlık bilgisi arama düzeyleri ve bu düzeylerle ilişkili faktörlerin araştırılması amaçlanmıştır. Çalışmada Batıgün vd. tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan 27 maddelik Siberkondri Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı Cronbach Alfa, 0,903 olarak hesaplanmıştır. Araştırmanın örneklemini Bursa'da faaliyet göstermekte olan ve araştırmaya katılmayı kabul eden hastanelerin idari çalışanları oluşturmaktadır. Covid-19 pandemisinden ötürü anketler, katılımcılara çevrimiçi ortamlardan ulaştırılmıştır. 291 idari çalışandan 145'i çalışmaya gönüllü katılım göstermiştir. Katılımcıların %33,8'i erkek, %66,2'si kadın olup, %40'ı 31-40 yaş, %36,6'sı 21-30 yaş grubunda yer almaktadır. Eğitim durumlarının ağırlıklarına göre dağılımı, %46,9'u lisans, %24,1'i ön lisans, %20,7'si lise olacak şeklindedir. Bireylerin %47,6'sı 4 ve üzeri saat, %42,8'i 2-3 saat günlük internet kullandığını belirtmiştir. İnternette aranılan sağlık sorunu türlerine göre %71,7 hastalık ve %23,4 tedavi sebepli aramaların yapıldığı tespit edilmiştir. Çalışanların %20'si "internet doktorlar kadar bilgilidir" ifadesine katılırken bu ifadeye katılmayanların oranı %80'dir. Ayrıca internetin doktorlar kadar bilgili olduğunu düşünen katılımcıların günlük internet kullanım sürelerinin ağırlıklı olarak 4 saat ve üzeri olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen verilerden gerçekleştirilen analiz sonuçlarına göre siberkondri ölçeğinin kompülsiyon/hipokondri alt boyutunda erkeklerin kadınlara göre daha fazla hipokondriye eğilimlerinin olduğu tespit edilmiştir. 41-50 yaş grubunda yer alan çalışanların siberkondri ortalaması, 31-40 yaş grubundakilere göre daha yüksek bulunmuştur. İnternetin doktorlar kadar bilgili olduğunu düşünen katılımcıların siberkondri, kompülsiyon/hipokondri, kaygıyı azaltan faktörler ve işlevsel olmayan internet kullanımı boyutunun puan ortalamaları, bu yargıya katılmayan çalışanlara göre daha yüksek çıkmıştır. İnternette aranılan sağlık sorunu türlerinin yaş gruplarındaki dağılımı incelendiğinde, gerçekleştirilen aramalar çoğunlukla hastalık ile ilgiliyken, 51-60 yaş grubunun tedavi konusunda daha sık arama yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma sonunda siberkondrinin yönetilebilmesi için literatürde yer alan çeşitli öneriler derlenerek sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Siberkondri, İdari Çalışan, Hastane, Sağlık Yönetimi.

**EXAMINATION OF CYBERCHONDRIA LEVELS OF ADMINISTRATIVE SERVICE
EMPLOYEES IN HOSPITALS: CASE OF BURSA PROVINCE**

Buse FİDAN TÜRKÖN
Dr. Öğr. Üyesi Aynur TORAMAN

ABSTRACT

Cyberchondria is a type of behavior that causes physical, psychological and material damages by misdiagnosis, treatment, etc. ways which can increase the health anxiety of individuals by making various health-related searches on the internet. In this study, it was aimed to investigate the levels of health information searching on the internet of non-healthcare staff and the factors associated with these levels. The 27-item Cyberchondria Scale, whose validity and reliability was studied by Batıgün et al., was used in the study. The reliability coefficient of the scale was calculated as Cronbach Alpha, 0.903. The sample of the study consists of the administrative staff of the hospitals operating in Bursa and agreeing to participate in the study. Due to the Covid-19 pandemic, the surveys were delivered to the participants online. 145 out of 291 administrative employees participated in the study voluntarily. 33.8% of the participants are men, 66.2% are women, 40% are in the 31-40 age group and 36.6% are in the 21-30 age group. The distribution of educational status by weight is such that 46.9% will be undergraduate, 24.1% associate degree, 20.7% high school. 47.6% of the individuals stated that they use the internet for 4 hours or more, and 42.8% use the internet for 2-3 hours a day. According to the types of health problems sought on the Internet, it was determined that 71.7% of the searches were made for disease and 23.4% for treatment. While 20% of the employees agree with the statement "Internet is as knowledgeable as doctors", the rate of those who disagree with this statement is 80%. In addition, it was determined that the daily internet usage period of the participants who think that the internet is as knowledgeable as the doctors are 4 hours or more. According to the results of the analysis performed from the data obtained, it was determined that men have more hypochondria tendencies than women in the compulsion / hypochondria sub-dimension of the cyberchondria scale. The mean cyberchondria of employees in the 41-50 age group was found to be higher than those in the 31-40 age group. The participants who thought that the Internet was as knowledgeable as the doctors had higher mean scores for cyberchondria, compulsion / hypochondria, factors reducing anxiety, and dysfunctional Internet use, compared to employees who disagreed with this idea. When the distribution of the types of health problems sought on the Internet was examined, it was concluded that while the searches were mostly related to the disease, the 51-60 age group made more frequent searches for treatment. At the end of the study, various suggestions in the literature for can be management of cyberchondria were compiled and presented.

Keywords: Cyberchondria, Administrative Staff, Hospital, Healthcare Management.

PANDEMİ DÖNEMİ MARKA İLETİŞİMİNDE YENİ TÜKETİCİ VE İLETİŞİM GERÇEKLERİ: ÖRNEK VAKA İNCELEMESİ

MA Ecemnur DELİBALTA
Yeditepe University
ecem@wocaistanbul.com

ÖZET

Çin’de epidemi formunda başlayan Covid-19 salgınına ait ilk resmi vaka 2019 senesi sonunda duyurulmuş ve 2020 mart ayı itibari ile tüm dünyayı ve ülkemizi de etkisine almış olan bu küresel salgın Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından global pandemi ilan edilmiştir (WHO, 2020). Bu global sağlık mücadelesiyle bireylerin yaşam standartları ve tüketim alışkanlıkları da yeniden şekillenmiştir. Küresel ekonomik-politik platformlarda, sosyal-kültürel atmosferde ve markalar nezdinde pazarlama iletişimi yaklaşımlarında köklü değişimlerle hayatımıza yeni bir düzen ve yeni normaller getiren Covid-19 dönemi tüketicinin de markalardan rasyonel vaatlerin yanında duygusal ve sosyal desteğe her zamankinden daha çok ihtiyaç duyduğu bir dönem olmuştur. Hala içerisinde bulunduğumuz bu hassas dönüştürme sürecinde değişen yeni tüketici modelinin ise rasyonel ve duygusal beklentileri farklılaşmış ve çoğu kavram yeniden tanımlanmıştır.

Yeni normallerle iletişim stratejilerinin ve hedeflerinin de yeniden tanımlandığı bu dönemde, satış iletişimleri büyük oranla dijital operasyonlarla yürütülürken, kurumsal iletişim çalışmaları sosyal fayda öncelikli sürdürülmeye başlanmış ve çoğu marka mevcut misyonunu güncellemiştir. Sosyal yardımlaşmanın değer kazandığı süreci doğru yönetebilen markalar, yeni tüketiciler ve takdir kazanırken, dijitalleşme ve toplumsal sağduyu sergileme konusunda geride kalan markalar bu hassas süreçte büyük kan kaybetmiştir. Tüm bu etkenler ele alındığında pazarlama iletişimi kapsamında geçtiğimiz yıllara oranla gerçekleşen en hızlı dijitalleşme ve dijitalizasyon sürecinin yaşanmakta olduğu görülmektedir (TÜBİSAD, 2020).

Çalışmanın temel amacı; ele alınan sosyal-toplumsal fayda odaklı dijital pazarlama iletişimi örneklerinin teorik çerçevelerinin incelenmesi ardından; yeni dünya tüketicisinin, yeni normal düzen ile hayatına giren ve satın alma davranışına yön veren, iç görü ve kriterlerin incelenmesidir. Bu yeni normal düzende karşılanması gereken duygusal ve rasyonel tüketici beklentileri ele alınmış, özellikle pandemi dönemi marka iletişiminin temelleri işlenmiş ve başarılı uygulamaları örnek vaka üzerinden incelenmiştir. Çalışmanın yöntemi; araştırmanın birincil datası literatür taramasıdır, çalışma özdüşünsel niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Stratejik İletişim, Marka Yönetimi, Covid-19, Pazarlama, Reklam.

CLEAN ENERGY AND ENVIRONMENTAL PROTECTION

Gunay FEYZİYEVA

Candidate of Philosophy in Political Sciences
Institute of Caucasus Studies of ANAS-Baku Azerbaijan
gnyf92@gmail.com

ABSTRACT

The research paper discusses the types of renewable energy sources and the possibility of using them to reduce the damage caused to the environment by the energy sector. Thus, alternative energy sources allow to reduce carbon emissions and other types of pollution to zero by increasing the displacement of environmentally harmful fossil fuels in the energy sector.

Although renewable energy is thought to be a new technology, the use of the power of nature has long been used for heating, transportation, lighting and so on. But for more than 500 years, people have turned to cheaper and more harmful energy sources to environment. This type of energy includes fossil fuels such as oil, gas and coal. Depending on geographical location, geological conditions and other factors, each country has certain non-renewable resources. These energy sources exist in limited quantities and their recovery takes a very long time. On the other hand, every country has access to sunlight and wind. As renewable energy sources become increasingly available in innovative and affordable ways, the use of renewable energy is expanding and becoming a more important source of energy. Given the gradual depletion of traditional energy sources and the large amount of damage to the environment during their use, environmentally friendly alternative energy sources are widely used in developed countries.

It is noted that the use of alternative and renewable energy sources has many advantages over the use of traditional energy carriers. The most important of these is to reduce the use of organic and inorganic energy carriers, whose natural resources are increasingly depleted. On the one hand, this means the efficient use of natural resources, on the other hand, it reduces the amount of carbon dioxide emitted during the combustion of fossil fuels. This will help to prevent global warming to some extent and avoid possible cataclysms. Another advantage of the use of alternative energy sources is that they are environmentally friendly. For example, the production of energy from the sun, wind, hydropower and other such energy does not produce any waste or harmful effluents that pollute the environment, which indicates that they are environmentally friendly. The use of some alternative energy sources also facilitates the disposal of waste into the environment. Wastes are transformed into usable substances by undergoing certain changes, and as a result of this reaction, a valuable energy carrier is obtained.

To sum up, the widespread use of environmentally friendly alternative energy sources allows to save a large amount of fuel burned in thermal power plants, as well as significantly reduce the amount of harmful emissions into the environment. Involvement of alternative energy sources in the production of electricity and heat using the natural potential of countries will allow to make progressive changes in the future development of electricity. Preferring renewable energy can also improve national security by reducing a country's dependence on the exports of fossil fuel-rich countries.

Keywords: Energy, Environment, Nature, Renewable, Alternative.

ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KONUSUNDA ÇKKV YÖNTEMLERİNİN KULLANIMI: LİTERATÜR İNCELEMESİ

Ayşen GEZİCİ ARSLANHAN
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
SBE Yüksek Lisans Öğrencisi
aysengezici@hotmail.com,
Dr. Öğr. Üyesi Buket ÖZOĞLU
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
buketozoglu@ohu.edu.tr

ÖZET

Çok kriterli karar verme (ÇKKV) teknikleri, çok sayıda karar alternatifinin ve karar kriterinin bulunduğu problemlerin çözümünde kullanılan tekniklerdir. Çok farklı alanlarda karşılaşılan karar problemlerinin çözümünde kullanılabilen bu tekniklerden, çevresel sürdürülebilirlik performansının ölçülmesi ve değerlendirilmesi konusunda da faydalanılmıştır. Bu çalışmanın temel amacı çevresel sürdürülebilirlik performansının ölçülmesi ve değerlendirilmesi konusunda ÇKKV teknikleri kullanılarak yapılmış olan çalışmaların ortaya konulmasıdır. Bu amaca yönelik olarak bu çalışmada çevresel sürdürülebilirlik performansının ölçülmesi ve değerlendirilmesinde ÇKKV tekniklerini kullanan çalışmalar sistematik bir literatür taraması ile incelenmiştir. Yapılan bu literatür taramasının konu ile ilgili araştırma boşluklarını göstererek gelecekte yapılacak çalışmalara fayda sağlaması beklenmektedir. “TUBİTAK Ulakbim”, “Web of Science” ve “Taylor and Francis” veri tabanları temel alınarak yapılan taramalarda ulaşılan çalışmalar, kullanılan farklı karar verme tekniklerine göre sınıflandırılmıştır. ÇKKV teknikleri ile çevresel sürdürülebilirliğin değerlendirildiği bu çalışmalarda en fazla kullanılan tekniklerin AHP, DEMATEL, ENTROPİ ve TOPSIS olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çevresel Sürdürülebilirlik, ÇKKV Teknikleri, Literatür İncelemesi.

İSLAM İKTİSAT FELSEFESİNDE EKONOMİK PRATİK-RASYONELLİK ARAYIŞI: İBN-İ SİNA

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Yavuz ÇAMLI

Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Kula Meslek Yüksekokulu Yönetim ve Organizasyon Bölümü

ahmetyavuz.camli@cbu.edu.tr

ÖZET

Pratik-rasyonellik kavramı Habermas'ın Weber tasnifi ile ortaya çıkarılmıştır. Weber'e göre bireyin amaçlarına ulaşmak için akılcı ve ilkeli davranması pratik-rasyonelliği ifade eder. Bu anlayışın ekonomik faaliyetlerle somutlaşması ekonomik pratik-rasyonellik kavramına işaret eder. Bu araştırmada bahsedilen kavramın İslami düşüncede karşılığının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bunun için ünlü İslam filozofu İbn-i Sina'ya başvurulacaktır. İbn-i Sina'nın düşüncesinde (Müslüman) birey ekonomik faaliyette bulunurken hem akılcı hem de ilke ve değerlere göre hareket etmelidir. Allah'ın rızasının çerçevelediği alan içinde hem kendi faydasını hem de karşısındakinin faydasını düşünmelidir. Toplumsal bütünlüğe, iş bölümüne, paylaşmaya, yardımlaşmaya ve dayanışmaya önem vermelidir. Düşünürün rasyonel önerilerinin günümüzün en çok ihtiyaç duyulan toplumsal değerler arasında olmaları dikkat çekicidir.

Anahtar Kelimeler: İslam İktisat Felsefesi, Pratik-Rasyonellik, Ekonomik Pratik-Rasyonellik, İbn-i Sina.

THE QUEST FOR ECONOMIC PRACTICAL-RATIONALITY IN ISLAMIC ECONOMIC PHILOSOPHY: IBN-I SINA

The concept of practical-rationality was revealed by Habermas' classification of Weber. According to Weber, the rational and principled behavior of the individual to achieve his goals means practical-rationality. The concretization of this understanding with economic activities indicates the concept of economic practice-rationality. In this research, it is aimed to reveal the equivalent of the mentioned concept in Islamic thought. For this, the famous Islamic philosopher Ibn-i Sina will be consulted. In the thought of İbn-i Sina, the individual (Muslim) should act both rationally and according to principles and values while performing economic activities. He should consider both his own benefit and the benefit of the other within the area framed by the consent of Allah. It should attach importance to social cohesion, division of labor, sharing, solidarity and solidarity. It is noteworthy that the rational suggestions of the thinker are among the most needed social values of today.

Keywords: Islamic Economic Philosophy, Practical-Rationality, Economic Practical-Rationality, İbn-i Sina.

PRATİK-RASYONELLİK ÖLÇEĞİ GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Yavuz ÇAMLI

Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Kula Meslek Yüksekokulu Yönetim ve Organizasyon Bölümü

ahmetyavuz.camli@cbu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada, Max Weber'e göre kapitalizmin ruhunu oluşturan pratik-rasyonel zihniyete dayanan bir ölçeğin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Ölçek, özel sektörde girişimci, yönetici veya daha alt pozisyonlarda çalışanları kapsamaktadır. Geliştirilmeye çalışılan Pratik-Rasyonellik Ölçeğiyle bireylerin karar verirken veya eylemde bulunurken ne derece pratik-rasyonel davrandıkları ortaya çıkarılmak istenmiştir. Bu ölçek geliştirme çalışmasında 389 çalışan ile anket yapılmıştır. Örneklem grubunu Manisa ili merkezi içindeki ve Manisa Organize Sanayi Bölgesi'ndeki girişimci ve çalışanlar oluşturmaktadır. Çalışma, belirli ölçek geliştirme aşamaları takip edilerek yapılmıştır. On fazlı ölçek geliştirme çalışmasından Doğrulayıcı Faktör Analizi, benzer ölçek ve test tekrar test aşamaları hariç bütün aşamalar tamamlanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 21 programında analiz edilmiştir. Madde-toplam korelasyonları 0,20'nin altında değere sahip olan maddeler (8 madde) ölçeğe dahil edilmemiştir. Daha sonra eşkökenlilik değerleri düşük skora sahip olan maddeler (2 madde) analizden çıkartılmıştır. Açıklayıcı Faktör Analizi sonucu 19 maddeden oluşan bir ölçek elde edilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alfa değeri 0,824 olarak bulunmuştur. Çalışanların karar ve eylemlerinin ne ölçüde pratik-rasyonellikle bağdaştığının tespit edilmesi amacıyla hesaplanan KMO istatistik değeri, ,910 olarak saptanmıştır. Pratik-Rasyonel Eylem Ölçeği literatüre göre iyi uyum ölçütlerine sahiptir. Bununla birlikte Ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak ileri sürülebilmesi için Doğrulayıcı Faktör Analizi, benzer ölçek ve test tekrar test aşamalarının da tamamlanması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Pratik-Rasyonellik, Rasyonellik, Weber.

PRACTICAL-RATIONALITY SCALE DEVELOPMENT STUDY

ABSTRACT

In this study, it was aimed to develop a scale based on the practical-rational mindset that forms the spirit of capitalism according to Max Weber. The scale includes employees in entrepreneurs, managers or lower positions in the private sector. With the Practical-Rationality Scale, it was aimed to reveal to what extent individuals behave in a practical-rational way while making decisions or taking actions. In this scale development study, a survey was conducted with 389 employees. The sample group consists of entrepreneurs and employees in Manisa and Manisa Organized Industrial Zone. The study was conducted by following certain scale development stages. Except for the Confirmatory Factor Analysis, similar scale and test-retest stages from the ten-phase scale development study, all stages were completed. The data obtained were analyzed in the SPSS 21 program. Items (8 items) with item-total correlations below 0.20 were not included in the scale. Later, items (2 items) with low coherency values were excluded from the analysis. As a result of the Explanatory Factor Analysis, a scale consisting of 19 items was obtained. The Cronbach Alpha value of the scale was found to be 0.824. The KMO statistical value calculated in order to determine to what extent the decisions and actions of the employees are compatible with practical and rationality, was determined as 910. Practical-Rational Action Scale has good fit criteria according to the literature. However, Confirmatory Factor Analysis, similar scale and test-retest stages must be completed in order for the scale to be put forward as a valid and reliable measurement tool.

Keywords: Practical-Rationality, Rationality, Weber.

NEVŞEHİR VE MENDOZA’NIN ŞARAP FESTİVALLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Vildan BALBAY

balbayvildan.92@gmail.com

Doç. Dr. Gülay BULGAN

SDÜ İİBF

Turizm İşletmeciliği Bölümü

gulaybulgan@sdu.edu.tr

ÖZET

Şarap turizmi, ulusal ve uluslararası ölçekte ilgi toplayan ve katılımcı sayısı gün geçtikçe artan bir turizm türüdür. Özel ilgi alanına giren gastronomide, şarap turizminin öne çıkmakta olduğu görülmektedir. Türkiye'nin sahip olduğu iklimi, tarihi, kültürü ve tarımsal birikimleri hem şarap üretimi hem de şarabın turizme katkısı açısından büyük bir potansiyel oluşturmaktadır. Araştırmada Türkiye ve Arjantin'de düzenlenen bağbozumu festivallerinin karşılaştırılmasını amaçlamıştır. Bu maksatla Nevşehir ile Arjantin'in Mendoza eyaletinde yapılan şarap turizmi kapsamındaki bağbozumu festivallerinin uygulanan SWOT analizi yöntemi ile karşılaştırması yapılmıştır. Araştırma sonucunda Türkiye'deki tanıtım faaliyetlerinin ve bu alana verilen desteklerin eksikliğinin yetersiz olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Şarap Turizmi, Bağbozum Festivali, Nevşehir, Mendoza

COMPARISON OF NEVSEHIR AND MENDOZA’S WINE FESTIVALS

ABSTRACT

Wine tourism is a type of tourism which attracts national and international attention and whose participant population is increasing day by day. The importance of wine tourism in gastronomy has become more apparent lately. Climate, history, cultural and agricultural accumulation that Turkey has, it constitutes a great potential of both wine production and the contribution of wine to tourism. The grape harvest festivals in Turkey and Argentina were compared in this study. For this purpose, wine tourism in Turkey Nevsehir and in Argentina Mendoza city was examined. A comparison of the grape harvest festivals of the two cities with a SWOT analysis was made. The results of research in this field has been seen promotional activities and economic support in Turkey were insufficient.

Keywords: Wine Tourism, Vineyard Festival, Nevsehir, Mendoza.

TARIMSAL PAZARLAMADA TARIM TURİZMİNİN (AGRITOURISM) YERİ

Dr. Savaş YILDIZ
savasyildiz77@gmail.com

ÖZET

Hangi sektörde faaliyet gösterirse gösterecek, işletmelerin temel amacı gelecekte varlıklarını devam ettirmektir. Bunun için ürettikleri mal ve hizmetleri pazarlama sayesinde tüketiciler ile buluşturarak kar elde etmeleri gerekmektedir. Tarım sektöründe de durum farklı değildir. Tarımsal üretimin çıktısı olan tarımsal ürünlerin, nihai tüketicilere doğru akışını sağlayan doğrudan ve dolaylı pazarlama kanallarına olmak üzere iki yol vardır.

Alternatif turizm türlerinden birisi olan tarım turizmi, tarımsal ürünlerin doğrudan pazarlama seçenekleri arasında yer almaktadır. Çalışma; tarım turizminin, tarımsal ürünlerin pazarlanmasındaki rolünü değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında tarımsal pazarlama, doğrudan ve dolaylı tarımsal pazarlama kanalları, tarım turizmi kavramı ve tarım turizmi türlerine değinilmiştir. Sonuç olarak tarımsal ürünlerin pazarlanmasında etkili bir yöntem olan tarım turizminin türlerine göre tarım turizmi ürünlerinin farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Tarım Turizmi, Agritourism, Tarımsal Pazarlama.

PLACE OF AGRITOURISM IN AGRICULTURAL MARKETING

ABSTRACT

Regardless of the sector they operate in, the main purpose of businesses is to continue their existence in the future. For this, they need to make a profit by bringing together the goods and services they produce with consumers through marketing. The case is not different in the agricultural sector. Direct and indirect marketing channels are two ways in which agricultural products -the output of agricultural production- flow towards the final consumer.

Agritourism, one of the alternative tourism types, is among the direct marketing options of agricultural products. The study aims to evaluate the role of agricultural tourism in marketing agricultural products. Within the scope of the study, agricultural marketing, direct and indirect agricultural marketing channels, the concept of agritourism and types of agritourism are mentioned. As a result, it has been concluded that according to the types of agritourism which is an effective method of marketing agricultural products, the agritourism products diversify.

Keywords: Tourism, Agricultural Tourism, Agritourism, Agricultural Marketing.

MACERA TURİZMİ: SALDA GÖLÜNÜN RÜZGÂR SÖRFÜ POTANSİYELİNİN ANALİZİ

Dr. Savaş YILDIZ
savasyildiz77@gmail.com

ÖZET

Zengin tarihi ve kültürel varlıkların yanı sıra doğal güzellikleri ile Türkiye zaten farklı turizm türleri kapsamında milyonlarca turisti çeken önemli destinasyonlar arasında yer almaktadır. Sahip olduğu yer şekilleri, iklim yapısı, üç denize olan kıyıları ve zengin iç su kaynakları ile macera turizmi açısından önemli potansiyele sahip ülkeler arasında yer almaktadır. Sahip olduğu bu potansiyel ile Türkiye ayrıca kara, hava, su temelli ve karma macera aktivitelerinin hemen hemen hepsinin gerçekleştirilmesine imkân veren nadir ülkelerdendir.

Burdur ilinin Yeşilova ilçesinde bulunan Salda Gölü, turkuaz rengindeki suyu ve beyaz kumlu plajları ile Türkiye'nin sahip olduğu önemli cazibe merkezleri arasında bulunmaktadır. Salda Gölü havzasında kamp, bisiklet gezileri, kuş gözlemciliği ve yamaç paraşütü macera tutkunları tarafından zaten yapılan macera aktiviteleri arasında yer almaktadır. Çalışmanın amacı Salda Gölü'nün su temelli yumuşak macera aktivitesi olan rüzgâr sörfü açısından değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Rüzgâr sörfünün gerçekleştirilebilmesi için uygun rüzgâr koşullarının varlığı şarttır. Rüzgâr bilgisi ile ilgili olarak denizcilerin ve rüzgar sörfçülerinin temel referansı ise Bofor Sakalası'dır. Çalışmada, Bofor Sakalası ölçütleri göz önünde bulundurularak ve Yeşilova'nın son on iki aylık rüzgâr koşulları incelenmiştir. Değerlendirme sonunda, Salda Gölü'nün yeni başlayanlardan oldukça deneyimli olan rüzgâr sörfçülerine uygun rüzgâr koşullarına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Macera Turizmi, Rüzgâr Sörfü, Salda Gölü.

ADVENTURE TOURISM: AN ANALYSIS OF WIND SURFING POTENTIAL OF SALDA LAKE

ABSTRACT

With its rich history and cultural heritage as well as the natural beauty of Turkey is already among important destinations that attracting millions of tourists within different tourism types. In terms of its landscapes, climate, and costs with three different seas and rich inland water resources, Türkiye is among the countries that have significant adventure tourism potential. With its potential Türkiye also one of the few countries that allow for almost all of the land based, air based, water based and mixed adventure activities.

With its turquoise colored water and white sandy beaches Salda Lake, located in Yeşilova district of Burdur province, is one of the most important tourist attraction centers that Türkiye possesses. Camping, cycling trips, bird watching and paragliding are among the adventure activities already done by adventure enthusiasts in Lake Salda basin. The aim of the study is to evaluate Salda Lake in terms of the water-based soft adventure activity, windsurfing. Appropriate wind conditions are essential for windsurfing. Regarding wind information, the main reference of seafarers and wind surfers is Beaufort Scale. In the study, the wind conditions of Yeşilova for the last twelve months were examined by considering the Beaufort Scale criteria. At the end of the evaluation, it is concluded that Salda Lake has suitable wind conditions for the windsurfers who are quite experienced from beginners.

Keywords: Adventure Tourism, Windsurfing, Salda Lake.

AFET LOJİSTİĞİ SÜREÇLERİ AÇISINDAN TÜRKİYE'DE COVID-19 SALGINININ İNCELENMESİ

Dr. Savaş YILDIZ
savasyildiz77@gmail.com

ÖZET

İnsanlık tarihinde farklı dönemlerde gerçekleşmiş olan deprem, sel, çığ, volkanik patlama, heyelan, salgın hastalık gibi afetler günümüzde de meydana gelmeye devam etmektedir. Afetler neden oldukları yıkıcı etkiler nedeniyle insan hayatının akışını değiştirmektedir. Afetlerin neden olduğu yıkıcı etkileri en aza indirmek amacıyla gerçekleştirilen lojistik faaliyetler afet lojistiği kapsamında değerlendirilmektedir. Afet lojistiği süreçlerinde; afet öncesi hazırlık, afete müdahale ve afet sonrası izleme ve raporlama olmak üzere üç aşama vardır. Deprem, sel, çığ, heyelan gibi afet türlerinde söz konusu afet lojistik süreçlerinde önceden edinilmiş tecrübeler ışığında faaliyetler yürütülebilmektedir. Ancak bu durum Covid-19 salgını için geçerli değildir çünkü ilk çıktığında bu virüs hakkında yeterli bilgiye sahip olunmaması afet öncesi hazırlık, afet müdahale ve afet izleme ve raporlama süreçlerinde alışlagelmişin dışında farklı adımlar atılmasını gerekli kılmıştır. Geniş literatür taramasına dayanan bu çalışmada Covid-19 salgını, afet lojistik süreçlerinin üç aşaması açısından değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Lojistik, Afet Lojistiği, Afet Lojistiği Süreçleri.

ANALYZING COVID-19 EPIDEMIC IN TURKEY IN TERMS OF DISASTER LOGISTICS PROCESSES

ABSTRACT

Disasters such as earthquakes, floods, avalanches, volcanic eruptions, landslides, epidemics that have occurred in different periods in human history, continue occurring today. Disasters change the flow of human life due to the destructive effects they cause. Logistics activities carried out in order to minimize the destructive effects caused by disasters are evaluated within the scope of disaster logistics. In disaster logistics processes are consist of three stages: pre-disaster readydness stage, disaster response stage and post-disaster monitoring and reporting stage. In disaster types such as earthquakes, floods, avalanches and landslides, activities can be carried out in the light of previous experiences in the disaster logistics processes. However, this situation does not apply to the Covid-19 epidemic, because lack of sufficient information about this virus when it first appeared made it necessary to take extraordinary steps in pre-disaster readydness, disaster response and disaster monitoring and reporting processes. In this study, which is based on an extensive literature review, the Covid-19 epidemic was evaluated in terms of three stages of disaster logistics processes.

Keywords: Logistics, Disaster Logistics, Disaster Logistics Processes.

TURİZMDE OTEL İŞLETMELERİNİN İÇ KONTROL SİSTEMİNİN OTELLERİN GELECEĞE UYUMU KONUSUNDA ÖNEMİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. Serkan AKÇAY
Artvin Çoruh Üniversitesi
Hopa İİBF İşletme
serkan.akcay@artvin.edu.tr

ÖZET

İç kontrol sistemi, herhangi bir işletmede uygulanan tüm metot ve stratejilerin bütünüdür. İlgili işletme yönetimi tarafından tasarlanır, tüm çalışanlar sahiplenir ve işletmeye güvence sunar. Bir işletmenin başarılı olma yolunda sahip olması gereken birkaç önemli unsurdan birisidir. İşletmeye gerekli olan güvenceyi verir ve işletmeyi geleceğe hazırlar. Geleceğe uyumu kolaylaştırır.

Oteller, turizm sektörünün, en önemli unsurlarından olup, turizm gelirlerinin en önemli payı otellere aittir. Pandemi’de göstermiştir ki, oteller kendilerini her zaman yenilemeli, değişikliklere hemen ayak uydurma özelliğine sahip olmalıdır. Geleceğe ayak uydurmak için otellerde etkin bir iç kontrol sisteminin varlığı şarttır. İç kontrol sistemi etkin olan ve devamlı gelişimini sağlayan oteller bu geleceğe ayak uydurabileceklerdir. Etkin bir iç kontrol sistemine sahip olmayan otellerin ise geleceğe uyum sağlaması zordur. Hem riskin denetlenmesi zorlaşır, hem de maliyetler yüksek olur. Böylelikle rekabet zorlaşır. Etkin bir iç kontrol sistemi sayesinde hem risk azaltılır, hem de maliyetler minimize edilir. Böylelikle geleceğe uyum kolaylaşır ve sektördeki diğer işletmelerle rekabet edilebilir durumda olunur.

Otel işletmelerinin geleceğe uyum sağlamasında seçim yapıp uygulamak zorunda olduğu alternatif birçok iç kontrol modeli bulunmaktadır. Otel işletmeleri bunlardan işletmelerine uygun olan iç kontrol modelinin seçimini yaparak işletmede etkin bir şekilde ilgili modeli uygulaması ve geliştirmesi gerekliliği bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Otel işletmeleri, İç kontrol, Gelecek, Etkin.

“SANA ‘RUH’ HAKKINDA SORU SORUYORLAR. DE Kİ: RUH, RABBİMİN EMRİNDENDİR VE BU MEVZUDA SİZE İLİM ADINA AZ BİR ŞEY VERİLMİŞTİR.” (İSRÂ, 85) ÂYETİNDEKİ RUH’TAN MAKSAT NEDİR?

Prof. Dr. Davut AYDÜZ
Emekli Öğr. Üyesi
davutayduz@yahoo.com

ÖZET

Kur’ân-ı Kerîm’i anlamak ve âyetleri doğru tefsir etmek için, varsa âyetlerin nüzul sebeplerini nazar-ı dikkate almak gerekir. Ayrıca âyetleri Kur’ân bütünlüğü içinde değerlendirmek ve âyetin siyak ve sibakına da bakmak önemlidir. Kur’ân’da kullanılan ilâhî ifade formatı da, âyetin manasını doğru anlamak için birincil önemdedir. İsrâ Sûresi 85’nci âyeti anlama adına da bu söylediklerimiz geçerlidir. Çünkü bazı sahih olmayan nüzul sebebi rivâyetleri, Kur’ân’a bütüncül bakmamak ve siyak-sibaka dikkat etmeme neticesinde İsrâ Sûresi 85’nci âyetin tefsirinde müfessirler farklı görüşler ileri sürmüşlerdir. İlk devirlerde yaşayan bazı müfessirlerin âyette geçen “Ruh” kelimesine “insan ruhu” manası vermesi neticesinde, arkadan gelen birçok müfessir onlara itimat ederek aynı manayı vermişlerdir. Fakat bazı müfessirlerin “Ruh” kelimesine farklı mana vermesi nedense çok meşhur olmamıştır. Kanaatimize göre bu âyette geçen “Ruh” kelimesi, bazı müfessirlerin de dediği gibi “Vahiy/Kur’ân” manasındadır. “Ruh” kelimesinin, “Vahiy/Kur’ân” manasında olduğunu nüzûl sebebi, Kur’ân bütünlüğü ve siyak-sibaka dikkat ederek makalemizde ele alacağız. Farklı görüşlere saygıyla beraber, görüşümüzün doğruluğunu ispat etmeye gayret edeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Kur’ân, Ruh, Vahiy

“THEY ASK YOU ABOUT THE SPIRIT. SAY: “THE SPIRIT IS OF MY LORD’S COMMAND, AND OF KNOWLEDGE, YOU HAVE BEEN GRANTED ONLY A LITTLE.” WHAT IS SOUL IN THE SENSE IN THIS VERSE?

ABSTRACT

In order to understand and interpret the verses of the Qur’an correctly, one should consider the reasons of revelation of verses. It is also important to consider individual verses as part of the Quran as a whole and what precedes and succeed it. That is also relevant in terms of understanding the meaning of the 85th verse of the Surah Isra. As a result of false reports as to the reasons of revelation, failing to look at the Qur’an holistically and not paying attention proceeding and succeeding verses, annotators have put forward varying opinions when interpreting the 85th verse of the Surah Isra. Since some of the early annotators interpreted the word of “Ruh” in the verse as “the soul of the human being”, many annotators who followed interpreted the word as such in reliance of the former interpretations. Interpretation of certain other annotators the word Ruh differently has not, for some reason, received recognition. In our opinion, the word “Ruh” means, in the sense of this particular refers to “Qur’an/the revelations”, as also suggested by certain other annotators. In this article we will argue, by considering the Quran as a whole and paying special attention to proceeding and succeeding verses that the word “Ruh” in deed means “Qur’an/the revelations. We will try and prove, while respecting different opinions on the matte, that what we believe to be correct is indeed so.

Keywords: Qur’an, Spirit, The Revelation.

VANÎ MEHMED EFENDİ VE TARİH ANLAYIŞI (Ö.1096/1685)

Öğr. Gör. Dr. Kadir ERBİL

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi

ORCID: 0000-0003-2530-4396

kadirerbil38@gmail.com

ÖZET

On yedinci yüzyılda yaşayan Mehmed Efendi, Van'da doğduğu için "Vanî" lakabı ile anılmıştır. Yaşadığı dönemde, iki Osmanlı padişahı yönetiminde bulunmuştur. İlim öğrenmek için Azerbaycan dâhil birçok yer gezmiştir. Öğrenimini tamamladıktan sonra Erzurum'da görev yapmış, daha sonra dönemin sadrazamının dikkatini çekmiş, sadrazamın daveti üzerine Osmanlı Devleti'nin başkenti İstanbul'a gitmiştir. İstanbul'da dönemin padişahının sohbetlerinde bulunmuş ve ilim meclislerinin kendisine danışılan önemli şahsiyetlerinden biri olmuştur. Vanî Mehmed Efendi İstanbul'a geldikten sonra çeşitli görevlerde bulunmuştur. Viyana kuşatmasından sonra hakkında olumsuz bir atmosfer oluşmuş, bu nedenle ömrünün son günlerini Bursa'da geçirmiş ve burada vefat etmiştir. Bilgisi ve hitabeti ön plana çıkmış, çeşitli vaaz ve nasihatlerde bulunmuştur. Zühd ve takva sahibi idi. Vaazlar dinleyiciler üzerinde derin etkiler bırakmıştır. Vanî Mehmed Efendi, Osmanlı Devleti aleyhinde çalışmalarda bulunan meşhur dönme Sabatay Sevi'nin yargılandığı mahkemede divan üyesi olarak bulunmuştur. Onu ön plana çıkaran ise Arâisu'l-Kur'an adını taşıyan tefsir çalışmasıdır. O tefsirde görüşlerini Türkçü bir bakışla yorumlar. Tevbe Suresi'nin 39. Ayetindeki Tebuk Seferi'ne katılmakta isteksiz davranan Arapları kınamış, "...yerine başka bir millet bir getirir" ifadesinde yer alan milletin Türkler olduğunu ileri sürmüştür. Kur'an-ı Kerim'de adı geçen Zülkarneyn'in Oğuz Kağan olduğunu görüşündedir. Vanî Mehmed Efendi, Kur'an'da bozgunculuk yapan millet olarak nitelenen Ye'cüc ve Me'cüc'ün Türkler olduğunu görüşünü savunur. O, bazı kahvehanelerin kapanmasına, içkinin yasaklanmasına, bazı tekkelerin yıkılmasına neden olmuş, bir takım hatırı sayılır kişilerin sürgüne gönderilmesine sebep olmuştur. Vanî Mehmed Efendi, bazı Kur'an ayetlerinin yorumlanmasında alışlagelmişin dışına çıkarak birçok müfessirden farklı ve ilginç yorumlar getirmiştir. Vanî Mehmed Efendi Hz. Peygamber'in Türkler hakkında bazı hadisleri olduğunu ileri sürmüştür. Onun eğitim ve tarih anlayışı diğer müfessirlerden farklıdır. Amacımız; Vanî Mehmed Efendi'nin Kur'an ayetlerine getirdiği yorumlardan onun tarih anlayışını ortaya koymaktır. Çünkü o diğer müfessirlerden daha farklı bir tarih anlayışına sahiptir. Diğer müfessirler tarihle ilgili ayetlere getirdikleri yorumlarda genel bir tarih çerçevesi çizirken o, özel bir tarih çerçevesi çizmiştir.

Anahtar Kelimeler: İslam Tarihi, Tefsir, Müfessir, Ayet, Türkler.

VANÎ MEHMED EFENDİ AND HISTORY UNDERSTANDING

Öğr. Gör. Dr. Kadir ERBİL

ABSTRACT

Mehmed Efendi, who lived in the seventeenth century, was nicknamed “Vanî” because he was born in Van. During his lifetime, two Ottoman sultans had ruled the empire. He traveled to many places, including Azerbaijan, to learn science. After completing his education, he worked in Erzurum and upon attracting the attention of the grand vizier of the period, he went to Istanbul, the capital city of the Ottoman Empire, with the invitation of the grand vizier. He attended the conversations of the sultan of the time in Istanbul and became one of the important figures of the scientific assemblies. Vanî Mehmed Efendi had been in various positions in the capital city. After the siege of Vienna, a negative atmosphere took place about him. For that reason he spent the last days of his life in Bursa and passed away here. His knowledge and rhetoric came to the fore and he gave various sermons and advices. He was a person who had asceticism and piety, and his sermons had a profound effect on the audience. Vanî Mehmed Efendi was present as a member of the council in the court where the famous renegade Sabatay Sevi, who worked against the Ottoman Empire, was judged. What makes him stand out is his exegesis work named Arâisu’l-Qur’an. In that commentary, he interprets his views with a Turkist perspective. He condemns the Arabs who were reluctant to participate in the Tabuk Campaign which is mentioned in Surah at-Tawba 39th verse and claims that the nation in the statement “If you do not go forth....bring in your place a people other than you” is the Turks. He is of the opinion that Dhu al-Qarnayn, mentioned in the Quran, is Oghuz Khagan. He also defends the idea that Gog and Magog, which are described in the Quran as the nations that corrupt everything, are Turks. He caused some coffee houses to be closed, alcohol being banned, and some dervish lodges to be demolished, it caused a number of considerable people to be deported. Vanî Mehmed Efendi brought out different and interesting interpretations by coming out of the usual lines in the interpretation of some Qur’anic verses unlike many commentators. He claimed that the Prophet had some hadiths about Turks. His understanding of education and history is different from other commentators. In this article, our aim is revealing his understanding of history through his interpretation of the Qur’anic verses, because his understanding of history is more different than other commentators. While other commentators drew a general framework of history in their interpretation of verses, he drew a special framework of history.

Keywords: Islamic History, Commentary, Commentary, Verse, Turks.

TOPLUMSAL DÖNÜŞÜM VE SOSYALLEŞME ARACI OLARAK SANAL DÜNYA

Dr. Cüveyriye İLTUŞ
Diyanet İşleri Başkanlığı
iltuscüveyriye@gmail.com

ÖZET

Dijitalleşme ve teknolojik yenilikler sonucunda hayatın her alanına etki eden gelişmeler yaşanmış; bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik alanda değişim ve dönüşüm meydana gelmiştir. İletişim teknolojilerinin toplumsal düzen içerisinde yer almasıyla birlikte iletişim biçimleri yeniden şekillenmiş, yeni yaşam tarzları oluşmuştur. Sanal dünya olarak adlandırılan, katılımcıların teknolojik unsurlar aracılığıyla, ses, görüntü ve yazışmalar kullanarak sosyal ilişkiler kurduğu ortamlar meydana gelmiştir.

Bu çalışmanın amacı, sanal dünyanın, toplumsal yaşam üzerindeki olumlu-olumsuz yansımalarını ve sosyalleşme olgusu üzerindeki etkilerini incelemektir. Bu çalışmada nitel araştırma kapsamında belge tarama modeli kullanılmıştır.

Teknolojik gelişmeler; bireyler arasındaki iletişimde, sosyal hayatta, ekonomide, sağlık ve eğitim alanlarında kolaylıklar getirmektedir. Sanal topluluklara giriş çıkışların kolay olması nedeniyle insanlar sanal dünyada birçok grupta, farklı kimliklerle iletişime geçerek sosyalleşmektedir. Üç boyutlu benzetim özelliğine sahip olan sanal gerçeklik uygulamalarının eğitim, mimari, ekonomi, tıp gibi alanlarda kaliteyi arttırmak amacıyla kullanılması enformasyon anlamında önemli katkı sağlamaktadır.

Sanal dünya toplumsal ve ahlâkî değerlere yabancılaşmış insan kitlesinin oluşmasına zemin hazırlamakta; gerçek hayattan soyutlanma ve toplumsal deformasyona da sebep olmaktadır. Sanal dünyanın bilinçsiz kullanımı, ruhsal çöküntü, kendine yabancılaşma, sanal bağımlılık, moda ve reklamlara göre hayatı düzenleme, kendinden kaçış için madde bağımlılığına yönelme, tüketim, toplumun değerleriyle çatışma, mahremiyetin ortadan kalkması gibi problemleri ortaya çıkarmaktadır. Sanal âlemdeki bazı oyunlarla birlikte amaca giderken yapılan her şeyin doğru olduğu anlayışı yerleşmekte, zarar verme olgusu bir tuşa basmak kadar kolay görülebilmektedir.

Sonuç olarak, sanal dünyanın etkilerine çok boyutlu bir yaklaşım sergilenmeli, avantaj ve dezavantajları süzgeçten geçirilmelidir. Yeniliğe direnerek karşı çıkmak yerine içinde bulunulan dünyayı anlama ve problemlere bu doğrultuda çözümler üretme anlayışıyla hareket edilmelidir. Sanal dünyanın ürettiği problemlerin ahlâkî sorunlar, kişisel haklar, özel yaşam ve mahremiyetle ilgili olduğu görülmektedir. Problemlerin çözümünde, toplumsal değişim ve gelişim sürecini, dinin kalıcı ilkeleriyle dengelemek, toplumsal hafızadaki geleneksel ve ahlâkî kodları günümüze aktarmak, sağlıklı toplumsal dönüşüm açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Dönüşüm, Sosyalleşme, Sanal Dünya, İletişim Teknolojileri, Dijitalleşme.

DİN EĞİTİMİNDE DİJİTAL MECRALARIN KULLANIMI

Dr. Cüveyriye İLTUŞ
Diyanet İşleri Başkanlığı
iltuscüveyriye@gmail.com

ÖZET

Hız ve enformasyonun hayatı kuşattığı bu dönemde yaşanan gelişim, bireylerin davranışlarında ve toplumların kültürlerinde yeni açılımlara neden olmaktadır. Dijitalleşme, hız ve bilişimin getirdiği dönüşüm, hayatın her alanını etkilemektedir. Eğitimin de bu etkinin dışında kalması mümkün değildir. Dijital dünyanın sağladığı imkânlardan din eğitimi ve millî-manevî değerlerin kazandırılması noktasında etkili bir şekilde istifade edilmesi önem arz etmektedir.

Dijital dünya ile din eğitimi-öğretimi ilişkisinin sağlıklı bir şekilde kurulması ve yönetilmesi önemli bir konudur. Dijitalleşme, imkanla birlikte problemleri de beraberinde getirmektedir. Dijital dünyanın yanlış kullanımı veya etkili kullanılmaması sorun teşkil etmektedir. Dijital dünya, içinde barındırdığı olumlu ve olumsuz özellikleriyle sorgulanmalıdır.

Dijitalleşme ve küreselleşmenin ilerlemesi, birey ve toplumlar üzerinde birtakım sorunlara da sebep olmaktadır. Bunlar; gençliği olumsuz yöne iten akımlar, ahlâkî değer ve davranışların zayıflaması ve kaybolması, oyunlara bağımlılık, sanal dünyanın etkisiyle mantıklı düşünememek, dijital dünya ile birlikte gençlerin özellikle sosyal ağ platformlarında etik olmayan söz ve davranışlara maruz kalması, zararlı maddelere kolayca ulaşabilmesi gibi problemlerdir.

Bu çalışmanın amacı, dijitalleşmenin din eğitimi-öğretimi ilke ve yöntemlerine yansımaları, dijital mecraların sağladığı kazanımlar ile neden olduğu problemlerin incelenmesidir. Bu çalışmada nitel araştırma kapsamında belge tarama modeli, verilerin toplanmasında doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır.

Dinî konu ve değerlerin öğretiminde, bilgisayar ve internet destekli eğitimin başarı üzerindeki etkisi yadsınamaz. Öğretim teknolojileriyle işlenen derslerin, geleneksel yöntemlerle işlenen derslere oranla dinî bilgilerin kalıcılığı üzerindeki etkisi daha büyüktür. Bilgi kaynakları arasında yolunu bulabilme, bilgiyi inceleme ve eleştirel bakış açısıyla değerlendirebilme, edindiği doğru bilgiyi hayatında uygulama becerilerinin öğrenciye kazandırılması din eğitimi açısından mühimdir. Asıl hedef çocuklara ve gençlere, dijital dünyanın sağladığı olanakları etkili kullanma noktasında farkındalık ve bilinç kazandırarak, sağlıklı bir din eğitimi sunmak ve bu doğrultuda yapılacak çalışmalarla onları doğruya yönlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Bilgi Teknolojileri, Sanal Dünya, Dijitalleşme

İSLAMİ VE İNSANİ BİR GÖREV OLAN TAZİYE ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Medeni ŞAVLI

MEB

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni

ezka_626@hotmail.com

ÖZET

Rasulullah'tan (sav) gelen rivayetlere göre dinimizde taziye sünnet olarak addedilir. Taziye müstehap olarak kabul eden âlimler de olmuştur. Yakını vefat eden kimselere sabır ve metanet tavsiye etmek, onları teselli edip acılarını paylaşmak olan taziye, son zamanlarda bidat ve yanlış uygulamalarla kendisinden söz ettirmektedir. Gelen rivayetlere bakıldığında sünnet olan taziye ile bugünün taziyelerinin farklı uygulandığını görüyoruz. Rasulullah (sav), kısa dua ve tavsiyelerle taziye bulunurdu. Bugün ise sünnetin yerine mevlid okumalar, ilginç dualar, çaylar, yemekler, sipariş üzerine hatim indirmeler, Fatiha okuma ve okutmalar gibi birçok faaliyet yer almaktadır. Bunların dışında yapılışı mekruh olarak kabul edilen taziye yerlerinin varlığı ise bir başka sıkıntı oluşturmaktadır. İnsanlar işini gücünü bırakarak gelip taziye evinde otururlar. Taziye yerinde üç gün boyunca oturma zorunluluğu gibi yeni bir kaide icat edildi ki hemen herkes bu yeni uygulamayı benimsemiş görünüyor. Yapılan konforlu taziye yerlerinde sürekli çay, kahve ve diğer içeceklerin sürekli servis edilmesi, oturmayı cazip hale getiriyor. Bu lüks mekânlarda insanlar gün boyunca oturarak ya siyaset ya da ticaret konuşurlar. Bütün bunlar toplumun zihninde taziyenin farz olarak yer almasını sağlamıştır. Hatta farzdan da öte dense yeridir. Zira pandemi döneminde cami, cemaat ve Cuma namazlarının yasak olduğu bir durumda insanların taziyeden vazgeçemedikleri görüldü. Neticede toplu olarak yapılan taziyeler, hastalığın kolay ve korkutucu bir şekilde yayılmasına sebep oldu. Dini ve insani bir görevin sünnete aykırı bir şekilde yerine getirildiği takdirde nelere mal olacağı bu zor zamanda anlaşılmış oldu. Dolayısıyla bu çalışmada toplumsal bir görev olan taziye yeniden değerlendirmeye çalıştık.

Anahtar Kelimeler: Sünnet, Taziye, Bidat, Taziye Evi, Pandemi.

AN EVALUATION UPON CONDELENCE WHICH IS AN ISLAMIC AND HUMANE DUTY

Dr. Medeni ŞAVLI

ABSTRACT

According to the narrations from Rasulullah (saas), condolence in our religion is regarded as sunnah. There have also been scholars who have considered condolence as mustahab. Condolence, which is to recommend patience and fortitude to those whose relatives have passed away, to comfort them and to share their sorrows, has recently been mentioned with bida and wrong practices. When we have a look at the narrations, we see that condolence which is sunnah and the one present these days is practiced in different ways. Rasulullah (saas) would make condolences with short prayer and advice. Today, there are many activities such as Mevlid reading, interesting prayers, teas, meals, reading the whole of the Koran upon order, reading and making somebody read Fatiha instead of sunnah. Apart from these, the presence of condolences buildings, whose constructions are considered to be makruh, is another problem. People stop working and come to sit at condolence house. A new pedestal such as the obligation to sit at a condolence house for three days was invented and almost everybody seems to adopted this new practice. That tea, coffee and other drinks are constantly serviced at condolence houses which have been constructed in a comfortable way makes sitting there attractive. People seat at these luxury places all day and talk about politics or trade. All this ensured that condolence takes place in the minds of society as a religious duty. Even it would not be wrong to say that it is beyond religious duty. And during the pandemic period, it was observed that people did not give up condolence in a situation where mosques, congregations and Friday prayers were prohibited. Consequently, collective condolences has caused the disease to spread easily and frighteningly. It was understood at this difficult period what a religious and humanitarian duty would cost if it was carried out against the Sunnah. So, in this study, we tried to re-evaluate the condolence which is a social duty.

Keywords: Sunnah, Condolence, Bida, Condolence Houses, Pandemic.

COVID-19 SALGINININ BİRİNCİ YILINDA SAĞLIK İLETİŞİMİ İLE GÜVEN OLUŞTURMAK: T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI RESMİ INSTAGRAM SAYFASI

Doç. Dr. Senem GÜNGÖR
Başkent Üniversitesi
İletişim Fakültesi
senemgungor@gmail.com

ÖZET

Halk sağlığı krizi iletişiminin anlaşılması ve pratiği, geçmiş krizlere verilen yanıtların incelenmesi yoluyla geliştirilmiştir. Ebola, Deli Dana, SARS ve diğer salgınlar sırasında ortaya çıkan sağlık iletişimi sıkıntıları, etkileşimli iletişim arttığı önemli bir alanı göstermektedir: sosyal medya. Ani salgınlar sırasında halkın, hastalığın semptomları ve önlenmesi hakkında zamanında ve güvenilir bilgiye erişmesi gerekir. Günümüzde, sosyal medya, sağlık bilgilerinin arandığı, paylaşıldığı ve dağıtıldığı hızlı ve etkili dijital platformlar olarak insanların hayatında yer almaktadır. Bununla birlikte, 21. yüzyıl “bilgi medyası” sosyal medya ağları bilgi yayma kanalı olarak bazen korku taktikleri, ayrımcılık, yanıltıcı raporlar ve virüsün kökeniyle ilgili komplo teorilerini de içinde barındırarak kritik durumlarda doğru bilgiye erişimin önemi daha da artmıştır. Sosyal medya, halkla ilişkiler uzmanları tarafından kriz iletişimi için önemli bir araç olarak kullanılmasına rağmen, bu platformların bulaşıcı hastalık salgın durumlarında halk sağlığı kuruluşları tarafından nasıl kullanıldığı ve bunun, halkın salgına tepkilerini nasıl şekillendirdiği hakkında çok az çalışma mevcuttur. Bu çerçevede, COVID-19 salgınının yarattığı sağlık krizini odak vaka olarak kullanarak, bu çalışma halk sağlığı alanındaki kriz iletişimini daha ayrıntılı incelemek için T.C. Sağlık Bakanlığı'nın Instagram'da bu krizi stratejik sağlık iletişimi çerçevesi içinde nasıl ele aldığını Ocak-Mart 2021 arasında paylaştığı sosyal medya gönderilerini analiz etmektedir. COVID-19 risk içeriğinin resmi sosyal medya kanalları aracılığıyla T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından dış toplumlara nasıl iletildiğini değerlendirmek için risk iletişim teorilerinden, özellikle Güven Belirleme modelinden anahtar temalar tanımlanmış ve stratejik sağlık riski iletişim çerçevesine incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Bakanlığı, Sağlık İletişimi, Halk Sağlığı, Güven Oluşturma, Sosyal Medya.

TWİTTER'DAKİ SİYASİ AĞ TOPLULUKLARININ SÜREKLİLİĞİNİN TESPİTİ VE ANALİZİ

Dr. Öğr. Üyesi Ayşenur DAL
Bilkent Üniversitesi
İletişim ve Tasarım Bölümü
ORCID: 0000-0003-2868-0282
aysenur.dal@bilkent.edu.tr

ÖZET

Sosyal medya kullanıcılarının oluşturduğu ağ toplulukları önemli siyasi olaylara verilen tepkilerin yapısal analizi açısından büyük önem taşır. Girvan ve Newman'a (2002) göre ağ toplulukları bazı aktörlerin kendi arasında yoğun bir şekilde kümelenmesi ile oluşur ve içerdikleri aktörler arasındaki bağlantıların diğer topluluklarla aralarında oluşan bağlara nazaran daha yoğun olduğu gözlemlenir. Bu çalışmada 10 Ekim 2015'te Ankara'da meydana gelen terör saldırısı üzerine tweet atanların oluşturduğu ağ toplulukları incelenmektedir. Bu bağlamda söz konusu saldırıdan dört gün sonra ilan edilen ve sosyal medyayı da kapsayan yayın yasağının bu toplulukların sürekliliğini nasıl etkilediği araştırılmaktadır. Çalışmada kullanılan veritabanı Twitter API kullanılarak eş zamanlı olarak toplanmış olup analize sadece içinde Ankara sözcüğü geçen tweetler dahil edilmiştir. Verinin toplandığı zaman aralığı 10-18 Ekim 2015 tarihlerini kapsamakta ve yapılan ağ analizi sadece retweetlere odaklanmaktadır. Analiz sonuçları Ankara saldırısına Twitter'da verilen tepkilerin oluşturduğu retweet ağının Girvan ve Newman'ın (2002) tanımına uygun olarak topluluk özelliği taşıdığını ve yayın yasağı sonrasında sürekliliğini sürdüren retweet topluluklarının hükümetin saldırı karşısındaki duruşunu destekleyen topluluklar olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Siyasi İletişim, Twitter, Sosyal Ağlar, Ağ Toplulukları.

TÜKETİM KÜLTÜRÜ ÜZERİNDEN EĞLENCE VE GÜÇLÜ AİLE BAĞLARININ TEMSİLİ: “HER ŞEYE EVET” FİLMİ ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. Kamil KANİPEK

Yakın Doğu Üniversitesi
İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü
kamil.kanipek@neu.edu.tr

ÖZET

Filmlerin çeşitli kültürel değerleri taşıdığını, seyirci ile doğrudan bir bağ kurduklarını söylemek mümkündür. Özellikle iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte ortaya çıkan Netflix gibi dijital yayın platformları çeşitli içerikleri küresel boyutta izleyicilere paylaşarak kültür aktarımında önemli roller oynayabilmektedir. Kültür endüstrisi pazarı ise kültürü popüler kültür şeklinde yeniden üreterek, çocuklar, gençler ve ailelerle filmler yoluyla iletişime geçip, onlara tüketim kültürüne dayalı çeşitli temsilleri sunabilmektedir. Günümüzde tüketim olgusu ekonomik bir etkinlikten ziyade, toplumsal, sosyal ve kültürel bağlamda içerikler ve anlamlar barındırabilmekte, eğlence yoluyla satın aralarında izleyicilere neleri tüketmeleri gerektiği mesajını verebilmektedir. İnsanlar bir taraftan filmler aracılığıyla eğlenirken, bir taraftan da öğrenmeye devam etmektedir. Bu doğrultuda aile temalı filmler aracılığıyla tüketim kültürünün pratiklerinin çocuklara, gençlere, anne ve babalara “eğlence” ögesi üzerinden benimsetilmeye çalışılabileceği söylenebilir. İnsanların gereksiz tüketime yönlendirilmesi ise endüstri pazarının ekonomik yönden daha da büyümesinin yolunu açarken, eğlence ve mutluluk kavramlarının da içinin boşaltılarak maddi tüketim unsurlarıyla özdeşleştirilmesi sorununu doğurabilmektedir. Çalışma kapsamında irdelenen filmde yer alan popüler kültür unsurları ortaya çıkarılmaya çalışılmış ve insanı maddi tüketime yönlendiren temsillerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yapılan çalışmada, 13 Mart 2021 günü aile temalı komedi filmi türünde Netflix’te yayınlanmaya başlanan ve kitaptan uyarlanan “Her Şeye Evet” Filminin söylem analizi yöntemi ile çözümlemesi yapılmıştır. Filmde yer alan çeşitli sahnelerde eğlence ile tüketim unsurunun özdeşleştirilmeye çalışıldığı, filmdeki karakterlerin neredeyse tüm zamanlarında maddesel şeyleri tükettikçe mutlu oldukları gözlenmiştir. Diğer taraftan tüketimle birlikte filmde aile bağlarının daha fazla güçlendiği yine eğlence unsuru üzerinden gösterilmekte, izleyicilerin eğlence ve mutlu aile teması üzerinden tüketime davet edildiği göze çarpmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tüketim Kültürü, Popüler Kültür, Eğlence, Netflix.

YILMAZ GÜNEY VE NURİ BİLGE CEYLAN SİNEMASINDA POLİTİK YAPI

Dr. Öğr. Üyesi Yavuz AKYILDIZ

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü
yvzakylz@gmail.com

ÖZET

Özellikle politik sinemada duygulanım yaratmak çok zor bir uğraştır çünkü politik sinema ile duygu güçlü bir şekilde yan yana gelmeye başladığında yönetmen istemeden de olsa bir yol gösterici, soruların cevaplarını söyleyen olmak durumunda kalabilir. Birçok farklı sanatçı ve düşünürün dillendirdiği gibi, sanatta cevaplar soruların önüne geçmeye başladığı zaman ise sanatın rengi solmaktadır. Yılmaz Güney Sineması üzerinden bu konuyu örneklendirecek olursak Güney ve Gören'in Yol (1982) filmi bu konuya verilebilecek en iyi örneklerden birisidir. Kış Uykusu (2014) filminin Cannes film festivalinde büyük ödülü almasına kadar geçen otuz üç sene boyunca Türkiye'nin uluslararası arenada gösterdiği en büyük başarı olan Yol filmi, Güney'in diğer eserlerinden önemli ölçüde ayrılır. Güney Yol filminde bir yazar olarak ilk defa ezilen insanlara da oldukça mesafeli bir yerden bakar. Hatta filmin trende geçen bir sahnesinde, faşizmin gönüllü kolluk güçlerinden biri olarak çoğunluğu temsil ettiğini söyleyebileceğimiz halk kitlesi gösterilmektedir. Tabii ki onlara bunu dayatan sistem de filmde bir imge olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakat yine de Güney'in hikayelere ve karakterlere yaklaşımı doğrudan duygusal bir motivasyon olarak filmde belirmez. Diğer taraftan politik okumaları da yapılabilecek filmlerin günümüzde ciddi bir evrim geçirdiğini Nuri Bilge Ceylan Sineması üzerinden görebiliriz. Genellikle bireysel filmler çektiği üzerine yapılan vurgunun tersine birçok filmde Ceylan, politik olanın altını oymaya çalışmaktadır. Bu politik tutumu ise ülkemiz adına ikinci kez Altın Palmiye'yi almadan önce yaptığı basın toplantısında açık bir şekilde dile getirmiştir: "Ben filmlerimi insanların utanma eşliğini düşürmek için çekiyorum". Bu Aristotelyen veya Brechtien ifadeyle politik bir tutumdur. Bu çalışmada, dünyanın en prestijli ödüllerinden biri olan altın palmiye oyuz üç yıl arayla kazanmış iki yönetmenin, kendi zamanlarında ülkelerine tuttıkları ayna da görünen politik atmosfer Yol (1982) ve Kış Uykusu (2014) filmleri üzerinden analiz edilecektir.

SİNEMA ENDÜSTRİSİ İÇİNDE NOLLYWOOD SİNEMASININ GELİŞİMİ

Necip Doruk AKBAKIN

Atatürk Üniversitesi,
dorukakbakin92@gmail.com

ÖZET

Sinema, tarihi 1800'lü yıllara kadar uzanan ve günümüzde hala varlığını sürdüren çok önemli bir sektördür. Tiyatronun perdeye aktarılmış hali olarak da tanımlanan sinema, temelde bir eğlence aracı olarak bilinmektedir. Çekilen filmlerin çoğaltılması ve dağıtılması yoluyla da çok geniş kitlelere ulaşmayı başarmıştır. Bu nedenle zamanla kültürel ürünlerin tanıtılması, pazarlanması ve egemen düşüncelerin yayılması amacıyla kullanılmaya başlanmıştır. Bahsedilen amaca hizmet eden sinema biçimlerinden birisi popüler sinemadır. Tür filmlerinin en iyi şekilde aktarıldığı yer olan popüler sinema, Amerika'da ortaya çıkmıştır ve zamanla dünyanın birçok yerine dağılmıştır. Dünyanın en büyük sinema endüstrisi olan Hollywood, bir marka olarak kendisini bütün dünyaya ispatlamıştır. Amerika, büyük sinema stüdyolarına sahip olması, yatırımın fazla olması ve diğer ülkelere filmlerin satılmasından dolayı, pazarın en büyük gücü halinde gelmiştir. Amerika'daki sinema endüstrisine ek olarak Hindistan Sineması, İran Sineması ve İngiliz Sineması gibi büyük sinema endüstrileri de vardır. Fakat Nijerya'da insanların ilgisini çeken önemli bir sinema endüstrisi ortaya çıkmıştır. Nollywood olarak tanımlanan Afrika sinema endüstrisinin şekillenmesinde kıtanın bağımsızlık dönemi öncesinden başlayarak günümüze kadar yer alan sürede diğer sinema faaliyetlerinin etkisi vardır. Kendi izleyicisini yaratmayı başaran Nollywood Sineması, çekilen filmlerin sayısının artması ile birlikte gelirlerini artırmıştır. Bu çalışma, Nollywood Sineması'nın gelişimini, onu diğer film endüstrilerinden ayıran özelliklerini, ekonomik boyutlarını ve örnek filmlerini ortaya koyarak Nijerya Sineması'nın, sinema endüstrisindeki yerini tartışmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sinema Endüstrisi, Hollywood, Nollywood.

**YABANCI VE TÜRK MENŞEİLİ E-TİCARET SİTELERİNİN
ERİŞİLEBİLİRLİK AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Dr. Öğr. Üyesi İhsan EKEN

İstanbul Medipol Üniversitesi

İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü

ORCID: 0000-0002-0401-8545

ieken@medipol.edu.tr

ÖZET

Bilim İnternet ve bilgisayar tabanlı cihazların yaygınlaşmasıyla beraber insanların günlük alışkanlıklarında da bazı değişiklikler yaşanmıştır. Bu değişiklikleri bazen teknolojik cihazların gelişimi, bazen de çevresel şartlar oluşturmuştur. Bilgisayar tabanlı teknolojilerin yaygınlaşması insanoğlunun, eğitimden sağlığa, güvenlikten ticarete değin birçok alışkanlığını değiştirmesine sebep olmuştur. Günümüzde bilgisayar teknolojili cihazlar ve bu cihazları birbirine bağlayan ağ teknolojilerinin yaygınlaşması sebebiyle özellikle ticaret alanında köklü değişiklikler yaşanmıştır. İnsanlar almak istedikleri herhangi bir ürünü mağaza gezmeden, dünyanın herhangi bir yerinden, ürün özelliklerini ve fiyatlarını karşılaştırarak satın alma imkânı oluşmuştur. Elektronik ortamda ticaretin bu hale gelmesi, elektronik ticaret yapan firma sayısının da artmasına sebep olmuştur. Fiziksel mağazada olduğu gibi elektronik ortamda da ticaret yapan firmaların sahip olduğu bazı özellikler, bireylerin özellikle bu firmalardan ürün satın almalarına sebep olmaktadır. Bireylerin elektronik ortamdan ürün satın almalarını sağlayan en önemli sebeplerden birisi ise kullanıcının erişilebilirliğidir. Erişilebilirlik konusu herkesin eşit şartlarda aynı şekilde bir ortama ulaşabilmesidir. Ancak hiçbir kullanıcı eşit şartlara sahip değildir. Bu sebeple elektronik ticaret web siteleri çeşitli düzenlemeler yaparak her kullanıcının web sitesine erişmesini sağlamak istemektedir. Firmalar arasında yaşanan yoğun rekabet ortamında erişilebilirlik aynı zamanda doğrudan kullanıcı memnuniyetiyle ilgilidir. Çalışma kapsamında Markinblog'un araştırması sonucunda gelire göre dünyanın en büyük elektronik ticaret şirketlerinden biri olan amazon ile Türkiye'nin en büyük elektronik web sitelerinden biri olan hepsiburada'nın erişilebilirlik açısından karşılaştırmalı olarak analizi yapılacaktır. Çalışmanın analizi kullanıcı temelli kullanılabilirlik testi ile gerçekleştirilecektir. Çalışma pandemi şartlarından dolayı internet ortamında kamera ile gerçekleştirilecektir. Çalışmaya 18-50 arasında 20 kullanıcı katılacaktır. Kullanıcıların seçiminde en önemli faktör ise kullanıcıların internet üzerinden alışveriş yapmış ya da yapıyor olmalarıdır. Kullanıcılara her iki web sitesi içinde aynı görevler verilecektir. Her iki web sitesi içinde beş görev verilecektir. Her kullanıcının verilen görevi yaptığı sırada yorum yapmaları da ayrıca istenecektir. Ancak moderatör hiçbir şekilde kullanıcılara müdahale etmeyecektir. Kullanıcıların görev yapma süreleri, adım sayıları ve yorumları alınarak, web sitesinin kullanılabilirliğin ölçülmesi sağlanacaktır. Çalışmayla kullanıcı memnuniyetinin araştırılması amaçlanmaktadır. Aynı zamanda, bu araştırma web sitesinin erişilebilirlik problemlerini tanımlamakla kalmayacak aynı zamanda bu erişilebilirlik problemlerine olası çözümler sunmaya çalışacaktır.

Anahtar Kelimeler: Erişilebilirlik, Kullanılabilirlik Testi, E-Ticaret, Memnuniyet, Web Sitesi.

**EXAMINATION OF FOREIGN AND TURKISH ORIGINED E-COMMERCE SITES IN
TERMS OF ACCESSIBILITY**

Assist. Prof. Üyesi İhsan EKEN

ABSTRACT

Scientists With the widespread use of the Internet and computer-based devices, there have been some changes in people's daily habits. These changes have at times been caused by the development of electronic devices and sometimes by environmental conditions. The widespread use of computer-based technologies has caused human beings to change numerous habits related to education, health, security and trade. Nowadays, due to the widespread use of computer technology devices and network technologies that connect these devices, radical changes have been experienced, especially in the field of commerce. People have the opportunity to buy any product they want to buy from anywhere in the world without visiting the store by comparing the product features and prices. The fact that the electronic environment becoming daily-use caused the number of companies engaged in electronic commerce to increase. As in the physical store, some features of the companies that trade in the electronic environment cause individuals to buy products especially from these companies. One of the most important reasons for individuals to purchase products electronically is ease of use. The selling point of these applications is their accessibility, meaning anyone who wants to use the application does so in equal conditions to all. However, no user has equal conditions. For this reason, electronic commerce websites want to make sure that every user has access to the website in the same way as everyone else by making various adjustments. In the intensely competitive environment between companies, accessibility is also directly related to user satisfaction. In this study, Amazon, which is the biggest website in the world in terms of net profit according to Markinblog's research, will be compared to hepsiburada.com, which is one of the biggest websites in Turkey, in terms of user accessibility with a user-based test approach. The study will be carried out with a camera on the internet due to the Covid-19 pandemic conditions. 20 users between the ages of 18 to 50 will participate in the study. The most important factor in the selection of the users is whether the users shop online. Users will be assigned the same tasks for both websites. Five tasks will be assigned to both websites. Each user will also be asked to comment while doing the given task. However, the moderator will not interfere with the users in any way. The usability of the website will be measured by taking the task times, the number of steps and feedback provided by the test-users. This study aims to investigate user satisfaction in terms of user accessibility. At the same time, this research will try not only to identify the accessibility problems of the websites but also to offer possible solutions to these problems.

Keywords: Accessibility, Usability Test, E-Commerce, Satisfaction, Website.

SOSYAL MEDYADA SAHTE HABER PAYLAŞIMLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Dr. Öğr. Üyesi Berk ÇAYCI

İstanbul Ticaret Üniversitesi
İletişim Fakültesi, Medya ve İletişim Bölümü
bcayci@ticaret.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; sosyal medyanın sahte haber üretme ve yayma süreçlerindeki rolünü analiz etmektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Teyit.org sitesinde 01.Kasım.2020 ile 31.Ocak.2021 tarihleri arasında Twitter, Facebook ve Instagram’da paylaşılmış ve Teyit.org sitesi tarafından doğruluk kontrolleri gerçekleştirilmiş olan tüm analizler oluşturmaktadır. Araştırmayla sosyal medyada doğruluk analizi gerçekleştiren paylaşımların büyük bir kısmının yanlış olduğu ve sosyal medyada özellikle de Twitter’da sahte haberlerin yoğun olarak üretildiği ve dolaşıma sokulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sahte Haber, Sosyal Medya, Dezenformasyon, Yanlış Bilgi

AN INVESTIGATION ON FAKE NEWS SHARES ON SOCIAL MEDIA

ABSTRACT

The purpose of this research is to analyze the role of social media in fake news production and dissemination processes. For this purpose, content analysis method has been used in the research. The sample of the study consists of all the analyses that went through accuracy checks performed by Teyit.org, and shared by Teyit.org on Twitter, Facebook and Instagram between 01 November 2020 and 31 January 2021. According to the research, it has been concluded that the majority of the posts that performed accuracy analysis on social media were wrong, and fake news were produced and circulated intensively on social media, especially on Twitter.

Keywords: Fake News, Social Media, Disinformation, Misinformation.

KURUMSAL İLETİŞİM SÜRECİ VE İTİBAR YÖNETİMİNDE DEĞİŞEN İLETİŞİM ŞEKİLLERİ: SOSYAL MEDYA KULLANIMLARI

İlke AKMAN

Başkent Üniversitesi

SBE Radyo Televizyon ve Sinema ABD Doktora Öğrencisi

ilkebalci@gmail.com

ÖZET

İletişim şekilleri, “bilgi çağı” olarak adlandırılan, bilginin ve teknolojinin ön plana çıktığı günümüzde büyük değişimlere uğramıştır. Uzun yıllardır devam eden bu değişim araçlarının çeşitlenmesi ve uygulamaların profesyonelleşmesiyle bu çok sesliliğe başka yeni sesler de katmıştır. Yeni iletişim şekilleri, kurumların itibar yönetim stratejilerinin de belirli değişikliklere yol açmış, kurumların kendi değerlerini aktaracağı, paylaşacağı kanalları artık yeni medya ortamlarına taşımalarına sebep olmuştur. Kurumsal itibarın kalıcı ve etkili olarak devam etmesi için kurumların üzerinde durması gereken şeffaflık, farklılık, görünürlük, tutarlılık, güvenilirlik gibi ilkelerin yönetimi değişen iletişim şekillerinin sonucu olan yeni medya ortamlarının varlığından sonra çok daha önem kazanmıştır. Çünkü yeni iletişim şekilleri kolay ulaşımı, hızlı yayılım ve geribildirim olanağı ile paydaşları iletişim sürecinin içine dahil etmiştir. Artık bilginin erişim gücü ile şeffaflaşan toplumun karşısında (Kadıbeşegil,2018:37) kurumsal bir şirketi ve itibarı yönetmek eskisi kadar kolay olmamakta, bu durum kurumlarında kendilerine yeni bir yol haritası çizmesini, bu yeni mecraları en etkili biçimde kullanmalarını gerektirmektedir. Şüphesiz bu mecraların başında kurumsal iletişimde kullanılmaya başlayan sosyal medya gelmektedir. Kazanımı uzun süre alan itibarın kaybedilmesinin kısa sürede olması gerçeği, kurumların itibar yönetiminde sosyal medya mecralarını etkili bir şekilde kullanmalarını zorunlu kılmaktadır. Bu bakımdan kurumlar iletişim sürecinde sosyal medyayı bir araç olarak kullanıp, itibarlarını güçlendirecek formüllerle hedef kitlenin karşısına çıkmak; alt yapılarını yukarıda sözü geçen ilkeler temelleri üzerine kurarak stratejilerini geliştirmeleri son derece önemli olacaktır. Sosyal medya mecralarının aynı zamanda çift yönlü etkileşime izin veren bir iletişim şeklini ortaya çıkarması kurumsal iletişime yeni boyutlar kazandırmıştır. Dolayısıyla değişen iletişim şekilleri sonucunda, bir kurum için “her şey” demek olan itibarı yönetebilmek ve sosyal medya mecralarının etkili kullanımları birbiriyle yakından ilişkili olmakla birlikte bu dinamik süreç sosyal medya mecralarını hedef kitleye yönelik, amacına uygun kullanılmasını gerektirmektedir. Bu bakımdan öncelikle kurum içi paydaşların hedef kitleyi doğru tanıması ve bu süreci başarıyla yönetmeleri bir zorunluluk olarak görülmelidir. Bu çalışmada değişen iletişim şekilleriyle artan sosyal medya kullanımlarının kurumsal itibar yönetimine yansımalarının bir bütünlük içinde anlaşılması bakımından, sosyal medya kullanımları; tüme varım bir anlayış içinde değerlendirilerek sosyal medya mecralarının kurum içi ve kurum dışı kullanımlarının kurumsal itibar yönetimine etkileri kurumsal itibar ve kurumsal iletişim çerçevesi içinde ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal İletişim, Sosyal Medya, İtibar Yönetimi.

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE KRİZ İLETİŞİMİ: PEGASUS HAVA YOLLARI ÖRNEĞİ

Alpaslan ÇELEBİ

Başkent Üniversitesi

SBE Radyo Televizyon ve Sinema ABD Doktora Öğrencisi

celebialp@gmail.com

ÖZET

Tüm dünyayı derinden etkileyen Covid-19 pandemi krizi, 2019 yılının son günlerinde Çin'den başlayarak 2020 yılı Mart ayına kadar küresel boyutta yayılmış ve ülkelerin sınırlarını kapatması sonucu havayolu taşımacılığı yapan işletmeleri olumsuz yönde etkilemiştir. Söz konusu kriz ayrıca, sosyal mesafe kuralları, maske kullanma zorunluluğu, kalabalık ortamlardan kaçınma, sağlıklı hijyen koşulları oluşturma ve bir takım seyahat kısıtlamaları gibi bulaş riskini azaltıcı veya önleyici tedbirler çerçevesinde insanların yüz yüze olan ilişkilerini de değiştirmiştir. Bu noktada yeni normalleşme adı altında alınan çeşitli önlemler, her yaştan insanın sanal dünyayla olan etkileşimini arttırmıştır. Yapılan araştırmalar, pandemi sürecinde evde daha fazla vakit geçirmeye başlayan insanların sosyal medya kullanımının arttığını göstermektedir. Sosyal medya, işletmelere hedef kitleleriyle daha hızlı ve daha düşük maliyetle iletişim kurmasına olanak sağladığından, özellikle kriz dönemlerinde kurumsal yapıya sahip işletmelerce yoğun bir şekilde tercih edilmektedir. Mart 2020'de Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan açıklama ile karantina sürecine giren Türkiye, sınırlarını havayolu trafiğine kapatmış ve ticari havayolu taşımacılığı, yurt dışında kalan Türk vatandaşlarını Türkiye'ye geri getirme dışında, durmuştur. Türkiye'nin en büyük ikinci havayolu işletmesi olan Pegasus Hava Yolları, sahip olduğu doksan dört uçağın tamamını kriz nedeniyle iç ve dış hatlarda 1 Haziran 2020 tarihine kadar uçuramamış ve bu süreçte takipçileriyle olan iletişimini sosyal medya üzerinden kesintisiz bir şekilde sağlamıştır. Bu çalışmada 11 Mart 2020 ile 1 Eylül 2020 tarihleri arasında Pegasus Hava Yolları'nın takipçileriyle paylaştığı tüm görseller resmî sosyal medya hesaplarında incelenmiştir. Çalışmanın özelinde uçuş iptalleri nedeniyle bilet ücreti iadeleri ve rezervasyon değişikliği ile hijyen koşulları, mesafe kuralları, maske kullanımı ve HES kodu zorunluluğu gibi pandemi koşullarının zorunlu kıldığı, sağlıklı ve güvenli uçuşlar yapılmasına yönelik sosyal medya hesapları üzerinden ne tür mesajlara yer verdiği ele alınarak kriz yönetim stratejileri içerik analizi ile araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kriz Yönetimi, Kriz İletişimi, Dijital Ortamda İtibar, Kurumsal İtibar.

YILDIZ FUTBOLCU TRANSFERİ SÜRECİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMININ SPOR KULÜPLERİNİN KURUMSAL İTİBARINA ETKİSİ: MESUT ÖZİL ÖRNEĞİ

Hasan DÖNMEZ

Başkent Üniversitesi

SBE Radyo Televizyon ve Sinema ABD Doktora Öğrencisi

hasandonmez@hotmail.com.tr

ÖZET

Kitleleri peşinden koşturan büyük bir endüstri olan futbol, yarattığı katma değer (yayın gelirleri, sponsorluk, maç günü geliri, transfer sözleşmeleri, ürün satışı, reklam ve sponsorluk vb.) ile günümüzde önemli bir ekonomik sektör haline gelmiştir. Futbol kulüplerinin sosyal medya hesaplarını taraftarları ile doğrudan iletişim sağladıkları bir kanal haline dönüştürmeleriyle birlikte, sosyal medya üzerinden kurumsal itibar kulüpler için önemli iletişim araçlarından biri olmuştur. Fenerbahçe Spor Kulübü'nün Mesut Özil transferi, tüm dünya basınında ve sosyal medyada büyük yankı uyandırmış, Fenerbahçe Spor Kulübü transfer sürecinin her adımını Twitter paylaşımları üzerinden yapmış ve bu açıklamalar geniş kitlelere ulaşmıştır. Bu çalışmada Fenerbahçe Spor Kulübü'nün Mesut Özil transferi hakkında attığı ilk tweet tarihi olan (Gel Gündüzle Gece Olalım...) 16 Ocak 2021 ile imza töreninin düzenlendiği 27 Ocak 2021 arasındaki dönemde yaptığı Twitter paylaşımları incelenmiş ve nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. İncelenen dönemde Twitter kullanıcılarının transfer sürecindeki bilgilenme ihtiyacını karşılamak ve memnuniyetlerini belirtmek için Fenerbahçe Spor Kulübü ve Mesut Özil'in twitter hesaplarındaki etkileşimi artırdıkları belirlenmiştir. Gerçekleştirilen analiz sonucunda Fenerbahçe Spor Kulübü Twitter paylaşımlarını kurumsal itibarı açısından işlevsel kullandığı ve artan etkileşiminin kulübün kurumsal imaj ve itibarını ön plana çıkardığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İtibar Yönetimi, Sosyal Medya, Fenerbahçe Spor Kulübü, Mesut Özil.

DEĞİŞEN İLETİŞİM ORTAMINDA ESKİMEYEN DEDİKODU MEDYASI: İTİRAF SAYFALARI

Asena DEMİRCİ

Başkent Üniversitesi

SBE Radyo Televizyon ve Sinema ABD Doktora Öğrencisi

asenademirci@gmail.com

ÖZET

Sosyal bir varlık olan insan, doğası ve toplum anlayışı gereği hayatta kalma gibi belli özelliklere sahiptirler. Gerek Platon gerekse Aristoteles'in toplumu gerekçelendirme biçimi olan; insanın yaşamak için başkasına da ihtiyacı olma gereksinimi, insanın bir toplum içinde yaşamasını zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda dünyanın en eski medyası olarak nitelendirilebilecek olan dedikodu, toplumsal yapılar içindeki sosyal işbirliği, hayatta kalma gibi konularda hayati bir öneme sahiptir.

Dedikodu, kişiler arasındaki sosyal ilişki başlatma ve geliştirme gibi olumlu yönlerinin yanında, kişilerin merakını giderme, söz edilen konu ya da kişiyi karalama gibi olumsuz tarafları da bulunmaktadır. Bu çerçevede; merkezinde merak olan dedikodunun yapılabilmesi için günümüz dijital dünyasında zaman ve mekân kavramları anlamlarını yitirmekte olup, internet ortamının sağladığı yeni sanal mecralar dedikodunun yapılması ve aynı zamanda dedikodu içeriğinin de üretildiği yeni alanlardan bir tanesi haline gelmiştir. Özellikle internetin bir uzantısı olan sosyal medya mecraları, bireylerin bilinçli olarak kendilerini, sosyal çevrelerini ve hayatlarını ifşa ettikleri bir alan olarak, dedikodunun üretilmesine zemin yaratmaktadır. Bu alanlardan bir tanesi olan itiraf siteleri ile sosyal medya hesapları, bireylerin anonim olarak ya da olmayarak, içinde buldukları grup ya da toplum hakkındaki görüşlerini ifade edebildikleri ve yorum yapabildikleri yerlerdir.

Çalışmada, Ankara merkezli üç vakıf ve üç devlet üniversitesine ait internet ortamındaki dedikodu niteliğindeki itiraf hesapları Kurt Lewin'in eşik bekçiliği modeli çerçevesinde incelenmiştir. Eşik bekçiliği modeline göre, bireyin bir grup içerisinde sağduyu ve mantık yürütme yetileri ortadan kalkmaktadır. Onun yerine içinde bulunduğu grubun etki alanına girerek, grup mantığıyla hareket etmekte, söylemlerini ve davranışlarını o gruba göre düzenlemektedirler. Bu durum, dedikodu için ortam yaratılmasına neden olmaktadır. Dedikodu sayesinde grup içinde verilen mesajın değişime uğraması, grubun mesajı kendi içinde hikayeleştirmesine ve değiştirmesine olanak tanımaktadır. Bu bağlamda, incelenen üniversitelerin internet ortamında bulunan itiraf sayfaları, dedikodunun toplumsal ilişkilere etkisinin ve bir dedikodu ürünü olan itiraf içeriklerini oluşturma motivasyonlarının anlaşılmasına yardımcı olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal İlişki, Dedikodu Medyası, İtiraf Sayfası, Sosyal Medya.

İTİBAR YÖNETİMİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMININ TURİZM SEKTÖRÜ ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Merve GEZEN

Başkent Üniversitesi

SBE Radyo Televizyon ve Sinema ABD Doktora Öğrencisi

mariecaneloro@hotmail.com

ÖZET

Dijital iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle toplumsal hayatta önemli bir rol üstlenen sosyal medya ve çevrimiçi platformlar çalışma hayatından eğlenceye, sanattan kültüre bütün yaşam alanlarında etkisini hissettirirken turizm sektörü de bu gelişim sonucu doğan değişimden etkilenmiştir. Bugün sosyal medya denilen olgu bütün eski seyahat alışkanlıklarını kökten değiştirmekle kalmayıp turizm sektörüne de yepyeni bir bakış açısı getirmektedir. Turizm acenteleri yerlerini alternatif çevrimiçi platformlara bırakırken başta deneyimini paylaşan kullanıcıların yorumlarını yüklediği Tripadvisor olmak üzere seyahat blogları ve sosyal medyada yer alan gezi influencerları paylaşımları ile turist ve gezginlerin seyahatlerini planlamada önemli bir karar mekanizması haline gelmiştir. Sosyal medya araçlarının yeni nesil tüketici davranışlarında etkin rol oynaması sayesinde insanlar artık bir ürünü satın almadan önce o ürünü deneyimlemiş kişilerin yorumlarını okuyarak bilgi edinmektedirler. Bu durum turizm açısından da geçerli olup tatilleri için yeni bir destinasyon ya da konaklama tesislerine bakan turistlerin satın alma kararında ve tercihinde yazılan yorumların etkisi her geçen gün artmaktadır. Günümüzde deneyimlenen seyahatler ve turistik etkinliklerin paylaşımı olumlu yorumların yanı sıra olumsuz ve aldatıcı haberlerle (Fake News) de destinasyon ya da işletmelerin itibarına zarar verebilmektedir. Her şey gibi itibarın da çevrimiçi ortamlarda yönetildiği bu dijital çağda turizm endüstrisi de internet tabanlı sosyal medya teknolojilerini, geleneksel iletişim kanallarının önüne geçirecek pazarlama yöntemlerini benimsemektedir. Konumlandırma ve tanıtım faaliyetlerini geleneksel iletişim araçlarına göre çok daha cazip bir alternatif oluşturan sosyal medya üzerinden yapmaya başlayan işletmeler etkili iletişim stratejileri ile birlikte kendi kurumsal kimliklerinin itibarını da inşa ederler. “Kulaktan kulağa pazarlama” yöntemi bu yeni dönemde deneyim paylaşımı, etkilenme, etkileşim ve takip davranışlarının geliştiği sosyal medyaya taşınmış, potansiyel turistler için farklı bilgilere ulaşma, iletişime geçme ve ilişki kurma biçimi kazanmıştır. Yoğun bir rekabetin yaşandığı turizm sektöründe de faaliyet gösteren işletmeler sosyal medya üzerinden inşa edecekleri kurumsal itibar ile farkındalık ve konumlandırma avantajı elde edeceklerdir. Bu araştırmanın amacı sosyal medya ve dijital platformların günümüzde turizm endüstrisi ve itibarına etkileri üzerine eğilmektir. Araştırma kapsamında turizm ve itibar yönetimi Facebook, Twitter, Youtube, Instagram, Tripadvisor gibi önemli çevrimiçi sosyal platformların yanı sıra seyahat blogları, forumlar ve sektörde faaliyet gösterenlerin yorumları üzerinden değerlendirilerek bu bağlamda işletmelerin itibarlarını korumaları ve arttırmaları için örnekler verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Turizm, İtibar Yönetimi, Pazarlama.

COVID-19 SALGINI SÜRECİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMINDA KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK: PROCTER&GAMBLE ÖRNEĞİ

Sema YILDIRIM

Başkent Üniversitesi

SBE Radyo Televizyon ve Sinema ABD Doktora Öğrencisi

asemayldrm@hotmail.com

ÖZET

Covid-19'un yarattığı salgın başta sağlık olmak üzere; eğitim, yoksulluk, sosyal güvenlik, gıda üretimi gibi birçok toplumsal sorunu da beraberinde getirerek toplumsal eşitsizliği ve işsizliği tetiklemiştir. Salgın sürecinin getirdiği sorunların çözümünde yerel, bölgesel ve uluslararası dayanışma örnekleri, müşterilerin kurumlardan beklentilerini de artırmıştır. Kurumlar da buldukları sosyal çevreye karşı sorumlulukların bilinci içerisinde bu süreçte sosyal sorumluluk faaliyetlerine daha fazla önem vermişlerdir. Buradan hareketle çalışmada, çeşitli temizlik maddeleri ve kişisel bakım ve hijyen ürünleri konusunda uzmanlaşan Procter&Gamble'ın sosyal medya kullanımının kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerindeki rolünün araştırılması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Procter&Gamble resmi Instagram hesabı içerik analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda sosyal medyanın kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerinin uygulanması adına farkındalığı artırdığı ve bu faaliyetlere destek sağlanması açısından da etkili bir araç olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Procter&Gamble, Sosyal Medya, Instagram.

YENİ MECRALAR VE MODELLERLE DEĞİŞEN GAZETECİLİKLE BİRLİKTE DÖNÜŞEN EDITÖRYAL SÜREÇLERDEKİ GELİŞMELER, YENİLİKLER VE SORUNLAR

Aslı ÇAKIR

Marmara Üniversitesi

SBE RTS - İletişim Bilimleri Doktora Programı Öğrencisi

ORCID: 0000-0003-1142-1380

aslicak@gmail.com

ÖZET

İnternet teknolojilerinin ve enformasyon ortamlarının gündelik hayatın her anı ve alanına girmesiyle birlikte gazetecilik, süreçlerinden mecrasına, hatta var olabilmesine kadar en fazla etkilenen mesleklerden biri olmuştur. Yeni medya teknolojileri insanların haber, içerik alma yollarını, taleplerini değiştirmiştir.

Köklü medya kuruluşları bu değişim sürecine, özellikle de okur tarafındaki gelişmelere uyum sağlayabilmek için yeni teknolojilere ve alanlara yatırımlar yapmakta, editörlerinden de kendilerini geliştirmelerini beklemektedir. Haberin seçiminden üretimine, sunumundan mecrasına tüm editöryal süreçler baştan yazılmaya başlamıştır. Artık herkes ‘dünyanın enformasyonunu’ ‘cebinde’ taşıırken mesajlaşma uygulamaları, e-posta bültenleri dahi gazeteciler için yeni mecralar haline gelmiştir ve her mecra ve kullanıcıya uygun içerik, sunum, kullanılan araçlar farklıdır.

Ayrıca yeni abonelik modelleri okur-gazeteci-reklamveren ilişkisini değiştirmiş, içeriğin değer kazanmasını sağlamıştır. Yine gazetelerin sosyal medyada aktif oldukları ve komünite oluşturdukları modeller de okur sadakati sağlamaktadır.

İnternet üzerinden sunulacak bu bildiride gazeteciliğin yeni teknoloji ve enformasyon ağlarıyla birlikte nasıl dönüştüğü anlatıldıktan sonra editöryal süreçlerde yaşanan değişimler, gelişmeler ve sorunlar Türkiye’den ve dünyadan gazetelerin çalışmalarından örnekler verilerek analiz edilecektir. Özellikle abonelik modeliyle başarılı olan The New York Times’ın bu modeli, içerik yönetim sistemi, 3B gazetecilik için yaptığı AR-GE çalışmaları üzerinde durulacaktır. Hürriyet gibi Türkiye’den, The Economist gibi dünyadan örneklerle de sosyal medyada var olma ve e-bülten ile kullanıcıya ulaşma konusundaki gelişmeler anlatılacaktır. Tüm bunlarla editörün ilk karardan sunum-yayın sonrası takibine kadarki süreçte pek çok yeni sürece nasıl dahil olduğu açıklanacaktır.

Bu çalışma için nitel araştırmanın yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Türkiye’de ulusal medyada çalışmış profesyonellerle derinlemesine görüşmeler yapılmıştır ve bu görüşmeler sonucu ulaşılan bulgu ve çıkarımlar değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gazetecilik, Yeni Medya, Editöryal Süreçler, Dijital Medya, Yeni Okur.

THE IMPROVEMENTS, CHANGES AND PROBLEMS IN VARYING EDITORIAL PROCESSES IN CHANGING JOURNALISM WITH THE NEW MEDIA AND MODELS

Aslı ÇAKIR

ABSTRACT

After the internet technologies and information media emerged to every moment and place of people's daily life, journalism -from its process to channels, even to its existence- is one of the most affected profession. The new media has changed the readers' ways and the demands for reaching the news or the content.

To adjust to these changes, especially the development of the reader, experienced media organisations invest a lot to new technologies and areas and wanted their editors to improve themselves. Due to all these, from deciding which news to publish to producing, from presentation to its medium, all the editorial processes are changing. Today everyone is carrying 'the world's all information' in the 'pocket' so even the messaging applications, e-mail bulletins are the new media for journalists. And according to every medium, the news, content, presentation and the tools are changing. Especially the affect of the new content management systems are very big on editors working process.

Besides all these, the subscription models changed the relation between reader-journalist-advertiser and make the content more valuable. And the models, in which the newspapers are active in social media and compose communities, ensure the reader loyalty.

In this symposium paper, which will be presented online, after telling how journalism changed with the new communication technologies and information network; the changes, improvement and problems in editorial process are going to be analyzed with the examples from works of Turkey's and World's newspapers. Especially the paper will focus on The New York Times' subscription model, content management sytem and the R&D Works for 3D journalism. With the examples from Turkey's and worlds media like Hürriyet and The Economist, the improvements about reaching the user with social media and e-bulletinns will also be explained. With all these it will be clearly seen how the editor is getting involved the process from the first decision to the print and post-print controls.

For this piece, qualitative research's semi-structured interview technique is used. In-depth interviews with national media professionals were conducted, the findings and deductions from these interviews will be presented too.

Keywords: Journalism, New Media, Editorial Process, Digital Media, New Reader.

**SOSYAL MEDYA PLATFORMLARININ KAMUSAL TARTIŞMALARDAKİ ROLÜ:
FİLTRE BALONU VE YANKI ODASI**

Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül Elif ÇAYCI

İstanbul Ticaret Üniversitesi
İletişim Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü
aekaragulle@ticaret.edu.tr

ÖZET

Geleneksel medyada bireylerin karşılaşacağı haberlere, gazeteciler veya editörler karar vermektedir. Dolayısıyla geleneksel medyadaki haberleri izleyenler ya da okuyanlar aynı içerikle karşı karşıya kalmaktadırlar. Ancak bu deneyim sosyal medyada tamamen farklı bir biçimde gerçekleşmektedir. Sosyal medya kullanıcıları, kişiselleştirilmiş ve hedefe yönelik içeriklerle karşılaşmaktadırlar. Bu nedenle de son yıllarda algoritmalar kullanılmaktadır. Kullanıcıların bir web sayfasını ziyaret ettiğinde, tüm kullanıcıların aynı içeriklerle karşılaştığını düşünebiliriz. Ancak, çevrimiçi ortamlarda algoritmalar devreye girer ve neleri beğendiğimizi, neye tıklamaktan hoşlandığımızı takip eder. Bu algoritmalar bize neyi sevdiğimize dayalı olarak içerikler sağlar ve tüketeceğimiz içeriği biz görene kadar karşımıza çıkarmaya devam eder. Bu süreç, bir filtre balonunun ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda filtre balonları, yankı odaları ve algoritmalar, çevrimiçi ortamdaki deneyimlerimizi izole etmektedir. Sonuç olarak, filtre balonu adı verilen yapı; bizimle benzer ilgi alanlarına, zevklere, inanışa, düşünce biçimine sahip sosyal medya hesaplarını takip etme eğiliminde olmamıza sebep olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yankı Odası, Filtre Balonu, Sosyal Medya, Kamusal Alan.

ELİMİZİN ALTINDAKİ YENİ MEDYA SANATI ve GRAFİK TASARIM İLE İLİŞKİSİ

Öğr. Gör. Dr. Fatma TOKGÖZ GÜN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

ftokgoz@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Günlük hayatta kullanılan bilgisayarlar, tabletler, telefonlar, internet, çevrimiçi sohbet, e-ticaret, dijital oyun, sanal gerçeklik gibi kavramlar ve bu kavramlarla yaşamımıza dahil olan olaylara gündelik yaşamda çok sık rastlanmaktadır. Bir araya gelen bu kavramlar yeni medya olarak adlandırılmaktadır. 1950'lerde ortaya çıkan ve grafik tasarım alanının da içinde etkin olarak kullanıldığı yeni medya sanatı birden fazla bilim dalının bir arada kullanılarak oluşturulduğu bir sanat alanıdır. Grafik tasarım ve yeni medya sanatının ilgi çekici olma sebepleri arasında iletişim ile ilgili olmaları da düşünülmektedir. Araştırmanın temel amacı kapsamında, grafik tasarım ve yeni medya arasındaki ilişki ve grafik tasarımın yeni medya araçlarının etkili kullanımındaki önemi ile Flickr, Facebook, Instagram, Youtube örnekleri betimsel olarak incelenecektir. Yapılan araştırmalardan yola çıkılarak yazılımcılar ve grafik tasarımcıların işbirliği içinde ortaya çıkarttığı yeni medya uygulama alanlarının mesajların daha çok duyuya hitap edecek şekilde tasarlanmasını mümkün kılması, iletilmek istenen mesajın hareketli ya da durağan bir şekilde, eş zamanlı ya da eş zamansız iletilme seçeneği sunması gibi olumlu etkilerinin olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Medya Sanatı, Dijital Medya, Grafik Tasarım, Teknoloji.

**SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ VE GRAFİK TASARIM İLE İLİŞKİSİ:
WWF (DÜNYA DOĞAL YAŞAMI KORUMA VAKFI) ÖRNEĞİ**

Öğr. Gör. Dr. Fatıma TOKGÖZ GÜN
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
ftokgoz@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Grafik tasarım geçmişten günümüze ürün ve hizmet tanıtımlarında etkili bir görsel dil olarak kullanılmaktadır. Gelişen dünya ile karşılaşılan radikal değişimler ve bu değişimleri insanlara anlatma çabası beraberinde grafik tasarım alanına yeni sorumluluklar yüklemiştir. Yaşam boyunca karşılaşılan savaş, barış, insan hakları, küresel ısınma gibi radikal eylemler tasarımcılara yaşadıkları dönemlerde yön vermekte ve onlara sosyal içerikli tasarımlar üretme konusunda ilham kaynağı olmaktadır. Araştırma kapsamında sosyal sorumluluk projelerinde grafik tasarım mesleğinin üstlendiği rolün incelenmesi amaçlanmıştır. WWF örneğinden yola çıkılarak dünyada WWF kuruluşunun dikkat çekmeye çalıştığı farkındalık ile ortaya çıkan afiş tasarımlarından beş tanesi betimsel olarak incelenmektedir. Bir grafik tasarımcı yaptığı tasarımlarda bazen bir mesleği, bazen bir ürünü tanıtmaya çalışırken bazen de güncel ve sosyal olaylara dikkat çekerek çevresini bilgilendirmektedir. Böylelikle sosyal sorumluluk projelerinde grafik tasarım mesleğinin ve grafik tasarımcının ne kadar etkili rol aldığına dikkat çekmeye çalışılmaktadır. İncelenen sosyal sorumluluk afişlerinde söz konusu duruma dikkat çekme, konu hakkında gereken bilginin halka verilmesi konusunda etkili sonuçların ortaya çıktığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Grafik tasarım, WWF, Afiş, Sosyal sorumluluk, Proje.